

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרה"ץ שליט"א

פרשת
אחרי מות
כ' – כ"ו ניסן תשפ"ד

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב – עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה

של כ"ק אדמו"ר עט"ר

מוהרא"ש

ר' אליעזר שלמה בן

ר' מנחם זאב זי"ע

לזכות מורנו ורבנו הרה"צ

ר' יצחק שמואל אהרן

לעזער שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה
הקדושה מתוך בריאות איתנה ונחת מכל
יצ"ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של

רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה

ולזכות

רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר חֲדָשִׁים בִּישָׁנִים, פֶּסַח לְמִכּוֹר לוֹ יְשָׁנִים לֹא יַעֲרֹב בְּתוֹכוֹ חֲדָשִׁים שֶׁהַיְּשָׁנִים יַכְשִׁישׁוּ וְעוֹשִׂין קֶמַח יוֹתֵר מִן הַחֲדָשִׁים. **מִפְּנֵי שֶׁמַּשְׁבִּיחוֹ.** קָשֶׁה מַשְׁבִּיחִי אֶת הֶרֶךְ לִפִּיכָךְ פֶּסַח עָמוֹ רַךְ מֵעֲרֹב בּוֹ קָשֶׁה וְדוֹקֶה קָתָנֵי קָשֶׁה בְּרֶךְ וְלֹא רַךְ בְּקָשֶׁה פֶּסַח עָמוֹ קָשֶׁה וְלֹא יַעֲרֹב בּוֹ אֶת הָרֶךְ וְכֵן אֵין צָרִיךְ לוֹמַר חֲדָשִׁים בִּישָׁנִים דּוֹקֶא אֲבָל יְשָׁנִים בַּחֲדָשִׁים שִׁפּוֹר דְּמִי: **אֵין מְעָרְבִין שְׂמָרֵי יַיִן בְּיֵינוֹת.** בְּגֶמָרָא מְפָרֵשׁ לָהּ: **יְמַכְּרֵנוּ בַּחֲנוּת.**

פְּרוּטָה פְּרוּטָה: אֶלָּא א"כ הוֹדִיעוֹ. לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶן שָׁמִים מְעוֹרָבִין בּוֹ: **וְלֹא לְהַגֵּר.** יִמְכְּרֵנוּ בְּיַחַד וְאַף עַל פִּי שֶׁמּוֹדִיעוֹ: **לְפִי שֶׁאֵינוֹ לוֹקֶחוֹ אֶלָּא לְרַמּוֹת.** וּלְמִכְרוֹ בַּחֲנוּת: **מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְחַבֵּל מַיִם בְּיֵין יַיְשִׁילוּ.** דְּכִיוָן שֶׁנָּהֲגוּ אֵין כָּאן טָעוּת שָׁכָל הַיְּשׁוּת בְּחֻזְקַת בֵּן: **הַגֵּר נוֹטֵל מֵהֶם שְׁנֵי גְרוֹנוֹת** וְכוּ׳. שֶׁהֲכֹל יוֹדְעִין בּוֹ שֶׁלֹּא גִּדְּלוּ בְּשׁוּתָּפוּתוֹ וּמִמֵּנִּי אָדָם הַרְבֵּה לוֹקֵחַ וּבְחֻזְקַת כֵּן לוֹקֵחַ: **מְעוּרָה.** אוֹצָר שֶׁאוֹגְרִין בּוֹ תְּבוּאָה גּוֹרֶן. הוּא שֶׁדָּשִׁין וְזוֹרִין בּוֹ אֶת הַתְּבוּאָה וְדֶרֶךְ הַגֵּר לִקְנוֹת מִבַּעֲלֵי בָּתִּים בִּשְׁעַת הַגּוֹרֶן וּלְהֶבְנִיס לְמְגוּרָתוֹ שֶׁלּוֹ: **שֶׁלֹּא יְתַבְּיֵן לָעֲרֵב.** וּלְהוֹצִיא קוֹל לִקְנוֹת תְּרוּם מִמָּקוֹם מְשׁוּתָּף לָעֲרֵב בּוֹ מִמָּקוֹם אַחֵר וְשִׁכְנֵיהֶן סְבוּרִין שֶׁכָּל הַפֵּירוֹת מֵאוֹתוֹ מָקוֹם: **גמ'** ת"ר אֵין צָרִיךְ לוֹמַר חֲדָשׁוֹת מֵאֲרֵבַע. סָאִין בְּסֶלַע. וְיָשָׁנוֹת מִשָּׁלֹשׁ. סָאִין בְּסֶלַע: **דְּאִי מֵעָרְבִין.** חֲדָשׁוֹת בִּישָׁנוֹת דְּהוֹאִיל וּבְחֻזְקַת יְשָׁנוֹת מוּכָרֵן נִמְצָא מְאַכְזֵב וּמוֹכֵר לוֹ זוֹלוֹת בְּתוֹרַת יְקָרוֹת: **אֶלָּא אֲפִי' חֲדָשׁוֹת מִשָּׁלֹשׁ וְיָשָׁנוֹת מֵאַרְבַּע אֵין מְעָרְבִין.** וְאַע"פ שֶׁהַחֲדָשׁוֹת יְקָרוֹת מֵהֶן: **מִפְּנֵי שֶׁאָדָם רוֹצֶה לִישָׁנֵן.** מִפְּנֵי שֶׁיְּשִׁילוּ דְּמֵיהֶן שֶׁל חֲדָשׁוֹת אֵינָן מִפְּנֵי שֶׁהֵן טוֹבוֹת בִּישָׁנוֹת אֶלָּא שֶׁאָדָם רוֹצֶה לִישָׁנֵן וְזֶה שֶׁפָּסַק עִמּוֹ עַל הַיְּשָׁנוֹת אֵינוֹ רוֹצֶה לִישָׁנֵן לְפִיכָךְ אָסוּר לְעָרֵב בְּהוֹ חֲדָשׁוֹת וְאַפִּי' מְעוּלוֹת בְּדָמִים: **עֲדַיִן אָמְרָה.** זֹאת אוֹמֶרֶת כָּל עֶדְיָהּ כְּמוֹ הָדֵא: **בְּאֵמֶת הֲלָכָ'.** מִדַּיְּקִנַן טַעַם לְמִילְּתֵי׳ מִפְּנֵי שֶׁמַּשְׁבִּיחוֹ וְאֵין לְגַמְגֵּם בְּדָבָר וְנָקֵט בָּהּ לְמִתְנֵי׳ בְּאֶמֶת ש"מ כָּל הֵיכָא דְּתָנֵי בְּאֶמֶת הֲלָכָה וְאֵין לְחַשֵּׁם וּלְגַמְגֵּם בְּדָבָר: **וּבֵין הַיְּשָׁנוֹת שָׁנוּ.** דְּמַשְׁבִּיחוֹ שְׁתּוֹסִיסְת זֶה עִם זֶה וְנַעֲשִׂים טַעַם אֶחָד אֲבָל לְאַחַר הַגִּיתוֹת שֶׁכְּבָר קָלַט כָּל אֶחָד רֵיחוֹ וְטַעְמוֹ אֵין מִשְׁבִּיחוֹ אֶלָּא פּוֹגְמוֹ: **דִּיְּרֵי.** הַכֹּל יוֹדְעִים שֶׁהוּחְזַק לְעָרֵב: **בְּדָבָר הַנִּסְעָם.** טוֹעֵם קוֹדֶם שֶׁלָּקַח וְיִכּוֹל לְהַבְחִין שֶׁנִּתְעָרֵב בּוֹ: **וְהָא מִדְּקָתָנֵי בֵּיפָא.** וּמִפְּלִיג בֵּין הוֹדִיעוֹ לְלֹא הוֹדִיעוֹ מִכְּלָל דְּרֵישָׁא דְּקָתָנֵי אֲבָל נוֹתֵן לוֹ אֶת שְׁמָרָיו דְּלֹא אוֹדִיעֵיהּ: **שֶׁל אֶמֶשׁ.** מֵיַּין שֶׁשְּׁפָּה אֶמֶשׁ וְנִשְׁאֲרוּ הַשְּׁמָרִים אֵין מְעָרְבִין אוֹתוֹ בְּיֵין שֶׁשְּׁפָּה הַיּוֹם שֶׁשְּׁמָרֵי יַיִן זֶה מְקֻלְקָלִין יַיִן אַחֵר: **אֲבָל נוֹתֵן הוּא לוֹ אֶת שְׁמָרָיו.** שֶׁל יַיִן עַצְמוֹ יוֹם וְאֶמֶשׁ לְאוֹ דַּוְקָא וְהוּא הַדִּין לְיוֹם וְיוֹם מִשְּׁתֵּי חָבִיּוֹת אֶלָּא אוֹרְחָא דְּמִילְּתָא נָקֵט דְּסְתָם יוֹם וְאֶמֶשׁ מִשְּׁתֵּי חָבִיּוֹת: **הַשּׁוֹפֶת יַיִן.** כָּל דָּבָר הַצָּלוּל הַנִּזְרָק בְּגֻמַּת מִכְלִי אֶל כְּלִי שֶׁלֹּא יִתְעָרְבוּ בּוֹ שְׁמָרִים קְרֵי לָהּ שְׁפִיזָה. נָתַן בּוֹ מַיִם יֵשׁ לוֹ לְהַגֵּר שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא לְרַמּוֹת כו'. וְהָנְהוּ הֵיכָא תְּגַר וְיַחֲזוֹר הֵיכָא דְּלָא תְּגַר וְיִמְכְּרֵנוּ בְּחֻזְקַת יַיִן בְּחֻמּוֹת וְדַרֵי הַמַּיִם מִעוֹרְבִין בּוֹ וְאַתָּה מַכְרִיחַ לוֹ וְאוֹמֵר לְפָנֶיךָ עִוֵּר (ויקרא יט:) **סְנִיטָא** דִּידֵי מִידֵּע יְדִיעַ. שֶׁאֵנִי נוֹתֵן בּוֹ מַיִם הַרְבֵּה: **וְכִי תֵּימָא** מַיְיתֵי חָמְרָא חֲיָיא **וּמְעָרֵב בֵּיהּ.** עַד שֶׁלֹּא יִהְא נֵיכָר טַעַם הַמַּיִם: **אֵ"ב.** דִּלְכוּלֵּי הַאי חִישִׁינַן: **אִין לְהֶדֵיא סוֹף.** שֶׁאַף הַמַּיִם לְבַדָּם אָסוּר לְמִכּוֹר לְחֲנוָנִי שֶׁמָּא יְעָרְבֵם בַּיַּיִן וְלֹא חָשׁוּ אֶלָּא בְּזֶמֶן שֶׁאֵנִי מוֹכֵר לוֹ דָּבָר הָעֲשׂוּי לְרַמּוֹת בִּי בְּמוֹת שֶׁהוּא עָשׂוּי: **לְמַחְצָה לִשְׁלִישׁ וּלְרֶבַע.** הַכֹּל בְּמַגְבֶּנֶת הַמְּדִינָה יָשׁוֹל מַיִם אִם מַחְצָה מַחְצָה אִם שְׁלִישׁ שְׁלִישׁ: **מתני'** וְלֹא יִפְחוֹת אֶת הַשָּׁעָר. לְמִכּוֹר בְּזוֹל מִפְּנֵי הַשָּׁעָר. **זָכוּר לַטּוֹב.** שֶׁמִּתּוֹךְ כָּךְ אוֹצְרֵי פֵּירוֹת מוֹכְרִין בְּזוֹל: **נֵרִיסִין.** פּוֹלִין גְּרוּסוֹת בְּרִיחַיִם אַחַת לְשִׁשִּׁים: **לֹא יְבוֹר אֶת הַסְּפוּלִין.** לְפִי שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁנֹּאוֹת יְפוֹת הוּא מַעֲלֶה עַל דַּמֵּיהֶם הַרְבֵּה מִדַּמִּי הַפְּסוּלִין שֶׁנָּטַל מֵהֶם: **וַחֲכָמִים פּוֹתְרִין.** טַעֲמָא מִפְּרָשׁ בִּגְמָרָא: **וּמוֹדִים שֶׁלֹּא יְבוֹר מֵעַל פִּי הַמְּגוּרָה.** לְמַעְלָה לְהַרְאוֹת יְפוֹת וְאֶת הַפְּסוּלֶת שֶׁבְּתוֹכוֹ לֹא בֵּירֵר: **לְפִי שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא בְּגוֹנְבוֹ אֶת הָעֵין.** בִּבְרִירָה זוֹ: **וְאֵין מְפַרְכְּסִין.** עֵבֶד בִּבְעֵנֵי הָעוֹמֵד לִימָּכֵר: **גמ'** שִׁיפְקִי. פְּרוּסִ"ש: **מַאי מַעֲמָא.** נָקֵט זְכוּר לְטוֹב לְשׁוֹן בְּרָכָה:

משום

וְאֵין צ"ל חֲדָשִׁים בִּישָׁנִים. מִשּׁוּם דְּאָמַר בְּפ' הַמּוֹצֵא אֶת הַסְּפִינָה (ב"ב דף צא:) דְּכָל מִילֵּי עִתִּיקֵי מְעֻלֵּיהּ בְּר מִתַּמְרֵי שִׁיכְרָא וְהִכְרָסָא: **[מַאי]** (אֲבָל) נוֹתֵן לוֹ שְׁמָרָיו דְּקָמוֹדֵע לֵיהּ: דס"ד דְּאַפִּ"ה אָסוּר שֶׁלֹּא יְרַמֶּה בּוֹ אֲחֵרִים: **רָבָא** אָמַר. רְבָא נַרְסִינַן דְּאִשְׁכַּחְן שֶׁהָיְתָה מְזִיגְתּוֹ מְשׁוּנָּה כְּדַאֲמְרִינַן בְּנִדָּרִים (דף נה.), וּבְכֵיצַד מְעַבְּרִין (עירובין דף נד.) דְּמָיְיא הַאי מְזִיגָא לְמִזְּגָא דְּרָבָא בְּרִיהּ דְּרַב יוֹסֵף בַּר חִיָּיא וְהִשְׁתָּא נִיתְּיָא הַאי דַּאֲמַר רָבָא בְּפֶרֶק הַמּוֹצִיא יַיִן (שבת דף עז. ושם ד"ה דאמר) כָּל חַמְרָא דְּלֹא דָּרֵי עַל חַד תְּלָת מָיָא לְאוֹ חַמְרָא הוּא וּבְפֶרֶק אֶחָד דִּינֵי מַמְזֵרוֹת (סנהדרין לז.) אָמְרִינַן אֵי יְחִסֵּר הַמָּזֹג שֶׁאִם הִוְסִיפוּ מֵהֶם לְצֵאת אִם יֵשׁ שָׁם כ"ג בְּנֶגֶד סַנְהֶדְרֵי קְטַנָּה יוֹצְאִים וְאִם לְאוּ אֵין יוֹצְאִים מִשְּׁמָע דְּמִזְּגָה עַל חַד תְּרֵי דְּקָרֵא (אייריו) בְּמִזִּיגַת סְתָם בְּנֵי אָדָם וּמִיהוּ קָשֶׁה דְּמִשְּׁמַע הָתָם דס"ל לְרַבָּא דְּעִיקַּר מִזִּיגָה כָּךְ הִיא דְּתַנְיָא דְּמוֹזְגִין בְּ"ב וְחֶלְקִים מַיִם וְאֶחָד יַיִן בְּיַיִן הַשָּׁרוּנִי דְּזוֹקֶא דְּרַבִּי וְנִרְאֶה דְּרָבָא מוֹזְגִין מְזִיגָה דְּקָרֵא דְּאֵל יְחַסֵּר הַמָּזֹג בְּיַיִן הַשָּׁרוּנִי וְהָרֵב מְנַמֵּם מִינֵּי פֵּירָא דְּאֵל יְחַסֵּר הַמָּזֹג שֶׁלֹּא יְחַסְּרוּ נ' מִשָּׁם נַדְגִּילַת גְּדוֹלָה דְּמָזֹג בְּגִימ' נ' אֲבָל אִם יְחַסֵּר מ"ט שֶׁאֵינָהּ נ"ב וְאֵין ב"ד שׁוֹקֵל מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶם אֶחָד הֲרֵי נ"ג וּמִיהוּ בִּירוּשְׁלְמִי מַשְׁמַע דְּאֵיירֵי בְּמוֹזִיגִּין יֵין מָמְשׁ:

הַדֶּרֶן עָלָךְ הַזָּהָב

אֵיזֶהוּ נָשׁךְ. מֵאֵה בְּדִנְקָא. פֵּרוּשׁ ״ק׳ פְּרוּטוֹת בְּמֵעָה שֶׁהוּא שְׁתוּת דִּינָר וְקָשֶׁה הַיְאֵךְ הַזּוֹלוּ הַפְרוּטוֹ׳ כָּל כָּךְ דִּבְשֶׁעַר בִּינוֹנִי אֵין כִּי אִם שְׁנֵים וּשְׁלֹשִׁים בְּמֵעָה דְּמֵעָה שְׁנֵי פוּנְדְיוֹן פּוּנְדְיוֹן ב׳ אִיסָרִים אִיסָר ח׳ פְּרוּטוֹת הֱיוּ ל״ב פְּרוּטוֹת וּנְרָאֶה כְּפֵרוּשׁ רִיבְ״ן דִּפְרִישׁ ק׳ מְעוֹת בְּשִׁשִּׁית מָנֶה שֶׁהוּא אַרְבָּעָה סְלָעִים וְאַרְבָּעִים מְעוֹת א״נ ק׳ אִיסָרִים בְּשִׁתּוּת דִּינָר זָהֻב שֶׁהוּא אַרְבָּעִים דִּינְרֵי כֶּסֶף וּמֵעָה: **לָמָּה** חִלְּקָם הַכָּתוּב לְעֵבוֹר עָלָיו בִּשְׁנֵי לְאוִין. וְא״ת וְלָמָּה שִׁנָּה בִּלְשׁוֹן לִכְתּוֹב בְּסֵפֶר לֹא תִתֵּן בְּנֶשֶׁךְ וּבְנֶשֶׁךְ לֹא תִתֵּן אָכֵלְךָ וְיֵשׁ לוֹמַר בְּיָן שֶׁהוּצְרַךְ שְׁנֵי לְאוִין אוֹתָהּ דִּקְרָא לְכָתוּב לְשׁוֹן מְשׁוּנֶּה שֶׁהוּא נָאֶה יוֹתֵר:

נֶשֶׁךְ בְּאוֹכֶל מְנַיִן. וְאִם תֹּאמַר תְּחִלָּה הָוֵה לֵיהּ לְמִדְרַשׁ רִיבִּית בְּכֶסֶף דְּמַפִּיק לֵיהּ מִנֶּשֶׁךְ כֶּסֶף הַכָּתוּב בָּרִאשׁוֹנָה וְרִיבִּית בְּכֶסֶף לֹא נָפִיק אֶלָּא בְּאֵם אֵינוֹ עָנִין:

אם

1 מְשׁוֹם דְּקָא מַרְוִוח לְתַרְעָא: וְלֹא יָבוֹר אֶת הַגְּרִיסִין
2 דִּבְרֵי אַבָּא שָׁאוּל וַחֲכָמִים מַתִּירִין וְכוּ׳: מַאן חֲכָמִים
3 רַבִּי אַחָא דְּתַנְיָא רַבִּי אַחָא מַתִּיר בְּדָבָר הַנִּרְאֶה:
4 אֵין מְפַרְכְּסִין לֹא אֶת הָאָדָם וְכוּ׳ וְלֹא אֶת הַכֵּלִים:
ת״ר אֵין מְשָׁרְבְּטִין אֶת הַבְּהֵמָה וְאֵין נוֹפְחִין בַּקְּרָבַיִם
5 וְאֵין שׁוֹרִין אֶת הַבָּשָׂר בְּמַיִם מַאי אֵין מְשָׁרְבְּטִין הָכָא
6 תִּרְגְּמוּ מַיָּא דְּחִיזְיָרָא וְעֵירִי אָמַר רַב בַּהֲנָא מְזַקְּפָתָא
7 שְׁמוּאֵל שָׁרֵא לְמַרְמָא תּוּמֵי לְמַרְבְּלָא רַב יְהוּדָה שָׁרֵא
8 לְכַסְפּוּסֵי קָרְמֵי רַבָּה שָׁרֵא לְמֵידַךְ צְרְדֵי רָבָא שָׁרֵא
9 לְצְלוֹמֵי גְּיִרֵי רַב פָּפָּא בַּר שְׁמוּאֵל שָׁרֵא לְצָלוֹמֵי דִּיקוֹלֵי וְהָא אֲנַן תְּנַן אֵין מְפַרְכְּסִין לֹא אֶת
10 הָאָדָם וְלֹא אֶת הַבְּהֵמָה וְלֹא אֶת הַכֵּלִים לֹא קַשְׁיָא הָא בְּחַדְתֵּי הָא בְּעַתִּיקֵי פִּירְכּוּס דְּאָדָם
11 מַאי הִיא כִּי הָא דְּרַהֲוָה עַבְדָּא סָבָא דְּאָזַל צַבְעֵיהּ לְרֵישֵׁיהּ וְלִרְקִיעֵיהּ אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרָבָא
12 אָמַר לֵיהּ זִיבְנֵן אָמַר לֵיהּ יְהֵא עָנִיִּים בְּנֵי בֵיתָךְ אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב פָּפָּא בַּר שְׁמוּאֵל וְבַנֵּיהּ
13 יוֹמָא חַד א״ל אֲשְׁקֵיין מַיָּא אָזַל חַוְורֵיהּ לְרֵישֵׁיהּ וּלְרִקְיֵהּ א״ל חֲזֵי דַּאֲנָא קָשִׁישׁ מֵאֲבוּךְ
14 קְרֵי אַנַפְשֵׁיהּ צַדִּיק מְצָרָה נְחָלָץ וַיֵּצֵא אַחֵר תַּחְתָּיו:

הַדְּרָן עֲלָךְ הַזָּהָב

16 **אֵיזֶהוּ** נָשֶׁךְ וְאֵיזֶהוּ תַּרְבִּית אֵיזֶהוּ נָשֶׁךְ הַמַּלְוֶה סָלַע בְּה׳ דִּינָרִין סָאתַיִם חִטִּין בְּשָׁלֹשׁ אִסּוּר
17 מִפְּנֵי שֶׁהוּא נוֹשֵׁךְ וְאֵיזֶהוּ תַּרְבִּית הַמַּרְבֶּה בְּפֵרוֹת בֵּיצַד לָקַח הֵימֶנּוּ חִטִּין בְּדִינָר
18 וְהָב הַכּוֹר וְכֵן הַשַּׁעַר עָמְדוּ בְּל׳ דִּינָרִין אָמַר לוֹ תֵּן לִי חִטֵּי שֶׁאֲנִי רוֹצֶה לְמוֹכְרָן וְלִקַּח
19 בָּהֶן יַיִן אָמַר לוֹ הֲרֵי חִטֶּיךָ עֲשׂוּיוֹת עָלַי בְּשָׁלֹשִׁים וַהֲרֵי לְךָ אֲצֻלִּי בָּהֶן יַיִן וְיֵינִי אֵין לִי: **גמ׳**
20 מִדְּשָׁכֵיךְ לְרִיבִּית דְּאוֹרַיְיתָא וְקָא מִפְרֵשׁ דְּרַבָּנָן מִכְּלָל דְּאוֹרַיְיתָא דְּנֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית חָדָא מִלְּתָא
21 הִיא וְהָא קְרָאֵי כְּתִיבֵי נֶשֶׁךְ וְרִיבִּית אוֹכֶל וְתִיסְבְּרָא דְּאִיכָּא נֶשֶׁךְ בְּלֹא תַּרְבִּית וְתַרְבִּית
22 בְּלֹא נֶשֶׁךְ נֶשֶׁךְ בְּלֹא תַּרְבִּית־הֵיכִי דָּמֵי אִי דְּאוֹזְפִיהּ מֵאָה בְּמֵאָה וְעַשָּׂרִים מַעֲקָרָא קַיְימֵי מֵאָה
23 בְּדִנְקָא וּלְבַסּוֹף קַיְימֵי מֵאָה וְעֶשְׂרִים בְּדִנְקָא נֶשֶׁךְ אֵיכָּא דְּקָא נָכֵית לֵיהּ דְּקָא שָׁקֵל מִינֵּיהּ
24 מִידֵּי דְּלֹא יָהִיב וְתַרְבִּית לֵיכָּא דְּלֵית לֵיהּ רְווּחָא דִּדְנְקָא אוֹזְפִיהּ וְדִנְקָא קָא שָׁקֵל מִינֵּיהּ
25 סוֹף סוֹף אִי בְּתַר מַעֲקָרָא אָזְלַת הֲרֵי נֶשֶׁךְ וַהֲרֵי תַּרְבִּית אִי בְּתַר בַּסּוֹף אָזְלַת לֹא נֶשֶׁךְ
26 אֵיכָּא וְלֹא תַּרְבִּית אֵיכָּא וְתוּ תַּרְבִּית בְּלֹא נֶשֶׁךְ הֵיכִי דָּמֵי אִי דְּאוֹזְפִיהּ מֵאָה בְּמֵאָה מַעֲקָרָא
27 קַיְימֵי מֵאָה בְּדִנְקָא וּלְבַסּוֹף מֵאָה בְּחוּמְשָׁא אִי בְּתַר מַעֲקָרָא אָזְלַת לֹא נֶשֶׁךְ אֵיכָּא וְלֹא
28 תַּרְבִּית אֵיכָּא אִי בְּתַר סוֹף אָזְלַת הֲרֵי נֶשֶׁךְ וַהֲרֵי תַּרְבִּית אֶלָּא אֲמַר רָבָא אִי אַתָּה מוֹצֵא
29 לֹא נֶשֶׁךְ בְּלֹא תַּרְבִּית וְלֹא תַּרְבִּית בְּלֹא נֶשֶׁךְ וְלֹא חִלְּקָן הַכָּתוּב אֶלָּא לַעֲבוֹר עָלָיו בִּשְׁנֵי
30 לְאוִין ת״ר אֶת כַּסְפְּךָ לֹא תִתֵּן לוֹ בְּנֶשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית לֹא תִתֵּן אָכְלְךָ אֵין לִי אֶלָּא נֶשֶׁךְ בְּכֶסֶף
31 וְרִיבִּית בְּאוֹכֶל נֶשֶׁךְ בְּאוֹכֶל מְנַיִן ת״ל נֶשֶׁךְ אֹכֶל רִיבִּית בְּכֶסֶף מְנַיִן תַּלְמוּד לוֹמַר נֶשֶׁךְ כֶּסֶף

אם

כֶּסֶף שֶׁהוּא שְׁתוּת לְדִינָר: **נְכִית.** נוֹשֵׁךְ וּמַחְסֵרוּ: **אִי בְּתַר מַעֲקָרָא אָזְלַת.** אִי חִשְׁבַּת לְהַנֵּי פְּרוּטוֹת הַשְׁתָּא דִּמְעַקְּרָא הֲרֵי נֶשֶׁךְ וַהֲרֵי תַּרְבִּית שֶׁהוּא יָכוֹל לִיקַּח בָּהֶם מֵעָה בְּמֵאָה וְנִשְׁכָּר עֶשְׂרִים: **לֹא נֶשֶׁךְ אֵיכָּא.** שֶׁהַלְוָה יָכוֹל לִקְנוֹתָם בְּמֵעָה זוֹ שָׁוֶה מֵעָה הַלְוָאָה: **בְּחוּמְשָׁא.** יָכוֹל לִיקַּח בְּהֶן כֶּסֶף חוֹמֶשׁ דִּינָר שֶׁהוּא יוֹתֵר עַל שְׁתוּת: **אֵין לִי.** שֶׁיִּהְיֶה עוֹבֵר אֶלָּא עַל לֹאו שֶׁל נֶשֶׁךְ בְּכֶסֶף וְעַל לֹאו שֶׁל רִיבִּית בְּאוֹכֶל מִנַּיִן שֶׁהוּא עוֹבֵר עַל הַלְוָאַת פֵּרוֹת אַף מָשׁוֹן לֹאו דְּנֶשֶׁךְ: **ת״ל.** לֹא תַּשִׁיךְ לְאָחִיךָ נֶשֶׁךְ בְּאוֹכֶל מָנַיִן ת״ל נֶשֶׁךְ אֹכֶל וּמִיהוּ שְׁמַעַת מִינַּיהּ מִיכָּא דְּשַׁיְיךְ לְשׁוֹן נֶשֶׁךְ בְּאוֹכֶל: וְהָרִאשׁוֹן נֶאֱמָר בְּמַלְוֶה דִּכְתִיב לְעֵיל מִינַּיהּ אֶל תִּקַּח מֵאִתּוֹ וגו׳ וּמִיהוּ שְׁמַעַת מִינַּיהּ מִיכָּא דְּשַׁיְיךְ לְשׁוֹן נֶשֶׁךְ בְּאוֹכֶל:

רבית בכסף מנין. שעובר אף בלאו שני של רבית: ת"ל. בלוה נשך בכסף אם אינו ענין לגופו לחייבו על לאו של נשך שהרי כבר נאמר בראש המקרא או תשיך ובסופו נאמר כל דבר אשר ישיך תנהו ענין לרבית בכסף והשתא דשמעינן מלא תשיך בין בכסף ובין אוכל אייתרו תרתיהו נשך בכסף תבא אינו ענין ללוה והוה ג"ש מופנה משני בדרשי והיינו דקאמר אתי לאוקמי נשך במלוה לא אוכל ואינו ענין לנשך בכסף שכבר נאמר לא תשיך. פי' אפילו אי לא כתב אלא לא תשיך לאחיך בכסף אוכל מנין ת"ל נשך בכסף ואוכל ואי כתב לא תשיך לאחיך נשך בכסף אוכל הוי ידעינן נמי רבית בכסף ואוכל באם אינו ענין נשך אוכל מלא תיגר ג"ש ונשרך כל דבר אתי לאוקמי נשך במלוה הוה ג"ש מופנה משני בדרשי והיינו דקאמר אין לי. שעובר על שני לאוין בין בכסף ובין באוכל אלא לוה: **רבית אמר לא נשך אוכל ולא רבית בכסף צריכי קרא.** למיגמר במלוה מן הלוה דבגופו כתיב דכמפרש ואזיל: **דרקאמרת.** נשך קאי אכסף ומרבית אאוכל: **והא תנא נאמר.** אמור אתא ואמר דמגופיה יליף: **הכי קאמר.** תנא אילו **לא נאמר קרא.** בדרך הנשמע לשניהם אע"פ כן הייתי לומדו בגזירה שוה והשתא גזירה שוה לא צריך להכי: **למה לי לאו בריבית אוכל בגיל כו'.** ילמדנו זה מזה שבכולן חסרון ממון שמחסר את חבירו: **דאפילו** בלוה **אכר** ריחמנא. וגזר עליו שלא יחננו וא"כ למימר חידוש הוא שחידשה תורה בזו ולא שאסר לחסר את חבירו בדרך אחרת דהא אחזרת לוה לאו משום דמחסר הוא: **מה** לחננך **דלא** מדעתיה. אונאה לא ידעי ביה גזל על ברחיה שקל: **תאמר ברבית** דמדעתו. נותן לו: **שכן** אין דרך מקח ומכר. תאמר באונאה שהיא דרך מקח ומכר ויש בני אדם שצריכין לחפץ וקונין ביותר משוויו: **לא** לכתוב בגזל ויתיתי מתנך. דכי פרכת מה לריבית שכן חידוש תאמר באונאה תוכיח מה לאונאה שכן לא ידע דמחדיל תאמר בגזל דידע ואיכא למימר דמייאש ומחדל רבית תוכיח והזר הדין הצד השוה שבהן שמחסרו ממון אף אני אביא גזל: **לכובש שכר שכיר.** דלא מקא לידיה ולא מחסר ליה:

ובעניינא

אם אינו ענין לנשך בכסף שכבר נאמר לא תשיך. פי' אפילו אי לא כתב אלא לא תשיך לאחיך בכסף אוכל מנין ת"ל נשך בכסף ואוכל ואי כתב לא תשיך לאחיך נשך בכסף אוכל הוי ידעינן נמי רבית בכסף ואוכל באם אינו ענין נשך אוכל מלא תיגר ג"ש ונשרך כל דבר אתי לאוקמי נשך במלוה הוה ג"ש מופנה משני בדרשי והיינו דקאמר

בסמוך מה לוה לא תלקח כך דהכל כתב בלוה וכי קאמר נשך באוכל מנין ת"ל נשך אוכל לאו משמע מפיק אלא מאוכל גריד דקאי אלא תשיך וה"ק ת"ל נשך אוכל בלוה ובג"ש מפיק ליה במלוה וא"ת מנין דכתיב כל דבר אפילו לרבות עצים ואבנים א"כ בכסף אוכל למה לי ר"ל למדרש כלל ופרט וכלל לא תשיך בכל בכסף אוכל פרט כל דבר חזר וכלל מה הפרט מפורש דבר המטלטל וגופו ממון כו' יצאו קרקעות שאין משלטלין וקצת פחות מש"פ שאינו ממון וכן משמע פרק נערה (כתובות דף מו. ושם ד"ה אתיא) דקתני רבי יהודה אומר אינו חייב עד שישכור דאתיא (שומא שומאן) בעי ר' ירמיה שכרם בקרקע מהו או בפחות מש"פ מהו ואי שייך רבית בקרקע או בפחות מש"פ מאי בעי אלא ודאי פטור ובעי ביון דגמר מרבית מה להלן פטור אף כאן פטור א"ד לא והקדמני בערכין (דף לא. ושם) גבי בתי ערי חומה רבית גמורה היא והתורה התירה התם הלוה מעות על הקרקע אבל קרקע אפשר דשרי מן התורה:

קרי ביה בכסף לא תתן בנשך ובמרבית. וה"נ בפ"ק דע"ז (דף ב. ושם ד"ה אחד) ופרך כל שעה (פסחים דף כא: ושם ד"ה ליכתב) ופרך כל הבשר (חולין דף קיד: ושם ד"ה או) לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או מכור לנכרי ודריש לגר תתננה ומכור תתננה ומכור לנכרי ואפילו מאן דפליג היינו משום דכתיב או לחלק וא"ת בפ"ק דקדושין (דף לב: ושם) לא בעי רבנן למדרש כר' יוסי הגלילי מפני שיבה תקום והדרת תקום והדרת פני זקן ר"ל משום דאין מפני מיושב אוהדרת ולא תקום אפני זקן והא דאמר התם ורבנן אי כתיב מפני שיבה תקום והדרת תקום והדרת פני זקן דרבא אמרת היינו משום דאו עלך כרחך אמרת הכי והא דאמר בפרק הוציאו לו (יומא דף נב. ושם: ד"ה שאת) ה' מקראות אין לדם הכרע שאת אזרוי מדר משוקדים וקם ולא אמר דקאי אגילעל ואלרע היינו משום דקאי על כרחך נשך אבספיך אמרת ה"ה ארבית וכיון דקאי על כרחך נשך אלוה כמו כן נשך קאי אאוכל וכן התנתה בן אבל הנך חמש דלקמה לא קיימי אלא אגילעל לבד או אלרע וא"ת התניא פרק שני דזבחים (דף כד.) ולקח הכהן מן הדם באצבעו ונתן קבל או זרק בשמאל פסול ור"ש סבר קבל בשמאל כשר ואמר אביי טעם דר"ש דסבר דקרא דאצבעו דמשמע ימין לא קאי אלא אונתן דלאחריו ולא אולקח דלקבלו ולתנא קמא קאי אתחזיוהו והשתא מאי שנא מהתם ה' דאין להם הכרע ר"י דהתם פשיטה דקרא משמע דקאי אולקח מ"מ סבר תנא קמא דקאי נמי אונתן דכתיב קרא אחריהא ולקח מדם הפר ונתן על קרנות המזבח באצבעו דהתם קאי אצבע אנתיבה וילמד סתום מן המפורש והיינו נמי שמעא דר"ש:

גזירה שוה לא צריך. וא"ת קרא למה לי ר"ל דאין שום אריכות לשון בפסוק אלא שסמך נשך ומרבית זה לזה: **אמרי** הכי נמי. וא"ת והא אין מזהירין מן הדין ר"ל דגזל לאו הניחקו לעשה הוא דבאמרינן פרק שילוח הקן (חולין קמא.) ומשמע דאין מזהירין מן הדין דזה מצי למימר לעיל דלא ילפי מהדדי אלא דעדיפא קאמר דאפילו מדינא לא אתי: **אלא** לאו גזל למה לי לכובש שכר שכיר. וא"ת לוקמיה בגזל גופיה ובגזל עבדים דלא אתי מרבית ואונאה דאין אונאה לעבדים כדקאמר לעיל (דף נו:) דהא קרקע אינה נגזלת אינו אם המקרא אלא משום דאי אפשר לזוזה ממקומה אבל עבדי דניידי אע"ג דהוקשו לקרקעות יעבור בלא תגזול:

לעבור עליו בשני לאוין. וא"ת ולוקמיה בגזל ולעבור עליו בשני לאוין ר"ל משום דלא לקי אלאו דגזל משום דניקום מכובש שכר שכיר באם אינו ענין לקי אלאו דלא תעשק שכיר עני ואביון לעבור עליו בשני לאוין ולוקמה ברבית ואונאה ולעבור בשני לאוין דבר הלמד מענייניו

ובעניינא

שְׁתוּלָה מְעוּתֵיו בַּבָּבְרִי. וא"ת תֵּלֶא אֲפִילּוּ יְהֵא אָמַת שְׁהַם שֶׁל נְכְרִי אִסּוּר כֵּיוָן שֶׁאֵין לוֹלֶה עִם הַנָּכְרִי בְּלוּם וּמִיהוּ לְפִי מַה שֶּׁנָּבִיא רְאָיָה לְקַמָּן יִשְׂרָאֵל שֶׁיָּשׁ בְּיָדוֹ מָעוֹת נָכְרִי וְהֵם בְּאוֹתָן הַיָּמִים מוּתָּר לְהַלְוֹתָם בְּרִבִּית לְיִשְׂרָאֵל אֲחֵי שֶׁפִּיר אִי נְמֵירִ ר"ל דְּאִיידֵי בְּגוֹן שֶׁאָמַר לֵיהּ חֲבֵירוֹ הַלְוֵינִי מָעוֹת מִן הַנָּכְרִי וְאָמַר לוֹ שֶׁיִּסְמוֹךְ עָלַי אוֹ בְּגוֹן שֶׁנָּתַן לוֹ מִשְׁכּוֹנוֹתָיו לִיתְּנָם לַנָּכְרִי וְהוּא הִלְוָה לוֹ מִשֶּׁל עַצְמוֹ וְאוֹמֵר שְׁעֲשָׂה כִּדְבָרָיו:

שְׁתוּלָה קָלֶא אֵילָן בְּגִבְרוֹ וְאוֹמֵר תְּבֹלֶת הוּא. וְאע"ג דְּעוֹבֵר עַל מַצּוֹת צִיצִית מ"מ אֵיצְטְרִיךְ קְרָא לְעַבּוֹר עָלָיו מִשּׁוּם תְּלִיָּה:

יָבִין רָשָׁע וְלִבְּשׁ צַדִּיק. אִפִּי' לְמ"ד רְשׁוּת יוֹרֵשׁ לְאוֹ כִּרְשׁוּת לוֹקֵחַ וְלֵיכָא שְׁנוֹי רְשׁוּת וְאַפִּי' הָנֵיחַ קַרְקָעוֹת וּמְלוָה עַל פֶּה גּוֹבֶה מִן הַיּוֹרְשִׁין אפ"ה יִלְבַּשׁ צַדִּיק כְּדְאָמַר רָבָא בְּרִיש הַגּוֹזֵל בַּתְּרָא (ב"ק ד' קיב.) וְזֶהוּ אַחֲרִיתוֹ לְדִידֵיהּ אַזְהַר רַחֲמָנָא לְאַזְהוֹרֵי לְבָרִיָּה לְאַזְהוֹרֵי לְאַחֲרִים:

רָבָא אָמַר מְגוּפֵיהּ דְּקָרָא. אע"ג דִּדְרָבָא מְשֵׁנִי רִישׁ הַגּוֹזֵל בְּתְרָא (שם) אֲפִילּוּ תֵּימָא רְשׁוּת יוֹרֵשׁ לְאוֹ כִּרְשׁוּת לוֹקֵחַ וְשַׁאנִי הָכָא דִּכְתִיב וְחִי אֲחִיךָ עִמָּךְ לְאוֹ מִשּׁוּם דס"ל בר' אֶלְעָזָר דְּהָא הָכָא דְּרִישׁ כִּדְבִי יוֹחָנָן אֶלָּא לא בָּא אֶלָּא לְיַישֵׁב הַבְּרַיְיתָא דְּהָתָם ס"ל לְאוֹ כִּרְשׁוּת לוֹקֵחַ וּלְקַמָּן בְּסָמוּךְ דְּקָאָמַר רַב נַחְמָן מ"ט דְּר"א לֹא קָבְעוּ הַגְמָרָא כְּמוֹ כֵן בְּשֵׁם רַבָּא:

מוֹת יוּמַת דָּמָיו בּוֹ יִהְיֶה הוּקְשׁוּ מִלּוֹי בְּרִבִּית לְשׁוּפְכֵי דָּמִים. תִּימָה הֵיכִי מַשְׁמַע דָּמָיו בּוֹ עֲבֵירָה דְּשׁוּפְכוּת דָּמִים הֲלֹא בְּאוֹב וְיִדְּעוֹנִי וְכַמָּה עֲבֵירוֹת וְלֹא שַׁייכִי לְשׁוּפְכוּת דָּמִים כְּתִיב דָּמָיו בָּם ר"ל דְּמִיתְחַיֵּיב דָּמָיו בּוֹ דְּרִישׁ דְּאִי לְאוֹ הָכִי לְמַאי כְּתִיבִי דְּאִי לְמִגְמַר סְקִילָה בְּרִבִּית מֵאוֹב וְיִדְּעוֹנִי הָךְ דִּבְרֵי תוֹרָה מִדִּבְרֵי קַבָּלָה לֹא יִלְפִינַן וְתוּ לֹא מְצִינוּ מִיתָה גְּבֵי מָמוֹן וְכַפָּרָק קַמָּא דְּתַמּוּרָה (ד' ו) יֵשׁ בִּסְקִילִים וְכָתַב בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים וְהוֹלִיד בֶּן פְּרִיץ שׁוֹפֵךְ דָּם לְפִי זֶה אֵתֵי שְׁפִיר דְּהוּקְשׁוּ בְּהֶדְיָא:

אי

וּבְעַנְיָנָא דְּשָׁכִיר כְּתִיב לֹא תְּגֹנְבוּ וְכָתַב רַחֲמָנָא לָמָּה לִי לְכַדְּתַנְיָא לְאַתְגֹּנוּב אֲעֹל מָנָת לְמַיְקַט לְאַתְגֹּנוּב עַל מְנָת לְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל א"ל רַב יֵימָר לְרַב אַשֵׁי לַאו דְּכָתַב רַחֲמָנָא בְּמִשְׁקָלוֹת לָמָּה לִי א"ל לְטוֹמֵן מִשְׁקָלוֹתָיו בְּמֶלַח הַיְינוּ גַּזֵּל מֵעַכְשָׁיו הוּא לַעֲבוֹר עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם מַשֶּׂה שֶׁלֹּא בְּמַשְׁפָּט בְּמַדָּה וּבְמִשׁוֹרָה בְּמַדָּה זוֹ מְדִידַת קַרְקַע שֶׁלֹּא יְמַדּוֹד לְאֶחָד בִּימוֹת הַחַמָּה וּלְאֶחָד בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים בְּמִשְׁקָל בְּמַשְׁקָל שֶׁלֹּא יִטְמֵין מִשְׁקְלוֹתָיו בְּמֶלַח וּבְמִשׁוֹרָה שֶׁלֹּא יַרְתִּיחַ וְהָלֹא דְּבָרִים ק"ו וּמָה מִשׁוֹרָה שֶׁהִיא אֶחָד מִשְּׁלִישִׁים (וּשְׁלִישָׁה) בְּלוֹג הִקְפִּידָה עָלָיו תּוֹרָה ק"ו לְהִין וְחֲצִי הִין וּשְׁלִישִׁית הֵהִין וּרְבִיעִית הֵהִין וְלוֹג וַחֲצִי לוֹג וּרְבִיעִית הֶחָלוֹ אָמַר רָבָא לָמָּה לִי דְּכָתַב רַחֲמָנָא יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּרִבִּית יְצִיאַת מִצְרַיִם גַּבֵּי צִיצִית יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּמִשְׁקָלוֹת אָמַר הקב"ה אֲנִי הוּא שֶׁהִבְחַנְתִּי בְּמִצְרַיִם בֵּין טִפָּה שֶׁל בְּכוֹר לְטִפָּה שֶׁאֵינָהּ שֶׁל בְּכוֹר וַאֲנִי הוּא שֶׁעָתִיד לִיפָּרַע מִמִּי שֶׁהוּא גְּדוֹלָה מִמֶּנּוּ בְּנִכְרֵי וּמְלַוֶּה אוֹתָם לְיִשְׂרָאֵל בְּרִבִּית וּמִמִּי שֶׁטּוֹמֵן מִשְׁקְלוֹתָיו בְּמֶלַח וּמִמִּי שֶׁתּוֹלֶה מְעוֹתָיו בַּבָּבְרִי קָלֶא אִילָן בְּבִגְדּוֹ וְאוֹמֵר תְּבֹלֶת הוּא רַבָּנָא אִיקְלַע לְסוּרָא דְּפָרַת א"ל רַב חֲנִינָא מִפּוּרָא דְּפָרַת לְרַבָּנָא יְצִיאַת מִצְרַיִם דְּכָתַב רַחֲמָנָא גַּבֵּי שְׁרָצִים לָמָּה לִי א"ל אֲמַר הקב"ה אֲנִי הוּא שֶׁהִבְחַנְתִּי בֵּין טִפָּה שֶׁל בְּכוֹר לְטִפָּה שֶׁאֵינָהּ שֶׁל בְּכוֹר וַאֲנִי עָתִיד לִיפָּרַע מִמִּי שֶׁהוּא גְּדוֹל מִמֶּנּוּ בְּנִכְרֵי וּמְלַוֶּה אוֹתָם לְיִשְׂרָאֵל בְּרִבִּית וּמִמִּי שֶׁטּוֹמֵן מִשְׁקְלוֹתָיו בְּמֶלַח וּמִמִּי שֶׁתּוֹלֶה מְעוֹתָיו בַּבָּבְרִי וּמִמִּי שֶׁמְּטַמְּאִין בִּשְׂרָצִים דַּיֵּי א"ל וּמִי נָפִישׁ אַגְרֵייהוּ טְפֵי מֵרִבִּית וּמִצִּיצִית וּמִמִּשְׁקָלוֹת א"ל אע"ג דְּלֵית נָפִישׁ אַגְרֵייהוּ טְפֵי מִמֵּאי דְּקָתָנֵי בְּפֵירוֹת כֵּיצַד לָקַח הֵימֶנּוּ חִטִּים בִּדְיָנֵר וְהָב וְכוּ': אָטוּ כָּל הַנֵּי דַּאֲמַרִינַן עַד הַשְׁתָּא לָאו רִבִּית הוּא א"ר אֲבָהוּ עַד כַּאן שֶׁל תּוֹרָה מִכָּאן וְאֵילָךְ שֶׁל דִּבְרֵיהֶם ע"כ יָכִין רָשָׁע וְילְבַּשׁ צַדִּיק עַד כַּאן וְתוּ לֹא אֶלָּא אֲפִי' ע"כ יָכִין רָשָׁע וְילְבַּשׁ צַדִּיק ע"כ רִבִּית קְצוּצָה מִכַּאן וְאֵילָךְ אֲבָל רִבִּית א"ר אֶלְעָזָר רִבִּית קְצוּצָה יוֹצְאָה בְּדֵיינִין אֲבָל רִבִּית אֵינָהּ יוֹצְאָה בְּדֵיינִין רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֲפִילּוּ רִבִּית קְצוּצָה נַמִּי אֵינָהּ יוֹצְאָה בְּדֵיינִין א"ר יִצְחָק מ"ט דְּרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר קְרָא בַּנֶּשֶׁךְ נָתַן וְתַרְבִּית לֹקָח וְחַי לֹא יִחְיֶה אֶת כָּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה עָשָׂה לְמִיתָה נִיתַּן וְלֹא לְהִשָּׁבוֹן רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה אָמַר אָמַר קְרָא אַל תִּקַּח מֵאִתּוֹ נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ לְמוֹרָא נִיתַּן וְלֹא לְהִשָּׁבוֹן רָבָא אָמַר מְגוּפֵיהּ דִּקְרָא שְׁמִיעַ לֵיהּ מוֹת יוּמַת דָּמָיו בּוֹ יִהְיֶה הוּקְשׁוּ מִלּוֹי רִבִּית לְשׁוֹפְכֵי דָּמִים מַה שׁוֹפְכֵי דָּמִים לֹא נִיתְּנוּ לְהִשָּׁבוֹן אַף מִלּוֹי רִבִּית לֹא נִיתְּנוּ לְהִשָּׁבוֹן אר"נ בַּר יִצְחָק מ"ט דְּר"א דְּאָמַר קְרָא

וּבְעַנְיָנָא דְּשָׁכִיר כְּתִיב לֹא תְּגֹנְבוּ וְכָתַב רַחֲמָנָא לָמָּה לִי לְכַדְּתַנְיָא לְאַתְגֹּנוּב אֲעֹל מָנָת לְמַיְקַט לְאַתְגֹּנוּב עַל מְנָת לְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל א"ל רַב יֵימָר לְרַב אַשֵׁי לַאו דְּכָתַב רַחֲמָנָא בְּמִשְׁקָלוֹת לָמָּה לִי א"ל לְטוֹמֵן מִשְׁקְלוֹתָיו בְּמֶלַח הַיְינוּ גַּזֵּל מֵעַכְשָׁיו הוּא לַעֲבוֹר עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם מַשֶּׂה שֶׁלֹּא בְּמִשְׁפָּט בְּמִדָּה וּבְמִשׁוֹרָה בְּמִדָּה זוֹ מְדִידַת קַרְקַע שֶׁלֹּא יְמַדּוֹד לְאֶחָד בִּימוֹת הַחַמָּה וּלְאֶחָד בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים בְּמִשְׁקָל בְּמִשְׁקָל שֶׁלֹּא יִטְמֵין מִשְׁקְלוֹתָיו בְּמֶלַח וּבְמִשׁוֹרָה שֶׁלֹּא יַרְתִּיחַ וְהָלֹא דְּבָרִים ק"ו וּמָה מִשׁוֹרָה שֶׁהִיא אֶחָד מִשְּׁלִישִׁים (וּשְׁלִישָׁה) בְּלוֹג הִקְפִּידָה עָלָיו תּוֹרָה ק"ו לְהִין וְחֲצִי הִין וּשְׁלִישִׁית הֵהִין וּרְבִיעִית הֵהִין וְלוֹג וַחֲצִי לוֹג וּרְבִיעִית הֶחָלוֹ אָמַר רָבָא לָמָּה לִי דְּכָתַב רַחֲמָנָא יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּרִבִּית יְצִיאַת מִצְרַיִם גַּבֵּי צִיצִית יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּמִשְׁקָלוֹת אָמַר הקב"ה אֲנִי הוּא שֶׁהִבְחַנְתִּי בְּמִצְרַיִם בֵּין טִפָּה שֶׁל בְּכוֹר לְטִפָּה שֶׁאֵינָהּ שֶׁל בְּכוֹר וַאֲנִי הוּא שֶׁעָתִיד לִיפָּרַע מִמִּי שֶׁהוּא גְּדוֹלָה מִמֶּנּוּ בְּנִכְרֵי וּמְלַוֶּה אוֹתָם לְיִשְׂרָאֵל בְּרִבִּית וּמִמִּי שֶׁטּוֹמֵן מִשְׁקְלוֹתָיו בְּמֶלַח וּמִמִּי שֶׁתּוֹלֶה מְעוֹתָיו בַּבָּבְרִי וּמִמִּי שֶׁמְּטַמְּאִין בִּשְׂרָצִים דַּיֵּי א"ל וּמִי נָפִישׁ אַגְרֵייהוּ טְפֵי מֵרִבִּית וּמִצִּיצִית וּמִמִּשְׁקָלוֹת א"ל אע"ג דְּלֵית נָפִישׁ אַגְרֵייהוּ טְפֵי מִמֵּאי דְּקָתָנֵי בְּפֵירוֹת כֵּיצַד לָקַח הֵימֶנּוּ חִטִּים בִּדְיָנֵר וְהָב וְכוּ': אָטוּ כָּל הַנֵּי דַּאֲמַרִינַן עַד הַשְׁתָּא לָאו רִבִּית הוּא א"ר אֲבָהוּ עַד כַּאן שֶׁל תּוֹרָה מִכָּאן וְאֵילָךְ שֶׁל דִּבְרֵיהֶם ע"כ יָכִין רָשָׁע וְילְבַּשׁ צַדִּיק עַד כַּאן וְתוּ לֹא אֶלָּא אֲפִי' ע"כ יָכִין רָשָׁע וְילְבַּשׁ צַדִּיק ע"כ רִבִּית קְצוּצָה מִכַּאן וְאֵילָךְ אֲבָל רִבִּית א"ר אֶלְעָזָר רִבִּית קְצוּצָה יוֹצְאָה בְּדֵיינִין אֲבָל רִבִּית אֵינָהּ יוֹצְאָה בְּדֵיינִין רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֲפִילּוּ רִבִּית קְצוּצָה נַמִּי אֵינָהּ יוֹצְאָה בְּדֵיינִין א"ר יִצְחָק מ"ט דְּרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר קְרָא בַּנֶּשֶׁךְ נָתַן וְתַרְבִּית לֹקָח וְחַי לֹא יִחְיֶה אֶת כָּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה עָשָׂה לְמִיתָה נִיתַּן וְלֹא לְהִשָּׁבוֹן רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה אָמַר אָמַר קְרָא אַל תִּקַּח מֵאִתּוֹ נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ לְמוֹרָא נִיתַּן וְלֹא לְהִשָּׁבוֹן רָבָא אָמַר מְגוּפֵיהּ דִּקְרָא שְׁמִיעַ לֵיהּ מוֹת יוּמַת דָּמָיו בּוֹ יִהְיֶה הוּקְשׁוּ מִלּוֹי רִבִּית לְשׁוֹפְכֵי דָּמִים מַה שׁוֹפְכֵי דָּמִים לֹא נִיתְּנוּ לְהִשָּׁבוֹן אַף מִלּוֹי רִבִּית לֹא נִיתְּנוּ לְהִשָּׁבוֹן אר"נ בַּר יִצְחָק מ"ט דְּר"א דְּאָמַר קְרָא

שֶׁמְּעָרֵב קַרְבֵי דָּגִים טְמֵאִין בִּקְרְבֵי דָּגִים טְהוֹרִין וּמוֹכְרָן לְיִשְׂרָאֵל אָמַר לֵיהּ אֲנָא הַמַּעֲלָה קָא קַשְׁיָא לִי מַאי שְׁנָא הָכָא הַמַּעֲלָה דְּכָתַב רַחֲמָנָא א"ל לְכַדְּתָנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל דְּתָנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמַר הקב"ה אֵילְמָלֵא (לא) הֶעֱלֵיתִי אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם אֶלָּא בְּשְׂכִיבל דָּבָר זֶה שֶׁאֵין מַטְמִאִין בִּשְׂרָצִים דַּיֵּי א"ל וּמִי נָפִישׁ אַגְרֵייהוּ טְפֵי מֵרִבִּית וּמִצִּיצִית וּמִמִּשְׁקָלוֹת א"ל אע"ג דְּלֵית נָפִישׁ אַגְרֵייהוּ טְפֵי מִמֵּאי דְּקָתָנֵי בְּפֵירוֹת כֵּיצַד לָקַח הֵימֶנּוּ חִטִּים בִּדְיָנֵר וְהָב וְכוּ': אָטוּ כָּל הַנֵּי דַּאֲמַרִינַן עַד הַשְׁתָּא לָאו רִבִּית הוּא א"ר אֲבָהוּ עַד כַּאן שֶׁל תּוֹרָה מִכָּאן וְאֵילָךְ שֶׁל דִּבְרֵיהֶם ע"כ יָכִין רָשָׁע וְילְבַּשׁ צַדִּיק עַד כַּאן וְתוּ לֹא אֶלָּא אֲפִי' ע"כ יָכִין רָשָׁע וְילְבַּשׁ צַדִּיק ע"כ רִבִּית קְצוּצָה מִכַּאן וְאֵילָךְ אֲבָל רִבִּית א"ר אֶלְעָזָר רִבִּית קְצוּצָה יוֹצְאָה בְּדֵיינִין אֲבָל רִבִּית אֵינָהּ יוֹצְאָה בְּדֵיינִין רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֲפִילּוּ רִבִּית קְצוּצָה נַמִּי אֵינָהּ יוֹצְאָה בְּדֵיינִין א"ר יִצְחָק מ"ט דְּרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר קְרָא בַּנֶּשֶׁךְ נָתַן וְתַרְבִּית לֹקָח וְחַי לֹא יִחְיֶה אֶת כָּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה עָשָׂה לְמִיתָה נִיתַּן וְלֹא לְהִשָּׁבוֹן רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה אָמַר אָמַר קְרָא אַל תִּקַּח מֵאִתּוֹ נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ לְמוֹרָא נִיתַּן וְלֹא לְהִשָּׁבוֹן רָבָא אָמַר מְגוּפֵיהּ דִּקְרָא שְׁמִיעַ לֵיהּ מוֹת יוּמַת דָּמָיו בּוֹ יִהְיֶה הוּקְשׁוּ מִלּוֹי רִבִּית לְשׁוֹפְכֵי דָּמִים מַה שׁוֹפְכֵי דָּמִים לֹא נִיתְּנוּ לְהִשָּׁבוֹן אַף מִלּוֹי רִבִּית לֹא נִיתְּנוּ לְהִשָּׁבוֹן אר"נ בַּר יִצְחָק מ"ט דְּר"א דְּאָמַר קְרָא

לָאו דְּמִשְׁקָלוֹת. לֹא תַּעֲשֶׂה עָוֶל וגו' (ויקרא יט):

לְטוֹמֵן מִשְׁקְלוֹתָיו. הַמְּנָה אוֹ הַפְּרֹס טוֹמֵן בְּמֶלַח לְהַכְבִּידוֹ וּכְשֶׁהוּא לוֹקֵחַ מְמֻשְׁקָל לוֹקֵחַ בְּאֵלּוּ:

מִשְׁעֶנֶת עֲשִׁיָּה. מִשְׁעֶנֶת הַמְטָנָה וַאֲפִי' לֹא שָׁקַל בָּהֶן: **לֹא יַמְדּוֹד לְאֶחָד בִּימוֹת הַחַמָּה כּוּ'.** אַחֵין הַבָּאִין לְחַלֵּק אֶת הַשָּׂדֶה לֹא יְמַדּוֹד הַמּוֹדֵד לְאֶחָד בִּימוֹת הַחַמָּה וּלְאֶחָד בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים בְּאוֹתוֹ הַחֶבֶל מִפְּנֵי שֶׁהַחֶבֶל לַח בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים וּמִתְכַּשֵּׁט כָּל צָרְכּוֹ וּבִימוֹת הַחַמָּה מִתּוֹךְ יִבּוּשׁ הוּא נִגְמָד וְקָרִין: **מְשׁוּרָה.** מִדַּת הַלַּח הִיא: **יַרְתִּיחַ.** אִשְׁקוּמֵי"א בְּלַעַז שְׁמַמְלֵא אֶת הַמְּדָה כְּשֶׁמְּרוֹצִיא אֶת הַיַּיִן וּלְאַחַר זְמַן נִמְצֵאת חֲסֵרָה: **יְצִיאַת מִצְרַיִם גַּבֵּי רִבִּית.** בְּפֶרֶשׁ בְּהַר סִינַי: **גַּבֵּי מִשְׁקָלוֹת.** בְּקִדּוּשִׁים תּוֹרָה: **שֶׁהִבְחַנְתִּי בְּמִצְרַיִם.** הֲרֵי שֶׁבָּאוּ עֲשָׂרָה רְוִיזִקִים עַל מְצָרִית אַחַת וְנִתְעַבְּרָה מֵהֶן בְּעֶשֶׂר עִיבּוּרִין עֶשֶׂר בְּכוֹרוֹת שֶׁהֵן בְּכוֹרוֹת שֶׁל אֵיבְהָן בּוֹלֵן מִתּוֹ: **תּוֹלֶה מְעוֹתָיו לְיִשְׂרָאֵל בְּרִבִּית וְאוֹמֵר שֶׁל נָכְרִי הֵם:** מַלְוֶה מְעוֹתָיו לְיִשְׂרָאֵל בְּרִבִּית וְאוֹמֵר שֶׁל נָכְרִי הֵם: **קָלֶא אִילָן.** עֵבֶל הַדּוֹמֶה לְתִכֶלֶת: **וְרַחֲמָנָא אָמַר** (במדבר טו) פְּתִיל תְּכֵלֶת וּתְכֵלֶת דָּמָיו יְקָרִים שֶׁצּוֹבְעִ בְּדָם חִלּזוֹן שֶׁאִינוֹ עוֹלֶה מִן הַיָּם אֶלָּא אַחַת לִשְׁבָעִים שָׁנָה: **סוֹרֶא דְּפָרָת.** סוֹרָא הִיא שׁוּשְׁבַת עַל נְהַר פָּרָת וְאֵין זוֹ סוֹרָא סְתָם: **גַּבֵּי שְׁרָצִים.** בְּזִיבִים הִשְׁמִיעֵנִי כִּי אֲנִי ה' הַמַּעֲלֶה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: **אֶלָּא בִּשְׂכִיבל דָּבָר זֶה.** כְּדוֹמְקַרֵּא לְקַמָּיהּ שֶׁהֵן מְעוּלִים וְנָאִים וְאֵינָן נִמְאָסִים בְּשֶׁקְּצִים הַלָּלוּ לְהַכְעִיס כְּתִב לְשׁוֹן עִילּוּי שֶׁמַּעֲלָה גְּדוֹלָה הִיא אֶצְלָהּ: **עַד הַשְׁתָּא.** הַמַּלְוֶה סָלַע בַּחֲמִשָּׁה דִּינָר: **שֶׁל תּוֹרָה.** דֶּרֶךְ הַלְוָאָה: **עַד כַּאן יָכִין רָשָׁע וְילְבַּשׁ צַדִּיק.** שֶׁאִם מֵת וְהִנִּיחַ לִבְנֵיהוּ מָעוֹת שֶׁל רִבִּית אֵין הַיּוֹרְשִׁין לְהַחֲזִיר וְעַל זֶה נֶאֱמַר יָכִין רָשָׁע וְילְבַּשׁ צַדִּיק וְהַכִּי תְּנַיָא לָהּ בְּתוֹסֵפְתָּא: **ע"כ** וְתוּ לֹא. בְּתוֹסֵפְתָּא כ"ש דְּרִבִּית דְּרַבָּנָן אֵין הַבֶּן הַיּוֹרֵשׁ לְהַחֲזִיר: **אֲפִילּוּ ע"כ.** דְּרִבִּית דְּאוֹרַיְיתָא הוּא: **יָכִין.** הָאָב שֶׁהוּא רָשָׁע וְיִרְמוֹת וְלֹא יְהֵנֶה וְהַבֵּן שֶׁהוּא צַדִּיק אֵינוֹ יוֹרֵשׁ לְהַחֲזִיר: **ע"כ רִבִּית קְצוּצָה.** וְכוֹפִין אוֹתוֹ ב"ד לְהַחֲזִיר אִם תּוֹבְעוֹ בְּחַיָּיו וְאִי לֹא יְחֵיֵּב: **סִיפְיָא דְּקָרָא מוֹת יוּמַת דָּמָיו בּוֹ יִהְיֶה: מְגוּפֵיהּ דְּקָרָא.** דִּבְשֶׁבַח נִתַּן דְּיִיחוּקאל נִפְקָא לֵיהּ בְּהֶדְיָא מִדְּכְתִיב דָּמָיו בּוֹ יִהְיֶה הוּקְשׁוּ לְשׁוֹפֵךְ דָּם כְּלוֹמַר דָּמִים שֶׁשָּׁפַךְ שֶׁהָעֲנִי אֶת חֲבֵרוֹ וּמֵת בָּרָעָב עָלָיו יְשׁוּבוּ:

לָאו דְּמִשְׁקָלוֹת. לֹא תַּעֲשֶׂה עָוֶל וגו' (ויקרא יט):

לְטוֹמֵן מִשְׁקְלוֹתָיו. הַמְּנָה אוֹ הַפְּרֹס טוֹמֵן בְּמֶלַח לְהַכְבִּידוֹ וּכְשֶׁהוּא לוֹקֵחַ מְמֻשְׁקָל לוֹקֵחַ בְּאֵלּוּ:

מִשְׁעֶנֶת עֲשִׁיָּה. מִשְׁעֶנֶת הַמְטָנָה וַאֲפִי' לֹא שָׁקַל בָּהֶן: **לֹא יַמְדּוֹד לְאֶחָד בִּימוֹת הַחַמָּה כּוּ'.** אַחֵין הַבָּאִין לְחַלֵּק אֶת הַשָּׂדֶה לֹא יְמַדּוֹד הַמּוֹדֵד לְאֶחָד בִּימוֹת הַחַמָּה וּלְאֶחָד בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים בְּאוֹתוֹ הַחֶבֶל מִפְּנֵי שֶׁהַחֶבֶל לַח בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים וּמִתְכַּשֵּׁט כָּל צָרְכּוֹ וּבִימוֹת הַחַמָּה מִתּוֹךְ יִבּוּשׁ הוּא נִגְמָד וְקָרִין: **מְשׁוּרָה.** מִדַּת הַלַּח הִיא: **יַרְתִּיחַ.** אִשְׁקוּמֵי"א בְּלַעַז שְׁמַמְלֵא אֶת הַמְּדָה כְּשֶׁמְּרוֹצִיא אֶת הַיַּיִן וּלְאַחַר זְמַן נִמְצֵאת חֲסֵרָה: **יְצִיאַת מִצְרַיִם גַּבֵּי רִבִּית.** בְּפֶרֶשׁ בְּהַר סִינַי: **גַּבֵּי מִשְׁקָלוֹת.** בְּקִדּוּשִׁים תּוֹרָה: **שֶׁהִבְחַנְתִּי בְּמִצְרַיִם.** הֲרֵי שֶׁבָּאוּ עֲשָׂרָה רְוִיזִקִים עַל מְצָרִית אַחַת וְנִתְעַבְּרָה מֵהֶן בְּעֶשֶׂר עִיבּוּרִין עֶשֶׂר בְּכוֹרוֹת שֶׁהֵן בְּכוֹרוֹת שֶׁל אֵיבְהָן בּוֹלֵן מִתּוֹ: **תּוֹלֶה מְעוֹתָיו לְיִשְׂרָאֵל בְּרִבִּית וְאוֹמֵר שֶׁל נָכְרִי הֵם:** מַלְוֶה מְעוֹתָיו לְיִשְׂרָאֵל בְּרִבִּית וְאוֹמֵר שֶׁל נָכְרִי הֵם: **קָלֶא אִילָן.** עֵבֶל הַדּוֹמֶה לְתִכֶלֶת: **וְרַחֲמָנָא אָמַר** (במדבר טו) פְּתִיל תְּכֵלֶת וּתְכֵלֶת דָּמָיו יְקָרִים שֶׁצּוֹבְעִ בְּדָם חִלּזוֹן שֶׁאִינוֹ עוֹלֶה מִן הַיָּם אֶלָּא אַחַת לִשְׁבָעִים שָׁנָה: **סוֹרֶא דְּפָרָת.** סוֹרָא הִיא שׁוּשְׁבַת עַל נְהַר פָּרָת וְאֵין זוֹ סוֹרָא סְתָם: **גַּבֵּי שְׁרָצִים.** בְּזִיבִים הִשְׁמִיעֵנִי כִּי אֲנִי ה' הַמַּעֲלֶה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: **אֶלָּא בִּשְׂכִיבל דָּבָר זֶה.** כְּדוֹמְקַרֵּא לְקַמָּיהּ שֶׁהֵן מְעוּלִים וְנָאִים וְאֵינָן נִמְאָסִים בְּשֶׁקְּצִים הַלָּלוּ לְהַכְעִיס כְּתִב לְשׁוֹן עִילּוּי שֶׁמַּעֲלָה גְּדוֹלָה הִיא אֶצְלָהּ: **עַד הַשְׁתָּא.** הַמַּלְוֶה סָלַע בַּחֲמִשָּׁה דִּינָר: **שֶׁל תּוֹרָה.** דֶּרֶךְ הַלְוָאָה: **עַד כַּאן יָכִין רָשָׁע וְילְבַּשׁ צַדִּיק.** שֶׁאִם מֵת וְהִנִּיחַ לִבְנֵיהוּ מָעוֹת שֶׁל רִבִּית אֵין הַיּוֹרְשִׁין לְהַחֲזִיר וְעַל זֶה נֶאֱמַר יָכִין רָשָׁע וְילְבַּשׁ צַדִּיק וְהַכִּי תְּנַיָא לָהּ בְּתוֹסֵפְתָּא: **ע"כ** וְתוּ לֹא. בְּתוֹסֵפְתָּא כ"ש דְּרִבִּית דְּרַבָּנָן אֵין הַבֶּן הַיּוֹרֵשׁ לְהַחֲזִיר: **אֲפִילּוּ ע"כ.** דְּרִבִּית דְּאוֹרַיְיתָא הוּא: **יָכִין.** הָאָב שֶׁהוּא רָשָׁע וְיִרְמוֹת וְלֹא יְהֵנֶה וְהַבֵּן שֶׁהוּא צַדִּיק אֵינוֹ יוֹרֵשׁ לְהַחֲזִיר: **ע"כ רִבִּית קְצוּצָה.** וְכוֹפִין אוֹתוֹ ב"ד לְהַחֲזִיר אִם תּוֹבְעוֹ בְּחַיָּיו וְאִי לֹא יְחֵיֵּב: **סִיפְיָא דְּקָרָא מוֹת יוּמַת דָּמָיו בּוֹ יִהְיֶה: מְגוּפֵיהּ דְּקָרָא.** דִּבְשֶׁבַח נִתַּן דְּיִיחוּקאל נִפְקָא לֵיהּ בְּהֶדְיָא מִדְּכְתִיב דָּמָיו בּוֹ יִהְיֶה הוּקְשׁוּ לְשׁוֹפֵךְ דָּם כְּלוֹמַר דָּמִים שֶׁשָּׁפַךְ שֶׁהָעֲנִי אֶת חֲבֵרוֹ וּמֵת בָּרָעָב עָלָיו יְשׁוּבוּ:

אי עֲשָׂה תְּשׁוּבָה מֵאי בָּעֵי גְּבֵיהּ. לְמ"ד רִבִּית קְצוּצָה יוֹצְאָה בְּדִיָּנֵי פָּרִיךְ שִׁפּוּר דְּהָיָה לוֹ לְהַחְזִיר וְאֵפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר אֵינָהּ יוֹצְאָה מִ"מ הָוֵה לוֹ לְהַחְזִיר מְשׁוּם לֵעֵג וּבוּשָׁה וְכִיוָן דְּלֹא חָשֵׁשׁ גַּם בְּנָיו אֵין לָהֶם לְחוּשׁ לְכִבּוּדוֹ: **נַיְזָלְן** מֵאי אִית לֵיהּ אִי אֵיכָא. וְאִ"ת דְּאָפֵי עַל פִּי שֶׁגְּבוּ מִשּׁוּם מַלְוֶה בְּרִבִּית מִנְּבוּ מִנְּבוּ בְּעַלְמָא מִשּׁוּם שִׁפּוּשָׁא דְּמַנְּבוּ לְהָכִי אֵינָהּ מַלְוֶה בְּרִבִּית:

תַּנְאֵי הִיא. וְא"ת דְּבְרֵי הַגּוֹזֵל (ב"ק דף צד:) מִשְּׁמַיְיהוּ דְּמַחְזִירִין לְצַיָּת יְדֵי שָׁמַיִם וְאַמַּאי לֹא מְשַׁמְּנִי נַמִּי הָכָא הָכִי וְהָתָם נַמִּי אַמַּאי לֹא מְשַׁמְּנִי תַּנָּאֵי הִיא דְּבִמְשַׁמְּנִי הָכָא, וְ"ל דְּהָכָא קָאָמַר אֲלִיבָּא דְּר' יוֹחָנָן וְלִדִידֵיהּ דְּאָמַר אֵינָהּ יוֹצְאָה בְּדִיָּנִין דְּפָרִיךְ אַהֲהִיא בְּרִיְיתָא דְּקָתָנֵי דְּמִן הַתּוֹרָה מַחְזִירִין אֲבָל מִשּׁוּם מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה תִּקְּנוּ דְּאִין מַחְזִירִין וְדָרְשׁוּ מִדְּכְתִיב בְּרִיְיתָא דְּהָנֵי תַּנָּאֵי דְּהָכָא וְנִחְלֹק אִם יוֹצְאָה בְּדִיָּנִין מִן הַתּוֹרָה וְלִדְלֹא כְּפִי' רִיבָ"ן דְּפוֹרֵשׁ לְעֵיל לְמוּרַע נִיתְּן שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְהַחְזִיר מִיָּרֵאת שָׁמַיִם וְלֹא לְהַשְׁבַּח עַל פִּי בֵּית דִּין:

לא מַאי קוּם עֲשֵׂה לִקְרוֹעַ שִׁבְעָה. פֵּרוּשׁ וכו' וְכוּלְּהוּ מַחְזִירִין דְּתוֹ כְּוָותֵיהּ דְּר' יוֹחָנָן דְּאִין גְּבוּ אֵין לְלֵיכָא קוּם עֲשֵׂה לְאַהֲדוּרֵי רִבִּית וּפְלוּגְתַּיְיהוּ בְּלֹא גְּבוּ וְקָשֵׁה דְּמַעֲשֶׂה בְּרַיְיתָא הִיא וּפְלוּגְתַּיְיהוּ בְּרֵבִי יוֹחָנָן וְדָחֵי דְּכוּלְּהוּ סְבִירָא לְהוּ כְּוָותֵיהּ כָּל שֶׁכֵּן דְּאָמַר לֵיהּ שִׁפּוּר טְפֵי וְ"ל דְּמַעֲשֶׂה בְּרַיְיתָא וְדִאי סָבַר דְּפְלִיגִי בְּלֹא דְּוַאי תִּקּוּם מֵאוֹתוֹ נָשָׁךְ וּפְלִיגִי בְּרֵבִי יוֹחָנָן וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְלֹא מַסְיֵק דְּכוּלְּהוּ אִית לְהוּ דְּר' אֶלְעָזָר וְלֹא לְקֵי אֶלָּא דְּאֵל תִּקּוּם מִשּׁוּם דִּינָיְתֵיהּ לְמַעֲשֶׂה הוּא בְּהַשְׁבָּחָה אֲבָל פְּלִיגִי בְּלֹאו דְּלֹא תַּשִׁימוּן וְהֵיכִי דְּלֹא גָּבָה עֲדַיִן הָרִבִּית דְּת"ק סָבַר מִיד כְּשֶׁנִּכְתַּב הַשְׁטָר נַעֲשֵׂית הַשּׁוּמָא וְהָוֵי כְּאִילּוּ גָּבָה כְּבָר וְאֵין עוֹד תַּקָּנָה לְתַקֵּן הַלְוָאוֹ דְּלֹא תַּשִׁימוּן וְר' נְחֶמְיָה וְרַבִּי אֶלְעָזָר (ב"י) סְבָרֵי לֵאו דְּשׁוּמָא מִתְּלֵי תְּלֵי וְקָאֵי שָׁאנֵי יִקָּרֵע הַשְׁטָר קוֹדֶם שֶׁיִּגְבֶּה פְּטוּר וְהַמְּקַשֶּׁה לֹא הֵבִין כְּלָל טַעְמוֹ וְפֵרוּשׁ אִי כְּגְבוּי דְּמֵי כו' וְאִי לֹאו כְּגְבוּי דְּמֵי אַמַּאי חַיֵּיב לְרַבָּנָן וּמַשְׁנֵי לֹאו כְּגְבוּי דְּמֵי וּטְעָמַיְיהוּ דְּרַבָּנָן דְּסָבְרֵי מִשְׁעַת כְּתִיבָה נַעֲשֵׂית הַשּׁוּמָא וְא"ת וְהֵיכִי ס"ד מְעַיְּקָרָא דְּפְלִיגִי בְּאֵל תִּקּוּם הָא אָמְרִינַן לְקַמָּן (דף עה:) דְּעָרֵב אֵינוֹ עוֹבֵר אֶלָּא מִשּׁוּם לֹא תַּשִׁימוּן בִּלְבַד וְ"ל דְּהֵיינוּ בְּשֶׁהִלְוָה לוֹ קֹבֶל רִבִּית מִן הַלְוֹאָה וּנְתָנוֹ לְמַלְוֶה הָכָא שֶׁהִתְעָרֵב קֹבֶל רִבִּית מִן הַלְוֹאָה וּנְתָנוֹ לְמַלְוֶה לְכָךְ חַיֵּיב גַּם מִשּׁוּם אֵל תָּקֵם לת"ק וְאִם תֹּאמַר וְאַמַּאי לֹא דְּחֵי דְּכוּלְּהוּ סְבִירָא לְהוּ בְּר' אֶלְעָזָר וּפְלִיגִי אִי חַיֵּיב עַל לֹאו הַנִּיתָּק לַעֲשֵׂה אִי לֹאו (דְּהָכָא) הָלְכָךְ דְּפָטוּר וְעוֹד דִּבְרֵישׁ תְּמוּרָה (דף ד:) פִּי' דְּלֹא כ"ע פְּטוּר.

אִינְהוּ בְּתוֹרַת פִּקָּדוֹן אִתְּא לְיֵיתֵי. דְּאָמַר (לְקַמָּן דף סג:) מִי קָדְמוּ חִטִּין בְּבֵית וּמוֹכְרָם בְּיוֹקֵר: הֵיינוּ שׁוֹמְרִים בְּבֵית וּמוֹכְרָם בְּיוֹקֵר:

לקח

וְחֵי אָחִיךָ עִמָּךְ. רִישָׁיֵיהּ דִּקְרָא בְּרִבִּית קָאֵי אֵל תִּקַּח מֵאתּוֹ וגו': **אִם** יִשְׁתֶּה שְׁנֵיהֶם יְמוּתוּ. בְּצִמְצוּם שֶׁאִין מַסְפִּיק לִשְׁנֵיהֶם: **וְאִם** יִשְׁתֶּה הָאֶחָד מַגִּיעַ לִישְׁתּוֹ. וְיִמְצָא מִים: עִמָּךְ. חַיֶּיךָ קוֹדְמִין: **אֵינוֹ הוֹאִ** דְּאִין חַיֶּיבִין לְהַחֲזִיר. כִּדְתַנְיָא רַבָּה בְּהִגָּוזֵל בְּתַרְצָא (ב"ק דף קיב.) אָךְ וְחֵי אָחִיךָ עִמָּךְ לְדִידְיהּ הוֹא דְּאִלְּטְרִיהּ רַחֲמָנָא אַהֲנֵי לֵיהּ דְּנִיחֵי מִסְּפֵיקָא דְּקָרָא אַרִישָׁיֵיהּ קְאֵי אֵל תִּקַּח וְאִם לְקַחְתָּ הַחֲזֵר אֲבָל לְחַבְרֵיהּ לֹא אַזְהָרָה: **בְּרֵיהּ הוֹא** כו'. כְּרֵבִי יוֹחָנָן דְּהָאי וְחֵי אָחִיךָ לְכִדְר"ע: **מִפְּנֵי** שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן קוּם עֲשֵׂה. וְהָוֵה לֵיהּ לֵאו הַנִּיתָּק לַעֲשֵׂה: קוֹמוֹ אַהֲדוּרוֹ. מַה שֶּׁגָּבִיתָם וְזָהוּ נִתְּקוּ לַעֲשֵׂה כִּדְאָמְרִינַן אֵל תִּקַּח וְאִם לְקַחְתָּ הַחֲזֵר וְחֵי אָחִיךָ: **לְאוֹ** בְּנֵי אַהֲדוּרֵי נִינְהוּ. וְחֵי אָחִיךָ לְכִדְר"ע: לְעוֹלָם אֵימָא לָךְ אִם גָּבָה דִּבְרֵי הַכֹּל אֵינוֹ מְחוּסַּן בְּחֲזָרָה מִן הַמַּלְוֶה דְּאִין כָּאן לַעֲשׂוֹת: **וְהַאי** דְּתָנֵי פְּטוּרִין בְּשִׁלֵּא גְּבוּ נִיתַּק לַעֲשֵׂה וְהַאי דְּתָנֵי חַיָּיבִין לְהַחֲזִיר בְּדִין הוּא דַּאֲבוּהוֹן דְּהָתָם לֹא הָוְיָא אֶלָּא שׁוּמָא בְּעַלְמָא שֶׁשָּׁמוּ עָלָיו נָשָׁךְ עַל יְדֵי תְּנֵאי וְאָתוּ רַבִּי נְחֶמְיָה וְר' אֶלְעָזָר לְמִימַר דְּלֹא תְּשִׁימוּן עָלָיו נָשָׁךְ דְּקָאָמַר רַחֲמָנָא לֹאו אִשּׁוּמָא גְּרִידָתָא קְפִיד אֶלָּא אִשּׁוּמָא הָבָא לִידֵי גִּיבּוּי וְכָל כְּמָה דְּלֹא גְּבוּ אִיכָּא קוּם עֲשֵׂה לְקָרוֹעַ שִׁבְעָה וְהַשְׁתָּא קָפָרִיךְ וְאָזְיַל לְפָרוּשֵׁי שִׁנּוּיָא מַאי קָפָרִיךְ כו': כְּגְבוּי דְּמֵי. שֶׁקָּרֵי עָלָיו לְקַרְקָעוֹתָיו עַל הַקָּרָן וְעַל הָרִבִּית: **עֲבִידִי** לְאִיסּוּרֵיהוּ. וּקְרֵיעָתוֹ הֲוָיָא הַשְׁבָּחָה וְאִם גְּבוּ נַמִּי הָוֵי מִיחַיְּבֵי לֵיהּ לְאַהֲדוּרֵי: **לֹא עֲבַד בְּלוּם**. וּמֵאן פְּלִיג עֲלֵיהּ: **לְעוֹלָם** לֹאו בְּגְבוּי דְּמֵי. וְאַשּׁוּמָא גְּרִידְתָּא מְחַיֵּיב לֵיהּ תְּנָא קַמָּא: **דְּתָנֵן** כו'. וְאִי אָמְרַתְּ לֹא מְחַיְּבֵי עַד דְּגָבוּ בְּשִׁלְמָא בּוֹלְהוּ עֲבִדֵי מַעֲשֶׂה בְּגַבְיֵיתוּ מִלְוֶה גּוֹבֶה מִן הָעֲרֵב וְהֶעָרֵב מִן הַלְוֶה הַלְוֶה נוֹתֵן בְּיַד הַמַּלְוֶה וְעָרֵב בְּלֹא תַּשִׁיךְ (דברים כג) אֶלָּא עֲדַיִן מַאי עָבְדוּ: **אֶלָּא** לָאו מִשּׁוּם שׁוּמָא. הִלְכָךְ מַלְוֶה וְעָרֵב נַמִּי מִתְחַיְּלְתָן חַיְּבִין מִשּׁוּם שׁוּמָא: **בְּרֵיהּ**. שֶׁל אוּמָּות שֶׁלֹּא נֶאֱמַר לָהֶם רִבִּית: **מוֹצִיאִין** מִן הַלְוֶה לַמַּלְוֶה. אִם אֵין לוֹ מִשְׁכּוֹן ע"י תְּנַאי שֶׁבְּגִיטִּין כְּגוֹן רִבִּית קְצוּצָה: **בְּדִינֵינוּ**. אִם גָּבָה מְחַזִּירִין לוֹ כֹּר. אֶלְעָזָר וּקְלָמְיהּ פָּרִיךְ לֵיהּ מֵאֲבָק רִבִּית דִּבְדִיָּנֵיהֶם מוֹצִיאִין וּבְדִינֵינוּ אֵין מְחַזִּירִין: **כָּל שֶׁבְּדִיָּנֵיהֶם אֵין מוֹצִיאִין**. מִפְּרָשׁ לְקַמָּן: **וּבְדִינֵינוּ** אֵין מְחַזִּירִין. אֶת הָעִדְּפָה בְּיוֹקֶר שֶׁהוֹקִירוּ הַחִטִּים בְּשָׁעַת תְּשׁוּלּוּמִין דְּהָבָא אֲבַק רִבִּית הוּא: **אִינְהוּ בְּתוֹרַת פִּקָּדוֹן** אִתּוֹ לְיֵידֵיהּ. אִינְהוּ כִּי מַגְבוּ סָאָה בְּסָאָה מִן הַלְוֶה לְמַלְוֶה לֹאו בְּתוֹרַת רִבִּית קָא מַגְבוּ לֵיהּ אֶלָּא בְּתוֹרַת פִּקָּדוֹן הוּא בְּעֵינְיהֶם דְּהָא סָאָה מְסַר לוֹ בְּיָדוֹ וְכִי אָמַר רַב סַפְרָא לְמִילְתֵיהּ הָכֵי אָמְרָה: כָּל שֶׁבְּדִינֵיהֶם מוֹצִיאִין בְּתוֹרַת רִבִּית בְּדִינֵינוּ מְחַזִּירִין: **מִשּׁוּם** **בְּלֹא** נַעֲשֵׂית הַשּׁוּמָא וְאֵל תָּקֵם לְמַלְוֶה וְלֹא לְעָרֵב וְלֹא לְמַלְוֶה וְלֹא לְעָרֵב בְּלֹא תַּשִׁיךְ וְלֹא תַּשִׁימוּן

לָקָח הַיְמֵנוּ חִטִּין בִּדִינָר וְהֵן הֵבוֹר. רש"י פִּירֵשׁ דְּמִקָּח חִטִּין הָיוּ הַיְתֵר אע"פ שֶׁאֵין לוֹ חִטִּים כֵּיוָן שֶׁנָּתַן לוֹ מָעוֹת וְלֹא קָאֵי אִסּוּר אֶלָּא אֵיזֶן וְנָקט רִישָׁא לְרַבּוֹתָא דְּסֵיפָא דְּיֵין אִסּוּר אע"ג שֶׁבָּא מִכֹּחַ פְּסוּק הָרִאשׁוֹן שֶׁל חִטִּים שֶׁהֲיָה דֶּרֶךְ מָקָח וּמֶמְכָּר וְלֹאוֹ דֶּרֶךְ הִלְוָאָה וְקָשֶׁה לְפֵירוּשׁוֹ דְּאַדְּא לְקַח לָקַח בְּהַלְוָאתוֹ כִּי לְפִי זֶה אֲתֵי שִׁפּוּר לָקַח דְּקָאֵי אַחִטִּים דְּשָׁרוּ וְעוֹד כֵּיוָן דְּאָסוּר לֹא קָאֵי אֶלָּא אַיֵּין מֵאי פָּרִיךְ בְּגֵמָרָא וְכִי אֵין לוֹ יֵין מֵאי הַוֵי וְהָתְנַן יָצָא הַשַּׁעַר פּוֹסְקִין עפ"י שֶׁאֵין לוֹ לְזֶה יֵשׁ לוֹ וְכִי לֹא יָדַע דְּאָסוּר לִפְסוֹק יַיִן מֵחֲמַת חוֹב וְלֹא נָתַן לוֹ אֶז שׁוּם דְּמִים וְעוֹד מִדְּמַשְׁנֵי בְּבָא לְחוֹב בְּדָמִים מִכְּלָל דְּמַעִיקָּרָא סָבַר שֶׁהֶיְתָה נוֹתֵן לוֹ דְּמִים וְהוּ אַדַּפְרֵיךְ מֵיצָא הַשַּׁעַר פּוֹסְקִין לְפָרוֹךְ מֵרִישָׁא דְּשָׁרֵי גְּבֵי חִטִּים מִיהוּ זֶה יֵשׁ לוֹ לְתָרֵץ דַּהֲוָה מִשְׁנֵי דְּאָסוּר קָאֵי גַּם אֲרִישָׁא אוֹ הֲוָה מוֹקְמִינַן רִישָׁא דְּשָׁרֵי בְּיֵשׁ לוֹ חִטִּים דְּזָקֵא לְכָךְ נִרְאֶה דְּאִיזְהוּ תִּרְבִּית דְּאָסוּר קָאֵי אִבּוֹדְיָה מִתְּנֵי' וְכִי קָתָנֵי בְּסֵיפָא יַיִן אֵין לוֹ הוּא הַדִּין דְּגַם חִטִּין אֵין לוֹ לְכָךְ פָּרִיךְ בְּגֵמָרָא וְכִי אֵין לוֹ יַיִן וְגַם חִטִּים מֵאי הַוֵי וְעִיקַּר קוֹשְׁיָתוֹ מִכֹּחַ חִטִּים דְּאָסוּר כִּי אֵין לוֹ אע"פ שֶׁנּוֹתֵן דִּינָר זָהֻב וּמִשְׁנֵי בְּבָא לְחוֹב בְּדָמִיהֶן שֶׁכְּבָר הָיָה חַיָּב לוֹ דִּינָר זָהֻב וּבִשְׁעַת קִנְיָן אֵינוֹ נוֹתֵן לוֹ כְּלוּם וּמִיהוּ הַוֵי לֵיהּ לְמִפְרַךְ וְהָא לָקַח קָתָנֵי אֶלָּא דְּפָרִיךְ לֵיהּ הַשְׁתָּא עֲדֵיפָא מִינָּהּ וְא"ת אַמַּאי תָּנֵי גְּבֵי יֵין אֵין לוֹ כו' נִמִּי יֵשׁ לוֹ אִסּוּר לֵיתֵן שָׁוֶה ל' דִּינָר חֵלֶא אֲפִילּוּ חִטִּים הָוֶה אִיסּוּרָא לִיקַּח בְּל' דִּינָר כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ חִטִּים בְּפֶסַח הָרִאשׁוֹן וְי"ל דְּנָקַט לְאַשְׁמוּעִינָן דְּאַף בְּרִישָׁא אֵין לוֹ חִטִּים וְאִסּוּר:

וְהָתְנַן אֵין פּוֹסְקִין. אִית דְּגַרְסִי וְהָתְנֵיָא מִשּׁוּם דְּלֹא גַּרְסִינַן בְּמַתְנִיתִין יָצָא הַשַּׁעַר פּוֹסְקִין וְכֵן לְקַמָּן (דף עב:) אִית סְפָרִים דְּגַרְסִי אֶלָּא מִתְּנֵי' דְּאֵין פּוֹסְקִין וְכוּ' הָא יָצָא הַשַּׁעַר פּוֹסְקִין הֵיכִי מַשְׁכַּחַת לָהּ בְּאַכְלְבֵי וְאַרְבֵי וְלִסְפָרִים דְּגַרְסִי הָכָא וְהָתְנַן גַּרְסִי בְּמַתְנִי' יָצָא הַשַּׁעַר פּוֹסְקִין וְלֹא גַּרְסִי לְקַמָּן הָא:

אע"פ שֶׁאֵין לוֹ לְזֶה יֵשׁ לוֹ. דְּאע"ג דְּלֹא מְשֻׁךְ חִטִּין אֵין זֶה רִבִּית כֵּיוָן שֶׁאִם הָיָה בָּא מוֹכֵר לְחַזֵּר הָוֶה קָאֵי בְּמִי שֶׁפָּרַע וְלִבְרִי חִשִּׁיבִי בְּנִתְיְקְרוּ בִּרְשׁוּת לוֹקֵחַ: **הֲרֵי** שנוֹשֶׁה בו׳ וְעָמַד עַל גורנו. תְּימָה וְהָלֹא מָעוֹת קוֹנוֹת הֵיכָא אֲפִילּוּ מִדְּרַבָּנָן דְּמִילְתָא דְּלֹא שְׁכִיחִי הִיא כִּדְאָמְרִינַן בְּהֶחָזֵק (לעיל דף מו:) גַּבֵּי הֶחֱלִיף דְּמֵי שׁוֹר בְּפָרָה וְי"ל דְּהָכָא מִיירֵי שֶׁלֹּא פָּטְרוּ מִמֶּנּוּ עַד שֶׁיִּתֵּן לוֹ הַחִטִּין:

דאמר

וּבְדִינָנוּ אֵין מַחֲזִירִין. דַּאֲבַד רַבִּית הוּא בְּיָדָן דִּמְזַמְּנִי שֶׁאֵין עוֹשִׂים פֵּירוֹת שֶׁהַבְּרֵמִים לוֹקִין. אין זו רבית קצוצה: **אינהו נמי בי אפקי ליה.** סְבָרִי דְּבִתּוֹרַת זבחים אִתּוֹ הֲנָךְ פֵּירוֹת לְיָדֵיהּ דְּלוֹקֵחַ דְּכָל זְמַן שֶׁלֹּא פָּרַע לוֹ מָעוֹתָיו הַבְּרֵם מְכוּר לוֹ עַד זְמַן שֶׁפָּקַח בֵּינְיִיהֶם שֶׁיְּכוֹל לְפָרוֹתָהּ וְהוּא הַדִּין דְּמֵצִי לְאַתּוֹבֵי לְאַתּוֹבֵי נַמִּי מַאֲכֶל רִבִּית דְּמִתְנִיתִין אֶלָּא הָא וּבְדִינָנוּ אֵין מַחֲזִירִין. דַּאֲבַד רִבִּית הוּא בְּיָדָן דִּמְזַמְּנִי שֶׁאֵין עוֹשִׂים פֵּירוֹת שֶׁהַבְּרֵמִים לוֹקִין. אין זו רבית קצוצה: **אינהו נמי בי אפקי ליה.** סְבָרִי דְּבִתּוֹרַת זבחים אִתּוֹ הֲנָךְ פֵּירוֹת לְיָדֵיהּ דְּלוֹקֵחַ דְּכָל זְמַן שֶׁלֹּא פָּרַע לוֹ מָעוֹתָיו הַבְּרֵם מְכוּר לוֹ עַד זְמַן שֶׁפָּקַח בֵּינְיִיהֶם שֶׁיְּכוֹל לְפָרוֹתָהּ וְהוּא הַדִּין דְּמֵצִי לְאַתּוֹבֵי לְאַתּוֹבֵי נַמִּי מַאֲכֶל רִבִּית דְּמִתְנִיתִין אֶלָּא הָא שינוהו נמי אית ליה לשנויי בתורת זבחי אתו לידיה: **מאי אתא לאשמועינן.** הֵי נִינְהוּ דְּבִדִינַיְהוּ אין מוֹצִיאִין וְהוּא רִבִּית וּבְדִינָנוּ אֵין מַחֲזִירִין: **רבית מוקדמת ורבית מאוחרת.** בְּשִׁלְהֵי מְתִנִיתִין (דף עה:) קָתָנֵי לָהּ וְהָא בְּתוֹרַת רִבִּית יְהֵיב לֵיהּ וְהָא דְּקָתָנֵי אִם לֹא נָתַן אֵין מוֹצִיאִין שֶׁהֲרֵי לֹא פָּקַח עָמוֹ: **וכי אין לו יין מאי חזי.** אַחַר שֶׁיִּצְיָא הַשַּׁעַר לְיַיֵּן וְהוּא חַיָּב לוֹ הַחִטִּין אוֹ הַמָּעוֹת אַחֲרֵי הוּא בְּפוֹסֵק עָמוֹ עַכְשָׁיו עַל הַיַּיִן: **פ"ק** אין פוסקין על הפירות. לֵיתֵן לוֹ מָעוֹת בְּבוֹר חִטִּין וְלוֹמַר לוֹ תַּגְבֵּהוּ לִי לְסוֹף זְמַן גָּדוֹל וַאֲפִילּוּ יֵשׁ שָׁנוֹתְנִין אוֹתוֹ עַכְשָׁיו בְּכֹךְ בְּתַחִילַּת הַקָּצִיר אֵין זֶה שַׁעַר עַד שֶׁיִּצְיָא שַׁעַר מִפּוֹרְסָם וְקָבוּעַ בְּשׁוּק הָעִיר בְּכָךְ: **אע"פ שאין לו.** הַמּוֹכֵר. יֵשׁ לוֹ. לְאִישׁ אַחֵר וְיָכוֹל לְקָנוֹתוֹ עַכְשָׁיו בִּדְמִים שֶׁקִּיבֵּל: **פתניתין בבא לחוב בדמיהן עסקינן.** שֶׁלֹּא נָתַן לוֹ זֶה הַמּוֹכֵר לְזוֹקְפוֹ דְּמֵי הַחִטִּין שֶׁחַיָּב לוֹ שֶׁיַּחְזוֹר וְיִקַּבֵּל הַיְמֵנוּ בְּשָׁבִיל הַיַּיִן אֶלָּא בָּא לַעֲשׂוֹת עָלָיו דְּמֵי הַחִטִּין חוֹב וְלִפְסוֹק עַל הַחוֹב יַיִן וְכֵן אָמַר לוֹ אֲנִי מַקְבֵּל עָלַי חִיסּוּךְ בְּשִׁלְשִׁים דִּינָר כְּמוֹ שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְמוֹכְרָן וְהֲרֵי לְךָ אֲצָלִי בְּהֶן יַיִן בְּשׁוֹעֶר שֶׁל עַכְשָׁיו דְּאִי הָוָה לֵיהּ יַיִן הָוָה קָנוּי לוֹ מֵעַכְשָׁיו וְאִי אַיְיקַר בִּרְשׁוּתֵיהּ אַיְיקַר אֲבָל אִין לוֹ הוּא לֹא קִיבֵּל עַכְשָׁיו מְעוֹת שֶׁנּוֹכֵל לוֹמַר יָכוֹל הוּא לְקַנּוֹתוֹ בִּדְמֵים שֶׁקִּיבֵּל נִמְצָא שֶׁאֵינָם אֲצָלוֹ אֶלָּא בְּהִלְוָאָה בְּעַלְמָא: **דתניא.** שִׁיש הִפְרֵשׁ בֵּין נוֹתֵן מָעוֹת לְבָא עָלָיו בְּחוֹבוֹ: **ואני אעלה לך.** הַחִטִּים כָּל שָׁנִים עֶשֶׂר חֹדֶשׁ אַף אִם יִתְעַלּוּ דְּמֵיהֶן אֲקַבֵּל עָלַי הַיְּעִילוּי וְאֶתֵּנֶם לְךָ אַף בִּדְמֵים הַלָּלוּ: **דלא באיסרי הבא לידי דמי.** שֶׁאֵין זֶה דּוֹמֶה לְנוֹתֵן אִיסָּר בְּשָׁעָה שֶׁפּוֹסֵק דְּאִיכָּא לְמֵימַר יִקְנֶה לוֹ עַכְשָׁיו בְּשׁוּק בְּמָעוֹת שֶׁקִּיבֵּל: **אפילו** יש לו יין נמי. דְּהָכִי תְּנָא בְּעוֹמֵד עַל גּוֹרְנוֹ קָאָמַר דְּיֵשׁ לוֹ חִטִּין וַאֲפִילּוּ הָכִי אָסוּר: **בדקתני רב סתרא.** וְלֹא בְּפוֹסֵק עִמּוֹ בְּתַחִילָּה עַל הַחִטִּין: **שאני נותן לך.** בְּשַׁעַר שֶׁל עַכְשָׁיו וּנְתָנָם לוֹ: **וחזר ולקחן** הֵימֶנּוּ בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע בכ"ס סלע מזהר בעשרים וארבע סלעים. דְּאוּזִיל גַּבֵּיהּ סְלָע שֶׁהֶמְנָה כ"ב סְלָעִים וְהוּא הָיָה דְּחוּק לְמָעוֹת וְלֹא יָכוֹל לְהַמְתִּין לְיוֹם הַשּׁוּק: **מיתקי.** שֶׁהֲרֵי לֹא הֶעֱלָה לוֹ דְּמֵי הַחִטִּים יוֹתֵר מִדַּמֵּיהֶן בְּשַׁעַר הַמְּתִנַּת הַמָּעוֹת וְהַאי הוּא דְּאוּזִיל גַּבֵּיהּ: **וחזר ולקחן מהמנו בדינר וזהב.** מַתְנִיתִין כְּי קָאָמַר לָקַח הֵימֵנוּ חִטִּים בְּמֵלְוֶה קַאֵי וּכְשֶׁבָּא לְתוֹבְעוֹ אָמַר לוֹ תֵּן לִי מָעוֹתַי שֶׁאֵנִי לוֹקֵחַ בָּהֶן הַיַּיִן אָמַר לוֹ הֲרֵי מָעוֹתֶיךָ עֲשׂוּיִין עָלַי בְּדִמֵי שְׁלֹשִׁים דִּינָרִין יֵין זֶה אֵין אֲנִי לוֹ: **ואי** הָוָה לֵיהּ חַבְרָא. זוּזִי יְהֵיב לֵיהּ מְעִיקָּרָא וּפִירֵי שְׁקִיל מִינַּיהּ וְלֹא דְּמֵי לְרִבִּית אֲבָל מִשְׁקַל מִינַּיהּ זוּזִי. אִסּוּר דִּדִינָר זָהֻב יְהֵיב לֵיהּ וְקָא שְׁקִיל מִינַּיהּ תַּלְתִּין: **הא בדינר זהב הבור וכן השער קתני.** כְּשֶׁאָמְנוּ לְשׁוֹן זֶה הַיְנוּ הַשַּׁעַר שְׁלֹשִׁים דִּינָר וְהָאי

וּבְדִינָנוּ אֵין מַחֲזִירִין. דַּאֲבַד רִבִּית הוּא בְּיָדָן דִּמְזַמְּנִי שֶׁאֵין עוֹשִׂים פֵּירוֹת שֶׁהַבְּרֵמִים לוֹקִין. אין זו רבית קצוצה: **אינהו נמי בי אפקי ליה.** סְבָרִי דְּבִתּוֹרַת זבחים אִתּוֹ הֲנָךְ פֵּירוֹת לְיָדֵיהּ דְּלוֹקֵחַ דְּכָל זְמַן שֶׁלֹּא פָּרַע לוֹ מָעוֹתָיו הַבְּרֵם מְכוּר לוֹ עַד זְמַן שֶׁפָּקַח בֵּינְיִיהֶם שֶׁיְּכוֹל לְפָרוֹתָהּ וְהוּא הַדִּין דְּמֵצִי לְאַתּוֹבֵי לְאַתּוֹבֵי נַמִּי מַאֲכֶל רִבִּית דְּמִתְנִיתִין אֶלָּא הָא שינוהו נמי אית ליה לשנויי בתורת זבחי אתו לידיה: **מאי אתא לאשמועינן.** הֵי נִינְהוּ דְּבִדִינַיְהוּ אין מוֹצִיאִין וְהוּא רִבִּית וּבְדִינָנוּ אֵין מַחֲזִירִין: **רבית מוקדמת ורבית מאוחרת.** בְּשִׁלְהֵי מְתִנִיתִין (דף עה:) קָתָנֵי לָהּ וְהָא בְּתוֹרַת רִבִּית יְהֵיב לֵיהּ וְהָא דְּקָתָנֵי אִם לֹא נָתַן אֵין מוֹצִיאִין שֶׁהֲרֵי לֹא פָּקַח עָמוֹ: **וכי אין לו יין מאי חזי.** אַחַר שֶׁיִּצְיָא הַשַּׁעַר לְיַיֵּן וְהוּא חַיָּב לוֹ הַחִטִּין אוֹ הַמָּעוֹת אַחֲרֵי הוּא בְּפוֹסֵק עָמוֹ עַכְשָׁיו עַל הַיַּיִן: **פ"ק** אין פוסקין על הפירות. לֵיתֵן לוֹ מָעוֹת בְּבוֹר חִטִּין וְלוֹמַר לוֹ תַּגְבֵּהוּ לִי לְסוֹף זְמַן גָּדוֹל וַאֲפִילּוּ יֵשׁ שָׁנוֹתְנִין אוֹתוֹ עַכְשָׁיו בְּכֹךְ בְּתַחִילַּת הַקָּצִיר אֵין זֶה שַׁעַר עַד שֶׁיִּצְיָא שַׁעַר מִפּוֹרְסָם וְקָבוּעַ בְּשׁוּק הָעִיר בְּכָךְ: **אע"פ שאין לו.** הַמּוֹכֵר. יֵשׁ לוֹ. לְאִישׁ אַחֵר וְיָכוֹל לְקָנוֹתוֹ עַכְשָׁיו בִּדְמֵים שֶׁקִּיבֵּל: **פתניתין בבא לחוב בדמיהן עסקינן.** שֶׁלֹּא נָתַן לוֹ זֶה הַמּוֹכֵר לְזוֹקְפוֹ דְּמֵי הַחִטִּים שֶׁחַיָּב לוֹ שֶׁיַּחְזוֹר וְיִקַּבֵּל הַיְמֵנוּ בְּשָׁבִיל הַיַּיִן אֶלָּא בָּא לַעֲשׂוֹת עָלָיו דְּמֵי הַחִטִּין חוֹב וְלִפְסוֹק עַל הַחוֹב יַיִן וְכֵן אָמַר לוֹ אֲנִי מַקְבֵּל עָלַי חִיסּוּךְ בְּשִׁלְשִׁים דִּינָר כְּמוֹ שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְמוֹכְרָן וְהֲרֵי לְךָ אֲצָלִי בְּהֶן יַיִן בְּשׁוֹעֶר שֶׁל עַכְשָׁיו דְּאִי הָוָה לֵיהּ יַיִן הָוָה קָנוּי לוֹ מֵעַכְשָׁיו וְאִי אַיְיקַר בִּרְשׁוּתֵיהּ אַיְיקַר אֲבָל אִין לוֹ הוּא לֹא קִיבֵּל עַכְשָׁיו מְעוֹת שֶׁנּוֹכֵל לוֹמַר יָכוֹל הוּא לְקַנּוֹתוֹ בִּדְמֵים שֶׁקִּיבֵּל נִמְצָא שֶׁאֵינָם אֲצָלוֹ אֶלָּא בְּהִלְוָאָה בְּעַלְמָא: **דתניא.** שִׁיש הִפְרֵשׁ בֵּין נוֹתֵן מָעוֹת לְבָא עָלָיו בְּחוֹבוֹ: **ואני אעלה לך.** הַחִטִּים כָּל שָׁנִים עֶשֶׂר חֹדֶשׁ אַף אִם יִתְעַלּוּ דְּמֵיהֶן אֲקַבֵּל עָלַי הַיְּעִילוּי וְאֶתֵּנֶם לְךָ אַף בִּדְמֵים הַלָּלוּ: **דלא באיסרי הבא לידי דמי.** שֶׁאֵין זֶה דּוֹמֶה לְנוֹתֵן אִיסָּר בְּשָׁעָה שֶׁפּוֹסֵק דְּאִיכָּא לְמֵימַר יִקְנֶה לוֹ עַכְשָׁיו בְּשׁוּק בְּמָעוֹת שֶׁקִּיבֵּל: **אפילו** יש לו יין נמי. דְּהָכִי תְּנָא בְּעוֹמֵד עַל גּוֹרְנוֹ קָאָמַר דְּיֵשׁ לוֹ חִטִּין וַאֲפִילּוּ הָכִי אָסוּר: **בדקתני רב סתרא.** וְלֹא בְּפוֹסֵק עִמּוֹ בְּתַחִילָּה עַל הַחִטִּין: **שאני נותן לך.** בְּשַׁעַר שֶׁל עַכְשָׁיו וּנְתָנָם לוֹ: **וחזר ולקחן** הֵימֶנּוּ בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע בכ"ס סלע מזהר בעשרים וארבע סלעים. דְּאוּזִיל גַּבֵּיהּ סְלָע שֶׁהֶמְנָה כ"ב סְלָעִים וְהוּא הָיָה דְּחוּק לְמָעוֹת וְלֹא יָכוֹל לְהַמְתִּין לְיוֹם הַשּׁוּק: **מיתקי.** שֶׁהֲרֵי לֹא הֶעֱלָה לוֹ דְּמֵי הַחִטִּים יוֹתֵר מִדַּמֵּיהֶן בְּשַׁעַר הַמְּתִנַּת הַמָּעוֹת וְהַאי הוּא דְּאוּזִיל גַּבֵּיהּ: **וחזר ולקחן מהמנו בדינר וזהב.** מַתְנִיתִין כְּי קָאָמַר לָקַח הֵימֵנוּ חִטִּים בְּמֵלְוֶה קַאֵי וּכְשֶׁבָּא לְתוֹבְעוֹ אָמַר לוֹ תֵּן לִי מָעוֹתַי שֶׁאֵנִי לוֹקֵחַ בָּהֶן הַיַּיִן אָמַר לוֹ הֲרֵי מָעוֹתֶיךָ עֲשׂוּיִין עָלַי בְּדִמֵי שְׁלֹשִׁים דִּינָרִין יֵין זֶה אֵין אֲנִי לוֹ: **ואי** הָוָה לֵיהּ חַבְרָא. זוּזִי יְהֵיב לֵיהּ מְעִיקָּרָא וּפִירֵי שְׁקִיל מִינַּיהּ וְלֹא דְּמֵי לְרִבִּית אֲבָל מִשְׁקַל מִינַּיהּ זוּזִי. אִסּוּר דִּדִינָר זָהֻב יְהֵיב לֵיהּ וְקָא שְׁקִיל מִינַּיהּ תַּלְתִּין: **הא בדינר זהב הבור וכן השער קתני.** כְּשֶׁאָמְנוּ לְשׁוֹן זֶה הַיְנוּ הַשַּׁעַר שְׁלֹשִׁים דִּינָר וְהָאי

חִטִּים בְּיֵין שֶׁנָּתַן לוֹ מָעוֹת וְלֹא קָאֵי אִסּוּר אֶלָּא אַיֵּין וְנָקַט רִישָׁא לְרַבּוֹתָא דְּסֵיפָא

לָקַח הַיְמֵנוּ חִטִּין בִּדִינָר וְהֵן הֵבוֹר. רש"י פִּירֵשׁ דְּמִקָּח חִטִּין הָיוּ הַיְתֵר אע"פ שֶׁאֵין לוֹ חִטִּים כֵּיוָן שֶׁנָּתַן לוֹ מָעוֹת וְלֹא קָאֵי אִסּוּר אֶלָּא אַיֵּין וְנָקט רִישָׁא לְרַבּוֹתָא דְּסֵיפָא דְּיֵין אִסּוּר אע"ג שֶׁבָּא מִכֹּחַ פְּסוּק הָרִאשׁוֹן שֶׁל חִטִּים שֶׁהֲיָה דֶּרֶךְ מָקָח וּמֶמְכָּר וְלֹאוֹ דֶּרֶךְ הִלְוָאָה וְקָשֶׁה לְפֵירוּשׁוֹ דְּאַדְּא לְקַח לָקַח בְּהַלְוָאתוֹ כִּי לְפִי זֶה אֲתֵי שִׁפּוּר לָקַח דְּקָאֵי אַחִטִּים דְּשָׁרוּ וְעוֹד כֵּיוָן דְּאָסוּר לֹא קָאֵי אֶלָּא אַיֵּין מֵאי פָּרִיךְ בְּגֵמָרָא וְכִי אֵין לוֹ יֵין מֵאי הַוֵי וְהָתְנַן יָצָא הַשַּׁעַר פּוֹסְקִין לְפָרוֹךְ מֵרִישָׁא דְּשָׁרֵי גְּבֵי חִטִּים מִיהוּ זֶה יֵשׁ לוֹ לְתָרֵץ דַּהֲוָה מִשְׁנֵי דְּאָסוּר קָאֵי גַּם אֲרִישָׁא אוֹ הֲוָה מוֹקְמִינַן רִישָׁא דְּשָׁרֵי בְּיֵשׁ לוֹ חִטִּים דְּזָקֵא לְכָךְ נִרְאֶה דְּאִיזְהוּ תִּרְבִּית דְּאָסוּר קָאֵי אִבּוֹדְיָה מִתְּנֵי' וְכִי קָתָנֵי בְּסֵיפָא יַיִן אֵין לוֹ הוּא הַדִּין דְּגַם חִטִּין אֵין לוֹ לְכָךְ פָּרִיךְ בְּגֵמָרָא וְכִי אֵין לוֹ יֵין וְגַם חִטִּים מֵאי הַוֵי וְעִיקַּר קוֹשְׁיָתוֹ מִכֹּחַ חִטִּים דְּאָסוּר כִּי אֵין לוֹ אע"פ שֶׁנּוֹתֵן דִּינָר זָהֻב וּמִשְׁנֵי בְּבָא לְחוֹב בְּדָמִיהֶן שֶׁכְּבָר הָיָה חַיָּב לוֹ דִּינָר זָהֻב וּבִשְׁעַת קִנְיָן אֵינוֹ נוֹתֵן לוֹ כְּלוּם וּמִיהוּ הַוֵי לֵיהּ לְמִפְרַךְ וְהָא לָקַח קָתָנֵי אֶלָּא דְּפָרִיךְ לֵיהּ הַשְׁתָּא עֲדֵיפָא מִינָּהּ וְא"ת אַמַּאי תָּנֵי גְּבֵי יֵין אֵין לוֹ כו' נִמִּי יֵשׁ לוֹ אִסּוּר לֵיתֵן שָׁוֶה ל' דִּינָר חֵלֶא אֲפִילּוּ חִטִּים הָוֶה אִיסּוּרָא לִיקַּח בְּל' דִּינָר כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ חִטִּים בְּפֶסַח הָרִאשׁוֹן וְי"ל דְּנָקַט לְאַשְׁמוּעִינָן דְּאַף בְּרִישָׁא אֵין לוֹ חִטִּים וְאִסּוּר:

וְהָתְנַן אֵין פּוֹסְקִין. אִית דְּגַרְסִי וְהָתְנֵיָא מִשּׁוּם דְּלֹא גַּרְסִינַן בְּמַתְנִיתִין יָצָא הַשַּׁעַר פּוֹסְקִין וְכֵן לְקַמָּן (דף עב:) אִית סְפָרִים דְּגַרְסִי אֶלָּא מִתְּנֵי' דְּאֵין פּוֹסְקִין וְכוּ' הָא יָצָא הַשַּׁעַר פּוֹסְקִין הֵיכִי מַשְׁכַּחַת לָהּ בְּאַכְלְבֵי וְאַרְבֵי וְלִסְפָרִים דְּגַרְסִי הָכָא וְהָתְנַן גַּרְסִי בְּמַתְנִי' יָצָא הַשַּׁעַר פּוֹסְקִין וְלֹא גַּרְסִי לְקַמָּן הָא:

אע"פ שֶׁאֵין לוֹ לְזֶה יֵשׁ לוֹ. דְּאע"ג דְּלֹא מְשֻׁךְ חִטִּין אֵין זֶה רִבִּית כֵּיוָן שֶׁאִם הָיָה בָּא מוֹכֵר לְחַזֵּר הָוֶה קָאֵי בְּמִי שֶׁפָּרַע וְלִבְרִי חִשִּׁיבִי בְּנִתְיְקְרוּ בִּרְשׁוּת לוֹקֵחַ: **הֲרֵי** שנוֹשֶׁה בו׳ וְעָמַד עַל גורנו. תְּימָה וְהָלֹא מָעוֹת קוֹנוֹת הֵיכָא אֲפִילּוּ מִדְּרַבָּנָן דְּמִילְתָא דְּלֹא שְׁכִיחִי הִיא כִּדְאָמְרִינַן בְּהֶחָזֵק (לעיל דף מו:) גַּבֵּי הֶחֱלִיף דְּמֵי שׁוֹר בְּפָרָה וְי"ל דְּהָכָא מִיירֵי שֶׁלֹּא פָּטְרוּ מִמֶּנּוּ עַד שֶׁיִּתֵּן לוֹ הַחִטִּין:

דאמר

לֵיהּ תֵּנִי דְּמֵי חִטַּי שֶׁאֲנִי מוֹכְרָן שֶׁמַּכְרִיתִים לְךָ מִבְּעָיָא לֵיהּ תֵּנִי שֶׁמַּכְרִיתִים לְךָ הֲרֵי עֲשׂוּיוֹת עָלַי בְּשִׁלְשִׁי' דִּינְרִין מֵעִיקָּרָא נַמִּי הָבֵי אוֹקְמִינְהוּ עִילּוּיהּ הָכִי קָאָמַר לֵיהּ בְּדְמֵי חִטָּיךְ שֶׁעָשִׂיתָ עָלַי בְּשִׁלְשִׁים דִּינָר לְךָ אֲצָלִי בָּהֶן יַיִן וְיֵינָן אֵין לוֹ וְהָא בְּדִינָר זָהֻב הַבּוֹר וְכֵן הַשַּׁעַר קָתָנֵי אֶלָּא כִּי שְׁכִיבְנָא רַבִּי אוֹשַׁעְיָא נָפַק לְווֹתֵי

דמתרצנא

דְּאוּזִיל גַּבֵּיהּ דְּאִי הַשַּׁעַר בְּדִינָר זָהֻב וְזֶה הָעֵלֶם עַל שְׁלֹשִׁים דִּינָר. מֵעִיקָּרָא אוֹקְמִינְהוּ בְּרִבִּית בְּשָׁבִיל הַמְּתִנָּתוֹ: **כי שכיבנא ר' אושעיא נפיק לווֹתי.** כְּשֶׁאָמְנוּ ר' אוֹשַׁעְיָא יָצָא לְקַרְאתִי:

דמתרצנא

דְּמָתָרְצָנָא מַתְנִיתִין בְּיָוּתִיה. שְׁאנֵי רְגִיל לְתָרֵץ מִשְׁנֵיוֹת שֶׁסְּתָם רַבִּי בִּבְרַיְיתָא שֶׁסְּתָם הוּא וּדְכוּתְיהּ אָמַר רָבָא בְּהַגּוֹזֵל בְּתָרָא (ב"ק דף קיא:): הַגִּיעַ זְמַן חִטִּין לְמִכּוֹר. שֶׁנִּתְיַקְּרוּ וְדֶרֶךְ אוֹצְרוֹתֵיהֶן לְמוֹכְרָן מֵעַכְשָׁו: יֵשׁ לוֹ מוֹתָר. וְלֹא אָמְרִינַן דְּלֹאו כְּאִיסּוּרוֹ הָבָא לְיָדוֹ דְּיֵשׁ לוֹ דְּבָקִי בְּהוּ הַאי מַהֲשָׁתָא וְאַע"ג דְּלֹא מְשַׁיֵּךְ כִּי מוֹקְרֵי בְּרִשׁוּתֵיהּ מוֹקְרֵי וְלֹא הֲוֵי רִבִּית הוֹאִיל וְאִם בָּא לְחַזֵּר קָאֵי עֲלֵיהֶן בְּמֵי שֶׁפָּרַע וּמִיהוּ הֵיכָא דְּאֵין לוֹ לֹאו כְּאִיסּוּרוֹ הָבָא לְיָדוֹ הוּא דְּהֵיכָא דְּיָדְיהּ לֵיהּ זוּזֵי פּוֹסֵק וְאַע"ג שְׁאֵין לוֹ דְּיָכוֹל זֶה לְקָנוֹתוֹ בְּמֵעוֹת שֶׁקִּיבֵּל דְּחִטִּין מְצוּיִין לוֹ הוֹאִיל וְיֵצְא הַשְּׁעַר אֲבָל זֶה אֵין בְּיָדוֹ בְּמוֹ יְקָנֶה וְדָמֵי לְרִבִּית: וּמֵאי לָקַח. דְּקָתָנֵי בְּמַתְנִי' לָקַח בְּהַלְוָאָתוֹ שֶׁהָיָה נוֹשֶׁה בּוֹ דִּינָר וְהָב וְלֹי נִרְאֶה דְּלֹא גַּרְסִינַן לֵיהּ וּפִירוּשׁ מְשׁוּבָּשׁ הוּא שֶׁנִּתְלָה בְּסֵפֶר לְפִי שֶׁרָאָה בְּרֵבִי אוֹשַׁעְיָא נוֹשֶׁה בְּחֲבֵירוֹ מָנֶה דְּשַׁמְעִינַן מִינֵּיהּ דְּאִי הֲוָה יְהִיב לֵיהּ הַשְׁתָּא זוּזֵי אֲפִילּוּ אֵין לוֹ נְמֵי שְׁרֵי שִׁבֵּשׁ מַתְנִיתִין וּפֵירְשָׁהּ בְּלוֹקֵחַ בְּהַלְוָאתוֹ וְלֹא הִיא לֹא מְצֵבֵי לְשִׁבּוּשֵׁי מַתְנִיתִין בְּהָכֵי דְּר' אוֹשַׁעְיָא מִשּׁוּם חִטִּין קָמַאי נָקְטִי לֵיהּ וּלְמֵימַר דְּיֵשׁ לוֹ מוֹתָר אַע"ג דְּלֹאו כְּאִיסּוּרוֹ הָבָא לְיָדוֹ וְכִי אֵין לוֹ אֲסוּר הוֹאִיל וְלֹא בָּא אִיסּוּרוֹ לְיָדוֹ אֲבָל מַתְנִיתִין כִּי תָּנָא אֵין לוֹ גַּבֵּי יַיִן תָּנָא שֶׁמְּחֻמֶּצֶת הַלְוָאָה בָּא עָלֶיהָ שְׁהֵיוֹת כְּבָר דְּמֵי הַחִטִּין מְלוָה עָלֶיהָ אֲבָל גַּבֵּי חִטִּין לֹא תָּנָא אִיסּוּרָא הָבָא לְיָדוֹ וְשִׁפּוּר אֵין לוֹ שְׁרֵי דְּאִיסּוּרָא בָּא לְיָדוֹ חֲבֵרוֹ: עַל גַּבֵּי פֵּירוֹת. לְפָסוֹק עֲלֵיהֶם פֵּירוֹת כְּשֵׁעַר שֶׁל עַכְשָׁיו כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה: וְלֹא אֲמַרִינַן לֹא בְּאִיסּוּרוֹ הָבָא לְיָדוֹ. כְּדִתְנַן רַבִּי חִיָּיא דְּאָמַר לְעֵיל אַפּוֹ' יֵשׁ לוֹ אֲסוּר: וְשָׁמַע מִינָּה וְהוּא שֶׁיֵּשׁ לוֹ. אֲבָל אֵין לוֹ אֵין מַעֲמִידִין מְלוָה עָלֶיהָ וּפוֹסְקִין עַל יְדֵי נִתּוּחַ מְעוֹת כִּדְקָתָנֵי מַתְנִי' (לקמן דף עב:) וְצָא הַשְׁעַר פּוֹסְקִין וְאוֹקִימְנָא מַתְנִי' כִּדְתָנֵי רַבִּי אוֹשַׁעְיָא: וּשְׁמַע מִינָּה. מִדְּקָתָנֵי הִגִּיעַ זְמַן חִטִּין לְמִכּוֹר שָׁם לוֹ הַחִטִּין בְּדָמִים בְּשֵׁעַר שֶׁל עַכְשָׁיו בְּיוֹקֵר וּפוֹסֵק יַיִן כְּשֵׁעַר שֶׁל עַכְשָׁיו בְּזוֹל שְׁמַע מִינָּהּ אֵיתָא לְדִרְבִּי נְתַאי דְּאָמַר פָּסַק עַל הַפֵּירוֹת וְהִגִּיעַ זְמַנּוֹ לְמִכּוֹר וּבָא וְתָבְעוֹ וְאֵין לוֹ מִקַּבֵּל הֵימֶנּוּ הַדָּמִים כְּשֵׁעַר שֶׁל עַכְשָׁיו דָּמָה לִי מִקַּבֵּל הֵן עַצְמָן וּמַה לִי דְּמֵימְרַן: עוֹשִׂין אֶמְנָה בַּפֵּירוֹת. וְנוֹתְנִין מָעוֹת בָּאֶמְנָה כְּשֵׁעַר שֶׁל עַכְשָׁיו שֶׁיּוֹצֵא בְּשׁוּק ע"מ לְקַבֵּל פֵּירוֹת אֲפִילּוּ יוֹקְרוּ חִטִּין: וְאֵין עוֹשִׂין אֶמְנָה. לְפָסוֹק עַל הַפֵּירוֹת כְּדֵי לְקַבֵּל דָּמִים לְכְשֶׁיּוֹקִירוּ דְּבָרִין דְּזוּזֵי יְהִיב וְזוּזֵי שְׁקִיל. מֵחֲזִי כְּרִבִּיתָא: אם יֵשׁ לוֹ מוֹתָר. מֵהָא דְּרִבִּי אוֹשַׁעְיָא קָא מוֹתִיב וְהָכָא דָּמִים קָא מְקַבֵּל שֵׁשׁ עָלָיו דְּמֵי הַחִטִּין וּמְקַבֵּל הַיַּיִן שֶׁשָּׁוֶה יוֹתֵר מִמָּה שֶׁנָּתַן מִתְּחִילָּה לֹא קָנָה יַיִן מִמֶּנּוּ וְהָרֵי הוּא כִּמְקַבֵּל מְעוֹת הַחִטִּים: בְּשֶׁמָּשַׁךְ. הַיְמִינוּ הַחִטִּים מִתְּחִילָּה דְּדָמֵי הַחִטִּין דְּיָדְיהּ קָא מְקַבֵּל דִּבְרִשׁוּתֵיהּ אַיְיתֵר הַמְּשָׁעָה שֶׁמָּשַׁךְ בְּלֻתָּה לָהּ תּוֹרַת הַלְוָאָה וְקִיבֵּל חוֹבוֹ וְכֵן בְּכוּלָּן: שֶׁיִּחֵד לוֹ קֶרֶן וְיוֹר. וְאַשְׁמְעִינַן דְּיִחוּד מִילְּתָא הִיא: הָא בְּנֵי.

דְּקָתָנֵי יֵשׁ לוֹ מוֹתָר: רַבִּי יְהוּדָה הִיא דְּאָמַר צַד אֶחָד בְּרִבִּית מוּתָּר. רִבִּית שֶׁאִינָהּ עַל יְדֵי הַלְוָאָה אֶלָּא ע"י מֶכֶר וּפְעָמִים שֶׁבָּאָה ע"י רִבִּית כְּגוֹן זֶה אִם יוֹקְרוּ הַפֵּירוֹת וְיִשָּׁלֵם דָּמִים יֵתֵר כְּאַן רִבִּית וְאִם לֹא יִשָּׁלֵם דָּמִים אֶלָּא פֵּירוֹת שֶׁפָּסַק הוּא עִמּוֹ אֵין כָּאן רִבִּית הֵיינוּ צַד אֶחָד בְּרִבִּית פְּעָמִים יֵשׁ רִבִּית וּפְעָמִים אֵין רִבִּית שֶׁהֲרֵי אֵינוֹ פוֹסֵק עִמּוֹ ע"מ לְשַׁלֵּם דָּמִים אֶלָּא פֵּירוֹת: וְעָשָׂה שֶׁדִּינוֹ מֶכֶר. אם אֵין אֲנִי נוֹתֵן לְךָ מִכָּאן עַד יוֹם פְּלוֹנִי הֲרֵי הַשְּׂדֵה שֶׁלְּךָ: בְּזְמַן שֶׁהַמּוֹכֵר אוֹכֵל פֵּירוֹת אֲסוּר. בְּתוֹךְ הַזְּמַן מוּתָּר: לוֹקֵחַ אוֹכֵל פֵּירוֹת אָסוּר. שְׁמָא לֹא יָבוֹא לִידֵי מֶכֶר שֶׁיִּחָזְיֵר לוֹ מְעוֹתָיו וְנִמְצָא שֶׁבְּהַלְוָאָה הָיוּ אוֹצְלִין וְזֶה אוֹכֵל פֵּירוֹת בְּרִבִּית: בְּמֵאי קָמִיפַּלְגִי. צַד אֶחָד. כִּי הַאי גַּוְונָא שְׁמָא יָבוֹא לִידֵי רִבִּית שְׁמָא לֹא יָבוֹא לִידֵי הַפְּדָיוֹן בָּא לִידֵי רִבִּית רִבִּית צַד הַמֶּכֶר אֵינוֹ בָּא לִידֵי רִבִּית: עַל מְנָת לְהַחֲזִיר. דְּרִבִּי יְהוּדָה גּוֹפֵיהּ לֹא שָׁרֵי אֶלָּא ע"מ לְהַחֲזִיר מֶכֶר יַחֲזִיר לוֹ פֵּירוֹת שֶׁאָכַל וְאֲפִילּוּ הָכִי אָסַר מ"ק דְּבִשְׁעַת אֲכִילָה קָאֲכִיל רִבִּית וְעַבְדִּיהּ לְאִיסּוּר: הַשְׁתָּא דְּאָמַר רַבִּי נְתַאי. גַּבֵּי פַּרְעוֹן הֵן דִּמְיָא שָׁרֵי דְּכִי הֵיכִי דְּהֵן מוֹתָר דְּמֵימְרַן נְמֵי מוֹתָר דְּמֵי לֵיהּ טוֹב אִם הֵם מְקַבֵּל יוֹתֵר מִמָּה שֶׁדָּמֵימְרַן מְקַבֵּל:

מה

דְּאָמַר רַבִּי יַנַּאי מַה לִּי הֵן. הַחִטִּין מַה לִּי לְדִמֵּימְרַן כְּגוֹן יַיִן אִם יֵשׁ לוֹ כַּד פִּי רַבֵּינוּ שְׁמוּאֵל וּר"ל דְּוַקָא יַיִן אֲבָל מְעוֹת אָסוּר וְאֵין נִרְאֶה לְר"ת דִּבְפֶרֶק הַגּוֹזֵל (ב"ק דף קיא.) (ב"ק דף קנ. ושם ד"ה התם) גַּבֵּי רַב כַּהֲנָא זַבֵּן כַּהֲנָא וְאַיְיקַר וְגָבְיֵהּ מִרְוָוחָא קַמֵּאי א"ל לָרַב אַשְׁכּוֹל זוּזֵי אָמַר לֵיהּ אִי כִּי מַזְבְּנֵי אֲמְרִי כַּהֲנָא הוּא שְׁרֵי וְאִם לֹאו אָסוּר רַב לְטַעֲמֵיהּ דְּאָמַר אֵין עוֹשִׂין אֶמְנָה בְּדָמִים מְשַׁמַּע דִּלְמִשְׁקַל זוּזֵי:

בְּשֶׁמָּשַׁךְ. וַאֲפִילּוּ אֲכָלָן הַמּוֹכֵר מוּתָּר לְשַׁלֵּם חִטִּים אֲחֵרִים אם יוֹקְרוּ וְלֹא דְּמֵי לִסְאָה בִּסְאָה דְּאָסוּר (לעיל דף סב.) מִשּׁוּם דְּהָתָם הַלְוָאָה וְהָכָא זִבְּנִינְהוּ וּמִשִּׁיכָה דְּהָכָא לֹא הַוְיָא אֶלָּא לְעִנְיַן דְּיֵתֵר פִּיסּוּק וְלֹא לְקִנְיַן מְמָשׁ:

צַד אֶחָד בְּרִבִּית מוּתָּר. וְאַע"ג דִּבְשְׁעַת הַפְּרָעוֹן יוֹקְרוּ דִּבְהַלְוָאָה נְמֵי שְׁרֵי רַבִּי יְהוּדָה לֹא בְּרַבִּית מוּתָּר. וְאַע"ג דִּבְרִבִּית מוּתָּר. וְאַע"ג דִּבְשְׁעַת הַפְּרָעוֹן הַיְינוּ צַד אֶחָד הַיְינוּ שֶׁאִם רָצָה לְמוֹכְרָן וְלִיקַּח בּוֹ שֶׁכָּמוֹן אָמַר לוֹ תֵּן לִי חִטִּין שֶׁאֲנִי רוֹצֶה לְמוֹכְרָן וְלִיקַּח בָּהֶן יַיִן אָמַר לוֹ יֵשׁ לִי יַיִן שֶׁאֲנִי נוֹתֵן לְךָ צָא וַעֲשֵׂאוֹ עָלַי כַּשַּׁעַר שֶׁל עַכְשָׁיו הִגִּיעַ זְמַן יַיִן לְמִכּוֹר וְאָמַר לוֹ תֵּן לִי מָעוֹת שֶׁאֲנִי רוֹצֶה לְמוֹכְרָן וְלִיקַּח בּוֹ שֶׁכָּמוֹן אָמַר לוֹ יֵשׁ לִי שֶׁאֲנִי נוֹתֵן לְךָ צָא וַעֲשֵׂאוֹ עָלַי כַּשַּׁעַר שֶׁל עַכְשָׁיו כּוּלָּם אִם יֵשׁ לוֹ מוּתָּר אֵין לוֹ אֲסוּר וְאִמַּאי לָקַח בְּהַלְוָאָתוֹ אָמַר רָבָא שָׁמַע מִינָּה מְלוָה עַל פֵּירוֹת אֵינוֹ אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִמֶּנּוּ אוֹ בְּיַד לֵהָה לַעֲשׂוֹת צַד אֶחָד שֶׁלֹּא יָהֵא רִבִּית וְלֹא דָּמֵי לִסְאָה בִּסְאָה שֶׁתִּלְתֵּי בְּשַׁעַר רע"ב יְהֵא רִבִּית אִם יוֹקִירוּ:

רִבִּית. עַל מְנָת לְהַחֲזִיר אֵיכָא בֵּינַיְיהוּ. וְאם תֹּאמַר מַאי טַעֲמָא דְּרַבָּנָן דְּאָסְרִי בְּלֹא בֵּינַיְיהוּ רִבִּית הוּא זֶה וְהַלָּא בְּשֶׁקִּיבֵּל לִפְרָעוֹת מְנָכֶה לוֹ תְּחִילָּה פֵּירוֹת שֶׁאָכַל וְר"ל וְדַאי אִם הוּא עוֹשֶׂה כֵּן לֹא הֲוֵי רִבִּית אֶלָּא מְצָרְכוּ לִפְרוֹעַ תְּחִילָּה הַכֹּל קוֹדֶם שֶׁיִּנָּהֵג לוֹ כְּלוּם וְאִם לֹא יוּכַל לִפְרוֹעַ לוֹ הַכֹּל תְּהֵא שִׁיעְבּוּדָא בְּיָדוֹ וְאִם תֹּאמַר דְּתָנֵן בְּעַרְכִין (דף לא. ושם ד"ה והתניא) הַמּוֹצֵר בֵּית בְּבָתֵּי עָרֵי חוֹמָה גּוֹאֵל מִיָּד וְגוֹאֵל עַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ הָרִי זוּ כְּמוֹ רִבִּית וְאֵינוֹ רִבִּית וְקָרוֹב בְּגִמְ' וְתַנְיָא רִבִּית גְּמוּרָה הִיא אֶלָּא הַתּוֹרָה הִתִּירָה וּמַשְׁמַע הָא ר' יְהוּדָה וְהָא רַבָּנָן וְהַשְׁתָּא לְרַבָּה דִּלְכוּלֵי עָלְמָא צַד אֶחָד בְּרִבִּית אָסוּר הֵיכִי מַשְׁמַע לֵיהּ וּמַאי לוֹמַר דְּמִדְאוֹרַיְיתָא מוּדֶה רַבָּה דִּבְצַד אֶחָד בְּרִבִּית פְּלִיגִי אֲבָל מִדְּרַבָּנָן נִרְאֶה לְרַבָּה דְּלֵיכָא לְמֵימַן דְּשָׁרֵי וְרַבִּי יְהוּדָה שָׁרֵי הָכָא אֲפִילּוּ מִדְּרַבָּנָן דְּרַמּוֹכֵה בְּעוֹבְדָא דְּמַיְיתֵי לְכַר מוֹקֵי רַבָּא דְּאֵיירֵי בְּרִבִּית עַל מְנָת לְהַחֲזִיר וְאִם תֹּאמַר בְּפֶרֶק הַמְּנַכֵּר (דף כז: ושם ד"ה רבי) תָּנָא אֵין מוֹכְרִין בֵּית הַבַּנְסָת אֶלָּא עַל תְּנַאי אֶימְתַי שֶׁיִּרְצֶה שֶׁיַּחֲזוֹר דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר וּפְרִיךְ בְּגִמָּרָא וּלְרַבִּי מֵאִיר הֵיכִי דְּיֵירֵי בֵּיהּ הָא הֲוָה לֵיהּ רִבִּית וּמַשְׁמַע קָבַר לָהּ כְּרַבִּי יְהוּדָה דְּאָמַר צַד אֶחָד בְּרִבִּית מוּתָּר וְי"ל דִּבְשֶׁלֹּא עַל מְנָת לְהַחֲזִיר:

לְרַבָּא אֵיירֵי הָתָם כְּגוֹן שֶׁהִתְנוּ עִמּוֹ שֶׁאִם יַפְדֶּה יִתֵּן הַשֵּׁכַר עַל שְׁדֵה בּוֹ: ופוסקין

וּפוֹסְקִין עַל שַׁעַר שֶׁבְּשׁוּק אוֹ"פ שֶׁאֵין לוֹ. פ"ה וא"ת מִתְנִי' הֵיכָא עֲבַד וּמַשְׁכַּח פּוֹסְקִין אֵיכָא לְמ"ד אֵין פּוֹסְקִין עַל שַׁעַר שֶׁבְּשׁוּק וּמוֹכְרִי לָהּ לְמִתְנִי' בְּאַבְלְבָאי וְאַרְבֵי וְלֹא הָיָה לוֹ לְפָרֵשׁ כֵּן דְּאַפְּשִׁי לֵ' יוֹתְנָן דְּאָמַר לְקַמָּן אֵין פּוֹסְקִין עַל שַׁעַר שֶׁבְּשׁוּק מוֹדֶה דְּלֹא בְּעִינַן תַּרְוַיְיהוּ מִשּׁוּם דְּמַשְׁכַּח בְּיָדוֹ וְהֵיכָא דְּלֹא מַשְׁכַּח בְּיָדוֹ אֲפִילּוּ לְמ"ד פּוֹסְקִין אֵין פּוֹסְקִין אֶלָּא בְּשׁוּק שֶׁל עֲיָירוֹת וא"ת וְהֵיכִי שָׁמְעִינַן מִדְּ' יְנַאי דְּפוֹסֵק עַל שׁוּק שֶׁל עֲיָירוֹת וְלֹא בְּעִינַן דִּדְרָמוֹס וּ"ל דְּהָכִי דַּיְיקִ מִדְּאָמַר רַבִּי יְנַאי מִכָּאן מָה לִי הַן מָה לִי הַן דְּמֵיהֶן לְפָרוֹעַ לוֹ דָּמִים כְּמוֹ שֶׁיָּכוֹל לְפָרוֹעַ לוֹ חֹשֶׁן מִשּׁוּם דְּמֵן הַחֹשֶׁן יָכוֹל לְמָצוֹא דָּמִים ה"נ פּוֹסְקִין אֲפִילּוּ עַל שׁוּק שֶׁל עֲיָירוֹת דְּיוֹתֵר יוֹדְמֵן לְבַעַל הַמָּעוֹת לְקַבֵּל חֹשֶׁן אֲפִי' בְּשׁוּק שֶׁל עֲיָירוֹת מִמָּה שֶׁיּוֹדְמֵן לְבַעַל חֹשֶׁן לְמִכּוֹר אֲפִילּוּ בְּשׁוּק שֶׁל אַבְלְבָאי וְאַרְבֵי:

וְאָמַר לֵיהּ יְהִיבְנָא לָךְ חֲמִשָּׁה בְּזוּזָא. פ' לְזוּזִין בְּזוּזָא שָׁרֵי לְיַתְנֻהוּ אֲסוּר אֲבָל ד' פְּלוּגֵי אִיתְנְהוּ שָׁרֵי לְיַתְנֻהוּ אֲסוּר אֲבָל ד' שֶׁעַר שֶׁבְּשׁוּק וְא"ת אַמַּאי אֲסוּר לְפוֹסֵק חֲמִשָּׁה בְּזוּזָא מַאי שְׁנָא מִשְׁרָשָׁא דְּרַב נַחְמָן גּוּפֵיהּ אָמַר לְקַמָּן (דף סה.) טַרְשָׁא שָׁרֵי לְמִכּוֹר סְחוֹרָה בְּהֶמְתָּנָה בֵּיוָן מְדָּמֵיהֶן וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִפָּרֵע וְלוֹ אם מֵעַכְשָׁיו בְּפָחוֹת וי"ל בֵּיוָן דְּאוֹלִי הָכֵא ד' בְּזוּזָא הֲרֵי כְּאִילּוּ פִּירֵשׁ מֵעַכְשָׁיו בְּפָחוֹת וְאִם לְזְמַן פְּלוּגֵי בֵּיוֹתֵר וְלִפְי זֶה לֹא שָׁרֵי ר"נ לְקַמָּן טַרְשָׁא אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁאֵין שׁוֹמְתוֹ יָרוּעַ בְּגוֹן פָּרָה אוֹ טְלֵית אֲבָל פֵּירוֹת אם יֵצְא הַשַּׁעַר אָסוּר לַעֲשׂוֹת מֶהֶן טַרְשָׁא: **מָה** לִי דְּמֵיהֶן מֵעַכְשָׁיו בְּעֵת שֶׁיִּבְא בְּנֵי דָּמֵי קמ"ל. וא"ת וְהָא רַב נַחְמָן פָּסַק לְקַמָּן בְּשִׁילְהֵי פֵּירְקִין (דף עה.) בַּהֲלֵל דְּאָסַר עַד שֶׁיִּבְא בְּנֵי ד' דְּזִדְאִי דֶּרֶךְ הִלּוּאָה אָסוּר אֲפִילּוּ סְאָה בִּסְאָה אֲבָל דֶּרֶךְ מֶקַח וּמִמְכָּר כִּי הָכָא שָׁרֵי אֲפִי' ה' בְּאַרְבַּע דְּאִי לָאו הָכֵי הִקְשָׁה דְּאֲפִילּוּ רַבָּנָן לְקַמָּן לֹא שָׁרוּ אֶלָּא סְאָה בִּסְאָה אֲבָל סְאָה בִּסְאָה אֲפִילּוּ אִיכָּא כִּדְפַרְישִׁית דֶּרֶךְ מֶקַח וּמִמְכָּר שָׁרֵי טְפֵי חֲמִשָּׁה בְּאַרְבַּע מִדֶּרֶךְ הִלּוּאָה אֲפִילּוּ סְאָה בִּסְאָה דְּהָכִי שָׁרֵי לְכ"ע וא"ת דְּסִפֵּי ה"ל לְאִתּוּיֵי הָכָא דְּפוֹסֵק עַל הַגְּדִישׁ דְּמֵיהֶם טְפֵי מִקָּח וּמִמְכָּר וי"ל דְּפוֹסֵק עַמּוֹ עַל הַגְּדִישׁ לֹא שָׁרֵי אֶלָּא לְפוֹסֵק עַמּוֹ בְּשֵׁעַר לְקִיטוֹת אֲבָל לְפוֹסֵק שָׁוֶה שִׁיתָּא בְּחַמְשָׁא לֹא כֵּיוָן דְּאִבְּדוּ לֵיהּ שַׁעֲרֵיהֶן צָרִיךְ תִּיקוּן וְאִי מוֹזִיל גְּבִיהּ כּוּלֵי הַאי מֵחֲזֵי כְּאֵגֶר נָטָר אֲבָל כְּשִׁישׁ לוֹ מְזוֹנוֹת בְּעֵין אֶלָּא שֶׁמְּחוּסַּר בִּיאַת בָּנוֹ אוֹ הֲבָאַת נַעֲשָׂה כְּעֵד שֶׁיָּבֹא בְּנֵי וְשָׁרֵי כְּאַרְבַּע דְּלֹא"ך נַעֲשָׂה כְּעֵד שֶׁיָּבֹא בְּנֵי וְשָׁרֵי הָכָא

בְּעִישׂוּרֵייהָא

מָה לִי הַן מָה לִי דְּמֵיהֶן אֲמַרִינָן מַה לִי דְּמֵיהֶן וּמַה לִי הַן נַמִּי אֲמַרִינָן וּפוֹסְקִין עַל שַׁעַר שֶׁבַּשּׁוּק וְאוֹ"פ שֶׁאֵין לוֹ אִיתְּיבֵיהּ רַב נַפָּח וְרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ לְרָבָא כּוּלָּם אִם יֵשׁ לוֹ מוּתָּר אִם אֵין לוֹ אָסוּר אָמַר לְהוּ הָכָא הַלְוָאָה הָכָא זְבִינִי רַבָּה וְרַב יוֹסֵף דְּאָמְרֵי תַּרְוַיְיהוּ מַאי מַעֲמָא אָמְרוּ רַבָּנָן פּוֹסְקִין עַל שַׁעַר שֶׁבַּשּׁוּק וְאוֹ"פ שֶׁאֵין לוֹ טִיטְיָא אַחֲיָזֵי מַאי אַחֲנִית לִי אִי הָוֵי לִי זוּזֵי בְּיָדֵי הָוֵי מְזַבְּנִינָא בְּהָנֵי וּכְשִׁילֵי בְּזוּזָא אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי לָרָב יוֹסֵף אֶלָּא מַעֲתָּה מוּתָּר לִלְוֹת סְאָה בִּסְאָה מִשּׁוּם דְּמָצֵי א"ל שְׁקִילָא טִיטְיָא וְשַׁדְיָא אַחֲיָזֵי דְּקָרֵחֵי בַּאֲבַלְבָאי א"ל הָתָם הַלְוָאָה הָכָא לָאו הָכָא עֲרֵבָא חָרְפָא צָרִיךְ לְאַחֲזוֹיֵי לְבֵי דָּרֵי לְמַאן דְּיָהֵיב זוּזֵי אַתְרָעָא לְמִקְנָא הָא לֹא קָנֵי אִי לְקַבּוֹלֵי עֲלֵיהּ מִי שָׁפְרָע לְעוֹלָם כִּי לֹא מִיתְחֲזֵי נַמִּי מִקַּבֵּל עֲלֵיהּ מִי שָׁפְרָע לְעוֹלָם לְקַבּוֹלֵי עֲלֵיהּ מִי שָׁפְרָע וּמַאן דְּיָהֵיב זוּזֵי אַתְרָעָא [חָרְפָא] לְבֵי תְּרֵי תְּלָתָא יְהִיב אִי מִיתְחֲזֵי לֵיהּ סָמְכָא דְּעָתֵיהּ וְאִי לֹא אָמַר לֵיהּ אֲמִינָא דְּאִשְׁתְּכַח פֵּירֵי דְּשַׁפְּרִי מִדִּידִי וְשַׁקְלַת אָמַר רַב אַשִׁי הַשְׁתָּא דְּאָמְרַת מִשּׁוּם מְסָמְכָא דְּעָתָא אֲפִילּוּ אַשְׁכְּחֵיהּ בְּשׁוּקָא וְא"ל סָמְכָא דְּעָתֵיהּ: אָמַר רַב נַחְמָן כְּלָלָא דִּרְבִיתָא כָּל אֲנַן נָטַר לֵיהּ אָסוּר וְאָמַר רַב נַחְמָן הָאי מַאן דְּיָהֵיב זוּזֵי לְקִירָאָה וְקָא אָזְלִי ד' ד' וְא"ל יְהִיבְנָא לָךְ ה' ה' אִיתְנְהוּ גַּבֵּיהּ שָׁרֵי לְיַתְנְהוּ גַּבֵּיהּ אָסוּר פְּשִׁיטָא לֵיהּ דְּאִית לֵיהּ אַשְׁרָאי בְּמָתָא מַהוּ דְּתֵימָא בְּיֵין דְּאִית לֵיהּ אַשְׁרָאי בְּמָתָא כֵּעֵד שַׁיָּבֹא בְּנֵי אוֹ עַד שֶׁאֲמָצָא מְפַתֵּחַ דָּמֵי קמ"ל כְּיֵין דְּמַחְפְּרֵי גּוּבְיָינָא כְּמַאן דְּלֵיתְנְהוּ דָּמֵי: וְאָמַר רַב נַחְמָן הָאי מַאן דְּאוֹזִיף לֵיהּ וְאִי לָאו מַתְנָה בְּעַלְמָא הוּא דְּיָהֵיב לֵיהּ הֵיכִי דָּמֵי בְּכִדֵּי שֶׁהַדַּעַת טוֹעָה אָמַר רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרַב יוֹסֵף פְּשִׁיטָא מַהֲבֵרְיהּ וְאַשְׁכַּח בֵּיהּ בּוּטְיָינָא אִי בִּכְדֵי שֶׁהַדַּעַת טוֹעָה מֵיחַיֵּב לְאַהֲדוּרֵיהּ לֵיהּ וְאִי לָאו מַתְנָה בְּעַלְמָא הוּא דְּיָהֵיב לֵיהּ הֵיכִי דָּמֵי בְּכִדֵּי שֶׁהַדַּעַת טוֹעָה אָמַר רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרַב יוֹסֵף

בְּעִישׂוּרֵייהָא

פּוֹסְקִין עֲלֵיהֶן אֶלָּא לְמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ גּוֹרֶן דְּאִילּוּ שַׁעַר שֶׁהַבְּרוֹר פּוֹסְקִים אַף לְמִי שֶׁאֵין לוֹ: **לְמֵאי.** מֵיבָעֵי הַאי דְּמַתְנֵיתִי': **אִי לְמִיקְנֵי.** בְּהֵבֵי אֶלָּא א"כ מְשִׁיכָה: **אִי לְקַבּוֹלֵי מוֹכֵר עֲלֵיהּ מִי שָׁפְרַע.** אם יִזְדַּמֵּן לוֹ לִגְבּוֹת: **כְּמַכָּה דְּעָתֵיהּ.** דִּכְל חַד וְחַד יָדֵיעַ דְּעֵצֶלֶת קָא סָמִיךְ הַאי לוֹקֵחַ וְסוֹחֲרָה מְקוֹיֶמֶת הִיא וְאֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזוֹר לַלָּקוֹחַ אם חָזַר בּוֹ מוֹכֵר אֵיכָא לְמִילְטַיֵּהּ בְּמִי שֶׁפָּרַע: **הַשְׁתָּא דְּאָמְרַתְּ.** דְּאִי מִיתְחֲזֵי מִיסְמַךְ דְּעָתָא הוּא: **אַפִּילּוּ.** לֹא מִיתְחֲזֵי אֲבִי דָּרֵי נַמִּי אֶלָּא אִשְׁכְּחֵיהּ בְּשׁוּקָא לְאַחַר זְמַן וְאָמַר לֵיהּ חֲזִי דְּעָלָךְ סְמִיכְנָא אֵיכָא מִי שֶׁפָּרַע: **אֲנַן נָטַר לֵיהּ.** שֵׁכַר הַמְתָּנָה אִי מְזוֹנֵי גַּבֵּיהּ מְשׁוּם הַמְתָּנָה שֶׁמַּקְדִּים לוֹ הַמָּעוֹת וְהַמַּקַּח אֵין לוֹ לְמוֹכֵר עַכְשָׁיו: **לְקִירָאָה.** מוֹכֵר שֶׁעָזַר: **ד' ד'.** חֻלְּוֹת שֶׁעָזַר בְּזוּזָא: **יְהִיבְנָא לָךְ ה' ה'.** לְזְמַן פְּלוּגֵי הַלְּקוּחוֹת לוֹ הַמָּעוֹת שֶׁעֲשִׂיו: **אִיתְנְהוּ.** אם בְּיָדוֹ אֲבָל אֵינָם בָּעִיר אוֹ אֵצֶל הַמְּפַתֵּחַ וְהוּא דְּחוּק לְמָעוֹת שָׁרֵי דַּהֲוֵי לֵיהּ הַלְוָיָנִי עַד שֶׁיָּבֹא בְּנֵי דְּאִתְּנוּ בְּמַתְנִיתִין (דף עה.) דְּמוּחָר: **דְּאִית לֵיהּ אַשְׁרָאי בְּמָתָא.** הַמּוֹכֵר הַזֶּה אוֹ הוּא נָתַן מָעוֹת וְסָפַק אִם אַדְּרַבָּה הוּא שֶׁיִּבְא לוֹ מִמָּה שֶׁאָמַר לוֹ חֲבִירוֹ: **אִי בִּכְדֵי שֶׁהַדַּעַת טוֹעָה.** דְּאִיכָּא לְמֵימַר טָעָה הַמַּלְוֶה בְּחֶשְׁבּוֹן וְלֹא יָדַע בְּהֶן חֶשְׁבּוֹן זֶה לְהַחֲזִירוֹ לוֹ:

בְּעִישׂוּרֵייהָא

בעישוריי"א וחומשייא. אם יש לחלקם למעות העודפות להוציאן בעשרה או ה' ה' ואין אחד או שנים עודפות שאין באות לכלל ה' יש לומר שפעמים בחשבונו אם עישוריי"א ניצוד טעה בין חמשים לארבעים או בין ארבעים לשלשים ואם אינן עישוריות ושנן חמישיות יש שהויי רגילין למנות חמשה חמשה ואם היו עודפות הרבה בגון נ"ה בדילוג אחד ובה' העודפות טעה בין ג' לארבע או אם עודפות ט"ו או כ"ה טעה ג' פעמים או ה' פעמים בחשבון של חמש אבל אם עודפות על החמישיות אחת או ב' או ג' וד' שאינן מגיעות לה' לא טעה כלום וכולם מתנה: **ואי איניש תקיפא הוא.** זה שנתנם לו אדם קשה הוא שאינו רגיל לגמול חסדים ולתת מתנת חנם: **מאי.** במה יתלה זה לעבבם בידו: **אמר ליה.** ביון דליכא למימר טעה בחשבון תלינן למימר דלמא מיגזל גזליה זה ימים רבים וזה לא ידע והשתא מלאו לבו להשיבו: **דלא שקיל ופרקין.** לשמים דלרמוז עמו מעולם: **בשילהי פירקין.** בשמעתא דלרמוז בו באתי ולא שמעתי תחילת דבריו: **שמע' דקאמר קרי ליה.** שמעתי דורש ומזכיר דלעיל תמיד: **יהיבנא לך.** לאחר זמן: **בני נרמידא.** אמה אמה: **אירגנו.** אם יש לו בגנו גדולות בני אמה: **ליתנהו.** ועדין קטנות הן אצור: **ולידרוס את בוריה.** על שם שעשועים חלות חלות ודבוקות מדופן אל דופן קרי ליה רדייה ברדיית פת מדובקת בתנור: **מה שעיי חולבות מכור לך.** בכך וכך זוז אם מעט אם רב יגיעך: **מותר.** שהרי קיבל עליו הפסד ושכר הלכך אפי' ימצא יותר משוה הדמים אין כאן אגר נטר ליה דאי הוה בציר מדמים נמי הוה שקיל: **אבל אמר לו בך וכך מאין.** ואוזיל גבייה בשכר הקדמת המעות אסור: **אי"א דאמרי.** גבי קרי אמר רבא שפיר דמי: **והא תניא אסור.** גבי גיזה וחלב: **לאו מיניה קא רבו.** חלב הבא לאחר זמן אינו גדל מכח חלב שהיה בהמה בשעת מכר דהא כי שקיל להאי גוליה בגמרי אתי אחריני: **אבל הבא.** הנוסף על הדילוגים קטנים ונעשו גדולות: **מיניה קרו.** מכח הקטנות בא והקטנות בכר היו בשעת מכר ומדרדיה הוא דקא משכח ואזיל: **דכי שקלי ליה לאו.** בציעא דזוטרתי לא אתיא אחריתי ש"מ מגופיה קרו: **אחריתא דחמרא.** שיש בידך: **אם תקפה.** אם מחמעת:

קרוב

בעישוריי"א וחומשייא. דם היו רגילין בחמשה בדרך שאנו מונין אחד אחד ולדידן היו בכל ענין בכדי שהדעת טועה: **מה** שעיי חולבות מכור לך מותר.

הך ברייתא לא קשיא לרב דאסר לקמן בפרק פרדיסא בסוף פירקין (דף ע.) דהכא אין רגילות לזלזל בשביל המתנת יום או יומים לכך מותר שמקבל עליו הפסד ושכר וכך יכול להפסיד כמו להשתכר הלכך אפילו ימציא יותר מן הדמים שנתן לה הני אגר נטר אבל פרדיסא אסר רב דקא אזיל גביה טובא שרגיל לקנות בעוד שהוא בוסר ומשום הקדמת מעות עד זמן הבציר אזיל גביה והני אגר נטר ואע"ג דהתם נמי מיזמנין דאית בהו תיובתא דרקאמנה שמואל כגון ברד או חרח או שמים ומפסיד הלכך רב לא חייש לחבי דלא שכיחי הוא ואי"ת לרב דאסר פרדיסא מ"ש ממשכנתא דסורא דמשמע לקמן (דף עז:) דשרשא לכ"ע דרבתי הכי במשלש שניא אילימ תיפוק ליה דארעא דא בלא בסף דשרי אפילו לכמה שנים לאוזולי גבייה כ"ש לשנה אחת ויש לומר דשאני משכנתא דסורא שקונה קרקע מעכשיו בפעות ושטר לפירותיה אי אי יפדנה הלוה אבל פרדיסא אינו זוכה בשום דבר והני הלוה לגבייה עד הבציר ועוד דמשכנתא דסורא קנוי לו קרקע לכל דבר אפי' למשטח בה פרי ולהעמיד שם בהמותיו וכל השמיט שיריצה אבל בפרדיסא אינו מוכר אלא יין בלבד ועוד י"ל דרב לא אסר פרדיס אלא דוקא כשאמר ליה כך וכך הינין מכור לך אבל אם מכר לו הן רב הן מעט מה שיגדל מודה רב דשרי ואפ"ה שרי שמואל משום תיובתא שהניח יהיה רע ולא ישוה הדמים שנתן והכא בקרי ועוד חולבו דאסור מודה שמואל דלא שייך ביה תיובתא ולאביא דאמרי נמי דשרי רבא כיון דמימלא קא רבו אתיא אפי' אליבא דרב ואע"ג דהתם נמי ממילא קרבי איכא לאוקמי דהתם מיירי בפרדיסא כשלא יצא עדיין הפרי בלבל: **אי** תקפה ברשותך. תימה דהיכי מיירי דאי בשמשך א"כ אפילו אמר ליה אי תקפה אי וילא ברשותך ואי יקרי ברשותי מה שרי שהרי מתנה עמו שאם יוקיר יהא המקח קיים מעכשיו ואין המעות הלוואה אצלו ואי תקפה או וילא יהא המקח בטל ויהיו המעות הלוואה ויחזירם לו ומה רבית יש כאן ואי בשלא משך מה צריך להתנות אי תקפה ברשותך כי לא אתני יכול לחזור דליכא מי שפרע כיון שמפסיד הכל דמשמע לעיל בפ' החובל (דף מט:) גבי ההוא חמרא דקבי ליה למנסבי דכי פרקן רופיליא ור"ל דלעולם אייריי כשמשך ואפ"ה אסור אי אמר אי וילא ברשותך להפסד בדאמר לקמן (דף ע.) גבי עיסקא דאסור אע"ג שיכול להתנות שאם יבא הפסד בעיסקא יהיו כל המעות הלוואה ואם יבא ריוח יהיו כולם מקח ודאי כיון דאחריות ההפסד על המקבל לא מהני אפילו בתנאי להחשיכם מקדמן א"נ מיירי כשלא משך ודאי לא מתני אפילו הכי אסור שפרע דאין בו כל כך להפסד דאיכא דניקח ליה בחלק טפי מבמלוה דבאמורין בהמוכר את הספינה (ב"ב ד' פו: ושם) וא"ת אבתי נמי יכול לחזור בו אי אתני תקפה דמקח טעות הוא אפי' הבאין בו ב

הַאי קָרוֹב לְשָׁכָר וְרָחוֹק לְהֶפְסֵד הוּא. וא"ת תִּיקְשֵׁי לֵיהּ אַמּתָנִי' (לקמן עב:) דְּיָצָא הַשּׁוֹעֵר פּוֹסְקִין דְּהָתָם נָמֵי אֵין הַלּוֹקֵחַ מְפַסִּיד כְּלוּם בְּתִקּוּפָה וי"ל דִּשְׁאנֵי הָתָם בֵּיוָן דְּאֵין הַפֵּירוֹת מְבוּדָּרִין לְלוֹקֵחַ אֵין נִיכָּר שֶׁיִּקָּרֵב לְשָׁכָר וְרָחוֹק לְהֶפְסֵד וּפוֹסֵק עִמּוֹ עַל הַגְּרִישׁ (שם) וּבְרַיְיתָא דְּקָתָנֵי אוֹשַׁעְיָא דְּקָרֵי לְשָׁכָר וְרָחוֹק לְהֶפְסֵד וּפוֹסֵק עִמּוֹ עַל הַגְּרִישׁ (ד' סו.): **אי"נ** כָּל הַגְּדִישׁ אוֹ כָּל חִטִּין שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵין נוֹתֵן לוֹ אֶתֶרִים אֶלָּא מֵאוֹתָם וְכֵן מִשְׁמַע לְקַמָּן (ד' עג.) דְּקָאָמַר מֵעִיקָּרָא דְּחִלֵּא חִלֵּא וְאַחְלֵא לֵא יָהֲבֵי מִשְׁמַע דְּקוֹלְקוֹל אַחַר דְּלֹאו חִיטִּין אֲתֶרִים וְאִלּוּ שַׁיֵּשׁ לוֹ מִקַּבְּלִי מִמֵּיהַ נַרְאֶה קָצָת דְּפוֹסֵק עַל הַגְּדִישׁ חֲזִי דּוּמְיָא דְּפוֹסֵק עַל שֵׁעַר שַׁבְּשׁוּם שֶׁאֵין הַלּוֹקֵחַ מַפְסִיד בְּשׁוּם עִנְיָן וּמִכָּל מָקוֹם לֹא קָשֶׁה דְּהָתָם יָכוֹל הַמּוֹכֵר לָתֵת לוֹ חִטִּין אֲתֶרִים וְאִלּוּ שַׁיֵּשׁ לוֹ מִסְתַּבְּרָא דְּיָכוֹל לְאוֹקְבֵי וְלֹא מְהֵנֵי יֵשׁ לוֹ אֶלָּא לְעִנְיַן הֱיתֵר פְּסִיקָה בִּלְבַד וְרָבָּנָן דְּחֵבֵי דּוּמְיָא דְּאַמֵּרָא מִשְׁמַע דְּקוֹלְקוֹל אַחַר בַּר מֵחִימְרָא חֲזִי מְקַבְּלִי הֵיכִנוּ לְפִי שֶׁהִיא סוֹמְכִין עַל יֵין שֶׁל בַּעֲלִי בָּתִּים דְּזוֹקָא וְלֹא דַּיֵּינִי יְכוֹלִין לִקְנוֹת מִן הַשּׁוּק אַדַּר וְלִיתֵן לָהֶם: **וְלֹא** יִשְׁכּוֹר הַיְמִנוּ בְּפָחוֹת. פִּי' בְּקוֹנְטְרֶס בְּגֶמָרָא דָּיֵשׁ לִלְמוֹד מִכָּאן שֶׁאָסוּר לְהַלְוֹת עַל הַבַּיִת וְלִדְוֹר בּוֹ אֲפִילּוּ בִּנְכָסִיהֶם דְּהָתָם לֹא יִשְׁכּוֹר מִמֶּנּוּ בְּפָחוֹת וְלֹא דְּמֵי לְמִשְׁכּוֹנָא שֶׁל בָּרִם (לקמן ד' עב.) דְּהָתָם דַּיְּמִנִין דְּלֹא שָׁקִיל בֵּיהּ מִידֵּי וְאַפֵּי' הָכֵי מְנֵכֵי לֵיהּ וְהָוֵה לֵיהּ קוֹנֶה פֵּירוֹת בִּנְכָסֶיהָ כְּאִן סָפֵק וְנִמְצָא שׁוֹכֵר בְּפָחוֹת וְר"ת אָמַר דְּבַיִת נְמֵי דַּיְּמִנִין דְּלֹא שָׁקִיל מִידֵּי אֲפִילּוּ בִּנְכָסֶיהָ דְּתָנֵן לֹא יִשְׁכּוֹר בּוֹ אֲפִילּוּ לְיוֹם אֶחָד וְאֵין שָׁלֹא יִצְטָרֵךְ לוֹ אֶלָּא בֵּין בַּיִת בֵּין שָׂדֶה הֵיכָא שֶׁאֵינוֹ מְלֹוֶה מְעוֹתָיו עֲלֵיהֶם אָסוּר בְּפָחוֹת לָאֲבוּל הַפֵּירוֹת וְלִדּוֹר בְּבַיִת דְּהָכִי מְיִירֵי מִתְנֵי' מִדְּקָתָנֵי הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵירוֹ לֹא יִדּוֹר בְּחֲצֵירוֹ וְלֹא קָתָנֵי הַמַּלְוֶה עַל חֲצֵירוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ אֲבָל הֵיכָא שֶׁהַלְוָה לוֹ עַל הַבַּיִת אוֹ עַל הַשָּׂדֶה מוּתָּר בִּנְכָסֶיהָ דְּאִין מְפַסִּיד בְּעֵל שָׂדֶה וּבְעַל חֲצֵר דִּבְלֹאו הָכִי לֹא יוֹכֵל לְהַשְׂכִּירוֹ לַאֲחֵרִים שֶׁזֶּה הַחַיָּוב בּוֹ בְּמִשְׁכּוֹן וְקָשֶׁה דְּאָטוּ לְפִי שֶׁזֶּה מוּחָזָק בְּמִשְׁכּוֹן יִרְקְבוּ הַפֵּירוֹת וְלָמָּה לֹא יוּכַל הַלָּוֶה לִמְכּוֹר פֵּירוֹתָיו וּלְפָרוֹעַ חוֹבוֹ אוֹ יִקַּח הַמַּלְוֶה מֵעֶצֶם בְּחוֹבוֹ וְיֵשׁ לְתֵת טַעַם אַחֵר לְדִבְרֵי הַשִּׁטָּה מִן הַבַּיִת אוֹ עַל הַשָּׂדֶה שֶׁרֵי טְפֵי בִּנְכָסֶיהָ דְּהָנֵי בֵּאתוֹרְתָא מֻכָּר כָּל אוֹתָן הַשָּׁנִים כִּדְאָמְרִינַן לְעֵיל (ד' סב:) גְּבֵי מִשְׁכַּנְתָּא בְּלֹא נְכָסֶיהָ אֲינוּ בְּאוֹתָן שָׁנִים אֲבָל בִּנְכָסֶיהָ אֲפִילּוּ בְּאוֹתָן שָׁנִים אֲסוּר לְדִבְרֵי הַכֹּל וְהַתּוֹרָה הַתִּירָה מִשְׁמַע בְּפִירוּשׁ הַקּוֹנְטְרֶס הַבְּבָיִת לֹא שַׁיָּךְ תִּיהֵיהּ וְשׁוּם סָפֵק מְדַקְדְּקִינַן לֵיהּ רְצִית גְּמוֹרָה דִּבְשָׂדֶה בְּלֹא נְכָסֶיהָ לֹא חָשִׁיב לֵהּ לְעֵילָּא אֶלָּא אָבֵק רְצִית וּלְפִירוּשׁ רַבֵּינוּ תָּם צ"ל דְּה"פ רְצִית גְּמוֹרָה הִיא מִדְּרַבָּנָן וּלְכֵי' שֶׁהַתּוֹרָה הִתִּירָה בְּבַדְּיָא לֹא רָצוּ לְהַעֲמִיד שָׁם חֲכָמִים דִּבְרֵיהֶם וּמִתְנֵי' דְּקָתָנֵי בְּעֵין רְצִית וְאֵינָהּ רְצִית יֵשׁ לְפָרֵשׁ אֵינָהּ רְצִית אֲפִילּוּ מִדְּרַבָּנָן וְצָרִיךְ לְדָחוֹק וּלְפָרֵשׁ לְקָרָבָּה דְּאוֹ"נ דְּהוּא תְּנָא קַמָּךְ דְּצַד אֶחָד בְּרִבְּית שְׁרֵי אֲפִילּוּ מִדְּרַבָּנָן מ"מ קָרֵב רָבָא דְּלִית לֵן לְמֵימַר קַמָּיתִיר כָּל כַּמָּה דְּלֹא מ

דִּלְא נִסְתְּרֵי עֲבְדֵיהּ. שֶׁלֹּא יִרְגִּיל לְהִיוֹת בָּטֵל וְיִתְעַצֵּל נִסְתְּרֵי הָתָיו מִשְׁמֶשֶׁת דְּדָרֶךְ הַמִּתְפַּלְּעִים בִּתְיבַת ש"ן וְסָמְכִי כְּאִשֶּׁה יִתְפַּעֵל שֹׁר וְיֹאמַר תִּשְׁתָּרֵי שֶׁהִתְּרִי"ו מִתְמַצְעֵת לְהִסָּפֵק אוֹתִיּוֹת הַשּׁוֹרֶשׁ וְכַאֲשֶׁר יֹאמַר בְּגִזְרַת סַף הַסְּתוּפָה מְגִזְרַת שח הַשְׁתּוֹחֲחִי וְכֵן דְּלִשׁוֹן גְּמָרָא מִשְׁתַּרֵי מִיסְתַּמְיָא אִשְׁתְּהִי אִישְׁתְּקִיל: **כִּי** מַפְקִינַן מִינַּיהּ. הַרְבֵּית שֶׁלָּקַח בְּדַרְבִּי אֶלְעָזָר דְּאָמַר רִבִּית קְצוּצָה בְּדָמִים דְּקִיימָא לַן בְּוַותִּיקִין (עמוד ב׳): **גְּלִיקָא** לֹא דְּקִיימָא לַן בְּוַותִּיקִין. מִקְּחוֹ קַיָּים וְקִיצִּיצַת הַרְבִּית יַחְזִיר מַפְקִינַן מִינַּיהּ. **וְלִיקָא** לֵיהּ **כִּי אֲגַרְא אֲגָא.** כְּשֶׁשְּׂכַרְתִּיהָ לְבַעֲלִיהָ: **אֲנִי** בְּדָמִים יְקָרִים הַלְוֵיתִי. הֲוָיָה קָא מְשַׁתַּרֵי לִי. **בְּרִיוֹתָהּ** הָיְתָה בְּאָה אֵלַיי: **מַתְנִי'** מְרִבִּין עַל הַשְּׂכָר. בְּשִׂכַּר הַמִּתְנָת מְעוֹת הַשְׁכִּירוּת: וְאֵין מְרַבִּין עַל הַמֶּכֶר. בְּשִׂכַּר הַמִּתְנַת הַמַּקָּח וּבְגִמָּרָא מִפְּרֵשׁ טַעְמָא: **וְאִם** שֶׁל חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁ. וְאִם תֵּן לִי שְׂכַר כָּל חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ שֶׁלּוֹ תְּקַדִּים לִי שְׂכַר כָּל הַשָּׁנָה יַחַד תֵּן לִי סֶלַע בְּחֹדֶשׁ: **וְאִם** אֲמִתֵּן לָךְ עַד הָעוֹנָה שֶׁהַמְּכוֹר מִתְבּוֹאָתָךְ וְתִתֵּן לִי מְעוֹתַי: **גמ'** שְׂכִירוּת אֵינָהּ מִשְׁתַּלֶּמֶת אֶלָּא לְבַסּוֹף. מִן הַדִּין. הִלְכָּךְ כִּי מַיְינֵי סֶלַע בְּחֹדֶשׁ הָווּ לְהוּ הַזְּמַן שָׁנִים עָשָׂר סְלָעִים אֵין זֶה שְׂכַר הַמִּתְנַת מְעוֹת שֶׁהֲרֵי לֹא נִתְחַיֵּיב לוֹ לְשַׁלֵּם שְׂכִירוּת עַד סוֹף הַחֹדֶשׁ וְהֵאי דְּאָמַר לֵיהּ מַעְבַּדְתָּא אִי הָוֶה לָךְ בְּעַשְׂרָה סְלָעִים אִי הָוֶה מְקַדֵּים לֵיהּ הוּא הִיא לָךְ מְדֻמֵּי הַשְׂכִירוּת וּמוֹנֵר לֵיהּ בְּפָחוֹת מִשְּׁוִיהּ אֲבָל סִיפָּא גַּבֵּי מֵכֶר מִשְׁמַשְׁמַע הַמַּקָּח דִּינוֹ לְיִתֵּן הַמְּעוֹת וְכִי אָמַר לֵיהּ אֵם מַעֲבַדְתָּא תִּתֵּן לִי דָּרֵי הִיא לָךְ בְּאַלְף הֵן הֵן דָּמֶיהָ וְכִי מִיטַּפֵּי עֲלַיְידֵיהּ לְגוֹרֶן שֶׁכַּר הַמִּתְנַת מְעוֹת הוּא: **דְּקָנֵי** בָּהּ. חִיפּוּשׂ אַחֲרֶיהָ עַד שֶׁמְּצָאוֹ בָּהּ מִקֶּרֶא לְסַמוֹךְ בָּהּ מִילְתָא דְּתַשְׁלוּמֵי שְׂכִירוּת לְבַסּוֹף: **שְׂרֵשָׁא שָׁרֵי.** לְמִכּוֹר סְחוֹרָה בְּהַמְתָּנָה בְּיוֹתֵר מִדָּמֶיהָ וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִקְרָא לוֹ אֵם מַעֲבַדְתָּא דְּרֵי הוּא לָךְ בְּפָחוֹת אֶלָּא יִמְכּוֹר סְתָם בְּכֶרֶךְ וְכֵן לְיוֹם פְּלוֹנִי קָץ לְיוֹם. אִם מַעֲבַדְתָּא דְּרֵי הוּא לָךְ בְּפָחוֹת דִּבְדֵּהָרָא פָּרִישׁ לֵיהּ דְּשָׂכַר הַמִּתְנָתָה הוּא נוֹטֵל: **שְׂרֵשָׁא דִּידֵי שָׁרֵי.** עוֹשֶׂה שָׂכַר תְּמָרִים הָיָה וּמוֹכֵר לוֹ בְּזוּמָן הַזּוֹל בְּתִשְׁרֵי כְּשֵׁעַר שֶׁל נִיסָּן וּמַמְתִּין לוֹ עַד נִיסָּן. **שֶׁיְּבָרֵא לֹא פָּקֵיד.** אֵינוֹ מִתְקַלְקֵל וְהַיְיתִי יָכוֹל לְהַצְנִיעוֹ עַד נִיסָּן: **וְלֹא** קָא צָרִיכְנָא. שֶׁאֲנִי עָשִׁיר וְאֵינִי דָּחוּק לְמִכּוֹר כְּשֵׁעַר שֶׁל עַכְשָׁיו: **וְיֵל בָּתַר דִּידְהוּ.** אַחֲרֵי הַלָּקוֹחוֹת דְּאִינְהוּ וְדַאי אֲגַר נָטַר יְהֵבוּ לֵיהּ לְמַר דְּאִילּוּ הָווּ לְהוּ וּזְוִי הָווּ שְׁכִיחִי לְהוּ שִׁיכְרָא טוֹבָא כְּשֵׁעַר שֶׁל עַכְשָׁיו: **אָמַר רַ חִסְדָּא שְׂרֵשָׁא דִּידֵי וְדַאי שָׁרֵי.** מוֹכֵר פַּרְקְמַטְיָא הָיָה מוֹכֵר בְּמָקוֹם הַזּוֹל כְּשֵׁעַר שֶׁהוּא נִמְכָּר בְּמָקוֹם הַיּוֹקֵר וּמַמְתִּין לָהֶן וְהֵן מַעֲלִין אוֹתוֹ לְמָקוֹם הַיּוֹקֵר וְהוּא מְקַבֵּל עָלָיו אוֹתָיוֹת דֶּרֶךְ בְּהֶלֵיכָה וְהַלְקוֹחוֹת מִשְׁתַּכְּרִים בְּפַרְקְמַטְיָא שֶׁלּוֹקְחִין שָׁם בִּמְעוֹתָיו וּמְבִיאִין לְכָאן וְאַחֲרִיוֹת הַחֲזָרָה עֲלֵיהֶם וּבְיוֹן דְּלֹא מְקַבֵּל עָלָיו אַחֲרִיוֹת לֹא הָיָה מַלְוֶה בְּזִבְיוֹנוֹ עַד שֶׁהַפַּרְקְמַטְיָא נִמְכֶּרֶת וְהֵן מְקַבְּלִין הַמְּעוֹת וְאוֹתָן הַמְּעוֹת נַעֲשִׂין עֲלֵיהֶם מִלְוָה וְאֵין כָּאן רִבִּית: **נַקְטֵי** לְהוּ שׁוּקָא. מִכְרִיזִין שֶׁלֹּא יְהֵא אָדָם רָשַׁאי לִמְכּוֹר עַד שֶׁיִּמְכְּרוּ הֵם:

והלכתא

נִיחָא לֵיהּ דְּלֹא נִסְתְּרֵי עֲבְדֵיהּ. אָמַר לֵיהּ אַהֲנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּלֹא מְפַיֵּיס בֵּיהּ וּזְוִי מַר בְּיָין דְּמְפַיֵּיס בְּהוּ וּזְוִי מֵילֵּי דְּאָמַר רַב יוֹסֵף בַּר מְנַיּוּמִי אָמַר רַב נַחְמָן אע"פ שֶׁאָמְרוּ הַדַּר בַּחֲצַר חֲבֵרוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַעֲלוֹת לוֹ שָׂכָר אָמַר לֵיהּ הַדְּרֵי בִּי אָמַר אַבַּיֵי הָאי מַאן דְּמְפַיֵּיס וּזְוִי דְּרִיצְיָא בְּחַבְרֵיהּ וְקָא אָזְלִי חַטֵּי אַרְבָּעָה גְּרִיוֵי בְּזוּזָא בְּשׁוּקָא וְיָהֵיב לֵיהּ אִיהוּ חֲמִשָּׁה כִּי מַפְקִינַן מִינֵּיהּ אַרְבָּעָה מַפְקִינַן מִינֵּיהּ אִידָךְ אִוּוזֵלֵי הוּא דְּקָא מְוַזֵּל גַּבֵּיהּ רָבָא אָמַר חֲמִשָּׁה מַפְקִינַן מִינֵּיהּ דְּמֵעִיקָּרָא בְּתוֹרַת רִיבִּיתָא אֲתָאי לְיָדֵיהּ וְאָמַר אַבַּיֵי הָאי מַאן דְּמְפַיֵּיס אַרְבָּעָה וּזְוִי דְּרִיבִּיתָא בְּחַבְרֵיהּ וְיָהֵיב לֵיהּ גְּלִיקָא בְּגוֹוֵיהוּ כִּי מַפְקִינַן מִינֵּיהּ אַרְבָּעָה מַפְקִינַן מִינֵּיהּ גְּלִיקָא לֹא מַפְקִינַן מִינֵּיהּ רָבָא אָמַר גְּלִיקָא מַפְקִינַן מִינֵּיהּ מַאי טַעְמָא כִּי הֵיכִי דְּלֹא לֵימְרוּ גְּלִיקָא דְּמִכְסֵי וְקָא גְּלִיקָא דְּרִיבִּיתָא הוּא אָמַר רָבָא הָאי מַאן דְּמְפַיֵּיס תַּרְיסַר מִזְוֵי דְּרִיבִּיתָא בְּחַבְרֵיהּ וְיָהֵיב לֵיהּ חָצֵר דְּמִתְגָּרֵא בָּעֲשָׂרָה וְאוֹגְרֵיהּ נָהֲלֵיהּ בְּתַרְיסַר כִּי מַפְקִינַן מִינֵּיהּ תְּרֵיסַר מַפְקִינַן מִינֵּיהּ אָמַר לֵיהּ רַב אַחָא מִדְּפָתֵי לְרַבָּנָא וְלֵימָא לֵיהּ כִּי אַגְרָא הָכֵי דַּהֲוָה קָא מְשַׁתְּרֵישׁ לִי הַשְׁתָּא דְּלֹא מְשַׁתְּרֵישׁ לִי כִּדְאָגְרֵי כּוּלֵי עָלְמָא הוּא דְּאָגַרְנָא מִשּׁוּם דְּאָמַר לֵיהּ סַבְרָה וְקִבְּלָהּ: **מתני'** מְרִבִּין עַל הַשָּׂכָר וְאֵין מְרִבִּין עַל הַמֶּכֶר כֵּיצַד הַשְׂכִּיר לוֹ אֶת חֲצֵרוֹ וְאָמַר לוֹ אִם מְעַכְשָׁיו אַתָּה נוֹתֵן לִי חֲרֵי הוּא לְךָ בְּעֶשֶׂר סְלָעִים לְשָׁנָה וְאִם שֶׁל חוֹדֶשׁ בְּחוֹדֶשׁ סֶלַע לְחוֹדֶשׁ מוּתָּר מֻכָּר לוֹ אֶת שֶׁלּוֹ וְאָמַר לוֹ אִם מְעַכְשָׁיו אַתָּה נוֹתֵן לִי חֲרֵי הִיא שֶׁלְּךָ בְּאַלְף זוּז אִם לְגוֹרֶן בְּשָׁנִים עָשָׂר מָנֶה אֲסוּרִ: **גמ'** מַאי שָׁנָא רִישָׁא וּמַאי שָׁנָא סֵיפָא רִבָּה וְרַב יוֹסֵף דְּאָמְרֵי תַּרְוַיְיהוּ שְׂכִירוּת אֵינָהּ מִשְׁתַּלֶּמֶת אֶלָּא בְּסוֹף וְהָאי בֵּינַיִם הוּא וְמָטָא וְזַמְנֵיהּ לְמֵיגְבָּא לֵאו אֲגַר נָטַר לֵיהּ מִשְּׁוָא הוּא דְּהָכֵי שָׁוְיָא וְהָאי דְּקָאָמַר לֵיהּ אִם מַעְכְּשָׁיו אַתָּה נוֹתֵן לִי חֲרֵי הוּא לְךָ בְּעֶשֶׂר סְלָעִים לְשָׁנָה אוֹזְלִי הוּא דְּקָא מְוַזֵּל גַּבֵּיהּ סֵיפָא מֵיגַּו דְּיָהֵבְנֵי נִינְהוּ יְבֵעֵי לְמִישְׁקַל דָּמֵי מַעְכְּשָׁיו הִלְכָּךְ אֲגַר נָטַר לֵיהּ הוּא וְאָסוּר אָמַר רָבָא דְּקוּ בָּהּ רַבָּנָן בָּהּ מִילְתָא וְאוֹקְמוּהָ אַקַּרְא בְּשָׂכִיר שָׁנָה בְּשָׁנָה שְׂכִירוּת שֶׁל שָׁנָה זוֹ אֵינָהּ מִשְׁתַּלֶּמֶת אֶלָּא בְּשָׁנָה אַחֶרֶת: **וְאִם** לַגּוֹרֶן בְּשָׁנִים עָשָׂר מָנֶה אֲסוּרִ: אָמַר רַב נַחְמָן מַרְשָׁא שָׁרֵי אִיתֵיבֵיהּ רְמִי בַּר חָמָא לְרַב נַחְמָן וְאָמְרֵי לָהּ רַב עוּקְבָא בַּר חָמָא לְרַב נַחְמָן וְאִם לַגּוֹרֶן בְּשָׁנִים עָשָׂר מָנֶה אֲסוּרִ א"ל הָתָם קָץ לֵיהּ הָכָא לֹא קָץ לֵיהּ אָמַר רַב פָּפָּא טַרְשָׁא דִּידֵי שָׁרֵי מַאי טַעְמָא שְׂכָרַאי לֹא פְּסִיד וּזְוִי לֹא צְרִיכְנָא אֲנָא הוּא דְּקָא עֲבִידְנָא מִילְתָא גַּבֵּי לוֹקֵחַ אָמַר לֵיהּ רַב שֵׁשֶׁת בְּרִיהּ דְּרַב אִידִי לְרַב פָּפָּא מַאי חֲזֵי מַר דְּקָא אָזְלַת אַזְלַת לְהוּ וּזְוִי לְהוּ וְהוּא שָׁקְלֵי כִּי הַשְׁתָּא הַשְׁתָּא דִּילִית לְהוּ וּזְוִי שָׁקְלֵי בְּיוֹקְרָא דִּלְמָחָר א"ר חָמָא טַרְשָׁא דִּידֵי וְדַאי מַאי טַעְמָא נִיחָא לְהוּ דִּילְיוֹקוּ בִּרְשׁוּתִי דְּכָל הֵיכָא דְּקָא אָזְלִי שָׁבְקִי לְהוּ מִכְסָא וְנָקְטִי לְהוּ שׁוּקָא

והלכתא

וְהִלְכָתָא כְּר' אֶלְעָזָר. דִּרְבִית קְצוּצָה יוֹצְאָה בְּדִינִין: **מתני'** ה"ג בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לִשְׁנֵי בְּרִבִּית מֻתָּר לוֹ אֶת הַשְּׂדֶה וְנָתַן לוֹ מִקְצָת דָּמִים וְאָמַר לוֹ אֵימָתַי שְׁתִּרְצֶה הֲבֵא מָעוֹת וְטוֹל אֶת שֶׁלְּךָ אָסוּר שָׁדֶה שֶׁלּוֹ: אָסוּר. לְעִשּׂוֹת כֵּן וְדַוְקָא דְּאָמַר לֵיהּ לְכִי מַיְיתֵית מוֹתַר הַמָּעוֹת קְנֵה מֵעַכְשָׁיו לְפִיכָךְ אָסוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן שֶׁאִם יֹאבַד מוֹכֵר פֵּירוֹת בְּתוֹךְ כָּךְ לְבַשְּׁבָיָה וְזֶה הַמָּעוֹת נִמְצָא שֶׁהַשָּׂדֶה קְנוּיָה לוֹ מִיּוֹם הַמֶּכֶר וְזֶה אֵבֶד הַפֵּירוֹת בִּשְׁבִיל הַמְּתָנַת מְעוֹתָיו וְאִם יֹאבַד לוֹקֵחַ פֵּירוֹת מֵעַכְשָׁיו שֶׁמָּא לֹא יָבִיא מוֹתַר הַמָּעוֹת וְיִתְחַזֵּר לוֹ זֶה שֶׁקִּיבֵּל וְנִמְצָא שֶׁלֹּא הָיְתָה שָׂדֶה קְנוּיָה לוֹ דְּהָא לְכִי מַיְיתֵית קָנֵי מֵעַכְשָׁיו אָמַר לֵיהּ וְהָא לֹא אַיְיתֵי וּמָעוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת בְּמִלְוָה בְּעַלְמָא הָיוּ אֲצָל מוֹכֵר וְזֶה אֵבֶד פֵּירוֹת בִּשְׁבָרוֹ: **גמ'** מַי אוֹכֵל פֵּירוֹת. מֹכֵר וְקִבֵּל מִקְצָת מִי אוֹכֵל פֵּירוֹת בְּתוֹךְ כָּךְ: **מוֹכֵר אוֹכֵל פֵּירוֹת.** לְקַמָּיֵיהּ מוֹקֵי לָהּ שִׁפּוּר כְּדִמְפָרֵשׁ וְלָא פְּלִיגִי רב: **מְשַׁלְּשִׁין.** מְפַקְּדִין אוֹתוֹ שְׁלִישׁ שֶׁיּוֹמַר מִקְחוֹ יִתְּנֵם לְלוֹקֵחַ וְאִם לֹא יַחֲזִיר הַמּוֹכֵר מַה שֶׁקִּיבֵּל וְיִטּוֹל פֵּירוֹתָיו: **הָא דְּאָמַר** לֵיהּ לְכִי מַיְיתֵית קָנֵי. מוֹכֵר אוֹכֵל פֵּירוֹת שֶׁאִין הַשָּׂדֶה קְנוּיָה לוֹ אֶלָּא מִכָּאן וּלְהָבָא וְעַד הַשְׁתָּא דִּידֵיהּ אֲבֵד: **הָא דְּאָמַר** לְכִי מַיְיתֵית קָנֵי מֵעַכְשָׁיו. אֵין זֶה אֶלָּא תְּנַאי שֶׁאִם יָקִים תְּנָאוֹ יְהֵא הַשָּׂדֶה קְנוּי לוֹ מִן הַיּוֹם וְאִם קַיֵּים תְּנָאוֹ נִמְצָא שֶׁאָבַד הַמּוֹכֵר פֵּירוֹת שֶׁל לוֹקֵחַ עַד שֶׁעָשָׂיו בִּשְׁכַר הַמְּתָנַת מְעוֹתָיו: **תָּנֵי רַב פַּפָּא.** וְלֹא הָיָה מְפוֹרָשׁ בְּמִשְׁנָה מָתַי שֶׁיִּרְצֶה מוּתָּרִין וּמָתַי אֲסוּרִין וּפֵּי' רַבָּא מִסְתַּבְּרָא: **תָּנֵי מַתְּחִלָּה בְּשֵׁיעוּר יוֹתֵר.** וְהַשְׁאָר לְכִי מַיְיתֵית קָנֵי זֶה אוֹכֵל פֵּירוֹת קָרֹב הַמּוֹגִיע לְדָמִים שֶׁנָּתַן וְהַמּוֹכֵר אוֹכֵל הַשְּׁאָר: **לְכִי** מַיְיתֵית קָנֵי. הַכֹּל מֵעַכְשָׁיו שֶׁנִּיכָּם אֲסוּרִין בִּדְפַרְשִׁית לְעֵיל: **לְכִי מַיְיתֵית קָנֵי.** עַד דְּמַיְיתֵי שָׂדֶה שֶׁל מוֹכֵר הוּא: **קָנֵי מֵעַכְשָׁיו** יוֹתֵר לְיַיהֵי הַלְוָואָה נָמֵי. כֵּיוָן דְּאַקְנְיֵיהּ מֵעַכְשָׁיו הֲרֵי הִיא שֶׁל לוֹקֵחַ וְאִם יֹאבַד מוֹכֵר פֵּירוֹת בִּשְׁכַר הַמְּתָנַת מְעוֹת יֹאבַלְכֵם: **צַד אֶחָד.** דִּלְמָא אָתֵי לִידֵי רִבִּית דִּלְמָא לֹא אָתֵי כֵּיצַד אִם מוֹכֵר אוֹכְלָהּ וְלֹא גָּמַר לוֹקֵחַ מַקְחוֹ אֵין כָּאן רִבִּית גָּמַר יֵשׁ כָּאן רִבִּית הִלְכָךְ דִּלְא כְּרַבִּי יְהוּדָה אֲבָל סֵיפָא קָתָנֵי מוֹכֵר מוֹתַר וּלוֹקֵחַ אֲסוּר לוֹקֵחַ מוֹתַר מוֹכֵר אֲסוּר אַפִּי' רַבִּי יְהוּדָה מוֹדֶה דְּהָכָא וּדְאִי אֵיקָא רִבִּית דִּכְוָתָהּ אָמַר לֵיהּ לְכִי מַיְיתֵית קָנֵי אֵין לוֹ עַכְשָׁיו בָּהּ כְּלוּם וְאַפִּילּוּ גָּמַר הִלְכָךְ פֵּירֵי דְּהַשְׁתָּא רִבִּית הֵן אֲצָלוֹ וְהֵיכָא דְּאָמַר לֵיהּ קָנֵי מֵעַכְשָׁיו וּוְוֵי נֵיהֲוֵי הַלְוָואָה גַּבֵּךְ הֲרֵי קְנוּיָה לוֹ מֵעַכְשָׁיו וְאִם יֹאבַד מוֹכֵר פֵּירוֹת הֲרֵי הוּא רִבִּית: **מִשּׁוּם** בְּרִיבִּיתָא הִיא: **בְּדָמִים** הַלְוֵהוּ. פָּסַק לוֹ דָּמִים מוּתָּרִים לְהוֹסִיף לוֹ עַל מְעוֹת הַלְוָואָה לְהַצְמִיחָה לוֹ אִם בָּא לְמוֹכְרָהּ: **צַד אֶחָד.** הָאי נָמֵי דִּלְמָא לֹא אָתֵי לִידֵי רִבִּית דִּלְא יֵרְצֶה לְמוֹכְרָהּ לְעוֹלָם וּלְרַבִּי יְהוּדָה אִם יִרְצֶה לְמוֹכְרָהּ מוּתָּר לְזוֹל לְקַבְּלָהּ בְּדָמִים שֶׁפָּסַק דְּמַתְּחִילַת הַתְּנַאי צַד אֶחָד הוּא דַּהֲוָה בְּרִבִּית: **כָּסָּר** לוֹ בַּיִת. וְנָתַן לוֹ כָּל דָּמָיו: **וְאָמַר** לוֹ. מוֹכֵר ע"מ כֵּן אֲנִי מוֹכֵר לָךְ שֶׁכְּשֶׁיִּהְיוּ לִי מָעוֹת הַחֲזִירֵם לִי וְטוֹל מְעוֹתֶיךָ: **אָסוּר.** דְּנִמְצָא שֶׁאִין זֶה מֵכֵר וּכְשֶׁאֵבֵד פֵּירוֹת שֶׁכַּר מְעוֹתָיו עוֹמֵד וְנוֹטֵל: **לְכְשֶׁיִּהְיוּ לְךָ מָעוֹת אֲחֵרִים לְךָ.** הַלּוֹקֵחַ אָמַר לוֹ מְאֵלַיִּים כֵּן: **טוֹתֵר.** וּלְקַמָּיֵיהּ מְפָרֵשׁ טַעְמָא: **מִאן תָּנָא.** הַ"ג **דְּאָמַר** לֵיהּ מוֹדֶעֶת. אַאֵיסוּר קָאֵי: הַ"ג **דְּאָמַר** לֵיהּ לְכִי מַיְיתֵית קָנֵי מֵעַכְשָׁיו לָאו מֵכֵר הוּא: **שֶׁלֹּא בְּאַחֲרָיוּת.** שֶׁאִם יִטְרְפֶנָּה בַּעַל חוֹב שֶׁלֹּא לֹא אֲחַזִּיר לָךְ כְּלוּם וּכְגוֹן דְּפָרְשׁוּ לֵיהּ הָכִי בְּהַדֵּיהּ בִּשְׁטָרָא דְּאִי מִסְתַּמָּא הָא מוֹקְמִינְיָא (לעיל ד' טו:) כְּשֶׁמּוֹאֵל דְּאָמַר אַחֲרָיוּת טָעוּת סוֹפֵר: **מְגַבִּינָא שׁוּפְרָא שְׁבָחָא וּפִירֵי.** מְעִידִית שֶׁבְּנִכְסֵי אֶפְרַע לָךְ אַף אֵת הַשֵּׁבח שֶׁתִּשְׁבַּח וְהַפֵּירוֹת שֶׁיִּטְרְפוּ מִמְּךָ:

וְהִלְכָתָא כְּרַב חָמָא וְהִלְכָתָא כְּרַבִּי אֶלְעָזָר וְהִלְכָתָא כְּרַבַּי יָנַאי דְּאָמַר מָה לִי הַן וּמָה לִי דְּמֵיהֶן: **מתני'** מָכַר לוֹ אֶת הַשָּׂדֶה וְנָתַן לוֹ מִקְצַת דָּמִים וְאָמַר לוֹ אֵימָתַי שֶׁתִּרְצֶה הֲבֵא מָעוֹת וְטוֹל אֶת שֶׁלְּךָ אָסוּר הַלְוָהוּ עַל שָׂדֶהוּ וְאָמַר לוֹ אִם אֵי אַתָּה נוֹתֵן לִי מִכַּאן וְעַד שָׁלֹשׁ שָׁנִים הֲרֵי הִיא שֶׁלִּי וְאִם לָאו הֲרֵי הִיא שֶׁלְּךָ אָסוּר **גמ'** מַי אוֹכֵל פֵּירוֹת. מוֹכֵר אוֹכֵל פֵּירוֹת בְּתוֹךְ כָּךְ: **מוֹכֵר אוֹכֵל פֵּירוֹת.** הָא דְּאָמַר לְכִי מַיְיתֵית קָנֵי מֵעַכְשָׁיו הָא דְּאָמַר לְכִי מַיְיתֵית קָנֵי מֵעַכְשָׁיו תָּנֵי רַב סַפְרָא בְּרִבִּית דְּבֵי רַבִּי חִיָּיא פְּעָמִים שֶׁשָּׁנִיהֶם מוּתָּרִין פְּעָמִים שֶׁשָּׁנִיהֶם אֲסוּרִין וּפְעָמִים שֶׁהַמּוֹכֵר מוּתָּר וְלוֹקֵחַ אָסוּר וּפְעָמִים שֶׁהַלּוֹקֵחַ מוּתָּר וּמוֹכֵר אָסוּר עָנִי רָבָא בַּתְרֵיהּ גְּפָעָמִים שֶׁשְּׁנֵיהֶם מוּתָּרִין דְּאָמַר לֵיהּ קָנֵי בִּשְׁעוּר וְזוּךְ פְּעָמִים שֶׁשְּׁנֵיהֶם אֲסוּרִין דְּא"ל לְכִי מַיְיתֵית קָנֵי מֵעַכְשָׁיו פְּעָמִים מוֹכֵר מוּתָּר וְלוֹקֵחַ אָסוּר דְּאָמַר לֵיהּ לְכִי מַיְיתֵית קָנֵי וּפְעָמִים שֶׁהַלּוֹקֵחַ מוּתָּר וּמוֹכֵר אָסוּר דְּאָמַר לֵיהּ קָנֵי מֵעַכְשָׁיו וְזוּתַאי לֵיהֲוֵי הַלְוָואָה נַגְבָּךְ מַאן תָּנָא שְׁנֵיהֶם אֲסוּרִין אָמַר רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ דִּלְא כְּרַבִּי יְהוּדָה דְּאִי רַבִּי יְהוּדָה הָא אָמַר צַד אֶחָד בְּרִבִּית מוּתָּר: מְשַׁמְּשׁוֹ לוֹ בַּיִת מְשַׁכְּנוֹ לוֹ שָׂדֶה וְאָמַר לוֹ לְכְשֶׁתִּרְצֶה הֲבֵא מָעוֹת וְטוֹל אֶת שֶׁלְּךָ אָסוּר לְמוֹכְרָם לֹא תִמְכְּרֵם אֶלָּא לִי בְּדָמִים הַלָּלוּ אָסוּר בְּשָׁוְיֵיהֶן מוּתָּר מַאן תָּנָא בְּדָמִים הַלָּלוּ אָסוּר אָמַר רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ דִּלְא כְּרַבִּי יְהוּדָה דְּאִי רַבִּי יְהוּדָה הָא אָמַר צַד אֶחָד בְּרִבִּית מוּתָּר: חֲמָרוֹ לוֹ בַּיִת מָכַר לוֹ שָׂדֶה וְאָמַר לוֹ לְכְשֶׁיִּהְיוּ לִי מָעוֹת אֲחֵרִים לְךָ מִמֶּנִּי אָסוּר לְכְשֶׁיִּהְיוּ לְךָ מָעוֹת אֲחֵרִים לְךָ מִמֶּנִּי: מַאן תָּנָא רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ דִּלְא כְּרַבִּי יְהוּדָה דְּאִי רַבִּי יְהוּדָה הָאָמַר צַד אֶחָד בְּרִבִּית מוּתָּר: מַאי שְׁנָא רֵישָׁא וּמ"ש סֵיפָא אָמַר רָבָא (ריש"א דלא א"ל מַדַּעְתַּיהּ) סֵיפָא דְּא"ל מַדַּעְתַּיהּ: הַהוּא גַּבְרָא דְּזַבֵּין לֵיהּ אַרְעָא לְחַבְרֵיהּ שְׁלָא בְּאַחֲרָיוּת חֲזִיֵּיהּ דַּהֲוָה קָא עָצֵיב אָמַר לֵיהּ אֲמַאי עָצֵיבְתְּ אִי טָרְפוּ לָךְ מִינָּךְ מְגַבֵּינָא לָךְ שׁוּפְרָא שְׁבָחָא וּפִירֵי אָמַר אֲמֵימַר

פטומי

פְּסוּמֵי מילי. אין אלו אלא דברי תנחומין בעלמא לפסם את לבו: **הא לא אמר ליה** מדעתיה אסורה. אלמא על ברחיה מקיים תנאה לפיכך אינו מכר והוה ליה ברבית ולא אמרי' פסומי מילי נינהו הואיל ולא אתני מוכר: **א"ל.** הא דרבא נעשה באומר מדעתיה לחנייתי מלקבותה בשביל כך ולהכי יהבי ליה בעלמא אבל אם בתחילת הדברים פתח המוכר קני לך שדי דאי טרפי ליה מינך בר לא מינך ומיהו מילי אלא תנאי גמור כי בדידאי לא

פְּסוּמֵי מילי בעלמא הוא. דוקא הכא שבבר עמדו על סוף לקנות שלא באחריות והיה מצטער הלוקח שלא היה מתרצה המוכר למוכרה באחריות והוא לא היה רוצה לחנייתי מלקבותה בשביל כך ולהכי יהבי ליה בעלמא אבל אם בתחילת הדברים פתח המוכר קני לך שדי דאי טרפי ליה מינך בר לא מינך ומיהו מילי אלא תנאי גמור כי בדידאי לא

פְּסוּמֵי מִילֵי בְּעַלְמָא הוּא אָמַר לֵיהּ רַב אַשֵׁי לְאַלְמֵימַר דְּקָתָנֵי לְכַשֶּׁיִּרְצֶה לְךָ שְׁדֵה מוֹתָר דְּמוֹכֵר הוּא דְּאַ"ל מְדַעְתֵּיהּ אֲחֲזִירֶנָּה לְךָ: **טַעֲמָא מַאי** גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַחֲזִיר לוֹ מִדַּעְתּוֹ: **מַתְנִי' אַמֵּרֶת פְּסוּמֵי מִילֵי בְּעַלְמָא הוּא אֶלָּא מַתְנִיתָא** דְּקָתָנֵי לְכַשֶּׁיִּרְצֶה לְךָ שְׁדֵה מוֹתָר: **סֵיפָא דְּאָמַר לֵיהּ מַדַּעְתֵּיהּ טַעֲמָא דְּא"ל מְדַעְתֵּיהּ הָא לֹא א"ל מְדַעְתֵּיהּ לֹא אָמְרִינַן פְּסוּמֵי מִילֵי בְּעַלְמָא הוּא א"ל נַעֲשֶׂה כְּמַאן דְּא"ל מְדַעְתֵּיהּ אַחֲזִירֶנָּה שְׁכֵיב מָרֵע דְּכָתַב לָהּ גִּיטָּא לְדִבְרֵיהֶן אֲמִירָה לְעַכּוּ"ם כְּמִי שֶׁנְּתָנוֹ לָהּ מְדַעְתּוֹ: אֲמַרְתָּ** אֲמִירָה לְעַכּוּ"ם כְּמִי שֶׁנְּתָנוֹ לָהּ מְדַעְתּוֹ **אֲמַרְתָּ** אֲמִירָה לְעַכּוּ"ם כְּמִי שֶׁנְּתָנוֹ לָהּ מְדַעְתּוֹ **אֲמַר רַב זְבִיד פְּסוּמֵי מִילֵי בְּעַלְמָא הוּא א"ל רַב אַחָא מְדַּפְתֵּי לָךְ בִּינָא וְאִי לָאו פְּסוּמֵי מִילֵי מַאי בְּדִידָהּ קַיְימָא לְמִשְׁדֵּי תְּנָאָה בְּגִיטָּא בְּדִידֵיהּ קַיְימָא לְמִשְׁדֵּי תְּנָאָה מְהוּ דְּתֵימָא הוּא גּוּפֵיהּ אַדַּעְתָּא דִּידָהּ קָא גָּמִיר וְיָהִיב גִּיטָּא קָא מְשַׁמַּע לָן: הִלְוָהוּ עַל שָׂדֵהוּ: אָמַר רַב הוּנָא בְּשָׁעַת מַתַּן מָעוֹת קָנָה הַכֹּל לְאַחַר מַתַּן מָעוֹת לֹא קָנָה אֶלָּא כְּנֶגֶד מָעוֹתָיו: אָמַר אֲפִילּוּ לְאַחַר מַתַּן מָעוֹת קָנָה הַכֹּל עֲבַד רַב נַחְמָן עוּבְדָא גַּבֵּי רֵישׁ גָּלוּתָא כְּשְׁמַעְתֵּיהּ קָרַע רַב**

פְּסוּמֵי מִילֵי בְּעַלְמָא הוּא אָמַר לֵיהּ רַב אַשֵׁי לְאַלְמֵימַר דְּקָתָנֵי לְכַשֶּׁיִּרְצֶה לְךָ שְׁדֵה מוֹתָר דְּמוֹכֵר הוּא דְּאַ"ל מְדַעְתֵּיהּ אֲחֲזִירֶנָּה **טַעֲמָא מַאי** גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַחֲזִיר לוֹ מִדַּעְתּוֹ: **מַתְנִי' אַמֵּרֶת פְּסוּמֵי מִילֵי בְּעַלְמָא הוּא אֶלָּא מַתְנִיתָא** דְּקָתָנֵי לְכַשֶּׁיִּרְצֶה לְךָ שְׁדֵה מוֹתָר: **סֵיפָא דְּאָמַר לֵיהּ מַדַּעְתֵּיהּ טַעֲמָא דְּא"ל מְדַעְתֵּיהּ הָא לֹא א"ל מְדַעְתֵּיהּ לֹא אָמְרִינַן פְּסוּמֵי מִילֵי בְּעַלְמָא הוּא א"ל נַעֲשֶׂה כְּמַאן דְּא"ל מְדַעְתֵּיהּ אַחֲזִירֶנָּה שְׁכֵיב מָרֵע דְּכָתַב לָהּ גִּיטָּא לְדִבְרֵיהֶן אֲמִירָה לְעַכּוּ"ם כְּמִי שֶׁנְּתָנוֹ לָהּ מְדַעְתּוֹ: אֲמַרְתָּ** אֲמִירָה לְעַכּוּ"ם כְּמִי שֶׁנְּתָנוֹ לָהּ מְדַעְתּוֹ **אֲמַר רַב זְבִיד פְּסוּמֵי מִילֵי בְּעַלְמָא הוּא א"ל רַב אַחָא מְדַּפְתֵּי לָךְ בִּינָא וְאִי לָאו פְּסוּמֵי מִילֵי מַאי בְּדִידָהּ קַיְימָא לְמִשְׁדֵּי תְּנָאָה מְהוּ דְּתֵימָא הוּא גּוּפֵיהּ אַדַּעְתָּא דִּידָהּ קָא גָּמִיר וְיָהִיב גִּיטָּא קָא מְשַׁמַּע לָן: הִלְוָהוּ עַל שָׂדֵהוּ: אָמַר רַב הוּנָא בְּשָׁעַת מַתַּן מָעוֹת קָנָה הַכֹּל לְאַחַר מַתַּן מָעוֹת לֹא קָנָה אֶלָּא כְּנֶגֶד מָעוֹתָיו: אָמַר אֲפִילּוּ לְאַחַר מַתַּן מָעוֹת קָנָה הַכֹּל עֲבַד רַב נַחְמָן עוּבְדָא גַּבֵּי רֵישׁ גָּלוּתָא כְּשְׁמַעְתֵּיהּ קָרַע רַב**

פְּסוּמֵי מִילֵי בְּעַלְמָא הוּא אָמַר לֵיהּ רַב אַשֵׁי לְאַלְמֵימַר דְּקָתָנֵי לְכַשֶּׁיִּרְצֶה לְךָ שְׁדֵה מוֹתָר דְּמוֹכֵר הוּא דְּאַ"ל מְדַעְתֵּיהּ אֲחֲזִירֶנָּה **טַעֲמָא מַאי** גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַחֲזִיר לוֹ מִדַּעְתּוֹ: **מַתְנִי' אַמֵּרֶת פְּסוּמֵי מִילֵי בְּעַלְמָא הוּא אֶלָּא מַתְנִיתָא** דְּקָתָנֵי לְכַשֶּׁיִּרְצֶה לְךָ שְׁדֵה מוֹתָר: **סֵיפָא דְּאָמַר לֵיהּ מַדַּעְתֵּיהּ טַעֲמָא דְּא"ל מְדַעְתֵּיהּ הָא לֹא א"ל מְדַעְתֵּיהּ לֹא אָמְרִינַן פְּסוּמֵי מִילֵי בְּעַלְמָא הוּא א"ל נַעֲשֶׂה כְּמַאן דְּא"ל מְדַעְתֵּיהּ אַחֲזִירֶנָּה שְׁכֵיב מָרֵע דְּכָתַב לָהּ גִּיטָּא לְדִבְרֵיהֶן אֲמִירָה לְעַכּוּ"ם כְּמִי שֶׁנְּתָנוֹ לָהּ מְדַעְתּוֹ: אֲמַרְתָּ** אֲמִירָה לְעַכּוּ"ם כְּמִי שֶׁנְּתָנוֹ לָהּ מְדַעְתּוֹ **אֲמַר רַב זְבִיד פְּסוּמֵי מִילֵי בְּעַלְמָא הוּא א"ל רַב אַחָא מְדַּפְתֵּי לָךְ בִּינָא וְאִי לָאו פְּסוּמֵי מִילֵי מַאי בְּדִידָהּ קַיְימָא לְמִשְׁדֵּי תְּנָאָה מְהוּ דְּתֵימָא הוּא גּוּפֵיהּ אַדַּעְתָּא דִּידָהּ קָא גָּמִיר וְיָהִיב גִּיטָּא קָא מְשַׁמַּע לָן: הִלְוָהוּ עַל שָׂדֵהוּ: אָמַר רַב הוּנָא בְּשָׁעַת מַתַּן מָעוֹת קָנָה הַכֹּל לְאַחַר מַתַּן מָעוֹת לֹא קָנָה אֶלָּא כְּנֶגֶד מָעוֹתָיו: אָמַר אֲפִילּוּ לְאַחַר מַתַּן מָעוֹת קָנָה הַכֹּל עֲבַד רַב נַחְמָן עוּבְדָא גַּבֵּי רֵישׁ גָּלוּתָא כְּשְׁמַעְתֵּיהּ קָרַע רַב**

יְהוּדָה לְשָׁטָרֵיהּ אָמַר לֵיהּ רֵישׁ גָּלוּתָא רַב יְהוּדָה קָרַע לְשִׁטָּרָךְ אָמַר לֵיהּ דִּדְיָדְקָא קָרַעְיָה רַבָּה קָרַעְיָה חָיָא בִּיהּ טַעֲמָא וְקָרַעְיָה אִיפָּא דְּאָמְרִי אָמַר לֵיהּ דִּדְיָדְקָא קָרַעְיָה דְּכוּלֵּי עָלְמָא לְגַבֵּי דִּידִי בְּרֵינָא דִּדְיָדְקִי נִינְהוּ הָדַר אָמַר רַב נַחְמָן אַפֵּילּוּ בְּשָׁעַת מַתַּן מָעוֹת לֹא קָנָה וְלֹא כְּלוּם אִיתֵיבֵיהּ רָבָא לְרַב נַחְמָן אִם אִי אַתָּה נוֹתֵן לִי מִפַּאן וְעַד שָׁלֹשׁ שָׁנִים חֲרֵי הִיא שֶׁלִּי חֲרֵי הִיא שֶׁלּוֹ אָמַר לֵיהּ אֲנִי אוֹמֵר אַסְמַכְתָּא קָנְיָא וּמִינּוּמֵי אָמַר אַסְמַכְתָּא לֹא קָנְיָא וּלְמִינּוּמֵי קַשְׁיָא מַתְנִי' אִיבָּעֵית אֵימָא מַתְנִי' רַבִּי יוֹסֵי הִיא דְּאָמַר אַסְמַכְתָּא קָנְיָא

איבעית

דְּאָמַר בְּשָׁעַת מַתַּן מָעוֹת קָנָה הַכֹּל אע"ג דְּבְשָׁאר אַסְמַכְתָּא לֹא קָנֵי וְהַשְׁתָּא נמי מְפָרֵשׁ בְּקַמָּן וְה"ג שְׁלֹא בְּשָׁעַת מַתַּן מָעוֹת קָנֵי לְכָל הַפְּחוֹת בְּגֶנֶב מָעוֹתָיו:

וּמִינּוּמֵי אָמַר אַסְמַכְתָּא לֹא קָנְיָא. כְּלוֹמַר הַחֲזִירִנִי מִדְּבָרִי כְּדִרְפֵי' בְּקוּנְ' וא"ת בְּלָא מִינּוּמֵי נמי קַבְּלָה רַב נַחְמָן בְּפֶרֶק גַּט פְּשׁוּט (ב"ב דף קסח. ושם) מִדְּרַבָּה בַּר אֲבוּהּ אָמַר רַב אֵין הַלָּקֵחַ כַּר' יוֹסֵי וּמִינּוּמֵי יֵשׁ סְפָרִים דְּגַרְסֵי הַלָּקֵחַ כַּר' יוֹסֵי וְאִי אַפְשָׁר לְגָרְסוֹ כֵּן בְּדַמּוּחֵה בְּפֶרֶק (אַרְבָּעָה נְדָרִים) (נדרים דף כז.). גַּבֵּי הָהוּא דְּאָתְפֵּיס זְכוּתֵיהּ בְּב"ד וְאָמַר אֵי לֹא אֶתְיָא עַד תִּלְתָּן יוֹמִין לֵיזְבְּטֵל זְכוּתֵי לֹא אָתָא אָמַר רַב הוּנָא בְּטִילִין זְכוּתֵיהּ וּפְרִיקָ וְקָא אַסְמַכְתָּא הִיא וּמִשְׁנֵי שָׁאנֵי הָכָא דְּאַתְפֵּיס לֹאו אַסְמַכְתָּא הִיא וְהָתָנַן מִי שֶׁפָּרַע מִקְצָת חוֹבוֹ וְהִשְׁלִישׁ שִׁטְרוֹ כו' וְאָמַר רַב נַחְמָן אָמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהּ אָמַר רַב אֵין הַלָּכָה כַּר' יוֹסֵי וְעוֹד קְ' דְּמאי פְּרִיךְ הָתָם אָרַב הוּנָא מְדַרֵב נַחְמָן וְהָא רַב הוּנָא פְּלִיג עֲלֵיהּ הָכָא וְאָמַר בְּשָׁעַת מַתַּן מָעוֹת הַכֹּל וְאֵית לֵיהּ דְּאַסְמַכְתָּא קָנְיָא וּמִינּוּמֵי לָרֵב הוּנָא יֵשׁ לוֹמַר טַעַם דִּבְשָׁעַת מַתַּן מָעוֹת לֹא חָשִׁיב לָהּ אַסְמַכְתָּא דְּהָתָם בִּנְדָרִים וּדְאִי הַיְינוּ חָפֵץ שֶׁיִּתְקַיְּמוּ הַקָּנָס וְהַגִּוּזְקָא אֶלָּא מִתְּנָה כָּךְ לְהַסְמִיךְ חֲבֵרוֹ עַל דְּבָרָיו אֲבָל הָכָא אִי לָאו מִינּוּמֵי מְעוֹתָיו שֶׁהוּא מְשׁוּעְבָּד בִּידוֹ אם לא יתן לו עד שלש שנים אֲבָל לָרֵב נַחְמָן דְּאָמַר דְּאָף לְאַחַר מַתַּן מָעוֹת קוֹנֶה הַכֹּל לֹא יִתְּנֵן טַעַם זֶה וּמִפְּרֵשׁ ר"י טַעַם שָׁוֶה לִשְׁנֵיהֶם דְּהָכָא קָנֵי טְפֵי מִבְּעַלְמָא שֶׁבְּתְּחִלַּת הַמַּשְׂכֹּנְתָא חֲנֵי קָצָת בְּעֵין מַקָּח וּמִמֵּכֶר שְׁמָקְנָה לוֹ כָּל הַקַּרְקַע לְהִשְׁתַּעְבֵּד לוֹ בְּתוֹרַת מַשְׁכּוֹן וְגַם עֲשָׂה לוֹ טוֹבָה בְּהַלְוָאָה הַלְכָךְ כְּשֶׁמִּתְרָצֶה לוֹ שֶׁיִּהְיֶה שֶׁלּוֹ אִם לֹא יִתֵּן לוֹ עַד ג' שָׁנִים יֵשׁ בִּדְעָתוֹ לְקַיְּמוֹ וְלֹא לְהִסְמִיכוֹ עַל דְּבָרָיו אָמַר בֵּן אֲלִיָּא גּוֹמֵר בִּדְעָתוֹ לְהַקְנוֹת לוֹ לָרֵב הוּנָא בְּדֵאִית לֵיהּ וּלְרַב נַחְמָן מִקְּפֵי דְּיָדֵיעַ בֵּיהּ כְּדֵאִית לֵיהּ וּמִשּׁוּם דְּעָדִיף הַךְ אַסְמַכְתָּא מִשֶּׁאַר אַסְמַכְתָּא אִתַּי שִׁפּוּר (נמ"ה לְמִינּוּמֵי וְלָרֵב נַחְמָן בְּתַר דְּאִדְּרִיהּ מִינּוּמֵי דְּמַהְנֵי הָכָא מַעֲשִׂיָּה בְּלֹא ב"ד חָשׁוּב וּבְפ"ג דְּבָרִים (דף כז:) אָמְרִי' דְּהִלְכְתָא אַסְמַכְתָּא קָנְיָא וְהוּא דְּקָנֵי מִינַּיהּ בב"ד חָשׁוּב וְסִתָם קָנֵי מִינַּיהּ דְּלֹא מְהַנֵּי אֶלָּא מַעֲשִׂיָּה דִּלְקוּת וְקִנְיָן סוּדָר וְקִנְיָן סוּדָר אֵינוֹ אֶלָּא מַעֲשִׂיָּה דִּלְקוּת בְּלֹא ב"ד חָשׁוּב וְסִתָם קָנֵי מִינַּיהּ דְּלֹא מְהַנֵּי אֶלָּא מַעֲשִׂיָּה בב"ד חָשׁוּב וּמִינּוּמֵי לֹא קָנֵי אֶלָּא דְּיָקָא בב"ד חָשׁוּב וּמִינּוּמֵי הָכָא שִׁעְשׁוּעֵי בְּעָלְמָא הוּא וְלֹא מְהַנֵּי וְלָרֵב נַחְמָן אַסְמַכְתָּא קָנְיָא וְהוּא דְּקָנֵי מִינַּיהּ דְּלֹא מְהַנֵּי אֶלָּא מַעֲשִׂיָּה דִּלְקוּת וְקִנְיָן סוּדָר וְקִנְיָן סוּדָר אֵינוֹ

אי קָפִיד בְּדָמֵי קָנֵי. פֵּי׳ בְּקוֹנְטְרָס אִם מִקְפִּיד בְּמְכִירָת חֲפָצָיו שֹׁלֵא לִפְחוֹת מִשָּׁוֵי קְנֵה קְשֶׁה דְּא״כ הל״ל דִּלְא לִיתְלוֹ מִטַּלְטֵלִין וְאַמַּאי קָאָמַר דִּלְא לִיתְלוֹ אַרְעָא וְעוֹד דְּהָא דְּמַקְפִּיד לְמֶכֶר בְּפָחוֹת מִשָּׁוֵיהֶן הִלְמָא מְשׁוּם דְּיָדֵע דְּאִסְמַכְתָּא לָא קָנֵי אֲע״ג דְּאִית לֵיהּ לְאַהֲדוּרֵי אַזּוּזֵי אִי לֹא אִסְמַכְתָּה הֵיינוּ מְשׁוּם דְּלֵיכָּא בְּהֵימְנוּתֵיהּ אֲבָל לְמִכּוֹר בְּפָחוֹת וְכֵן מַה שֶּׁפִּרֵשׁ אִי קָפִיד בְּאַרְעָא לְמוֹכְרָהּ אֲפִי׳ בְּשׁוּוְיהָ וְדַאי קָנֵי וְאַמַּאי דִּלְמָא קָפִיד מְשׁוּם דְּאִסְמַכְתָּא לָא קָנֵי וְנִרְאֶה לְפָרֵשׁ אִי קָפִיד בְּדָמֵי שֶׁהִקְפִּיד בְּשָׁעַת הַלְוָאָה לֵיקוֹח עָלֶיהָ שׁוּוֶיהָ בְּזֶה הַתַּנַּאי אֲ״כ דַּעְתּוֹ הָיָה לְשַׁקְּעָהּ בֵּיתּ הַמִּלְוֶה וּפָרִיךְ דִּלְמָא כִּי הֵיכִי דִּלְא לִיתְלוֹ אַרְעָא אֵינוֹ רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת שׁוּם תְּנַאי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ וְלוֹוֶל אֶלָּא אִי קָפִיד בְּאַרְעָא שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת תְּנַאי וְזֶה בְּשׁוּם קַרְקַע אֶלָּא בְּזוּז א״כ אֵין בְּדַעְתּוֹ לְפוֹרְעָהּ:

וְאי אָמַר קָנֵי לְגוּבְיָיא מִי קָנֵי הָא אִסְמַכְתָּא הִיא. וְא״ת וְהָא מְשַׁעְבֵּד בְּסוֹף פִּירְקִין (דף עג.) דְּלֹא חָזֵי אִסְמַכְתָּא אֶלָּא בְּיֵיכָא דְּאִין בְּיָדוֹ אע״ג דְּלֹא גָּזְמִים כִּי הָהוּא דְּיָהֵיב זוּזֵי לְחַבְרֵיהּ לְמִזְבֵּן לֵיהּ חֲמָרָא וְשָׁפֵיא וְלֹא קָנֵי לֵיהּ אוֹ הֵיכָא דְּגָזְמִים אע״ג דְּבָרֵי כִּי הָהִיא דְּאִם אוֹבִיד וְלֹא אֲעֲבֵיד אֶשְׁלֵם אִלְּפָא זוּזֵי אֲבָל אִם אוֹבִיד וְלֹא אֲעֲבֵיד אֶשְׁלֵם (שם) דְּלֹא גָּזְמִים וּבְרֵי לְהַכִּי אִסְמַכְתָּא וְהֵכָא מַאי אִסְמַכְתָּא אֵיכָא אִם נוֹתֵן לוֹ קַרְקַע בְּחוֹבוֹ וְי״ל דְּחִשִּׁיב כְּמוֹ גָּזְמִים לְפִי שֶׁאֵין אָדָם רָגִיל לְמכּוֹר קַרְקָעוֹתָיו בְּכָל וּבְקַמּוֹץ גְּבִי חֲמָרָא דְּאָמַר כָּל דְּאִי לֹא קָנֵי אע״ג דְּחָמְרָא לְמִכְירָה קָאֵי הָתָם נַמִּי כְּמוֹ גָּזְמִים חָשִׁיב לְפִי שֶׁעַדַיִן לֹא הָיָה זְמַן מֵכֶר הַיַּיִן וְנוֹתְנוֹ עַתָּה בְּזוּל:

הָתָם וְכִי הָכָא הַלְוָאָה. פֵּירוּשׁ בְּקוּנְטְרֵס הָכָא הַלְוָאָה וּמִתְנֵי׳ רִבִּית שְׁמוּתְּוֵילָה בְּהַלְוָאָה בָּא לִידֵי וְכִרְבִית קְצוּבָה דְּמֵי וְאֵין אָבֵק רִבִּית בְּדָבָר הַלְוָאָה אֶלָּא בְּדָבָר מֵכֶר כְּגוֹן הַמַּרְבֶּה בְּפֵירוֹת דְּמִתְנִיתִין וְקָשֶׁה דְּאָמַר בְּרֵישׁ פֵּירְקִין (דף סב.) מַשְׁכַּנְתָּא אַדְרַבְּיָה דְּאָמַר בְּרֵישׁ פֵּירְקִין בְּלֹא נְכָיֵיהָ בְּדִינְנוּ מִן מַחֲזִירִין וְעוֹד דְּאָמַר לְקַמָּן מִשְׁכּוֹנְתִּין מִשְׁכּוֹנְתָא בְּאַרְעָא דְּמִסְלְקֵי אַבָל טְפֵי לֹא מְפַקְּנַן מִינַּיהּ וּמִשְׁמַע דְּלֵיכָא מֵאן דְּפָלִיג וְעוֹד דְּמִשְׁמַע לְפֵירוּשׁ הַקּוּנְטְרֵס דְּבְמַקְצָה לְרֵב נַחְמָן מְחִילָה בְּטָעוּת הַוְיָא מְחִילָה בַּר מְחִילָה מִשּׁוּם דְּמִתְנֵי׳ רִבִּית וּבְכָל דּוּכְתִּין מַשְׁמַע דְּמְחִילָה בְּטָעוּת לֹא הַוְיָא מְחִילָה לְרֵב נַחְמָן בְּחוּקַת הַבָּתִּים (ב״ב דף מא. ושם ד״ה אמר) גְּבֵי רַב עָנָן דְּשָׁקַל בֵּירֵיקָא בְּאַרְעָיָה א״ל מְחִילָה בְּטָעוּת הַוְיָא וְלֵיעֵל בְּרֵישׁ הַמַּפְקִיד (דף לה.) גְּבֵי הָהוּא דְּאַפְקֵיד כִּיפֵי דְּאָמַר שׁוֹמָא בְּטָעוּת הָוֵאי וְקָנֵי נַמִּי (נזיר דף לא.) ב״ה אוֹמְרִים הֶקְדֵּשׁ טָעוּת אֵינוֹ הֶקְדֵּשׁ וּבסוֹ״ק דְּגִיטִּין (דף יד.) אָמְרִינַן כָּל קִנְיָן בְּטָעוּת חוֹזֵר וּמִפֹּ״ר הָכָא הַלְוָאָה דְּהַלְוָאָה לֹא הַקְנָה אֶלָּא בְּתוֹרַת מֵכֶר וְהַמֵּכֶר אֵינוֹ כְּלוּם דְּאִסְמַכְתָּא לֹא קָנֵיא נִמְצָא דְּהָוֵי מְחִילָה בְּטָעוּת

אי אֵיבָעֵית אֵימָא דְּאָמַר לֵיהּ קָנֵי מֵעַכְשָׁיו א״ל מַר יְנוֹקָא וּמַר קָשִׁישָׁא בְּנֵי דְּרַב חִסְדָּא לְרַב אַשִׁי הָכֵי אָמְרִי נַחְרְדָּעֵאי מִשְׁמֵיהּ דְּרַב נַחְמָן הָאי אִסְמַכְתָּא בְּזוּמְנֵיהּ קָנֵי בְּלֹא זְמַנְיֵהּ לֹא קָנֵיא א״ל כָּל מִידֵי בְּזוּמְנֵיהּ קָנֵי בְּלֹא זְמַנְיֵהּ לֹא קָנֵי דִּלְמָא הָכֵי קָאָמְרִיתוּ אַשְׁכְּחֵיהּ בְּגוֹ זְמַנְיֵהּ וְא״ל קָנֵי קָנֵי בְּתַר זְמַנְיֵהּ וְאָמַר לֵיהּ קָנֵי לֹא קָנֵי מַאי טַעְמָא מֵחֲמַת כִּיסּוּפָא הוּא דְּקָאָמַר לֵיהּ וְלֹא הִיא דַּאֲפִילּוּ בְּגוֹ זְמַנְיֵהּ נַמִּי לֹא קָנֵי וְהַאי דְּקָאָמַר לֵיהּ קָנֵי קָא סָבַר כִּי מָטֵי זְמַנְיֵהּ לֹא לֵיתֵי לִיטָרְדֵיהּ אָמַר רַב פָּפָּא הַאי אִסְמַכְתָּא זִימְנִין קָנֵיא וְזִימְנִין לֹא קָנֵיא אַשְׁכְּחֵיהּ דְּקָא שָׁתֵי אִי שְׁכֵרָא קָנֵי דְּקָא מְהַפֵּךְ אַזּוּזֵי לֹא קָנֵי א״ל רַב אַחָא מְדַפְּתֵי לְרַבִּינָא דִּלְמָא סָבַר כִּי הֵיכִי דִּלְא תִּיתְזִיל אַרְעָיֵהּ אֶלָּא אָמַר רַב פָּפָּא אִי בְּקָפִיד בְּאַרְעָא וְדַאי קָנֵי וְאָמַר רַב פָּפָּא אַף עַל גַּב דְּאָמוּר רַבָּנַן אִסְמַכְתָּא לֹא קָנֵיא אִפּוֹתִיקֵי הָוֵיא לְמִיגְבָּא מִינָּהּ א״ל רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב נָתָן לְרַב פָּפָּא מִי קָאָמַר לֵיהּ קָנֵי לְגוּבְיָיא אֶלָּא אָמַר רַב פָּפָּא אִי בְּקָפִיד בְּאַרְעָא וְאִי אָמַר קָנֵי לְמִיגְבָּא מִינָּהּ קָנֵי סוֹף סוֹף אִסְמַכְתָּא הִיא וְאַסְמַכְתָּא לֹא קָנֵיא אֶלָּא אִפּוֹתִיקֵי דְּקָאָמַר רַב פָּפָּא מַאי הִיא דְּאָמַר לֵיהּ לֹא יְהֵא לָךְ פְּרָעוֹן אֶלָּא מִמּוֹ הַהוּא גַּבְרָא דְּזַבִּין לֵיהּ אַרְעָא לְחַבְרֵיהּ בְּאַתְרַיְיהוּ א״ל אִי מְרַפּוּ לֵיהּ מִנָּאוּ מֵעֵידִי עִידִית לִי מֵעֵידֵי עִידִית דְּאִית לָךְ אָמַר לֵיהּ מֵעֵידֵי עִידִית לֹא מַגְבֵּינָא לָךְ דְּבָעֵינָן לְמֵיקַם קַמָּאֵי אֶלָּא מַגְבֵּינָא לָךְ מֵעֵידִית אֲחֵרִים דְּאִית לִי לְסוֹף מָרָךְ מִינַּיהּ אָתָא בְּרָקָא שָׁקֵיל לְעֵידֵי עִידִית כְּמָר רַב פָּפָּא לְמֵימַר מֵעֵידִית א״ל וְהָא קַיְימָא א״ל רַב אַחָא מְדַפְּתֵי לְרַבִּינָא וְלֵימָא לֵיהּ כִּי אֲמָרִי לָךְ אֲנָא מַגְבֵּינָא לָךְ דְּהֲוָה עֵידֵי עִידִית קַיְימָא הָשְׁתָּא קַיְימָא לֵיהּ עִידִית בְּמָקוֹם עֵידֵי עִידִית רַב בַּר שַׁבָּא הֲוָה מְסַיֵּים בֵּיהּ רַב כַּהֲנָא זוּזֵי א״ל אִי לֹא פָּרַעְנָא לָךְ לְיוֹם פְּלוֹנִי גְּבֵי מַהֲאי חַמְרָא סָבַר רַב פָּפָּא לְמֵימַר כִּי אָמְרִינַן אִסְמַכְתָּא לָא קָנֵיא הָנֵי מִילֵּי בְּאַרְעָא דְּלָאו לְזוּבְנֵי קַיְימָא אֲבָל חַמְרָא דְּיֵין דְּלְזוּבְנֵי קָאֵי כְּזוּזֵי דְּמֵי א״ל רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ לְרַב פָּפָּא הָכֵי אָמְרִי׳ נַחְמָן מוֹדִינָא דְּאִי אָמַר מַפְקְנַן מִינֵּיהּ הָתָם וְכִיוָן דְּהָכָא הַלְוָאָה אָמַר רָבָא

ואיבעית אימא דאמר ליה קני מעכשיו א״ל מר ינוקא ומר קשישא בני דרב חסדא לרב אשי הכי אמרי נחרדעאי משמיה דרב נחמן האי אסמכתא בזומניה קניא בלא זמניה לא קניא א״ל כל מידי בזומניה קני בלא זמניה לא קני דלמא הכי קאמריתו אשכחיה בגו זמניה וא״ל קני קני בתר זמניה ואמר ליה קני לא קני מאי טעמא מחמת כיסופא הוא דקאמר ליה ולא היא דאפילו בגו זמניה נמי לא קני והאי דקאמר ליה קני קא סבר כי מטי זמניה לא ליתי ליטרדך אמר רב פפא האי אסמכתא זימנין קניא וזימנין לא קניא אשכחיה דקא שתי אי שכרא קני דקא מהפך אזוזי לא קני א״ל רב אחא מדפתי לרבינא דלמא סבר כי היכי דלא תיתזיל ארעיה אלא אמר רב פפא אי בקפיד בארעא ודאי קני ואמר רב פפא אף על גב דאמור רבנן אסמכתא לא קניא אפותיקי הויא למיגבא מינה א״ל רב הונא ברייה דרב נתן לרב פפא מי קאמר ליה קני לגוביינא אמר ליה מר זוטרא ברייה דרב מרי לרבינא ואי אמר קני למיגבא מינה קני סוף סוף אסמכתא היא ואסמכתא לא קניא אלא אפותיקי דקאמר רב פפא מאי היא דאמר ליה לא יהא לך פרעון אלא ממו ההוא גברא דזבין ליה ארעא לחבריה באתריה א״ל אי מרפו ליה מנאו מעבדי לי מעידי עידית דאית לך אמר ליה מעידי עידית לא מגבינא לך דבעינן למיקם קמאי אלא מגבינא לך מעידית אחרים דאית לי לסוף מרך מיניה אתא ברקא שקיל לעידי עידית כמר רב פפא למימר מעידית א״ל והא קיימא א״ל רב אחא מדפתי לרבינא ולימא ליה כי אמרי לך אנא מגבינא לך דהוה עידי עידית קיימא השתא קיימא ליה עידית במקום עידי עידית רב בר שבא הוה מסיים ביה רב כהנא זוזי א״ל אי לא פרענא לך ליום פלוני גבי מהאי חמרא סבר רב פפא למימר כי אמרינן אסמכתא לא קניא הני מילי בארעא דלאו לזובני קיימא אבל חמרא דיין דלזובני קאי כזוזי דמי א״ל רב הונא ברייה דרב יהושע לרב פפא הכי אמרי׳ נחמן מודינא דאי אמר מפקנן מיניה התם וכיוי הכא הלואה אמר רבא

ואיבעית אימא א״ל מתני׳ דא״ל מעכשיו קנה. אם לא אתן לך עד שלש שנים דלאו אסמכתא היא אלא קנין גמור היא שע״מ מכר גמור המזוכך בה ומשעבדי בדמים הללו ואזוזי אחיל גביה וזה קיבל עליו שאם יחזיר לו מעותיו עד שלש שנים יקבלם והפירות לרבי יהודה לוקח אוכלן ולרבנן משלשלין אותן: **בזומני קניא.** קס״ד הניע זמן ולא נתן לו מעותיו: **בלא זמניה.** קודם שהגיע: **אשכחיה.** לוה: **בגו זמניה.** דא״ל קני לא אפדנה עוד: **קני.** דנמר ואקני דאי לא לימה ליה למימר ליה הלא אין יכול עכשיו לתובעו: **לא ליתי ליטרדך.** ולדרדיה בעלמא משום ביסופא: **אשכחיה.** ביום הזמן: **דשתי שיכרא.** בחנות. אין זה עצב לחזור אחר פדיון שדהו ודעתו לשקעה: **לפדויי פדיה.** להפיע דאמתו שדואג על המעות דכתיב (תהלים קו) ויין ישמח אי **קפיד בדמי.** אם מקפיד במכירת חפציו שלא לפחות משוויין: **ודאי קני.** אינו חש שיכרא לפדויי פדיה ליתיה ארעיה. שאם יראה אותו מחזר אחרי מעות ומוכר נבקיע בפחות מזויל קרקעותיו ולעולם אנוס הוא ולא גמר ומקנה: **קפיד בארעא.** שלא ימכור שום קרקע אפילו בשוויה: **לגוביא ניה מינית.** קונה בה כגבר מעותיו ואם בא לפרוע המעות לאחר זמן. לא יקבלם: **טוף טוף אסמכתא היא.** דלא א״ל קני לגוביא אלא אם איני נותן לך מכאן ועד שלש שנים. הדר הויא לה אסמכתא דכל דאי אסמכתא הוא: **אלא אפותיקי דדר פפא** חיבי דמי. דגבי אסמכתא תיהני אפותיקי: **דא״ל לא יהא לך פרעון אלא ממו.** אף בתוך שלש שנים ואם אין אני נותן לך ממנו בגבי מעותיך עד שלש שנים תהא בוללה שלך בה אמר רב פפא דאע״ג דלא קניא למיגבי מיניה בוליה דידיה לאחר ג׳ אפותיקי דדר למגבי מיניה דבלאו אסמכתא נמי שייניה אפותיקי: **מעבדי לי.** בגבד מעותי דאית לך: **בירקא.** שטח נרד שטפה לעידי עידית דאית לך: **בעלמא** העידית בפי תנאו אמר לו לא תיגבי אלא מבינונית אחרת שיש לי: **כי אמינא לך אנא.** לגבות מעידיה: **גבי מהאי חמרא.** דפסק דמים ולבסוף איישר: **והדרא פירי.** לאחר שלש אם אבלן לוקח מחילה בטעות. כי האי דהמוכר סבר שהיא קנוסה לוקח ומן הדין אוכל פירות ומוחל על אבילתו: **מוכר פירות דקל.** קודם שתגטנו פירותיו: **עד שלא באו לעולם יכול לחזור בו.** אם בא לחזור בו קודם שתגטנו פירותיו חוזר דאפילו למ״ד (יבמות דף צג.) אדם מקנה דבר שלא בא לעולם אינו יכול לחזור אחר שבא לעולם: **משבאו לעולם אינו יכול לחזור בו.** דקסבר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם בשעת המכר שיהיה המכר חל לכשיבוא לעולם: **אף משבאו בו.** דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם: **לא משבאו מינית.** שהרי כל זמן שלא חזר מחל על אבילתו ואע״פ שבעטות שלא היה יודע שיוכל לחזור מחילה היא: **הכא הלואה היא.** ומיהו כרבית קצוצה שמחילתה בהלואה בא לו וכרבית קצוצה דמי ואין אבק רבית בדבר הלואה אלא בדבר מכר בגון המרבה בפירות דמתניתין (לעיל ס:).

הוה

אֵין תּוֹרַת חֲבֵרוּת לָעֲבוּ״ם שֶׁאִם הָיָה שָׁרוּי בִּפְנִימִית אַתְּ מוֹצִיאוֹ לָסוּר.

רַבִּי לָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר: יֵשׁ תּוֹרַת חֲצֵר לָעֲבוּ״ם, שֶׁאִם הָיוּ יִשְׂרָאֵל וְעַבוּ״ם דָּרִים בַּפְּנִימִית, לְעוֹלָם אֵינוֹ אוֹסֵר

[דף מ״ה ע״א]

עַד שֶׁיִּהוּ שְׁנֵיהֶן יִשְׂרָאֵל.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה: מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ דֶּקֶר לִפְנֵי בֵיתוֹ גְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים, בְּיִשְׂרָאֵל אֵינוֹ אוֹסֵר, וּבְעַבוּ״ם אוֹסֵר.

מְחַלְּפָא שִׁיטָתֵיהּ דְּרַבִּי בָּא, תַּמָּן אָמַר רַבִּי בָּא רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל: כֹּתֶל שֶׁהַקִּיפּוּהוּ סוּלָּמוֹת מִיכַּן וּמִיכַּן – מְעָרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעָרְבִין אֶחָד.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּי רַבִּי בּוֹן: תַּמָּן עַל יְדֵי סוּלָּמוֹת הֵן נִדּוֹנִין כִּפְתָחִים, כְּרֶם הָכָא, דֶּרֶךְ הָעֲלִיּוֹנִים לֵירֵד לְמַטָּן אֵין דֶּרֶךְ הַתַּחְתּוֹנִים לַעֲלוֹת לְמַעְלָן.

הדרן עלך הדר עם הנכרי

פֶּרֶק שְׁבִיעִי

הֲלָכָה א׳ מַתְנִי׳ – חֵלּוֹן שֶׁבֵּין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת, אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה, מְעָרְבִין שְׁנַיִם, וְאִם רָצוּ, מְעָרְבִין אֶחָד.

פְּחוּת מֵאַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, אוֹ לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, מְעָרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעָרְבִין אֶחָד.

גְּמָרָא – הַסְּרִיגִים מְמַעֲטִין בָּהּ לְעִנְיַן שַׁבָּת, אֲבָל לְעִנְיַן חֲזָקוֹת אֵין מְמַעֲטִין בָּהּ.

קַשׁ וְתֶבֶן – אֵין מְמַעֲטִין בָּהּ. עָפָר וּצְרוֹר מְמַעֲטִין בָּהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסָה, ר׳ בּוֹן: עָלוּ בָהּ עֲשָׂבִים אֵין מְמַעֲטִין בָּהּ.

בָּעוֹן קוֹמֵי רַבִּי אַבָּא: הֵיךְ מַה דְּאַתְּ אָמַר בְּחַלּוֹן שֶׁבֵּין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת, וּדְכָוָתָהּ, בְּחַלּוֹן שֶׁבֵּין שְׁנֵי בָתִּים? אָמַר לוֹן: אִין! וּדְכָוָתָהּ, בְּחַלּוֹן שֶׁבֵּין שְׁנֵי גַּנִּים? אָמַר לוֹן: אִין!

מַהוּ לְעָרֵב דֶּרֶךְ לוּלִין? אָמַר רַבִּי אַבְמְרִי: מַחֲלֹקֶת רַב וּשְׁמוּאֵל. דְּתָנֵינַן תַּמָּן, כָּל גַּגּוֹת הָעִיר –

[דף מ"ה ע"ב]

רִשּׁוּת אַחַת. שְׁמוּאֵל אָמַר: עַד בֵּית סָאתַיִם. רַב אָמַר: מְטַלְטְלִין בָּהֶן אֲפִילוּ כּוֹר אֲפִילוּ כּוֹרִים.

לֹא סוֹף דָּבָר כָּל אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה, אֶלָּא אֲפִילוּ מְקֻצַּת אַרְבָּעָה בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה, כְּמִי שֶׁכָּל אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה.

הָיָה בָּהּ חֻקָּהּ תִּשְׁעִים וְשִׁשָּׁה טְפָחִים, אֲפִילוּ כָּל שֶׁהוּא בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּל אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה.

הָיְתָה עֲגַלָּה וְהָיָה בּוֹ חֻקָּהּ תִּשְׁעִים וְכוּ'.

[דף מ"ו ע"א]

מַהוּ לְמַעֵט בְּכֵלִים?

רַבִּי חִיָּה בַּר אַשִׁי אָמַר מְמַעֲטִין בְּכֵלִים. רַבִּי יוֹנָה רַבִּי יִצְחָק בַּר טַבְלַיי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֵין מְמַעֲטִין בְּכֵלִים.

תַּמָּן אָמְרֵי, מַחֲלֹקֶת ר' חִיָּה רַבָּה וְר' יִשְׁמָעֵאל בֵּי רַבִּי יוֹסֵי, חַד אָמַר: אָסוּר, וְחַד אָמַר: מֻתָּר. מַאן דְּמַר אָסוּר – שֶׁמָּא יִשְׁבַּח וִיטַלְטֵלֶנּוּ. הוֹרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בַּר מָרִיהּ לְמִיכְבּוֹשׁ עָלָיו כּוֹתֶל.

תָּנֵי, בַּכֹּל מְמַעֲטִין, בָּאֲבָנִים, וּבָלְבֵנִים, וּבְסַלָּם מִצְרִי, וְהוּא שֶׁקָּבְעוֹ. רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה: לֹא! אֲפִילוּ קְבָעוֹ. וְהָא תָּנֵי וְהוּא שֶׁקָּבְעוֹ?! רַבִּי בָּא: וְהוּא שֶׁיִּחֲדוֹ לַכֶּן. הוֹרֵי רַבִּי לָא כְּדֵין תַּנָּייֵה – וְהוּא שֶׁקָּבְעָה.

רַבִּי יוֹנָה רַבִּי יוֹסָה: תְּרֵיהוֹן, חַד בְּשֵׁם מַר עוּקְבָן וְחַד בְּשֵׁם רַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב. צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא בֵּין שְׁלִיבָה לִשְׁלִיבָה פְּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה, צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא בּוֹ רָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים, וְהָעַמּוּדִין מַשְׁלִימִין לְאַרְבָּעָה. יָמָא אָמַר:

כּוֹפֶת שֶׁהַדְּרִיגוֹת מְמַעֲטוֹת, מִכָּל מָקוֹם אֵין הָעַמּוּדִין מַשְׁלִימִין לַעֲשָׂרָה, נַעֲשֵׂית כִּשְׁלִיבָה עֲבָה.

רַבִּי יָמָא בְּשֵׁם רַבִּי בּוֹן בַּר כַּהֲנָא: צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא מָשׁוּךְ מִן הַכּוֹתֶל אַרְבָּעָה טְפָחִים כְּדֵי מָקוֹם. רַבִּי חִזְקִיָּה בְּשֵׁם ר' בּוֹן בַּר כַּהֲנָא: אוֹתָהּ שְׁלִיבָה שֶׁהִיא מְמַעֲטָה אֶת הָעֲשָׂרָה צְרִיכָה שֶׁתְּהֵא מְשׁוּכָה מִן הַכּוֹתֶל אַרְבָּעָה טְפָחִים כְּדֵי מָקוֹם.

ר׳ יַעֲקֹב דְּרוֹמְיָא בְּעֵי: הֵבִיא הֹפֶן שֶׁל שִׁבְעָה טְפָחִים וּמֻחֱצָה וְהִגְבִּיהוֹ מִן הָאָרֶץ פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה מֵהֶן. תַּמָּן אַתְּ אָמַר: ׳כָּל הַפָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה כְּסָתוּם׳, וְכָא אַתְּ אָמַר: ׳כָּל הַפָּחוּת מֵאַרְבָּעָה כְּסָתוּם׳?!

אִין אַתְּ בָּעֵי מַקְשְׁיָא – הָכִין קַשְׁיָא: הֵבִיא הֹפֶן שֶׁל ד׳ טְפָחִים וְכָל שֶׁהוּא, וְהִגְבִּיהוֹ מִן הָאָרֶץ שְׁנֵי טְפָחִים חָסֵר כָּל שֶׁהוּא,

יֵיבָא כַּיי דְּמַר ר׳ יוֹחָנָן: עוֹמֵד וְהֶחָלָל – מִצְטָרְפִין לְאַרְבָּעָה, וְהוּא שֶׁיְּהֵא הָעוֹמֵד רַבָּה עַל הֶחָלָל.

הֲלָכָה ב׳ מַתְנִי׳ – כֹּתֶל שֶׁבֵּין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת גְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה וְרָחָב אַרְבָּעָה, מְעָרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעָרְבִין אֶחָד.

הָיוּ בְרֹאשׁוֹ פֵּרוֹת, אֵלּוּ עוֹלִין מִכָּאן וְאוֹכְלִין, וְאֵלּוּ עוֹלִין מִכָּאן, וְאוֹכְלִין,

[דף מ״ו ע״ב]

וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יוֹרִידוּ לְמַטָּן.

נִפְרָץ הַכֹּתֶל עַד עֶשֶׂר אַמּוֹת, מְעָרְבִין שְׁנַיִם, וְאִם רָצוּ מְעָרְבִין אֶחָד, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כַּפָּתַח יוֹתֵר מִכָּאן מְעָרְבִין אֶחָד וְאֵין מְעָרְבִין שְׁנַיִם.

גְּמָרָא – וְלָמָּה לִי רֹחַב אַרְבָּעָה? וַאֲפִילּוּ אֵינוֹ רָחָב אַרְבָּעָה. בִּנְיַן מַתְנִיתָא הֲדָא דְּבַתְרָהּ: אֵלּוּ עוֹלִין מִיכַּן וְאוֹכְלִין, וְאֵלּוּ עוֹלִין מִיכַּן וְאוֹכְלִין –

לֹא הָיָה רָחָב אַרְבָּעָה. רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב: אָסוּר לְכָאן וּלְכָאן. רַבִּי זְעֵירָא בְּשֵׁם רַב: מֻתָּר לְכָאן וּלְכָאן.

מְחַלְּפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרַבִּי בָּא, תַּמָּן אָמַר רַבִּי בָּא רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל: זָרְקָה וְנָחָה עַל רָאשֵׁי מְחִיצוֹת – חַיָּב, וְכָא אָמַר הָכִין?

תַּמָּן אַתְּ רוֹאֶה אוֹתָהּ כִּלּוּ מְלֵאָה עָפָר וּצְרוֹרוֹת, וְהָכָא מַה אִית לָךְ? תֵּדַע לָךְ, דְּמַר רַבִּי אַחָא רַבִּי חִינָּנָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: זִיזִין וּכְתָלִים שֶׁהֵן גְּבוֹהִין עֲשָׂרָה וּרְחָבִין אַרְבָּעָה, מֻתָּר לְכָאן וּמֻתָּר לְכָאן וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַחְלִיף.

רַבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי: מְחַלְּפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרַבִּי בָּא, תַּמָּן אָמַר רַבִּי בָּא רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל: זָרְקָה וְנָחָה עַל רָאשֵׁי הַמְּחִצּוֹת – חַיָּב, וְהָכָא הוּא אָמַר הָכִין? הֵיךְ דְּאַתְּ אָמַר תַּמָּן: אַתְּ רוֹאֶה אוֹתוֹ כִּלּוּ מְלֵאָה עָפָר וּצְרוֹרוֹת, אוּף הָכָא כֵּן. שָׁמַעְנוּ מְחִיצוֹת בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד שָׁמַעְנוּ מְחִיצוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים.

רַבִּי בָּא רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל: כּוּת שֶׁהִקְיפוּהוּ סוּלָּמוֹת מִיכַּן וּמִיכַּן – מְעָרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעָרְבִין אֶחָד, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּי רַבִּי בוֹן: מִבְּיָן שֶׁלֹּא כִּוְּנוּ נַעֲשׂוּ כְּפָתָחִים.

[דף מ"ז ע"א]

תָּנֵי, כָּל כּוֹבְשֵׁי כְבָשִׁים עוֹלֶה אַמָּה וְכוֹנֵם שָׁלֹשׁ, חוּץ מִכִּבּוּשׁוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ שֶׁהוּא כְּמִתְלַקֵּט עֲשָׂרָה טְפָחִים מִתּוֹךְ שָׁלֹשׁ וּשְׁלִישׁ אֶצְבַּע, שֶׁהַמִּזְבֵּחַ עֶשֶׂר אַמּוֹת וְכִבּוּשׁוֹ שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם.

עֲשָׂרָה מִטְּטָווה עַל פְּנֵי כָּל הַכֹּתֶל, וְיֵשׁ בּוֹ רֹחַב אַרְבָּעָה טְפָחִים – מְעָרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעָרְבִין אֶחָד. אַרְבַּעַת אַמּוֹת – מְעָרְבִין אֶחָד וְאֵין מְעָרְבִין שְׁנַיִם,

הֲדָא דְאַתְּ אָמַר בִּגְדוֹלָה, אֲבָל בִּקְטַנָּה – בְּרֶבָּה. אֵיזוֹ הִיא גְּדוֹלָה וְאֵיזוֹ הִיא קְטַנָּה? כָּל שֶׁרֶבָּהּ יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר בְּעֶשֶׂר, הָא פָּחוֹת מֵעֶשֶׂר – בְּרֶבָּה,

הֲדָא דְאַתְּ אָמַר בְּאֶמְצַע, אֲבָל מִן הַצַּד לֹא בְדָא. וְהֵי דִינוֹ צַד וְהֵי דִינוֹ אֶמְצַע? נֵימַר, אִם יֵשׁ שָׁם עוֹמֵד אַרְבָּעָה הַיְנוּ אֶמְצַע, אִם לָאו – הַיְנוּ צַד.

[דף מ"ז ע"ב]

הֲלָכָה ג' מַתְנִי' – חָרִיץ שֶׁבֵּין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת עָמוֹק עֲשָׂרָה וְרָחָב אַרְבַּע – מְעָרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעָרְבִין אֶחָד,

אֲפִילּוּ מָלֵא קַשׁ אוֹ תֶבֶן. מָלֵא עָפָר, אוֹ צְרוֹרוֹת – מְעָרְבִין אֶחָד, וְאֵין מְעָרְבִין שְׁנַיִם.

גְּמָרָא – הָא תֶּבֶן לְבַטְּלוֹ, לֹא בְּטֵל! מַתְנִיתָא דְּלֹא רַבִּי יוֹסֵי, דְּרַבִּי יוֹסֵי אָמַר: תֶּבֶן וּבְטָלוֹ מְבַטֵּל.

רַבִּי יוֹסֵי בֵּי רַבִּי בוֹן בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא: דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא! וּמַה דְּמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּשֶׁבְּלָלוֹ בֶּעָפָר. יֵשׁ תֶּבֶן שֶׁהוּא בֶּעָפָר וְעָפָר שֶׁהוּא תֶּבֶן, תֶּבֶן שֶׁאֵין עָתִיד לְפַנּוֹתוֹ – הֲרֵי הוּא בֶּעָפָר, וְעָפָר שֶׁעָתִיד לְפַנּוֹתוֹ – הֲרֵי הוּא תֶּבֶן.

דְּבֵית רַבִּי יַנַּאי אָמְרוּ: חִפָּהוּ מַחֲצִלִיּוֹת – בְּטֵל. אִיתָא חָמֵי, מְלָהוּ מַחֲצִלִיּוֹת – לֹא בְטֵל, חִפָּהוּ מַחֲצִלִיּוֹת – בְּטֵל. מְלָהוּ חֲרָיוֹת, צְרִיכָה!

רַבִּי זְרִיקָן רַבִּי אַמִּי בְּשֵׁם רֵישׁ לָקִישׁ: וַאֲפִילּוּ רֹק.

הֲלָכָה ד' מַתְנִי' – נָתַן עָלָיו נָסָר כֹּל שֶׁהוּא רָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים, וְכֵן שְׁתֵּי כְּצוֹצְרְיוֹת זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ, מְעָרְבִין שְׁנַיִם, וְאִם רָצוּ מְעָרְבִין אֶחָד. פָּחוּת מִיכָּן, מְעָרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעָרְבִין אֶחָד.

גְּמָרָא – אִית תָּנֵי, מְעָרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעָרְבִין אֶחָד אִית תָּנֵי מְעָרְבִין אֶחָד וְאֵין מְעָרְבִין שְׁנַיִם.

מַאן דְּמַר 'מְעָרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעָרְבִין אֶחָד', פָּחוֹת מִיכָּן בַּנָּסָר, מַאן דְּמַר 'מְעָרְבִין אֶחָד וְאֵין מְעָרְבִין שְׁנַיִם', פָּחוֹת מִיכָּן בֶּחָלָל.

[דף מ"ח ע"א]

הֲלָכָה ה' מַתְנִי' – מַתְּבֵן שֶׁבֵּין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים, מְעָרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעָרְבִין אֶחָד.

אֵלּוּ מַאֲכִילִין מִיכָּן וְאֵלּוּ מַאֲכִילִין מִיכָּן.

נִתְמַעֵט הַתֶּבֶן מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, מְעָרְבִין אֶחָד וְאֵין מְעָרְבִין שְׁנַיִם:

גְּמָרָא – אָמַר רַבִּי לְעָזָר: כְּיצִי מַתְנִיתָא, אֵלּוּ מְמַלְּאִין קוּפָּתָן מִיכָּן וּמַאֲכִילִין וְאֵלּוּ מְמַלְּאִין קוּפָּתָן מִכָּאן וּמַאֲכִילִין.

אָמַר רַבִּי חַגַּיי: כַּד חֲווֹינָן יָתְבִין קוֹמֵי מְנַחֵם, הֲוָיִן אָמְרִין, שֶׁלֹּא תֹאמַר אֵינוֹ כְּסוֹתֵר אֹהָלִים אֶלָּא כְּסוֹמֵךְ אֹהָלִים. שֶׁאִם הָיָה הַתֶּבֶן מְרֻדָּד, שֶׁהוּא סוֹמְכוֹ לְצִדֵּי הַקֻּפָּה.

רַב הוֹשַׁעְיָה בָּעֵי: עָשָׂאוֹ לָסְדִין וּסְמָכוֹ לַכִּפֵּא מַהוּ? נֶאֱמַר כָּאן לְשָׁעָה וְנֶאֱמַר כָּאן לִשְׁהוֹת.

תָּנֵי, מַתְּבֵן שֶׁבֵּין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת – זֶה פּוֹתֵחַ פִּתְחוֹ מִיכָּן וּמַאֲכִיל וְזֶה פּוֹתֵחַ פִּתְחוֹ מִיכָּן וּמַאֲכִיל, נִתְמַעֵט הַתֶּבֶן מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים – שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין, עַד שֶׁיְּעָרְבוּ, לְפִיכָךְ אִם רָצָה אֶחָד מֵהֶם לְסָתְמוֹם אֶת פִּתְחוֹ וּלְבַטֵּל רְשׁוּתוֹ – הוּא אָסוּר וַחֲבֵרוֹ מֻתָּר. חָרִין שֶׁבֵּין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת,

חֲדָא אָמְרָה שֶׁאֵין מְבַטְּלִין מֵחָצֵר לֶחָצֵר,

חֲדָא אָמְרָה אֲפִילּוּ לֹא עֵרְבוּ, חֲדָא אָמְרָה אֲפִילּוּ לֹא כִּינְּיֵינוּ,

חֲדָא אָמְרָה שֶׁאֵין שְׁתֵּי רְשׁוּיוֹת מִשְׁתַּמְּשׁוֹת בִּרְשׁוּת אַחַת, חֲדָא אָמְרָה לָזֶה בְּפֶתַח וְלָזֶה בְּפֶתַח – שְׁנֵיהֶם אֲסוּרִים. וְכֵן הַבַּיִת שֶׁבֵּין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת. וּדְלָא רַבִּי מֵאִיר דְּאָמַר: 'בַּיִת הַנָּעוּל – אָסוּר'.

[דף מ"ח ע"ב]

הֲלָכָה ו' מַתְנִי' – בֵּיצַד מִשְׁתַּתְּפִין בַּמָּבוֹי? מַנִּיחַ אֶת הֶחָבִית וְאוֹמֵר, חֲרֵי זוֹ לְכָל בְּנֵי הַמָּבוֹי, וּמְזַכֶּה לָהֶן עַל יְדֵי בְנוֹ וּבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים וְעַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים וְעַל יְדֵי אִשְׁתּוֹ, אֲבָל אֵינוֹ מְזַכֶּה לֹא עַל יְדֵי בְנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים וְלֹא עַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים, מִפְּנֵי שֶׁיָּדָן כְּיָדוֹ.

גְּמָרָא – תָּנֵי, אֵין מְזַכֶּה לָהֶן בֶּחָבִית שֶׁבְּמַרְתֵּף. אָמַר רַב הוֹשַׁעְיָה: שָׁמָּא יִשְׁכַּח וְיִשְׁתֶּנָּה.

מַה נָן קַיָּמִין? אִם בַּגְּדוֹלָה – זָכָה בְּסִימָנִין, אִם בַּקְּטַנָּה – הַקָּטָן זָכָה. אָמַר רַבִּי יוּדָן בַּר שַׁלּוּם קוֹמֵי רַבִּי יוֹסֵי: תִּפָּתֵר כְּמַאן דְּמַר – הַקָּטָן תּוֹרֵם. אָמַר לֵיהּ? וַאֲפִילוּ כְּמַאן דְּמַר אֵין הַקָּטָן תּוֹרֵם – הַקָּטָן זָכָה.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבָּנִין דְּתַמָּן נִיחָא. תַּמָּן אָמַר בְּשֵׁם רַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב: כָּל שֶׁנּוֹתְנִין לוֹ אֶגּוֹז וּמַשְׁלִיכוֹ, צְרוֹר וְנוֹטְלוֹ – הַמּוֹצִיא בְּיָדוֹ כְּמוֹצִיא לָאַשְׁפָּה דָּמֵי.

אֶגּוֹז וְנוֹטְלוֹ, צְרוֹר וּמַשְׁלִיכוֹ – גְּזֵלוֹ גָּזֵל מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם.

אֶגּוֹז וּצְרוֹר, וְנוֹטְלוֹ וּמַצְנִיעוֹ, וּמְבִיאוֹ לְאַחַר זְמַן – גְּזֵלוֹ גָּזֵל גָּמוּר.

זָכָה לְעַצְמוֹ אֲבָל לֹא לַאֲחֵרִים. רַב הוּנָא אָמַר: בְּשֵׁם שֶׁזָּכָה לְעַצְמוֹ כָּךְ זוֹכֶה לַאֲחֵרִים.

הַכֹּל מוֹדִין, שֶׁאִין מַתְּנָתוֹ מַתָּנָה, דִּכְתִיב: "כִּי יִתֵּן אִישׁ" – מַתַּנַת אִישׁ מַתָּנָה, מַתַּנַת קָטָן אֵינָהּ מַתָּנָה;

דִּבְרֵי חֲכָמִים. רַבִּי יוּדָה בֶּן פָּזִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן רַבִּי יַעֲקֹב בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: לְעוֹלָם אֵין מַגְזִילוֹ מְחֲוִור עַד שֶׁיָּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת.

רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: הֲדָא דְּאַתְּ אָמַר לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ בַּדִּין, אֲבָל לְקָרְבָּן וְלִשְׁבוּעָה – כָּל עַמָּא מוֹדֵי עַד שֶׁיָּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת.

[דף מ"ט ע"א]

בְּרַם כְּרַבָּנָן דְּהָכָא. רַבִּי יוֹסֵי בָּעֵי: מֵעַתָּה אַף לְעַצְמוֹ לֹא יִזְכֶּה! דִּכְתִיב "אֶל רֵעֵהוּ" – עַד שֶׁיְּהֵא כְּרֵעֵהוּ!

רַבִּי יוֹסֵי בֵּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: יָרְדוּ לָהּ בְּשִׁיטַת הַפָּיְיוּטוֹת. דְּתָנֵינַן, הַפָּיְיוּטוֹת מִקְּחָן מָקַח וּמִמְכָּרָן מִמְכָּר בְּמִטַּלְטְלִין.

וְהָא תְנִינַן: אֲבָל אֵין מְזַכֶּה לֹא עַל יְדֵי בְנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים וְלֹא עַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים מִפְּנֵי שֶׁיָּדָן כְּיָדוֹ! רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין אָמְרִין: כָּאן בְּשֶׁיֵּשׁ דַּעַת לַתִּינוֹק כָּאן בְּשֶׁאֵין דַּעַת לַתִּינוֹק.

תַּמָּן תְּנִינַן, הַשּׁוֹאֵל פָּרָה וְשִׁלְּחָהּ לוֹ בְיַד בְּנוֹ, בְּיַד עַבְדּוֹ, בְּיַד שְׁלוּחוֹ, וָמֵתָה – פָּטוּר, לֵית הָדָא אָמְרָה, שֶׁהָעֶבֶד מְזַכֶּה מֵרַבּוֹ לְאַחֵר. אָמַר רַבִּי לְעָזָר: תִּפְתַּר בְּעֶבֶד עִבְרִי.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וַאֲפִילוּ תֵּימַר בְּעֶבֶד כְּנַעֲנִי, תִּפְתַּר בְּאוֹמֵר לוֹ: "פְּתַח לָהּ" וּבָאָה מֵאֵלֶיהָ. וְתָנֵי כֵּן: הִנְהִינָהּ, הִמְשִׁיכָהּ, קָרָא לָהּ וּבָאת – נִתְחַיֵּב לְשַׁלֵּם כְּשׁוֹאֵל.

רַבִּי זְעִירָה שְׁמַע לָהּ מִן: 'אֲבָל אֵין מְזַכֶּה לֹא עַל יְדֵי בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים וְלֹא עַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים מִפְּנֵי שֶׁיָּדָן כְּיָדוֹ', לֵית הָדָא אָמְרָה שֶׁאֵין הָעֶבֶד זוֹכֶה מֵרַבּוֹ עַל אַחֵר? תִּפְתַּר, כְּרַבִּי מֵאִיר דְּאָמַר: יַד עֶבֶד כְּיַד רַבּוֹ דָּמֵי. וְהָא תָנֵי 'אִשְׁתּוֹ'? אִית לְךָ מֵימַר דְּרַבִּי מֵאִיר עֶבֶד יַד אִשָּׁה כְּיַד בַּעְלָהּ?

רַבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רַבִּי פִּנְחָס תִּפְתַּר כְּהֵן תַּנְיָא, דְּתַנְיָא: אִשְׁתּוֹ אֵינָהּ פּוֹדָה לוֹ מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי מֵאִיר: אִשְׁתּוֹ פּוֹדָה לוֹ מַעֲשֵׂר שֵׁנִי. דְּהֵן תַּנַּיי עֶבֶד רַבִּי מֵאִיר יַד עֶבֶד כְּיַד רַבּוֹ, וְלֹא עֶבֶד יַד אִשָּׁה כְּיַד בַּעְלָהּ.

הֲלָכָה ז' מַתְנִי' – נִתְמַעֵט הָאוֹכֵל, מוֹסִיף וּמְזַכֶּה, וְאֵין צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ.

נִתּוֹסְפוּ עָלֵיהֶם, מוֹסִיף וּמְזַכֶּה, וְצָרִיךְ לְהוֹדִיעַ.

גְּמָרָא – מַה מוֹדִיעַ? הֲלָכָה.

לֵית הָדָא אָמְרָה

[דף מ"ט ע"ב]

שֶׁאֵינוֹ מְזַכֶּה לָהֶם בְּגוּפוֹ שֶׁל אֹכֶל? אָמַר רַבִּי חֲנִינָה: תִּפְתַּר שֶׁגֵּרְרוּהוּ הָעַכְבָּרִים.

הֲלָכָה ח' מַתְנִי' – כַּמָּה הוּא שִׁעוּרוֹ? בִּזְמַן שֶׁהֵן מְרֻבִּין, מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לְכֻלָּם. בִּזְמַן שֶׁהֵן מֻעָטִין, כַּגְּרוֹגֶרֶת, לְהוֹצָאַת שַׁבָּת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד.

גְּמָרָא – רַב אָמַר: מְרֻבִּין – שִׁבְעָה עָשָׂר, מוּעָטִין – שִׁשָּׁה עָשָׂר. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כָּל שֶׁאִלּוּ יוּחְלְקוּ וְיֵשׁ בּוֹ כְּגְרוֹגֶרֶת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד – מְרֻבִּין, וְאִם לָאו – הֵן מוּעָטִין.

הֲווֹן בָּעֵי מֵימָר: וְלֹא פְּלִיגִי, מַה דְּאָמַר רַב כְּרַבִּי מֵאִיר. מַאן דְּמַר רַבִּי יוֹחָנָן כְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה.

כַּמָּה הֵן שְׁיָרֵי עֵרוּב? כַּיי דְּמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: אֲזוֹב שֶׁהוּזָּה בּוֹ פַּעַם אֶחָד – כָּשֵׁר, מִיכַּן וָאֵילָךְ שִׁירַיִם, אוֹף הָכָא כֵּן.

הֲלָכָה ט' מַתְנִי' – אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים? בִּתְחִלַּת עֵרוּב. אֲבָל בְּשְׁיָרֵי עֵרוּב, כָּל שֶׁהוּא. וְלֹא אָמְרוּ לְעָרֵב בַּחֲצֵרוֹת אֶלָּא כְּדֵי שֶׁלֹּא לְשַׁבֵּחַ אֶת הַתִּינוֹקוֹת.

גְּמָרָא – אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: מִפְּנֵי מַה מְעָרְבִין בַּחֲצֵרוֹת? מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם: מַעֲשֶׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁהָיְתָה דְבוּקָה לַחֲבֶרְתָּהּ וְשִׁלְּחָהּ עֵרוּבָהּ בְּיַד בְּרָהּ, נִסְתַּיְּמָה וּנְפָפְתֵּיהּ וּנְשָׁקְתֵיהּ, אָתָא אָמַר לְאִימֵּיהּ, אָמְרָה: וְהָכִין רַחְמָהּ לִי? וְלֹא הַוָּות יָדְעָה? מִתּוֹךְ כָּךְ עָשׂוּ שָׁלוֹם, הָדָא הוּא דִכְתִיב: "דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם".

הֲלָכָה י' מַתְנִי' – בַּכֹּל מְעָרְבִין וּמִשְׁתַּתְּפִין, חוּץ מִן הַמַּיִם וּמִן הַמֶּלַח, דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, בְּכָר הוּא עֵרוּב. אֲפִלּוּ מַאֲפֵה סָאָה וְהִיא פְּרוּסָה,

[דף נ' ע"א]

אֵין מְעָרְבִין בָּהּ. כְּפָר בָּאסָר וְהוּא שָׁלֵם, מְעָרְבִין בּוֹ.

הֲלָכָה י"א מַתְנִי' – נוֹתֵן אָדָם מָעָה לַחֲנָוָנִי וְלַנַּחְתּוֹם כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לוֹ עֵרוּב, דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, לֹא זָכוּ לוֹ מְעוֹתָיו, וּמוֹדִים בְּשְׁאָר כָּל אָדָם שֶׁזָּכוּ לוֹ מְעוֹתָיו,

שֶׁאֵין מְעָרְבִין לְאָדָם אֶלָּא מִדַּעְתּוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים, בְּעֵרוּבֵי תְחוּמִין, אֲבָל בְּעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת, מְעָרְבִין לְדַעְתּוֹ וְשֶׁלֹּא לְדַעְתּוֹ, לְפִי שֶׁזָּכִין לָאָדָם שֶׁלֹּא בְּפָנָיו, וְאֵין חָבִין לָאָדָם שֶׁלֹּא בְּפָנָיו.

גְּמָרָא – רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאֵין הַמָּעוֹת קוֹנוֹת דְּבַר תּוֹרָה. מֵעַתָּה, אֲפִלּוּ בָּא לוֹ אֵצֶל הַחֲנָוָנִי שַׁנְיָא הוּא, שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיוֹצִיאֶנּוּ.

רַבִּי אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי חִינְנָא: אַבָּא לֹא אָמַר כֵּן, אֶלָּא וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא זָכוּ לוֹ מְעוֹתָיו. זֹאת אוֹמֶרֶת, שֶׁהַמָּעוֹת קוֹנוֹת דְּבַר תּוֹרָה: מוֹדִין בִּשְׁאָר כָּל אָדָם שֶׁזָּכוּ לוֹ מְעוֹתָיו. שֶׁכֵּן חֲנָוָנִי מְזֻמָּן לָהֶן עַל יְדֵי אַחֵר:

שֶׁאֵין מְעָרְבִין לְאָדָם אֶלָּא מִדַּעְתּוֹ. מַתְנִיתָא דְּרַבִּי מֵאִיר, דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר: עַל יְדֵי עֵרוּב וְעַל יְדֵי שִׁתּוּף.

רַבִּי זְעִירָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: בְּעֵרוּבִין וּבְתַעֲנִית צִבּוּר נָהֲגוּ הַכֹּל כְּרַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יַעֲקֹב בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: אַף בִּמְגִלַּת אֶסְתֵּר נָהֲגוּ הַכֹּל כְּרַבִּי מֵאִיר.

רַבִּי יִצְחָק בֶּן חֲקוּלָה בְּשֵׁם רַבִּי יוּדָן נְסִיָּיא: מְעָרְבִין לְאָדָם עַל כּוֹרְחוֹ, וְתָנֵי כֵּן: כּוֹפִין בְּנֵי מָבוֹי זֶה לָזֶה לַעֲשׂוֹת לָהֶם לֶחִי וְקוֹרָה. וְתָנֵי: חֲרֵי שֶׁאָמְרוּ לוֹ לְעָרֵב

[דף נ' ע"ב]

וְהוּא אֵינוֹ מְמָאֵן. הָיָה מְמָאֵן כּוֹפִין אוֹתוֹ?

אָמַר רַבִּי יוּדָן: מַתְנִיתָא דְרַבִּי מֵאִיר.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּי רַבִּי בוֹן: תִּפְתֵּר כְּדִבְרֵי הַכֹּל – שֶׁהָיָה צָדוֹקִי.

וְתָנֵי הַשּׁוֹכֵחַ וְלֹא עָרַב בֵּין שׁוֹגֵג בֵּין מֵזִיד חֲרֵי זֶה אוֹסֵר; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר! רַבִּי יוּדָן אוֹמֵר: מֵזִיד – אוֹסֵר, שׁוֹגֵג – אֵינוֹ אוֹסֵר. מֵזִיד אוֹסֵר? מְעָרְבִין לוֹ עַל כָּרְחוֹ!

אֶלָּא מִשּׁוּם קְנָס.

מֵעַתָּה הוּא אָסוּר וַחֲבֵרוֹ מֻתָּר! מִפְּנֵי שֶׁיְּכוֹלִין לְעָרֵב וְלֹא עֵרַב – קוֹנְסִין אוֹתוֹ.

וְלֵית לֵיהּ לְרַבִּי מֵאִיר: זָכִין לְאָדָם שֶׁלֹּא בְּפָנָיו וְאֵין חָבִין לוֹ?! סָבַר רַבִּי מֵאִיר: לֵית הָדָא זָכוּ, לֹא בָּעֵי בַּר נַשׁ יֵיעוֹל חַבְרֵיָּא לְבֵיתֵיהּ בַּר מִדְּעָתֵיהּ.

רַבִּי בָּא בְּרֵיהּ דְּרַבִּי פַּפִּי בְּשֵׁם רַבִּי חֲמָא בַּר חֲנִינָה: מַעֲשֶׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁעֵרְבָה לַחֲמוֹתָהּ בְּלֹא דַּעְתָּהּ, וְאָתָא עוֹבָדָא קוֹמֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל וּבִקֵּשׁ לְאֱסוֹר. אָמַר לֵיהּ רַבִּי חִיָּה: כָּךְ שָׁמַעְתִּי מֵאֲבִיךָ, כָּל מַה שֶּׁאַתְּ יָכוֹל לְהָקֵל בְּעֵרוּבִין – הָקֵל!

הדרן עלך חלון

פֶּרֶק שְׁמִינִי

הֲלָכָה א' מַתְנִי' – בֵּיצַד מִשְׁתַּתְּפִין בַּתְּחוּמִין? מַנִּיחַ אֶת הֶחָבִית וְאוֹמֵר, חֲרֵי זֶה לְכָל בְּנֵי עִירִי, לְכָל מִי שֶׁיֵּלֵךְ לְבֵית הָאֵבֶל אוֹ לְבֵית הַמִּשְׁתֶּה. וְכָל שֶׁקִּבֵּל עָלָיו מִבְּעוֹד יוֹם, מֻתָּר. מִשֶּׁהֶחְשִׁיךְ, אָסוּר, שֶׁאֵין מְעָרְבִין מִשֶּׁהֶחְשִׁיךְ.

גְּמָרָא – לֹא תְּנִיתָה מְזַכִּין. וְלָמָּה לֹא תְּנִינַן מְזַכִּין? שְׁמוּאֵל אָמַר: תַּמָּן תְּנִינַן מְזַכִּין – צָרִיךְ לְזַכּוֹת. בְּרַם הָכָא דְּלֹא תְּנִינַן מְזַכִּין – אֵינוֹ צָרִיךְ לְזַכּוֹת. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: קוֹלֵי חוֹמְרִין בְּדָבָר, מַה אִינוּן תַּמָּן שֶׁעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת מִדִּבְרֵיהֶן אַתְּ אוֹמֵר מְזַכִּין עֵרוּבֵי תְחוּמִין מִדִּבַּר תּוֹרָה לֹא כָּל שֶׁכֵּן?

[דף נ"א ע"א]

אָתְיָא דְּרַב כְּרַבִּי יוֹחָנָן. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּי רַבִּי בּוֹן: כְּדֵי לַעֲשׂוֹת כָּל הָרָשׁוּיוֹת כְּאַחַת.

הֲלָכָה ב' מַתְנִי' – כַּמָּה הוּא שִׁעוּרוֹ? מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לְכָל אֶחָד. מְזוֹנוֹ לַחֹל וְלֹא לַשַּׁבָּת, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, לַשַּׁבָּת וְלֹא לַחֹל. וְזֶה וָזֶה מִתְכַּוְּנִין לְהֶקֵּל.

רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר, מִכְּבָר בַּפַּנְדְּיוֹן מֵאַרְבַּע סְאִין בַּסֶּלַע. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, שְׁתֵּי יָדוֹת לַכְּבָר מִשָּׁלֹשׁ לַקַּב.

חֻצְיוֹ לְבֵית הַמִּנְגָּע, וַחֲצִי חֻצְיוֹ לִפְסוֹל אֶת הַגְּוִיָּה.

גְּמָרָא – רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: בְּחוֹלָא דְּלֵית לֵיהּ מַה לוֹכַל – הוּא אוֹכֵל פִּיתָא צִיבְחַר, בְּשַׁבְּתָא דְּאִית לֵיהּ מַה לוֹכַל – אוֹכֵל פִּיתָא סָגִין.

רַבִּי יוּדָן אוֹמֵר: בְּחוֹלָא דְּלֵית לֵיהּ מַה לוֹכַל – אוֹכֵל פִּיתָא סָגִין, בְּשׁוֹבְתָא דְּאִית לֵיהּ מַה לוֹכַל – אוֹכֵל פִּיתָא צִיבְחַר.

[דף נ"א ע"ב]

וְתָנֵי בֵּן, קְרוֹבִים דִּבְרֵיהֶן לִהְיוֹת שָׁוִין. אִיתָא חָמֵי, אָהֳנָן עָבַד עִגּוּלָא תְּרֵי עָשָׂר בֵּיעִין וְהֵן עָבַד עִגּוּלָא תַּמְנֵי, וְתֵימַר תָּכֵן? רַב הוּנָא אָמַר: צָא מֵהֶן שְׁלִישׁ לִיצִיאָה.

רַבִּי יוֹסֵי בֵּי רַבִּי בּוֹן נְפַק לֵיהּ לְאִילֵּין נַחְתּוֹמַיָּא, כַּהֲדָא דְּרַב הוּנָא, וּלְחוֹד כְּהֵן שִׁיעוּרָא.

הֲלָכָה ג' מַתְנִי' – אַנְשֵׁי חָצֵר וְאַנְשֵׁי מִרְפֶּסֶת שֶׁשָּׁכְחוּ וְלֹא עֵרְבוּ, כָּל שֶׁגָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים, לַמִּרְפֶּסֶת. פָּחוּת מִכָּאן, לֶחָצֵר.

חֲלִית הַבּוֹר וְהַפַּלַּע, גְּבוֹהִים עֲשָׂרָה טְפָחִים, לַמִּרְפֶּסֶת. פָּחוּת מִכָּאן, לֶחָצֵר. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים, בִּסְמוּכָה. אֲבָל בְּמַפְלֶגֶת, אֲפִילּוּ הִיא גְבוֹהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים, לֶחָצֵר.

אֵי זוֹ הִיא סְמוּכָה? כָּל שֶׁאֵינָהּ רְחוֹקָה אַרְבָּעָה טְפָחִים.

גְּמָרָא – וְלֹא שֶׁל תַּחְתּוֹנִים הוּא? אָמַר רַבִּי יוּדָן: זֹאת אוֹמֶרֶת חֲרֵבַת רְאוּבֵן בְּתוֹךְ חֲצַר שִׁמְעוֹן, וְשִׁמְעוֹן מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ כְּמִי שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ.

פְּשִׁיטָא הָדָא מִלְּתֵיהּ: לָזֶה בְּפָתַח וְלָזֶה בְּפָתַח – שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין, מִן הַבַּיִת שֶׁבּוֹ שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת,

לָזֶה בִּזְרִיקָה וְלָזֶה בְּשִׁלְשׁוּל. שְׁמוּאֵל אָמַר: שִׁלְשׁוּל מַתָּר, שֶׁהוּא כְּדַרְכּוֹ, וּזְרִיקָה אֲסוּרָה שֶׁאֵינָהּ כְּדַרְכָּהּ.

[דף נ"ב ע"א]

רַב אָמַר: לֹא עָשָׂה כְּלוּם.

מַתְנִיתִין פְּלִיגָא עַל רַב: כָּל שֶׁגָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים – לְמִרְפֶּסֶת, פָּחוֹת מִכֵּן – לֶחָצֵר. לֹא לָזֶה בִּזְרִיקָה וְלֹא לָזֶה בְּשִׁלְשׁוּל הִיא מַתְנִיתָא,

בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים לָעֶלְיוֹנָה, שֶׁהִיא לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים לַתַּחְתּוֹנָה. מַה פְּלִיגִין? רַב וּשְׁמוּאֵל בְּשָׁוֶה.

הָיָה שָׁם חֲרָבָה, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: נוֹתֵן חֲרָבָה לִבְעָלֶיהָ.

עַד כְּדוֹן בְּמִשְׁתַּמֵּשׁ בְּחֲרָבָה דֶּרֶךְ פִּתְחוֹ, הָיָה מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּחֲרָבָה דֶּרֶךְ חַלּוֹן, רַבִּי אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: אֲפִילּוּ כֵּן נוֹתֵן חֲרָבָה לִבְעָלֶיהָ.

רַבִּי אֶלְעָזָר בֵּי רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּשֵׁם רַב הוֹשַׁעְיָה: הָיוּ שָׁלֹשׁ, זֶה מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּחֲרָבָה דֶּרֶךְ פִּתְחוֹ וְזֶה מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּחֲרָבָה דֶּרֶךְ פִּתְחוֹ וְהָאֶמְצָעִית אֲסוּרָה.

אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁהָאֶמְצָעִית שֶׁל שְׁנֵיהֶן, אֲבָל אִם הָיְתָה אֶמְצָעִית לְאֶחָד מִן הַשּׁוּק – זֶה מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּאַחַת וְזֶה מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּאַחַת וּבַשְּׁנִית.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הָעוֹמֵד וְהֶחָלָל מִצְטָרְפִין לְאַרְבָּעָה, וְהוּא שֶׁיְּהֵא הָעוֹמֵד רַבָּה עַל הֶחָלָל.

רַבִּי זְעֵירָא בָּעֵי: עַד שֶׁיְּהֵא עוֹמֵד שֶׁפָּאן וְעוֹמֵד שֶׁפָּאן רַבָּה? אָמַר רַבִּי יוֹסָה: פְּשִׁיטָא לְרַבִּי זְעֵירָא שֶׁאֵין הָעוֹמֵד מִצַּד מִצְטָרֵף, פְּשִׁיטָא לֵיהּ שֶׁיְּהֵא הָעוֹמֵד מִצַּד אֶחָד רַבָּה. לֹא צְרִיכָה דִּלֹא אֲפִילּוּ עוֹמֵד הַשֵּׁנִי.

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת בָּבָא בַּתְרָא פֶּרֶק רְבִיעִי

ד,א הַמּוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה - מָכַר אֶת הָאַסְכְּלָא, וְאֶת בֵּית הַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכָהּ. אֲבָל לֹא מָכַר לֹא אֶת הַיְצִיעִין, וְלֹא אֶת הַיְשָׁרִין, וְלֹא אֶת הָאִיזְקָפָה, וְלֹא אֶת הַבִּיצִית. סוּמְכוֹס אוֹמֵר: מָכַר אֶת הַדּוּגִית - מָכַר אֶת הָעֹל. מָכַר אֶת הַפָּרוֹת - לֹא מָכַר אֶת הָעֹל. מָכַר אֶת הַצֶּמֶד - לֹא מָכַר אֶת הַבָּקָר. מָכַר אֶת הַבָּקָר - לֹא מָכַר אֶת הַצֶּמֶד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַכֹּל לְפִי הַדְּמִים:

ד,ב כֵּיצַד? חֲמוֹר וְכֵלָיו אֲנִי מוֹכֵר לְךָ - מָכַר אֶת הַמִּרְדַּעַת, וְאֶת הָאַכְפָּ, וְאֶת הַשָּׁלִיךְ, וְאֶת הַקֶּלְקֵי, וְאֶת הַחֲבוּק. אֲבָל לֹא מָכַר לֹא אֶת הַזּוֹג, וְלֹא אֶת הַקַּרְקַשׁ, וְלֹא אֶת פְּרוּמְבְּיָא, וְלֹא אֶת חַסִיקָא, וְלֹא אֶת כּוּמְנִי, וְלֹא אֶת הַסַּק. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הָיָה עָלָיו שָׁלִיךְ מָלֵא גִיפָּצוֹ - נוֹתְנוֹ לוֹ. וְאִם אָמַר: "חֲמוֹר וְכָל מַה שֶּׁעָלָיו אֲנִי מוֹכֵר לְךָ" - הֲרֵי כֻּלָּן מְכוּרִין.

ד,ג הַמּוֹכֵר שִׁפְחָה לַחֲבֵרוֹ - מָכַר כֵּלִים שֶׁעָלֶיהָ, אֲפִלּוּ הֵן מֵאָה. אֲבָל לֹא מָכַר לֹא אֶת הַשִּׁירִים, וְלֹא אֶת הַנְּזָמִים, וְלֹא אֶת הַטַּבָּעוֹת, וְלֹא אֶת הַקִּטְלָאוֹת שֶׁבְּצַוָּארָהּ. וְאִם אָמַר לוֹ: "שִׁפְחָה וְכָל מַה שֶּׁעָלֶיהָ אֲנִי מוֹכֵר לְךָ", אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ עָלֶיהָ כֵּלִים שֶׁהֵן מֵאָה מָנֶה - הֲרֵי כֻּלָּן מְכוּרִין. שִׁפְחָה מְעֻבֶּרֶת אֲנִי מוֹכֵר לְךָ. פָּרָה מְעֻבֶּרֶת אֲנִי מוֹכֵר לְךָ - מָכַר אֶת הַוָּלָד. שִׁפְחָה מֵינִיקָה אֲנִי מוֹכֵר לְךָ. פָּרָה מֵינִיקָה אֲנִי מוֹכֵר לְךָ - לֹא מָכַר אֶת הַוָּלָד.

הַמּוֹכֵר שִׁפְחָה לַחֲבֵרוֹ עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מוּמִין, אָמַר לוֹ: שִׁפְחָה זוֹ חוֹלָה הִיא, שׁוֹטָה הִיא, נִכְפִּית הִיא, שֶׁעֲמוּמִית הִיא, וְהָיָה בָּהּ מוּם אַחֵר, וְסִנְפּוֹ בֵּין הַמּוּמִין - הֲרֵי זֶה מֻקָּח טָעוּת. אָמַר לוֹ: אוֹתוֹ הַמּוּם וּמוּם אַחֵר עִמּוֹ - אֵין זֶה מֻקָּח טָעוּת:

ד,ד הַמּוֹכֵר פָּרָה לַחֲבֵרוֹ עַל מְנָת שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מוּמִין, וְאָמַר לוֹ: נַגָּחָנִית הִיא, נַגָּפָנִית הִיא, נִשְׁכָּנִית הִיא, רַבְצָנִית הִיא, בַּעֲטָנִית הִיא,

הַשָּׁלֵם

וְהָיָה בָּהּ מוּם אַחֵר וְסִנְפּוֹ עִם הַמּוּמִין - הֲרֵי זֶה מֻקָּח טָעוּת. וְאִם אָמַר לוֹ אוֹתוֹ הַמּוּם וּמוּם אַחֵר עִמּוֹ - אֵין זֶה מֻקָּח טָעוּת.

הַמּוֹכֵר עֶבֶד לַחֲבֵרוֹ, וְנִמְצָא גַּנָּב אוֹ קַבְּיוּסְטוֹס - הִגִּיעוֹ. לְסָטִים, אוֹ שֶׁהָיָה מֻכְתָּב לַמַּלְכוּת - הֲרֵי זֶה מֻקָּח טָעוּת. סֵפֶר שֶׁל צָבָאִים, וְנִמְצָא גּוֹיִל, אוֹ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ טָעוּת בֵּין דַּף לְדַף - הֲרֵי אֵין זֶה מְכוּר. מָכַר שׁוֹבָךְ - מָכַר אֶת יוֹנִין. מָכַר אֶת יוֹנִין - מָכַר אֶת שׁוֹבָךְ. מָכַר כַּוָּרֶת - מָכַר דְּבוֹרִין. מָכַר דְּבוֹרִין - מָכַר כַּוָּרֶת:

ד,ה חַלּוֹת דָּבֵשׁ - אֵין רַשַּׁאי לְסָרֵס אֶת כֻּלָּן כְּאֶחָד, אֶלָּא מֵניחַ שְׁתֵּי חַלּוֹת הַחִיצוֹנוֹת, וְהַשְּׁאָר עוֹלוֹת. וְאִם אֵין שָׁם אֶלָּא הֵן - אֵין רַשַּׁאי לִיגַּע בָּהֶן. זֵיתִים לָקוּץ - אֵין רַשַּׁאי לְשָׁרֵשׁ אֶת כֻּלָּן כְּאֶחָד, אֶלָּא מֵניחַ שְׁתֵּי גְּרוֹפִיּוֹת בְּעִקָּרָן וְנוֹטֵל אֶת הַשְּׁאָר. בַּאֲרָזִין - מְשָׁרֵשׁ וְנוֹטֵל. בַּזְּמוֹרוֹת וּבַקָּנִים - נוֹטֵל אֶת הַהוּצִין:

ד,ו הַמּוֹכֵר אֶת הָרֹאשׁ בִּבְהֵמָה דַּקָּה - לֹא מָכַר אֶת הַלֶּחִי. וְאִם הָיָה טַבָּח כֹּהֵן - הֲרֵי זֶה מְכוּר: הַמּוֹכֵר אֶת הָרֹאשׁ בִּבְהֵמָה גַּסָּה - לֹא מָכַר אֶת הָרַגְלַיִם. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְמָכוֹר - הֲרֵי אֵלּוּ מְכוּרוֹת:

ד,ז הַקּוֹנֶה אִילָן אֶחָד בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ - הֲרֵי זֶה לֹא קָנָה קַרְקַע. כָּל שֶׁהִתְחָיוּ וְחוּצָה לוֹ כְּמִלֹּא הָאוֹרֶה וְסַלּוֹ - זֶה וְזֶה אֵינוֹ רַשַּׁאי לְזוֹרְעָהּ. קָנָה שְׁנַיִם - קָנָה קַרְקַע. קָנָה אִילָן שֶׁבֵּינֵיהֶן, כָּל שֶׁמִּחְלִיפִין חוּץ מִמְּלֹא הָאוֹרֶה וְסַלּוֹ, וּבַעַל הַשָּׂדֶה רַשַּׁאי לִגְדֹּעַ. נִקְצַץ הָאִילָן אוֹ שֶׁיָּבֵשׁ - הַקַּרְקַע שֶׁל בַּעַל הָאִילָן; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא קָנָה לֹא אֶת הַקַּרְקַע וְלֹא אֶת הָאִילָן, עַד שֶׁקָּנָה שְׁלֹשָׁה. קָנָה שְׁלֹשָׁה - קָנָה קַרְקַע, קָנָה אִילָן שֶׁבֵּינֵיהֶן. נִקְצַץ הָאִילָן אוֹ שֶׁיָּבֵשׁ - הַקַּרְקַע שֶׁל בַּעַל הָאִילָן. וְכַמָּה יִהְיוּ קְרוֹבִין זֶה לָזֶה? כְּדֵי שֶׁיְּהֵא בָּקָר עוֹבֵר בְּכֻלָּיו. וְכַמָּה יִהְיוּ רְחוֹקִין זֶה מִזֶּה? מִמַּטָּע עֲשָׂרָה לְבֵית סְאָה. פָּחוֹת מִכֵּן אוֹ יֶתֶר עַל כֵּן, אוֹ שֶׁקָּנָאן שְׁלֹשָׁה כְּאֶחָד - לֹא

תּוֹסֶפְתָּא

קָנָה לֹא אֶת הַקַּרְקַע וְלֹא אֶת הָאִילָן שֶׁבִּינֵיהֶן׃

ד,ח הַמַּקְדִּישׁ שִׁלְשָׁה אִילָנוֹת מִמַּטָּע עֲשָׂרָה לְבֵית סְאָה - הִקְדִּישׁ אֶת הַקַּרְקַע וְאֶת הָאִילָן שֶׁבֵּינֵיהֶן. וּכְשֶׁהוּא פּוֹדֶה - פּוֹדֶה בֵּית זֶרַע חֹמֶר שְׂעוֹרִין בַּחֲמִשִּׁים שֶׁקֶל כֶּסֶף. פָּחוֹת מִכֵּן אוֹ יֶתֶר עַל כֵּן, אוֹ שֶׁהִקְדִּישָׁן זֶה אַחַר זֶה, אוֹ שֶׁהִקְדִּישׁ שְׁלָשְׁתָּן כְּאֶחָד - לֹא הִקְדִּישׁ לֹא אֶת הַקַּרְקַע וְלֹא אֶת הָאִילָן שֶׁבֵּינֵיהֶן. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֲפִלּוּ חָזַר וְהִקְדִּישׁ אֶת הַשָּׂדֶה, כְּשֶׁהוּא פּוֹדֶה - פּוֹדֶה אֶת הָאִילָן בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְאֶת הַשָּׂדֶה בִּפְנֵי עַצְמָהּ׃

ד,ט שְׁנַיִם שֶׁנָּטְעוּ אֶת הַכֶּרֶם - זֶה מַרְחִיק שְׁתֵּי אַמּוֹת וְנוֹטֵעַ, וְזֶה מַרְחִיק שְׁתֵּי אַמּוֹת וְנוֹטֵעַ. נִקְצַץ הַכֶּרֶם, אוֹ שֶׁיָּבֵשׁ - הַקַּרְקַע שֶׁל בַּעַל הַכֶּרֶם. שְׁנַיִם שֶׁנָּטְעוּ אֶת הַשָּׂדֶה, וְעָמַד אֶחָד מֵהֶן וְקִצֵּץ אֶת שֶׁלּוֹ - מַרְחִיק אַרְבַּע אַמּוֹת וְנוֹטֵעַ. נִקְצַץ הַכֶּרֶם אוֹ שֶׁיָּבֵשׁ - הַקַּרְקַע שֶׁל בַּעַל הַכֶּרֶם. עָמַד אֶחָד מֵהֶן וְקִצֵּץ אֶת שֶׁלּוֹ - מַרְחִיק אַרְבַּע אַמּוֹת וְזוֹרֵעַ. נִקְצַץ הַכֶּרֶם אוֹ שֶׁיָּבֵשׁ - הַקַּרְקַע שֶׁל בַּעַל הַשָּׂדֶה.

שְׁנַיִם שֶׁחָלְקוּ, אֶחָד נוֹטֵל אֶת הַכֶּרֶם, וְאֶחָד נוֹטֵל שָׂדֶה לָבָן - נוֹתְנִין לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת בְּצַד הַשָּׂדֶה לָבָן, שֶׁעַל מְנָת כֵּן קִבֵּל עָלָיו בַּעַל הַכֶּרֶם. נִקְצַץ הַכֶּרֶם אוֹ שֶׁיָּבֵשׁ - הַקַּרְקַע שֶׁל בַּעַל הַכֶּרֶם׃

ד,י הַמּוֹכֵר כֶּרֶם לַחֲבֵרוֹ בְּצַד שָׂדֶה לָבָן, וְכֵן הַמְקַבֵּל מֵחֲבֵרוֹ חֲצִי שָׂדֶה לִיטַע - נוֹתְנִין לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת בְּצַד שָׂדֶה לָבָן, שֶׁעַל מְנָת כֵּן קִבֵּל עָלָיו בַּעַל הַכֶּרֶם. נִקְצַץ הַכֶּרֶם, אוֹ שֶׁיָּבֵשׁ - הַקַּרְקַע שֶׁל בַּעַל הַכֶּרֶם׃

מַסֶּכֶת בָּבָא בַּתְרָא פֶּרֶק חֲמִישִׁי

ה,א אַרְבַּע מִדּוֹת בַּמּוֹכְרִין. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּמִדָּה שֶׁאֵינָהּ שֶׁל שְׁנֵיהֶם. אֲבָל אִם הָיָה (בידו) [מִדָּה] שֶׁל אֶחָד מֵהֶן - רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן קָנָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, אוֹ בְּחָצֵר שֶׁאֵינָהּ שֶׁל שְׁנֵיהֶם. בִּרְשׁוּת הַלּוֹקֵחַ, כֵּיוָן שֶׁקִּבֵּל עָלָיו - הֲרֵי זֶה קָנָה. בִּרְשׁוּת הַמּוֹכֵר, עַד שֶׁיַּגְבִּיהַּ אוֹ עַד שֶׁיּוֹצִיא מֵרְשׁוּת הַבָּעָלִים. בִּרְשׁוּת הַמּוּפְקָדִין אֶצְלוֹ, עַד שֶׁיְּקַבֵּל עָלָיו אוֹ עַד שֶׁיַּשְׁכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ. אֵימָתַי אָמְרוּ: "מְטַלְטְלִין נִקְנִין בִּמְשִׁיכָה"? בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, אוֹ בֶּחָצֵר שֶׁאֵינָהּ שֶׁל שְׁנֵיהֶן. בִּרְשׁוּת הַלּוֹקֵחַ, כֵּיוָן שֶׁקִּבֵּל עָלָיו - הֲרֵי זֶה קָנָה. בִּרְשׁוּת הַמּוֹכֵר - עַד שֶׁיַּגְבִּיהַּ אוֹ עַד שֶׁיּוֹצִיא מֵרְשׁוּת הַבָּעָלִים. בִּרְשׁוּת זֶה שֶׁמַּפְקִיד אֶצְלוֹ - עַד שֶׁיְּקַבֵּל עָלָיו, אוֹ עַד שֶׁיַּשְׁכִּיר לוֹ אֶת מְקוֹמוֹ׃

ה,ב עַד שֶׁלֹּא נִתְמַלְּאוּ הַמִּדָּה נִשְׁבְּרָה מִדָּה - נִשְׁבְּרָה לַמּוֹכֵר. מִשֶּׁנִּתְמַלְּאוּ מִדָּה - נִשְׁבְּרָה לַלּוֹקֵחַ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיָה סַרְסוּר בֵּינֵיהֶן, נִשְׁבְּרָה חֲבִית - נִשְׁבְּרָה לְסַרְסוּר. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי יְהוּדָה: בִּזְמַן שֶׁהַצְּלוֹחִית בְּיַד הַתִּינוֹק, וְחָנָנִי מְעָרֶה לְתוֹכָהּ שֶׁמֶן, וְנָפְלָה וְנִשְׁבְּרָה - שַׁחַיָּב עַל הַשֶּׁמֶן וּפָטוּר עַל הַצְּלוֹחִית. וְאִם הִטָּה צְלוֹחִית וּשְׁבָרָהּ - חַיָּב אַף עַל הַצְּלוֹחִית. וְרַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר שֶׁעַל מְנָת כֵּן שָׁלַח בְּנוֹ אֵצֶל חָנָנִי, עַל מְנָת שֶׁיְּאַבֵּד אֶת הָאֵיסָר וְיִשַּׁבֵּר אֶת הַצְּלוֹחִית׃

ה,ג מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהַשְׁפִּיעַ - מַשְׁפִּיעַ לוֹ כָּל צָרְכּוֹ, עַד שֶׁלֹּא נִתְמַלְּאוּ אֲחוֹרֵי מִדָּה וְשׁוּלֵי מִדָּה לְהַכְרִיעַ - מַכְרִיעַ לוֹ כָּל צָרְכּוֹ. רַבִּי נָתָן אוֹמֵר: טֶפַח מִלֹּא הַחוּט הַמְאֹזְנַיִם, וּבְטוּרְטָנִי - טֶפַח שֶׁהֵן שְׁנֵי טְפָחִים בְּלַח; דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי נָתָן אוֹמֵר: כָּל הַמִּשְׁקָלוֹת שֶׁאָמְרוּ כְּשָׁעוּר לְטַמְאָן - כָּךְ שָׁעוּר לְהַכְרִיעָן. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַשְׁפִּיעַ וְשֶׁלֹּא לְהַכְרִיעַ - נוֹתֵן לוֹ גֵּירוּמִין. אֶחָד לַעֲשָׂרָה בַּלַּח, וְאֶחָד לְעֶשְׂרִים בְּיָבֵשׁ. הַמּוֹכֵר בְּפַקְטָנִי - כָּל הַשִּׁיפּוּעִין הֲרֵי הֵן שֶׁל מוֹכֵר. הַמּוֹכֵר בקטלזין בְּשׁוּק, מַשְׁקִין שֶׁבָּאֲחוֹרֵי מַנִיקוֹת - הֲרֵי הֵן שֶׁל לוֹקֵחַ. וְלֹא יֶהֱא מְעָרֶה מִן הַחֲבִית, אֶלָּא קוֹנֵחַ מִן הָאַגָּן. וְשֶׁמֶן שֶׁקָּרַשׁ - אֵין מַפְשִׁירִין אוֹתוֹ. אֵין חָנָנִי רַשַּׁאי לֹא לְהַרְתִּיעַ אֶת הַמִּדָּה, וְלֹא לְהַקְפִּיצָה וְלֹא לְנַטּוֹתָהּ, וְלֹא לְהוֹשִׁיבָהּ עַל צִדָּהּ, וְלֹא יַעֲשֶׂה קְנֵי מֹאזְנַיִם אָרוֹךְ מִצַּד

תּוֹסֶפְתָּא

אֶחָד וְקָצָר מִצַּד אֶחָד. וְלֹא יַעֲשֶׂה אֶת הַמָּחוּק עָבֶה מִצַּד אֶחָד וְצַר מִצַּד אֶחָד. וְלֹא יִהֵא מְעֹרָב מַיִם בְּיַיִן, מֵי בלקייא בְּשֶׁמֶן, מֵי מַעְיָן בִּדְבָשׁ, סֹלֶת בִּדְבָשׁ, וְחֹמֶץ בְּשֶׁמֶן, חֹמֶץ בְּמוֹר, חוֹל בְּפוֹל, עֲלֵי גְּפָנִים בפילון, חֶלֶב הַמּוֹר בקטף, סִיקְרָא בְּצִיּוּר, וכסבורא בְּפִלְפִּלִין. חֲנָנִי מקנח מִדּוֹתָיו שֶׁל שֶׁמֶן פַּעַם אַחַת בַּשַּׁבָּת, וְשֶׁל יַיִן מִשֶּׁעָשָׂה שִׁלְיָא, וְלֹא יְהֵא נוֹתֵן מִדּוֹתָיו וּמִשְׁקְלוֹתָיו בַּמֶּלַח מִפְּנֵי שֶׁהֵן חֲסֵרִין, שֶׁנֶּאֱמַר (דִּבְרִים כה) כִּי תוֹעֲבַת ה׳ וְגוֹ׳ כָּל עוֹשֵׂה אֵלֶּה:

ה,ד רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי עֲקִיבָה: הֲרֵי הוּא אוֹמֵר (וַיִּקְרָא יט) מֹאזְנֵי צֶדֶק וְגוֹ׳, אָדָם מוֹכֵר לַחֲבֵרוֹ לָגִין וַחֲצִי רְבִיעִית וּשְׁמִינִית, וּכְשֶׁהוּא בָּא עִמּוֹ לְחֶשְׁבּוֹן, לֹא יֹאמַר לוֹ מַלֵּא לִי אֶת הַמִּדָּה הַזֹּאת, מְחוֹל לִי אֶת הַקֶּרְטוֹב הַזֶּה, שֶׁאֵין הָאָמָּנַת הַמִּדּוֹת תְּלוּיָה בַּבְּרִיּוֹת, וְהַמָּקוֹם הוּחַל שְׁמוֹ עֲלֵיהֶן. וְלֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁקְלוֹתָיו שֶׁל עֵץ שֶׁל אֶבֶן וְשֶׁל קיספורן וְשֶׁל מַתֶּכֶת, אֶלָּא שֶׁל זְכוּכִית. הָיָה מְבַקֵּשׁ עֲשֶׂר לִיטְרִין, לֹא יֹאמַר לוֹ שְׁקֹל לִי כָּל אַחַת וְאַחַת בִּפְנֵי עַצְמָהּ מִפְּנֵי הַכְּרִיעוֹת, אֶלָּא שְׁקֹל לִי כְּלָן כְּאַחַת. הָיָה מְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שִׁלְשָׁה רִבְעֵי לִיטְרָא -שׁוּקֹל לוֹ לִיטְרָא וְנוֹטֵל מִמֶּנָּה רְבִיעַ לִיטְרָא. הָיָה מְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ חֲצִי לִיטְרָא - שׁוּקֹל לוֹ לִיטְרָא וְנוֹטֵל מִמֶּנּוּ חֲצִי לִיטְרָא. רְבִיעַ לִיטְרָא -שׁוּקֹל לוֹ רְבִיעַ לִיטְרָא. הָיָה מְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ תַּרְקַב - מוֹדֵד לוֹ בְּסָאָה וְנוֹטֵל מִמֶּנּוּ תַּרְקַב. הָיָה מְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ אַרְבָּעָה קַבִּין - מוֹדֵד לוֹ בְּסָאָה וְנוֹטֵל מִמֶּנּוּ מֵאַרְבַּעַת קַבִּין. הָיָה מְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ קַבִּים נוֹתֵן לוֹ קַבִּים. לֹא יַעֲשֶׂה אָדָם מִדָּה חֲסֵרָה אוֹ מִדָּה יְתֵרָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, מִפְּנֵי שֶׁמַּרְמֶה בּוֹ אֶת אֲחֵרִים. בְּכָל מָקוֹם הֵן עוֹשִׂין תַּרְקַב וַחֲצִי תַּרְקַב, קַב וַחֲצִי קַב, רֹבַע תָּמָן וַחֲצִי תָּמָן, וּעוכלא הֵין, וַחֲצִי הֵין, וּשְׁלִישִׁית הֵין, וּרְבִיעִית הֵין, וְלוֹג וַחֲצִי לוֹג, וּרְבִיעִית, וּשְׁמִינִית, וַחֲצִי שְׁמִינִית, וְאֶחָד מִשְׁמוֹנָה בַּשְּׁמִינִית, וְזֶה הוּא קַרְטוֹב.

פְּרוּטִית שֶׁאָמְרוּ, אֶחָד מִשְּׁמוֹנָה פְּרוּטוֹת לְאִיסָר. אִיסָר - אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לְדִינָר. שֵׁשׁ מָעָה - כֶּסֶף דִּינָר. מָעָה כֶּסֶף - שְׁנֵי פּוּנְדְיוֹן. פּוּנְדְיוֹן - שְׁנֵי אִיסָרִים. אִיסָר - שְׁנֵי מסמסין. מסמס - שְׁנֵי קוּנְטְרֵיסִין. קוּנְטְרָס - שְׁתֵּי פְּרוּטוֹת. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: פְּרוּטָה שֶׁאָמְרוּ - אַחַת מִשֵּׁשׁ פְּרוּטוֹת לְאִיסָר. שֶׁלֹּשׁ הדרסין מָעָה. שְׁנֵי הִינְצִין - הַדְרִיס, שְׁנֵי שְׁמִינִית הִינָץ, וּשְׁתֵּי פְּרוּטוֹת שְׁמִין. אֵין מְשַׁתַּכְּרִין לֹא בַּבֵּיצִים וְלֹא בַּפֵּרוֹת פַּעֲמַיִם; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים מַתִּירִין:

מַסֶּכֶת בָּבָא בַּתְרָא פֶּרֶק שִׁשִּׁי

ו,א הַמּוֹכֵר זֵרְעוֹנֵי גִּנָּה לַחֲבֵרוֹ, זֶרַע הַנֶּאֱכָלִין, זֶרַע וְלֹא צָמַח, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: נוֹתֵן לוֹ דְּמֵי הַזֶּרַע וְלֹא דְּמֵי הוֹצָאָה. אָמְרוּ לוֹ: הַרְבֵּה מְבַקְּשִׁים אוֹתָם לְדְבָרִים אֲחֵרִים.

ו,ב הַמּוֹכֵר פֵּרוֹת לַחֲבֵרוֹ - הֲרֵי זֶה מְקַבֵּל עָלָיו רֹבַע טִנּוֹפֶת פִּיגִים לִסְאָה. שְׁעוֹרִים - מְקַבֵּל עָלָיו רֹבַע קִטְנִית. קִשּׁוּאִין - מְקַבֵּל עָלָיו עֶשֶׂר מְאֵרוֹת לַמְּאָה. קַנְקַנִּין - מְקַבֵּל עָלָיו עֶשֶׂר נָאוֹת פְּנוֹסוֹת פְּנוֹסוֹת מְגֻפָּרוֹת לַמְּאָה. יֶתֶר עַל כֵּן, בְּכָלָן - מַחֲזִיר לוֹ אֶת הַשְּׁאָר וְנוֹטֵל מִמֶּנּוּ דְּמִים. הַלּוֹקֵחַ קַנְקַנִּין מֵחֲבֵרוֹ וְנִמְצְאוּ פְּנוֹסוֹת, וְנִשְׁתַּבְּרוּ - חַיָּב לְהַעֲמִיד לוֹ דְּמֵי קַנְקַנִּין, אֲבָל לֹא דְּמֵי יַיִן. הַמּוֹכֵר יַיִן לַחֲבֵרוֹ סְתָם - חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתוֹ עַד הַפֶּסַח. מִבָּסַח - חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתוֹ עַד עֲצֶרֶת. נִתְיַשֵּׁן - חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתוֹ עַד הֶחָג. הַמּוֹכֵר מַרְתֵּף לַחֲבֵרוֹ סְתָם, בָּזֶה אָמְרוּ: מְקַבֵּל עָלָיו עֶשֶׂר קוֹסְסוֹת לַמְּאָה.

ו,ג "חֲבִית שֶׁל יַיִן אֲנִי מוֹכֵר לְךָ" - נוֹתֵן לוֹ יַיִן יָפֶה. "חֲבִית שֶׁל יַיִן זוֹ אֲנִי מוֹכֵר לְךָ" - נוֹתֵן לוֹ יַיִן הַמִּתְקַבֵּל בַּחֲנוּת. "חֲבִית זוֹ אֲנִי מוֹכֵר לְךָ" - אֲפִלּוּ חֹמֶץ הִגִּיעוּ. "מֵאָה חֲבִיּוֹת שֶׁל יַיִן אֲנִי מוֹכֵר לְךָ" - נוֹתֵן לוֹ יַיִן יָפֶה כְּרֹב יַיִן הַנִּמְכָּר בְּאוֹתוֹ מָקוֹם. "מֵאָה חֲבִיּוֹת שֶׁל יַיִן אֵלּוּ אֲנִי מוֹכֵר לְךָ" - נוֹתֵן לוֹ יַיִן יָפֶה כְּרֹב יַיִן הַנִּמְכָּר בְּאוֹתוֹ חֲנוּת. "מֵאָה חֲבִיּוֹת אֵלּוּ אֲנִי מוֹכֵר לְךָ" - אֲפִלּוּ חֹמֶץ הִגִּיעוּ. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: הַמּוֹכֵר יַיִן לַחֲבֵרוֹ וְנִמְצָא קוֹסֵס - הִגִּיעוּ. נִסְכּוֹ עַל

תּוֹסֶפְתָּא

גְּבִי הַמְזִבֵּחַ - יָצָא. עָשָׂו תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר - יָצָא. שָׁתָה מִמֶּנּוּ נָזִיר - הֲרֵי זֶה לוֹקֶה אֶת הָאַרְבָּעִים:

ו,ד גְּשָׁמִים הַיּוֹרְדִין בֵּין הַגִּתּוֹת, אִם מַכַּת מְדִינָה הִיא - אֵין צָרִיךְ לְהוֹדִיעוֹ. וְאִם אֵין מַכַּת מְדִינָה הִיא - צָרִיךְ לְהוֹדִיעוֹ. לָקַח הַיְמָנוּ לָגִין וַחֲצִי לָגִין, רְבִיעִית וּשְׁמִינִית - לֹא יַשְׁקֶה מֵהֶן לְחֲמֵרָיו לְפוֹעֲלָיו, וְלֹא כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עָלָיו טַעֲנַת מְזוֹנוֹת, אֶלָּא אִם כֵּן הוֹדִיעוֹ. הָיָה הוֹלֵךְ לְבֵית הָאֵבֶל וּלְבֵית הַמִּשְׁתֶּה, הָיָה בְּיָדוֹ לָגִין שֶׁל יַיִן הַמִּתְקַשְׁקֵשׁ - לֹא יְמַלְּאֶנּוּ מַיִם, מִפְּנֵי שֶׁטּוֹעֲנוֹ טַעֲנַת חִנָּם. וְאִם הָיָה חֲבֵר עִיר - הֲרֵי זֶה מָתָר.

הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: לֹא יִסְרַב אָדָם בַּחֲבֵרוֹ שֶׁיֹּאכַל אֶצְלוֹ, וְיוֹדֵעַ בּוֹ שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל. וְלֹא יַרְבֶּה לוֹ בְּתִקְרֹבֶת, וְיוֹדֵעַ בּוֹ שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל. וְלֹא יִפְתַּח לוֹ חֲבִיּוֹת מְכוּרוֹת לְחֶנְוָנִי, מִפְּנֵי שֶׁטּוֹעֲנוֹ טַעֲנַת חִנָּם. וְאִם הוֹדִיעוֹ מִתְּחִלָּה, אוֹ שֶׁהָיָה מְבַקֵּשׁ לָבוֹר לוֹ אֶת הַיָּפֶה - הֲרֵי זֶה מָתָר. לֹא יִשְׁלַח אָדָם לַחֲבֵרוֹ חָבִית שֶׁל יַיִן וְיִתֵּן עַל פִּיהָ שֶׁמֶן, מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה.

ו,ה הַלּוֹקֵחַ כֵּלִים לְשַׁלַּח לְבֵית חָמִיו, "רְאֵמַר: אִם נִתְקַבְּלוּ מִמֶּנּוּ - הֲרֵינִי נוֹתֵן לְךָ דְּמֵיהֶן, וְאִם לָאו - הֲרֵינִי נוֹתֵן כָּךְ וְכָךְ". נִטְּלוּ הֵימֶנּוּ בַּהֲלִיכָה - חַיָּב לְשַׁלֵּם. בַּחֲזִירָה - הֲרֵי הוּא כְּנוֹשֵׂא שָׂכָר. סוּמְכוֹס אוֹמֵר: הַמּוֹכֵר חֵלֶק לַחֲבֵרוֹ בְּבֵאר - אֵין פָּחוֹת מֵרוֹבַע. בְּחָבִית - אֵין פָּחוֹת מִשְּׁמֹנָה. בְּקַדָּרָה - אֵין פָּחוֹת מִשְּׁנַיִם עָשָׂר. בְּטִפּוּחַ - אֵין פָּחוֹת מִשִּׁשָּׁה עָשָׂר. "פַּרְדְּסִי אֲנִי מוֹכֵר לְךָ", אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ אִילָנוֹת - הִגִּיעוֹ, שֶׁלֹּא אָמַר לוֹ אֶלָּא שְׁמוֹ. "כַּרְמִי אֲנִי מוֹכֵר לְךָ" אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ גְּפָנִים - הִגִּיעוֹ, שֶׁלֹּא אָמַר לוֹ אֶלָּא שְׁמוֹ. "בֵּית כּוֹר אֲנִי מוֹכֵר לְךָ" בֵּין שֶׁהוּא כְּבֵית עֶשְׂרִים סְאָה וּבֵין שֶׁהוּא כְּבֵית אַרְבָּעִים סְאָה - הִגִּיעוֹ, שֶׁלֹּא אָמַר לוֹ אֶלָּא שְׁמוֹ. "בֵּית כּוֹר הַמְקֻדָּד גָּדֵר אֲנִי מוֹכֵר לְךָ" בֵּין שֶׁהוּא כְּבֵית עֶשְׂרִים סְאָה וּבֵין שֶׁהוּא כְּבֵית אַרְבָּעִים סְאָה - אֵין לוֹ אֶלָּא עַד מְקוֹם הַגָּדֵר.

הַשָּׁלֵם

ו,ו אֵין מוֹצִיאִין לַאֲכִילַת פֵּרוֹת מִנְּכָסִין הַמְּשֻׁעְבָּדִין, מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם. כֵּיצַד? גָּזַל הֵימֶנּוּ שָׂדֶה וַאֲכָלָהּ, וַהֲרֵי הִיא יוֹצְאָה לְפָנָיו - גּוֹבֶה אֶת הַקֶּרֶן מִנְּכָסִים מְשֻׁעְבָּדִים. וְלַאֲכִילַת פֵּרוֹת - אֵינוֹ גּוֹבֶה אֶלָּא מִנְּכָסִים בְּנֵי חוֹרִין. וְאֵין מוֹצִיאִין לְשֻׁבַּח קַרְקָעוֹת וּלְמָזוֹן הָאִשָּׁה וְהַבָּנוֹת, מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם. כֵּיצַד? לָקַח הֵימֶנּוּ שָׂדֶה וְהִשְׁבִּיחָהּ, וַהֲרֵי הִיא יוֹצְאָה לְפָנָיו - גּוֹבֶה מִנְּכָסִים הַמְּשֻׁעְבָּדִים. וְשֻׁבַּח קַרְקָעוֹת - אֵינוֹ גּוֹבֶה אֶלָּא מִנְּכָסִים בְּנֵי חוֹרִין. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁקָּדַם מְקוֹחוֹ שֶׁל זֶה לְשֻׁבְּחוֹ שֶׁל זֶה. אֲבָל אִם קָדַם שִׁבְחוֹ שֶׁל זֶה לְמִקְחוֹ שֶׁל זֶה - זֶה וְזֶה אֵינוֹ גּוֹבֶה אֶלָּא מִנְּכָסִים בְּנֵי חוֹרִין. זֶה אוֹמֵר: "שִׁבְחִי קָדַם". וְזֶה אוֹמֵר: "מִקְחִי קָדַם" - הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרְאָיָה.

ו,ז אֵלּוּ וְאֵלּוּ שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים גּוּבְהָהּ שֶׁל מְעָרָה אַרְבַּע אַמּוֹת כּוּכִין שֶׁל בִּנְיָן שִׁבְעָה טְפָחִים וְטֶפַח לַכַּפָּה: עוֹשֶׂה חָצֵר עַל פִּי מְעָרָה שֵׁשׁ עַל שֵׁשׁ מָלֵא מִטָּה, אַחַת מִכָּאן וְאַחַת מִכָּאן, וּפוֹתֵחַ לְתוֹכָהּ שְׁתֵּי מְעָרוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַרְבַּע מֵאַרְבַּע רוּחוֹתֶיהָ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּסֶלַע הַבָּא בְיָדִים - פּוֹתֵחַ אֶת שְׁתֵּיהֶן מֵרוּחַ אַחַת. אָמְרוּ לוֹ: אִי אֶפְשָׁר לִבְנֵי:

ו,ח "קָנְטִינָר אֲנִי מוֹכֵר לְךָ" - הֲרֵי זֶה מַעֲמִיד לוֹ שְׁתִּים עֶשְׂרֵה עַל שְׁתִּים עֶשְׂרֵה. בֵּין שֶׁאָמַר לוֹ: "בֵּית כּוֹר עָפָר אֲנִי מוֹכֵר לְךָ". וּבֵין שֶׁאָמַר לוֹ: "כְּבֵית כּוֹר עָפָר אֲנִי מוֹכֵר לְךָ" - הֲרֵי זֶה מְקַבֵּל עָלָיו חָרִיץ וּבֶן חָרִיץ, וּמְחִיצַת גָּדֵר שֶׁבֵּינוֹ לְבֵין חֲבֵרוֹ. "בֵּית כּוֹר עָפָר אֲנִי מוֹכֵר לְךָ הֵן חָסֵר וְהֵן יָתֵר". אֲפִלּוּ פָּחַת רֹבַע לַסְּאָה, אוֹ הוֹתִיר רֹבַע לַסְּאָה שֶׁהֵן שִׁבְעַת קַבִּין וּמֶחֱצָה לַכּוֹר - הִגִּיעוֹ. פָּחוֹת מִכֵּן אוֹ יָתֵר עַל כֵּן - מַחֲזִירִין זֶה לָזֶה. מַהוּ מַחְזִיר לוֹ? מָעוֹת כְּדֶרֶךְ שֶׁלָּקַח הַמָּעוֹת. וְאִם רָצָה - מַחְזִיר לוֹ קַרְקַע. "בֵּית כּוֹר עָפָר אֲנִי מוֹכֵר לְךָ בְּסִימָנָיו בְּמִצְרָיו" אֲפִלּוּ פָּחַת שְׁתּוֹת אוֹ הוֹתִיר שְׁתּוֹת שׁוּם הַדְּיָנִין - הִגִּיעוֹ. פָּחוֹת מִכֵּן, אוֹ

יֶתֶר עַל כֵּן - מַחֲזִירִין זֶה לָזֶה. מַהוּ מַחְזִיר לוֹ? מָעוֹת כְּדֶרֶךְ שֶׁלָּקַח הֵימֶנּוּ. וְאִם רָצָה - מַחְזִיר לוֹ קַרְקַע:

ו,ט הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: "חֲצִי שָׂדִי וּבַיִת לָךְ אֲנִי מוֹכֵר לְךָ" - מְשַׁמְּנִין בֵּינֵיהֶן וְנוֹטֵל חֲצִי שָׂדֶה וּבַיִת לָךְ. אָמַר לָזֶה: "חֲצִי שָׂדִי וּבַיִת לָךְ אֲנִי מוֹכֵר לְךָ". וְלָזֶה אָמַר: "חֲצִי שָׂדִי וּבַיִת לָךְ אֲנִי מוֹכֵר לְךָ" - מְשַׁמְּנִין בֵּינֵיהֶן, זֶה נוֹטֵל חֲצִי שָׂדֵהוּ וְזֶה נוֹטֵל חֲצִי שָׂדֵהוּ. לָזֶה אָמַר: "בַּצָּפוֹן". וְלָזֶה אָמַר: "בַּדָּרוֹם" - מְשַׁמְּנִין בֵּינֵיהֶן, זֶה נוֹטֵל בַּצָּפוֹן וְזֶה נוֹטֵל בַּדָּרוֹם. "בַּיִת לָךְ כְּלַפֵּי צָפוֹן אֲנִי מוֹכֵר לְךָ" - נוֹתֵן לוֹ בַּיִת לָךְ כְּלַפֵּי צָפוֹן. "בַּיִת זֶרַע יָד" - מַעֲמִיד לוֹ בַּיִת זֶרַע יָד.

מַסֶּכֶת בָּבָא בַּתְרָא פֶּרֶק שְׁבִיעִי

ז,א כָּל שֶׁהוּא לִפְנִים מֵחֲבֵרוֹ - הוּא קוֹדֵם אֶת חֲבֵרוֹ. וְנַחֲלָה מִשַּׁמֶּשֶׁת וְהוֹלֶכֶת וְעוֹלָה אֲפִילוּ עַד רְאוּבֵן. הָאַחִין זֶה אֶת זֶה, וְהָאֲחָיוֹת זוֹ אֶת זוֹ, הָאַחִין אֶת הָאֲחָיוֹת, וְהָאֲחָיוֹת אֶת הָאַחִין - נוֹחֲלִין וּמַנְחִילִין. מַמְזֵר מוֹרִישׁ אֶת קְרוֹבָיו. עוֹבֵד כּוֹכָבִים וְעֶבֶד הַבָּא עַל בַּת יִשְׂרָאֵל, אֲפִלּוּ חָזַר הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים וְנִתְגַּיֵּר, עֶבֶד וְנִשְׁתַּחְרֵר - נְכָסָיו כִּנְכְסֵי הַגֵּר וּכְנִכְסֵי עֶבֶד מְשֻׁחְרָר - כָּל הַקּוֹדֵם בָּהֶן זָכָה. נֶאֱמֶנֶת חַיָּה לוֹמַר: "זֶה יָצָא רִאשׁוֹן". אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁאֵין שָׁם עַרְעוּר, אֲבָל יֵשׁ שָׁם עַרְעוּר - הֲרֵי זֶה אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אִם הֶחְזִקָה עַל אוּמְדָּהּ - נֶאֱמֶנֶת. וְאִם לָאו - אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת. הָיוּ מְחֻזָּקִין בּוֹ שֶׁהוּא בְּכוֹר, וּבְשָׁעַת מִיתָה אָמַר: "אֵינִי בְּכוֹר" - אֵינוֹ נֶאֱמָן. מָחְזָקִין בּוֹ שֶׁאֵינוֹ בְּכוֹר, וּבְשָׁעַת מִיתָה אָמַר: "בְּכוֹר הוּא" - אֵינוֹ נֶאֱמָן. הָיוּ מְחֻזָּקִין בּוֹ שֶׁהוּא בְּכוֹר, וּבְשָׁעַת מִיתָה אָמַר: "בְּכוֹר הוּא" - נֶאֱמָן. הָיוּ מְחֻזָּקִין שֶׁהוּא בְּנוֹ, וּבְשָׁעַת מִיתָתוֹ אָמַר: "בְּנִי הוּא" - נֶאֱמָן. הָיוּ מוחזקין בּוֹ שֶׁהוּא בְּנוֹ, וּבְשָׁעַת מִיתָתוֹ אָמַר: "אֵינוֹ בְּנִי" - אֵינוֹ נֶאֱמָן. שֶׁאֵין בְּנוֹ, וּבְשָׁעַת מִיתָתוֹ אָמַר: "בְּנִי הוּא" - נֶאֱמָן. הָיוּ מְחֻזָּקִין בּוֹ שֶׁהוּא בְּנוֹ, וּבְשָׁעַת מִיתָתוֹ אָמַר: "אָחִי הוּא" - אֵינוֹ נֶאֱמָן. הָיוּ מְחֻזָּקִין בּוֹ שֶׁהוּא עַבְדּוֹ, וּבְשָׁעַת מִיתָתוֹ אָמַר: "בְּנִי הוּא" - נֶאֱמָן. הָיָה עוֹמֵד בֵּין הַמּוֹכְסִין, אָמַר: "בְּנִי הוּא" וְחָזַר וְאָמַר: "עַבְדִּי הוּא" - נֶאֱמָן. "עַבְדִּי הוּא" וְחָזַר וְאָמַר: "בְּנִי הוּא" - אֵין נֶאֱמָן.

ז,ב אֵין הַבְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בְּשֶׁבַח שֶׁהִשְׁבִּיחוּ נְכָסִים לְאַחַר מִיתַת אֲבִיהֶם. רַבִּי אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי, שֶׁהַבְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בְּשֶׁבַח שֶׁהִשְׁבִּיחוּ לְאַחַר מִיתַת אֲבִיהֶם, שֶׁאַף שֶׁלּוֹ הִשְׁבִּיחַ כְּשֶׁלָּהֶן. כֵּיצַד? הָיְתָה לוֹ בְּהֵמָה מוּחְכֶּרֶת וּמוּשְׁכֶּרֶת אֵצֶל אֲחֵרִים, וּפָרָה רוֹעָה בָּאָפָר - הַבְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם. וְאֵין נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בִּזְרוֹעַ וְהַלְּחָיַיִם וְהַקֵּבָה. רַבִּי אוֹמֵר: כָּל דָּבָר שֶׁלֹּא פִלְּפְלוּ בּוֹ יְתוֹמִים לְאַחַר מִיתַת אֲבִיהֶן - הַבְּכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם אֶלָּא בְּכָל אֲשֶׁר יִמָּצֵא לוֹ. אֲבָל בָּנָה בִנְיָן, נָטַע נְטִיעוֹת - הַכֹּל שָׁוִין שֶׁנּוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם. כֵּיצַד נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם? יָרַשׁ שְׁטָרֵי חוֹב - נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם. יָצְאוּ עָלָיו שְׁטָרֵי חוֹב - נוֹתֵן פִּי שְׁנַיִם. וְאִם אָמַר: אִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא לְטוֹל וְשֶׁלֹּא לִתֵּן - הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ. כֵּיצַד אֵינוֹ נוֹטֵל בָּרְאוּי כִּבְמֻחְזָק? מֵת אָבִיו בְּחַיֵּי אָבִיו - נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם מִנְּכְסֵי אָבִיו, וְאֵין נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם מִנְּכְסֵי אֲבִי אָבִיו. וְאִם הָיָה אָבִיו בְּכוֹר - אַף נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם מִנְּכְסֵי אֲבִי אָבִיו.

ז,ג בְּנוֹת צְלָפְחָד - נְטָלוּ שִׁלְשָׁה חֲלָקִין בְּנַחֲלָה, חֵלֶק אֲבִיהֶן שֶׁהָיָה מְיוּצָאֵי מִצְרַיִם. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: אַף חֵלֶק אֲחִי אֲבִיהֶן, לְפִי שֶׁלֹּא נִתְּנָה הָאָרֶץ אֶלָּא לִיוֹצְאֵי מִצְרַיִם, וְלֹא נִתְחַלְּקָה אֶלָּא לָעוֹמְדִים בְּעַרְבוֹת מוֹאָב. יָרַשׁ הַשֵּׁבֶט אֶת שִׁבְטוֹ, וְחָזַר הַשֵּׁבֶט וְיָרַשׁ אֶת הָרְאוּי לוֹ. כֵּיצַד? שְׁנֵי אַחִין שֶׁהָיוּ מְיוּצְאֵי מִצְרַיִם, לְאֶחָד יֵשׁ לוֹ תִּשְׁעָה בָּנִים, וּלְאֶחָד יֵשׁ לוֹ בֵּן אֶחָד, וְלִפְנֵיהֶן בֵּית חֲמֵשֶׁת כּוֹרִין, תִּשְׁעָה - נָטְלוּ בֵּית לָךְ, וְאֶחָד - נוֹטֵל בֵּית לָךְ. הֶחְזִירוּם לַאֲבוֹתֵיהֶם, חָזְרוּ אָבוֹת וְהוֹרִישׁוּ אֶת הַבָּנִים, תִּשְׁעָה - נָטְלוּ מֵחֲצָה, וְאֶחָד - נָטַל מֵחֲצָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אַף

תּוֹסֶפְתָּא

נִתְחַלְּקָה הָאָרֶץ לְיוֹצְאֵי מִצְרַיִם. כֵּיצַד? הָיָה מִן הַיּוֹצְאִין מִמִּצְרַיִם הָעוֹמְדִים בְּעַרְבוֹת מוֹאָב - הוּא נוֹטֵל שְׁנֵי חֲלָקִים מִיּוֹצְאֵי מִצְרַיִם, וְלֹא מִן הָעוֹמְדִים בְּעַרְבוֹת מוֹאָב. מֵהָעוֹמְדִים בְּעַרְבוֹת מוֹאָב וְלֹא מִיּוֹצְאֵי מִצְרַיִם - נוֹטֵל חֵלֶק אֶחָד. הַמִּתְאוֹנְנִים, וְהַמְרַגְּלִים, וַעֲדָתוֹ שֶׁל קֹרַח - לֹא נָטְלוּ בָּאָרֶץ חֵלֶק. אֲבָל הַבָּנִים - יָרְשׁוּ בִּזְכוּת אֲבוֹת אֲבוֹתֵיהֶם, וּבִזְכוּת אָבוֹת. וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב - נָטְלוּ שְׁלשָׁה חֲלָקִין בַּנַּחֲלָה, שֶׁהֵן מִיּוֹצְאֵי מִצְרַיִם וּמִן הָעוֹמְדִים בְּעַרְבוֹת מוֹאָב, וְשֶׁנָּטְלוּ מִרַגְּלִים חֶלְקָן נָטְלוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב. חֵלֶק הַמִּתְאוֹנְנִים וַעֲדָתוֹ שֶׁל קֹרַח - נָפַל לָאֶמְצַע, וְהַבָּנִים נָחֲלוּ לְעַצְמָן. וּכְשֵׁם שֶׁהַבֵּן קוֹדֵם אֶת הַבַּת בִּנְכָסֵי הָאָב, כָּךְ קוֹדֵם הַבֵּן בִּנְכָסֵי הָאֵם. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יוֹסֵי אָמַר מִשֵּׁם רַבִּי זְכַרְיָה בֶּן הַקָּצָב, וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אִישׁ כְּפַר אִיכוֹס אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן: אֶחָד הַבֵּן וְאֶחָד הַבַּת - שָׁוִין בִּנְכָסֵי הָאֵם.

ז,ד הָאוֹמֵר: "יֵחָלְקוּ בָּנַי נְכָסַי" וְהָיָה שָׁם בְּכוֹר, אִם זָכוּ בִּנְכָסִים בְּחַיֵּי הָאָב - אֵין נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם, וְאִם לָאו - נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם. הָאוֹמֵר: "תְּנוּ מֵאתַיִם דִּינָר לְפְלוֹנִי בְּנִי בְּכוֹר כְּרָאוּי לוֹ" - נוֹטְלָן וְנוֹטֵל פִּי שנים. "בְּכוֹרָתוֹ" - יָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה, רוֹצֶה נוֹטְלָן, וְרוֹצֶה נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם.

הָאוֹמֵר: "תְּנוּ שָׂדֶה פְּלוֹנִית לְפְלוֹנִית אִשְׁתִּי כְּרָאוּי לָהּ" - נוֹטֶלֶת וְנוֹטֶלֶת כְּתֻבָּתָהּ. "בִּכְתֻבָּתָהּ" - יָדָהּ עַל הָעֶלְיוֹנָה, רוֹצָה נוֹטֶלֶת, רוֹצָה נוֹטֶלֶת כְּתֻבָּתָהּ. הָאוֹמֵר: "תְּנוּ מָאתַיִם דִּינָר לְפְלוֹנִי בַּעַל חוֹבִי בְּחוֹבוֹ כְּרָאוּי לוֹ" - נוֹטְלוֹ וְנוֹטֵל עוֹד מָאתַיִם דִּינָר בְּחוֹבוֹ. "בְּחוֹבוֹ" - אֵין לוֹ אֶלָּא בְּחוֹבוֹ. הָיְתָה לוֹ שָׂדֶה עֲשׂוּיָה אַפּוֹתִיקִי לְאִשָּׁה בִּכְתֻבָּתָהּ, וּלְבַעַל חוֹב בְּחוֹבוֹ, וְאָמַר: "תְּנוּ שָׂדֶה פְּלוֹנִית לְפְלוֹנִית אִשְׁתִּי בִּכְתֻבָּתָהּ, וְלְפְלוֹנִי בַּעַל חוֹבִי בְּחוֹבוֹ" - נִתְקַבְּלוּ שְׁלָהֶן וְיָדָן עַל הָעֶלְיוֹנָה.

הַשָּׁלֵם

ז,ה הָאוֹמֵר: "תְּנוּ חֵלֶק" - יִירַשׁ עִם הַבָּנִים. "בִּבְכוֹרָה" - אֵין נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם. הָאוֹמֵר: "יוֹרִישֵׁנִי פְּלוֹנִי" - לֹא אָמַר כְּלוּם. "תְּנוּ נְכָסַי לְפְלוֹנִי" - דִּבְרֵיו קַיָּמִין. כָּתַב יְרוּשָּׁה מִלְמַטָּה וּמַתָּנָה מִלְמַעְלָה, יְרוּשָּׁה מִלְמַעְלָה וּמַתָּנָה מִלְמַטָּה, יְרוּשָּׁה מִכָּאן וּמִכָּאן מַתָּנָה בָּאֶמְצַע, הוֹאִיל וְהִזְכִּיר שָׁם מַתָּנָה - דִּבְרֵיו קַיָּמִין. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָא אוֹמֵר: אִם אָמַר עַל מִי שֶׁרָאוּי לוֹ לְיוֹרְשׁוֹ - דִּבְרֵיו קַיָּמִין. עַל מִי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לוֹ לְיוֹרְשׁוֹ - אֵין דִּבְרֵיו קַיָּמִין. כֵּיצַד? אָמַר עַל בַּת הַבֵּן בֵּין הַבָּנִים וְעַל בֶּן הַבַּת בֵּין הַבָּנוֹת - דִּבְרֵיו קַיָּמִין. עַל הַבַּת בֵּין הַבָּנִים, וְעַל הָאָח בֵּין הַבָּנוֹת - לֹא אָמַר כְּלוּם.

מַסֶּכֶת בָּבָא בַּתְרָא פֶּרֶק שְׁמִינִי

ח,א הַכּוֹתֵב נְכָסָיו לְאַחֵר וְהָיָה כֹּהֵן, וְהָיוּ בָהֶן עֲבָדִים, אַף עַל פִּי שֶׁאָמַר הַלָּה: "אִי אֶפְשִׁי בְּהֵן" - הֲרֵי אֵלּוּ אוֹכְלִין בִּתְרוּמָה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כֹּהֵן שֶׁאָמַר הַלָּה: "אִי אֶפְשִׁי בָּהֵן" - זָכוּ בָּהֶן הַיּוֹרְשִׁין. הַכּוֹתֵב נְכָסָיו לַעֲשָׂרָה, בֵּין שֶׁזָּכָה אֶחָד מֵהֶן, וּבֵין שֶׁזָּכוּ כֻּלָּן - זָכוּ כֻּלָּן. כָּתַב וְהֶעֱלָה לָהֶם בַּעֲרָכִים - זָכְתָה לָהֶן הָעֲרָכִים. הַמּוֹצִיא עֶשָׂרָה עֲבָדִים בְּנֵי חוֹרִין, בֵּין שֶׁיָּצָא אֶחָד מֵהֶן, וּבֵין שֶׁיָּצְאוּ כֻּלָּן - יָצְאוּ כֻּלָּן. כָּתַב וְהֶעֱלָה לָהֶן בַּעֲרָכִים - זָכְתָה לָהֶן הָעֲרָכִים.

הָאוֹמֵר: "תְּנוּ שָׂדֶה פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי, וְאִם מֵת פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי" - רִאשׁוֹן אוֹכֵל פֵּרוֹת, וְאִם מֵת - יִנָּתְנוּ לַשֵּׁנִי - הַשֵּׁנִי אוֹכֵל פֵּרוֹת, וְאִם מֵת - יִנָּתְנוּ לַשְּׁלִישִׁי. מֵת הַשְּׁלִישִׁי עַד שֶׁלֹּא יָמוּת הַשֵּׁנִי - הַשֵּׁנִי אוֹכֵל פֵּרוֹת, וְאִם מֵת - יַחְזְרוּ לְיוֹרְשֵׁי נוֹתֵן. הָרִאשׁוֹן אוֹכֵל פֵּרוֹת וּמוֹכֵר קַרְקַע; דִּבְרֵי רַבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין לָרִאשׁוֹן אֶלָּא אֲכִילַת פֵּרוֹת בִּלְבַד.

ח,ב שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ בָּאִין מִמְּדִינַת הַיָּם, אַף עַל פִּי שֶׁמַּשְׂאָן וּמַתָּנָן וּמַאכָלָן וּמַשְׁקָן כְּאֶחָד, וּמֵת אֶחָד מֵהֶן - אֵין חֲבֵרוֹ יוֹרְשׁוֹ. וְאִם הָיָה נוֹהֵג בּוֹ מִשּׁוּם אַחְוָה - חֲבֵרוֹ יוֹרְשׁוֹ.

תּוֹסֶפְתָּא

מְשֻׁיָּצָא הוּא וּבְנוֹ לִמְדִינַת הַיָּם, וּבָא וְעָמוֹ אֶחָד וְאָמַר: ״זֶה אָחִי שֶׁנִּתַּן לִי בִּמְדִינַת הַיָּם, וְלוֹ חֲמִשָּׁה אַחִין, וְלִפְנֵיהֶן בֵּית חֲמֵשֶׁת כּוֹרִין״ - הֵן אֵין נוֹתְנִין לוֹ כְּלוּם, וְהוּא נוֹתֵן לָהֶן שְׁתּוּת בְּחֶלְקוֹ. מֵת - הוּא נוֹטֵל מַה שֶּׁנִּתַּן, וְהַשְּׁאָר מְבִיאִין לְאֶמְצַע וְחוֹלְקִין. מְשֻׁיָּצָאוּ הוּא וְאָבִיו לִמְדִינַת הַיָּם, וּמֵת הַבֵּן, אוֹ שֶׁמֵּת הָאָב - לְעוֹלָם נְכָסָיו בְּחֶזְקַת זָקֵן.

ח,ג הַכּוֹתֵב דְּיֶיתֵיקִי וְהָיָה מִתְיָרֵא מִן הַיּוֹרְשִׁין - נִכְנָסִין אֲצָלוֹ כְּמְבַקְּרִין אוֹתוֹ, שׁוֹמְעִים דְּבָרָיו מִבִּפְנִים וְיוֹצְאִין וְכוֹתְבִין מִבַּחוּץ. בְּרִיא שֶׁכָּתַב דְּיֶיתֵיקִי, שְׁכִיב מֵרַע שֶׁכָּתַב נְכָסָיו מַתָּנָה, אַף עַל פִּי שֶׁזָּכָה לְאַחַר מַתָּנָה - לֹא עָשָׂה כְּלוּם. אֲבָל הַכּוֹתֵב נְכָסָיו בְּשֵׁם חֲבֵרוֹ וְזָכָה לְאַחַר מִיתָה - דְּבָרָיו קַיָּמִין. הַכּוֹתֵב דְּיֶיתֵיקִי, יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ. מַתָּנָה - אֵין יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ. אֵיזֶה הוּא דְּיֶיתֵיקִי? דָּא תְּהֵא לִי לַעֲמֹד וְלִהְיוֹת, אִם מֵתִי יִנָּתְנוּ נְכָסַי לְפְלוֹנִי. אֵיזוֹ הִיא מַתָּנָה? מִן הַיּוֹם יִנָּתְנוּ לְפְלוֹנִי. הַכּוֹתֵב דְּיֶיתֵיקִי, עַד שֶׁלֹּא זָכָה בֵּין הוּא וּבֵין אַחֵר - יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ. מִשֶּׁזָּכָה בֵּין הוּא וּבֵין אַחֵר - אֵין יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ. אַפּוֹטְרוֹפִין, עַד שֶׁלֹּא הֶחֱזִיקוּ בִּנְכָסֵי יְתוֹמִין - יְכוֹלִין לַחֲזֹר בָּהֶן. מִשֶּׁהֶחֱזִיקוּ בִּנְכָסֵי יְתוֹמִים - אֵין יְכוֹלִין לַחֲזֹר בָּהֶן. אַפּוֹטְרוֹפּוֹס שֶׁמִּנּוּהוּ אֲבִי יְתוֹמִים - יִשְׁבַּע. שֶׁמִּנּוּהוּ בֵּית דִּין - [לֹא] יִשְׁבַּע. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: אַף שֶׁמִּנָּהוּ בֵּית דִּין - יִשְׁבַּע מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּנוּשָׁא שָׂכָר.

ח,ד אַפּוֹטְרוֹפִין - תּוֹרְמִין וּמְעַשְּׂרִין עַל נְכְסֵי יְתוֹמִין. מוֹכְרִין בָּתִּים, שָׂדוֹת וּכְרָמִים, בְּהֵמָה עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת, לְהַאֲכִיל יְתוֹמִים, לַעֲשׂוֹת לָהֶם סֻכָּה לוּלָב וְצִיצִית, וְכָל מִצְוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה, וְלִקָּנוֹת לָהֶם סֵפֶר תּוֹרָה וּנְבִיאִים, דָּבָר הַקָּצוּב מִן הַתּוֹרָה. אֲבָל אֵין פּוֹדִין עֲלֵיהֶן שְׁבוּיִן, וְאֵין פּוֹסְקִין עֲלֵיהֶן צְדָקָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת לַעֲנִיִּים, דָּבָר שֶׁאֵינוֹ קָצוּב מִן הַתּוֹרָה. אֵינָן רַשָּׁאִין לְהוֹצִיא עַבְדֵיהֶם בְּנֵי חוֹרִין, אֲבָל מוֹכְרִין אוֹתָן לַאֲחֵרִים וַאֲחֵרִים מוֹצִיאִין אוֹתָן בְּנֵי חוֹרִין. רַבִּי אוֹמֵר, אוֹמֵר אֲנִי: שֶׁנּוֹתֵן דָּמָיו וּפוֹדֶה

הַשָּׁלֵם

אֶת עַצְמוֹ. אֵין מוֹכְרִין בְּרָחוֹק לִקָּח בְּקָרוֹב, בָּרַע לִקָּח בְּיָפֶה. אֵין דָּנִין לְחוֹב וְלִזְכוּת, לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא לִיתוֹמִים, אֶלָּא אִם כֵּן נָטְלוּ רְשׁוּת מִבֵּית דִּין. וְצָרִיכִין אַפּוֹטְרוֹפִין לְחַשֵּׁב עִם הַיְתוֹמִים בְּאַחֲרוֹנָה; דִּבְרֵי רַבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין לִיתוֹמִין אֶלָּא מַה שֶּׁהִנִּיחוּ לָהֶם אַפּוֹטְרוֹפִין. מוֹכְרִין עֲבָדִים לְקַח בָּהֶן קַרְקָעוֹת, אֲבָל לֹא קַרְקָעוֹת לְקַח בָּהֶן עֲבָדִים. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אַף לֹא עֲבָדִים לְקַח בָּהֶן קַרְקָעוֹת. אֵין בֵּית דִּין עוֹשִׂין אַפּוֹטְרוֹפִין נָשִׁים וַעֲבָדִים לְכַתְּחִלָּה, וְאִם מִנָּה אוֹתָן אֲבִיהֶן בְּחַיָּיו - עוֹשִׂין אוֹתָן אַפּוֹטְרוֹפִין. כָּתַב בִּשְׁטָר: ״מָעוֹת וְכֵלִים יֵשׁ לִי בְּיַד פְּלוֹנִי״ - רַשָּׁאִין הָעֲבָדִים לַחְתֹּם. אֲבָל אֵינוֹ גּוֹבֶה עַד שֶׁיָּבִיא רְאָיָה. רַבִּי אוֹמֵר, אוֹמֵר אֲנִי: שֶׁלֹּא יַחְתְּמוּ עַד שֶׁיִּטְּלוּ רְשׁוּת מִבֵּית דִּין, וּכְשֶׁהוּא גוֹבֶה - אֵינוֹ צָרִיךְ שֶׁיָּבִיא רְאָיָה. הֵנִיחַ בָּנִים גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים, וְהָיוּ גְּדוֹלִים נְזוֹנִים וּבָאִין בִּשְׁתִיקָה - לֹא יֹאמְרוּ קְטַנִּים: הֲרֵי אָנוּ נְזוֹנִים כְּדֶרֶךְ שֶׁנִּזְנְתָם אַתֶּם. נָשְׂאוּ גְּדוֹלִים בְּחַיֵּי אֲבִיהֶן - לֹא יֹאמְרוּ קְטַנִּים: הֲרֵי אָנוּ נוֹשְׂאִים כְּדֶרֶךְ שֶׁנְּשֵׂאתֶם אַתֶּם. וְלֹא עוֹד: אֶלָּא אֲפִלּוּ הֵנִיחַ לָהֶם עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת, כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁל עַצְמָן.

הֵנִיחַ בָּנוֹת גְּדוֹלוֹת וּקְטַנוֹת, וְהָיוּ גְּדוֹלוֹת נְזוֹנוֹת וּבָאוֹת בִּשְׁתִיקָה, לֹא יֹאמְרוּ קְטַנוֹת: ״הֲרֵי אָנוּ נְזוֹנוֹת כְּדֶרֶךְ שֶׁנִּזְנְתֶם אַתֶּם״. נִשְׂאוּ גְּדוֹלוֹת בְּחַיֵּי אֲבִיהֶן - לֹא יֹאמְרוּ קְטַנוֹת: ״הֲרֵי אָנוּ נוֹשְׂאוֹת כְּדֶרֶךְ שֶׁנִּשֵּׂאתֶם אַתֶּם״. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֲפִלּוּ הֵנִיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת, כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁל עַצְמָן.

מַסֶּכֶת בָּבָא בַּתְרָא פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

ט,א רַבִּי נָתָן אוֹמֵר: נָחוּם הַמָּדִי הָיָה מְדַיְּנֵי גְּזֵרוֹת, אָמַר: הַכּוֹתֵב נְכָסָיו בְּשֵׁם חֲבֵרוֹ - אֵין כּוֹפִין אוֹתוֹ לַחֲזֹר. וְאִם הִתְנָה עִמּוֹ עַל מְנָת כֵּן - כּוֹפִין אוֹתוֹ לַחֲזֹר. הַמּוֹכֵר שְׂדֵה

תּוֹסֶפְתָּא

חֲבֵרוֹ בְּמַעֲמַד חֲבֵרוֹ - לֹא עָשָׂה כְּלוּם. כָּתַב וְקִיֵּם מֵאַחֲרָיו - דְּבָרָיו קַיָּמִין.

ט,ב הַבֵּן הַנּוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּשֶׂל אָבִיו, אַף עַל פִּי שֶׁהַשְׁטָרוֹת וְאוּנוֹת יוֹצְאִין עַל שְׁמוֹ - הֲרֵי הֵן שֶׁל אָבִיו. וְאִם אָמַר: ״מַה שֶּׁיָּרַשְׁתִּי מִשֶּׁל בֵּית אֲבִי אַבָּא הֵן״ - יַעֲשֶׂה כַּמְפֹרָשׁ בְּפֵרוּשָׁה. הָאִשָּׁה שֶׁנִּשְׂאָה וְנִתְּנָה בְּשֶׂל בַּעְלָהּ, אַף עַל פִּי שֶׁהַשְׁטָרוֹת וְאוּנוֹת יוֹצְאִין עַל שְׁמָהּ -הֲרֵי הֵן שֶׁל בַּעְלָהּ. וְאִם אָמְרָה: ״מַה שֶּׁיָּרַשְׁתִּי מִשֶּׁל בֵּית אֲבִי אַבָּא הֵן״ - יַעֲשֶׂה כַּמְפֹרָשׁ בְּפֵרוּשָׁהּ.

ט,ג שְׁתֵּי נָשִׁים שֶׁיָּלְדוּ זְכָרִים בְּמַחֲבֵא, וְחָזְרוּ וְיָלְדוּ שְׁנֵי זְכָרִים בְּמַחֲבֵא - שְׁנֵיהֶן הוֹלְכִין אֵצֶל הָרִאשׁוֹן, וְנוֹטְלִין חֵלֶק כְּזָכָר אֵצֶל הַשֵּׁנִי, וְנוֹטְלִין חֵלֶק כְּזָכָר. זָכָר וּנְקֵבָה - שְׁנֵיהֶם הוֹלְכִין אֵצֶל הָרִאשׁוֹן וְנוֹטְלִין חֵלֶק כְּזָכָר. אֵצֶל הַשֵּׁנִי וְנוֹטְלִין חֵלֶק כִּנְקֵבָה. הָאוֹמֵר: ״אִם תֵּלֵד אִשְׁתִּי זָכָר תִּטֹּל מָנֶה״ יָלְדָה זָכָר - נוֹטֶלֶת מָנֶה. ״אִם נְקֵבָה מָאתַיִם״ יָלְדָה נְקֵבָה - נוֹטֶלֶת מָאתַיִם. ״אִם זָכָר מָנֶה, וְאִם נְקֵבָה מָאתַיִם״ יָלְדָה זָכָר וּנְקֵבָה, הַזָּכָר - נוֹטֵל שִׁשָּׁה שֶׁל זָהָב. וּנְקֵבָה - נוֹטֶלֶת חֲמִשִּׁים זוּז. הָאוֹמֵר: ״ הַמְבַשְּׂרַנִי אִם יָלְדָה אִשְׁתִּי זָכָר יִטּוֹל מָאתַיִם, אִם נְקֵבָה יִטּוֹל מָנֶה״ יָלְדָה זָכָר - נוֹטֵל מָאתַיִם. יָלְדָה נְקֵבָה - נוֹטֵל מָנֶה. יָלְדָה זָכָר וּנְקֵבָה - אֵין לוֹ אֶלָּא מָנֶה.

ט,ד הָאוֹמֵר: ״תְּנוּ מָאתַיִם דִּינָר לְפְלוֹנִי, וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת לְפְלוֹנִי, וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת לְפְלוֹנִי״ - אֵין אוֹמְרִין כָּל הַקּוֹדֵם בִּשְׂטַר זָכָה, אֶלָּא כֻּלָּם חוֹלְקִין בְּשָׁוֶה. יָצָאת עֲלֵיהֶן כְּתֻבַּת אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב - כֻּלָּן נוֹתְנִין בְּשָׁוֶה. אֲבָל אִם אָמַר: ״תְּנוּ מָאתַיִם דִּינָר לְפְלוֹנִי, וְאַחַר כָּךְ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת לְפְלוֹנִי, וְאַחַר כָּךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת לְפְלוֹנִי״ - אוֹמְרִים כָּל הַקּוֹדֵם בִּשְׂטַר זָכָה. יָצָאת עֲלֵיהֶן כְּתֻבַּת אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב - גּוֹבִין מִן הָאַחֲרוֹן. אֵין בָּהֶן - גּוֹבִין מִשֶּׁלְפָנֵיו. אֵין בָּהֶן - גּוֹבִין מִשֶּׁלְפָנֵי פָּנָיו. הָאוֹמֵר: ״מָאתַיִם דִּינָר יֵשׁ לִי בְּיַד פְּלוֹנִי, וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת בְּיַד פְּלוֹנִי, וּפְלוֹנִי יִטּוֹל מָאתַיִם דִּינָר״ יָצְאת עֲלֵיהֶן כְּתֻבַּת אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב - גּוֹבֶה, וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְכַּנְּסוּ כֻּלָּן. אֲבָל אִם אָמַר: ״וְאַחַר כָּךְ יִטּוֹל פְּלוֹנִי מָאתַיִם דִּינָר״ אִם נִתְכַּנְּסוּ כֻּלָּן - נוֹטֵל, אִם לָאו - אֵין נוֹטֵל אֶלָּא לְפִי חֶשְׁבּוֹן. הָאוֹמֵר: ״תְּנוּ מָאתַיִם דִּינָר לְפְלוֹנִי, וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת דִּינָר לְפְלוֹנִי, וּפְלוֹנִי וּפְלוֹנִי יֵרַשׁ נְכָסַי״ יָצְאת עֲלֵיהֶן כְּתֻבַּת אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב - גּוֹבִין מִזֶּה שֶׁיָּרַשׁ שְׁאָר נְכָסִים. הָאוֹמֵר: ״תְּנוּ מָאתַיִם דִּינָר לִבְנֵי עִירִי״ - אֵין דָּנִין בְּדַיָּנֵי אוֹתָהּ הָעִיר, וְאֵין מְבִיאִין רְאָיָה מֵאַנְשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר. ״לַעֲנֵיֵי עִירִי״ - דָּנִין בְּדַיָּנֵי אוֹתָהּ הָעִיר, וּמְבִיאִין רְאָיָה מֵאַנְשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר. הָאוֹמֵר: ״תְּנוּ נְכָסַי לְפְלוֹנִי וּפְלוֹנִי עַבְדַּי״ - לֹא זָכוּ בִּנְכָסִים וְלֹא קָנוּ עַצְמָן בְּנֵי חוֹרִין. ״חֲצִי נְכָסַי לְפְלוֹנִי עַבְדִּי, וַחֲצִי נְכָסַי לְפְלוֹנִי עַבְדַּי״ - זָכוּ (עַצְמָן) בִּנְכָסִים וְקָנוּ עַצְמָן בְּנֵי חוֹרִין. הָאוֹמֵר: ״כָּל נְכָסַי נְתוּנִין לְפְלוֹנִי עַבְדִּי וְהַשְּׁאָר לַשֵּׁנִי״ - זָכָה שְׁנֵי בְּרֹאשׁוֹן. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל נְכָסַי נְתוּנִין לְפְלוֹנִי עַבְדִּי חוּץ מֵאֶחָד מִרִבּוֹא שֶׁבָּהֶן - לֹא אָמַר כְּלוּם. ״חוּץ מֵעִיר פְּלוֹנִית וְשָׂדֶה פְּלוֹנִית״ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין שָׁם אֶלָּא אוֹתָהּ שָׂדֶה וְאוֹתָהּ הָעִיר - זָכָה עֶבֶד זֶה בִּנְכָסִים וְקָנָה עַצְמוֹ בֶּן חוֹרִין. כְּשֶׁנֶּאֶמְרוּ דְּבָרִים לִפְנֵי רַבִּי יוֹסֵי, אָמַר: ״שִׁפָּתַיִם יִשַּׁק מֵשִׁיב דְּבָרִים נְכוֹחִים״ (משלי כד).

ט,ה הָאוֹמֵר: ״נָתַתִּי שָׂדֶה פְּלוֹנִית לְפְלוֹנִי״. ״נְתַתִּיהָ לוֹ״. ״נִתּוּנָה לוֹ״. ״תְּהֵא שֶׁלּוֹ״ ״וַהֲרֵי הִיא שֶׁלּוֹ״ - הֲרֵי הִיא שֶׁלּוֹ. ״יִטּוֹל פְּלוֹנִי נְכָסַי, וְיִקָּנֶה פְּלוֹנִי, וְיֵחָלֵק פְּלוֹנִי בִּנְכָסַי, וְיִזְכֶּה פְּלוֹנִי בִּנְכָסַי״ - הֲרֵי זוֹ בְּמַתָּנָה. ״תִּנָּתֵן לוֹ״ - רַבִּי אוֹמֵר: זָכָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא זָכָה, וְכוֹפִין אֶת הַיּוֹרְשִׁין לְקַיֵּם דִּבְרֵי הַמֵּת. הָאוֹמֵר: ״עָשִׂיתִי פְּלוֹנִי עַבְדִּי בֶּן חוֹרִין״. ״עֲשִׂיתִיו בֶּן חוֹרִין״. ״עוֹשֶׂה אֲנִי אוֹתוֹ בֶּן חוֹרִין״. ״הֲרֵי הוּא בֶּן חוֹרִין״ - הֲרֵי בֶן חוֹרִין. ״יַעֲשׂוּהוּ בֶּן חוֹרִין״ - רַבִּי אוֹמֵר: זָכָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

זָכָה, וְכוֹפִין אֶת הַיּוֹרְשִׁין לְקַיֵּם דִּבְרֵי הַמֵּת. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַכּוֹתֵב דיוסתמין בְּלַעַ"ז - הֲרֵי זוֹ כְּמַתָּנָה.

מַסֶּכֶת בָּבָא בַּתְרָא פֶּרֶק עֲשִׂירִי

י,א הָאוֹמֵר: "נָתַתִּי שָׂדֶה פְּלוֹנִית לְפְלוֹנִי". וְהוּא אוֹמֵר: "לֹא נָתַן לִי כְּלוּם" - לֹא אָמַר כְּלוּם, שֶׁמָּא זָכָה לוֹ עַל יְדֵי אַחֵר. וְאִם אָמַר: "כָּתַבְתִּי שְׁטַר וְנָטַלְתִּי מָעוֹת וְנָתַתִּי לוֹ". וְהוּא אוֹמֵר: "לֹא נָטַלְתִּי" - הוֹדָאַת בַּעַל דִּין כְּמֵאָה עֵדִים. הָאוֹמֵר: "עָשִׂיתִי פְּלוֹנִי עַבְדִּי בֶּן חוֹרִין". וְהוּא אוֹמֵר: "לֹא עֲשָׂאנִי" - לֹא אָמַר כְּלוּם, שֶׁמָּא זָכָה לוֹ עַל יְדֵי אַחֵר. וְאִם אָמַר: "כָּתַבְתִּי שְׁטַר וְנָתַתִּי לוֹ". וְהוּא אוֹמֵר: "לֹא נָטַלְתִּי" - הוֹדָאַת בַּעַל דִּין כְּמֵאָה עֵדִים.

י,ב הָאִשָּׁה שֶׁהָיְתָה יוֹרֶשֶׁת, וְעָמְדָה וְהִשְׁבִּיחָה אֶת הַנְּכָסִים וְהֵבִאתָם לִידֵי הָרְבּוּי - לֹא תֹּאמַר: "תְּנוּ לִי מַה שהשבחתי אֶת הַנְּכָסִים". וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אִם יֵשׁ שָׁם נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרִיוּת - גּוֹבָה כְּתֻבָּתָהּ. וְאִם לָאו - אֵין גּוֹבָה כְּתֻבָּתָהּ אֶלָּא לְפִי חֶשְׁבּוֹן. הָאַחִין שֶׁהִנִּיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן נְכָסִים, וּלְאֶחָד מֵהֶן יֵשׁ לוֹ בָּנִים, וְעָמְדוּ בָּנָיו שֶׁל זֶה וְהִשְׁבִּיחוּ אֶת הַנְּכָסִים וֶהֱבִיאוּם לְבֵית הָרְבּוּי - לֹא יֹאמַר לוֹ: "תְּנוּ לִי מַה שֶּׁהִשְׁבִּיחוּ בָּנַי אֶת הַנְּכָסִים". וְכֵן הֵן לֹא יֹאמְרוּ לוֹ: "תֵּן לָנוּ מַה שֶּׁאָכְלוּ בָּנֶיךָ" אֶלָּא מַה שֶּׁאָכְלוּ - אָכְלוּ מִן הָאֶמְצַע, וּמַה שֶּׁהִשְׁבִּיחוּ - הִשְׁבִּיחוּ לָאֶמְצַע. הָאַחִים שֶׁהִנִּיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן נְכָסִים, וְעָמְדוּ וְהִשְׁבִּיחוּ - הִשְׁבִּיחוּ לָאֶמְצַע. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֲפִילּוּ הִנִּיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן סֵפֶל אוֹ קַרְדֹּם וְהִשְׁבִּיחוּ, מַה שֶּׁהִשְׁבִּיחוּ - לָאֶמְצַע. הָאַחִין שֶׁנָּטַל אֶחָד מֵהֶן מָאתַיִם זוּז, וְהָלַךְ לִלְמֹד תּוֹרָה אוֹ לִלְמֹד אֻמָּנוּת - לֹא יֹאמַר: "אִלּוּ הָיִיתִי כָּאן, הָיִיתִי נִזּוֹן מִן הָאֶמְצַע". אֶלָּא אוֹמְרִים לוֹ: "אִלּוּ הָיִיתָ כָּאן, הָיִיתָ נִזּוֹן מִן הָאֶמְצַע, עַכְשָׁו שֶׁנִּזּוֹנְתָּ נִזּוֹנוֹת מִשֶּׁל עַצְמְךָ". הָאַחִין שֶׁנַּעֲשָׂה אֶחָד מֵהֶן גַּבַּאי אוֹ אַפּוֹלְמוּטוֹס, אִם מֻחְמֶת נְכָסִים נָפַל - נָפַל לָאֶמְצַע. וְאִם מֻחְמֶת עַצְמוֹ נָפַל - נָפַל לְעַצְמוֹ. חָלָה וְנִתְרַפֵּא - נִתְרַפֵּא מִשֶּׁל עַצְמוֹ. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּרְפוּאָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ קְצָבָה, אֲבָל רְפוּאָה שֶׁאֵין לָהּ קְצָבָה - נִתְרַפֵּא מִן הָאֶמְצַע. נָשְׂאוּ נָשִׁים וְהִכְנִיסוּ לָהֶם שָׂדוֹת - זֶה נוֹטֵל אֶת שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ, וְזֶה נוֹטֵל אֶת שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ. וְאִם הָיְתָה הוֹצָאָה מִן הָאֶמְצַע - מְבִיאִין לָאֶמְצַע וְחוֹלְקִין. הִכְנִיסוּ לָהֶן כֵּלִים - זֶה נוֹטֵל אֶת שֶׁהוּא מַכִּיר, וְזֶה נוֹטֵל אֶת שֶׁהוּא מַכִּיר, וְהַשְּׁאָר מְבִיאִין לָאֶמְצַע וְחוֹלְקִין. עָשׂוּ כֵּלִים לִנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם - הֲרֵי הֵן שֶׁל עַצְמָן. עָשׂוּ כֵּלִים לְעַצְמָן - מְבִיאִין לָאֶמְצַע וְחוֹלְקִין.

י,ג שָׁלַח הָאָב שׁוֹשְׁבִינוּת, כְּשֶׁהִיא חוֹזֶרֶת - חוֹזֶרֶת בְּעֵינֶיהָ. נשתלחה לָאָב שׁוֹשְׁבִינוּת, כְּשֶׁהִיא נִגְבֵּית - נִגְבֵּית מִן הָאֶמְצַע. הַשּׁוֹשְׁבִינוּת - אֵין בָּהּ מִשּׁוּם רִבִּית. חֲמִשָּׁה דְּבָרִים נֶאֱמְרוּ בַּשּׁוֹשְׁבִינוּת: אֵין בָּהּ מִשּׁוּם רִבִּית, וְחוֹזֶרֶת בְּעֵינֶיהָ, וְנִגְבֵּית מִן הָאֶמְצַע, וְאֵין הַשְּׁבִיעִית מְשַׁמֶּטֶתָהּ, וְאֵין הַבְּכוֹר נוֹטֵל בָּהּ פִּי שְׁנַיִם. עָשָׂה עִמּוֹ שׁוֹשְׁבִינוּת בְּפָמְבִי, וּמְבַקֵּשׁ שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמּוֹ בְּצִנְעָא - יָכוֹל לוֹמַר לוֹ: "כְּדַרְכְּךָ שֶׁעָשִׂיתָ עִמִּי בְּפָמְבִי, אַף אֲנִי אֶעֱשֶׂה עִמְּךָ בְּפָמְבִי". עָשָׂה עִמּוֹ בִּבְתוּלָה, וּמְבַקֵּשׁ שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמּוֹ בְּאַלְמָנָה - יָכוֹל לוֹמַר לוֹ: "כְּדַרְכְּךָ שֶׁעָשִׂיתָ עִמִּי בִּבְתוּלָה, כָּךְ אֲנִי עוֹשֶׂה עִמְּךָ בִּבְתוּלָה". עָשָׂה עִמּוֹ שׁוֹשְׁבִינוּת בְּאִשָּׁה אַחַת, וּמְבַקֵּשׁ שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמּוֹ בְּשִׁתֵּי נָשִׁים - יָכוֹל לוֹמַר לוֹ: לכשתשא אִשָּׁה אַחֶרֶת, אֲבִיא לְךָ בִּשְׁנִיָּה.

י,ד הַשּׁוֹלֵחַ סְבָלוֹנוֹת לְבֵית חָמִיו, וְאָכַל שָׁם שְׁבָעִי בָּנִים אוֹ דְּבָרִים אֲחֵרִים, מַה שֶּׁאָכְלוּ - אָכְלוּ, וְהַסְּבָלוֹנוֹת - קַיָּמוֹת בִּמְקוֹמָן. הַשּׁוֹלֵחַ סְבָלוֹנוֹת לְבֵית חָמִיו, דְּבָרִים שֶׁדַּרְכָּן לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּבֵית חָמִיהָ - אֵין צְרִיכָה לְהַחְזִיר בְּיָדָהּ. וְשֶׁאֵין דַּרְכָּן לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּבֵית חָמִיהָ - צְרִיכָה לְהַחְזִיר בְּיָדָהּ. מֵתָה, דְּבָרִים שֶׁדַּרְכָּן לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּחַיֶּיהָ - אֵין הָאָב צָרִיךְ

הַשָּׁלֵם

לְהַחְזִיר. וְשֶׁאֵין דַּרְכָּן לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּחַיֶּיהָ - הָאָב צָרִיךְ לְהַחְזִיר.

י,ה בְּרִיא שֶׁכָּתַב נְכָסָיו מַתָּנָה, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שִׁיֵּר קַרְקַע כָּל שֶׁהוּא - מַתָּנָתוֹ קַיֶּמֶת. שְׁכִיב מֵרַע - מוֹצִיא מִיָּד. מִיָּד מִי הוּא מוֹצִיא? מִיָּדָן. וְהֵן - אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ; דִּבְרֵי רַבִּי יַעֲקֹב. רַבִּי נָתָן אוֹמֵר: אִם הָיָה שְׁכִיב מֵרַע - הֵן צְרִיכִין לְהָבִיא רְאָיָה שֶׁהָיָה בָּרִיא. וְאִם הָיָה בָּרִיא - צָרִיךְ הוּא לְהָבִיא רְאָיָה שֶׁהָיָה שְׁכִיב מֵרַע.

י,ו הַמְסַכֵּן שֶׁחִלֵּק נְכָסָיו עַל פִּיו, בֵּין בְּחוֹל בֵּין בְּשַׁבָּת - דִּבְרֵי הַמֵּת יַעֲשׂוּ. אֲבָל בָּרִיא - עַד שֶׁיְּקַנֶּה בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוּת - נִקְנִין בְּכֶסֶף בִּשְׁטָר וּבַחֲזָקָה. וְשֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוּת - אֵין נִקְנִין אֶלָּא בִּמְשִׁיכָה. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: מַעֲשֶׂה במדוני אֶחָד שֶׁהָיָה בִּירוּשָׁלַיִם וְהָיוּ לוֹ מְטַלְטְלִין הַרְבֵּה, וְהָיָה מְבַקֵּשׁ לִתֵּנֵם בְּמַתָּנָה, אָמְרוּ: אִי אַתָּה יָכוֹל מִפְּנֵי שֶׁאֵין לְךָ קַרְקַע! עָמַד וְקָנָה סֶלַע אַחַת סָמוּךְ לִירוּשָׁלַיִם, אָמַר: "צְפוֹנוֹ שֶׁל זֶה וְעִמּוֹ מֵאָה חָבִיּוֹת שֶׁל יַיִן נְתוּנוֹת לִפְלוֹנִי". "דְּרוֹמוֹ שֶׁל זֶה וְעִמּוֹ מֵאָה חָבִיּוֹת שֶׁל יַיִן נְתוּנוֹת לִפְלוֹנִי" וְקִיְּמוּ אֶת דְּבָרָיו. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בַּחוֹל, אֲבָל בַּשַּׁבָּת - לֹא יַעֲשֶׂה, וְאִם עָשָׂה - עָשׂוּי. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: בַּחוֹל אָמְרוּ, קַל וָחוֹמֶר בַּשַּׁבָּת; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי אֱלְעָזָר אוֹמֵר: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בַּחוֹל, אֲבָל בַּשַּׁבָּת - לֹא יַעֲשֶׂה, וְאִם עָשָׂה - עָשׂוּי. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: בַּשַּׁבָּת אָמְרוּ, קַל וָחוֹמֶר בַּחוֹל.

י,ז נָפַל הַבַּיִת עָלָיו וְעַל אִמּוֹ, הוֹאִיל אֵלּוּ וְאֵלּוּ בָּאִין מִכֹּחַ יְרוּשָׁה - אֵלּוּ וְאֵלּוּ מוֹדִים שיחלוקו. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָה: מוֹדָה אֲנִי בָּזֶה כְּדִבְרֵי בֵּית הִלֵּל שֶׁהַנְּכָסִים בְּחֶזְקָתָן.

משלי פרק כג

א כִּי־תֵשֵׁב לִלְחֹום אֶת־מוֹשֵׁל בִּין תָּבִין אֶת־אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ׃
ב וְשַׂמְתָּ שַׂכִּין בִּלְעֶךָ אִם־בַּעַל נֶפֶשׁ אָתָּה׃
ג אַל־תִּתְאָו לְמַטְעַמּוֹתָיו וְהוּא לֶחֶם כְּזָבִים׃
ד אַל־תִּיגַע לְהַעֲשִׁיר מֵבִינָתְךָ חֲדָל׃
ה התעוף הֲתָעִיף עֵינֶיךָ בּוֹ וְאֵינֶנּוּ כִּי עָשֹׂה יַעֲשֶׂה־לּוֹ כְנָפַיִם כְּנֶשֶׁר ועיף יָעוּף הַשָּׁמָיִם׃
ו אַל־תִּלְחַם אֶת־לֶחֶם רַע עָיִן וְאַל־תִּתְאָו לְמַטְעַמֹּתָיו׃
ז כִּי | כְּמוֹ שָׁעַר בְּנַפְשׁוֹ כֵּן הוּא אֱכוֹל וּשְׁתֵה יֹאמַר לָךְ וְלִבּוֹ בַל־עִמָּךְ׃
ח פִּתְּךָ־אָכַלְתָּ תְּקִיאֶנָּה וְשִׁחַתָּ דְּבָרֶיךָ הַנְּעִימִים׃
ט בְּאָזְנֵי כְסִיל אַל־תְּדַבֵּר כִּי־יָבוּז לְשֵׂכֶל מִלֶּיךָ׃
י אַל־תַּסֵּג גְּבוּל עוֹלָם וּבִשְׂדֵי יְתוֹמִים אַל־תָּבֹא׃
יא כִּי־גֹאֲלָם חָזָק הוּא־יָרִיב אֶת־רִיבָם אִתָּךְ׃
יב הָבִיאָה לַמּוּסָר לִבֶּךָ וְאָזְנְךָ לְאִמְרֵי־דָעַת׃
יג אַל־תִּמְנַע מִנַּעַר מוּסָר כִּי־תַכֶּנּוּ בַשֵּׁבֶט לֹא יָמוּת׃
יד אַתָּה בַשֵּׁבֶט תַּכֶּנּוּ וְנַפְשׁוֹ מִשְּׁאוֹל תַּצִּיל׃
טו בְּנִי אִם־חָכַם לִבֶּךָ יִשְׂמַח לִבִּי גַם־אָנִי׃
טז וְתַעְלֹזְנָה כִלְיוֹתָי בְּדַבֵּר שְׂפָתֶיךָ מֵישָׁרִים׃
יז אַל־יְקַנֵּא לִבְּךָ בַּחַטָּאִים כִּי אִם־בְּיִרְאַת־יְהוָה כָּל־הַיּוֹם׃
יח כִּי אִם־יֵשׁ אַחֲרִית וְתִקְוָתְךָ לֹא תִכָּרֵת׃
יט שְׁמַע־אַתָּה בְנִי וַחֲכָם וְאַשֵּׁר בַּדֶּרֶךְ לִבֶּךָ׃
כ אַל־תְּהִי בְסֹבְאֵי־יָיִן בְּזֹלְלֵי בָשָׂר לָמוֹ׃
כא כִּי־סֹבֵא וְזוֹלֵל יִוָּרֵשׁ וּקְרָעִים תַּלְבִּישׁ נוּמָה׃
כב שְׁמַע לְאָבִיךָ זֶה יְלָדֶךָ וְאַל־תָּבוּז כִּי־זָקְנָה אִמֶּךָ׃
כג אֱמֶת קְנֵה וְאַל־תִּמְכֹּר חָכְמָה וּמוּסָר וּבִינָה׃
כד גוֹל גִּיל יָגִיל אֲבִי צַדִּיק יולד וְיוֹלֵד חָכָם וישמח־ יִשְׂמַח־בּוֹ׃
כה יִשְׂמַח־אָבִיךָ וְאִמֶּךָ וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ׃
כו תְּנָה־בְנִי לִבְּךָ לִי וְעֵינֶיךָ דְּרָכַי תרצנה תִּצֹּרְנָה׃
כז כִּי־שׁוּחָה עֲמֻקָּה זוֹנָה וּבְאֵר צָרָה נָכְרִיָּה׃
כח אַף־הִיא כְּחֵתֶף תֶּאֱרֹב וּבֹגְדִים בְּאָדָם תּוֹסִף׃
כט לְמִי אוֹי לְמִי אֲבֹוי לְמִי מדונים מְדְיָנִים | לְמִי שִׂיחַ לְמִי פְצָעִים חִנָּם לְמִי חַכְלִלוּת עֵינָיִם׃
ל לַמְאַחֲרִים עַל־הַיָּיִן לַבָּאִים לַחְקֹר מִמְסָךְ׃
לא אַל־תֵּרֶא יַיִן כִּי יִתְאַדָּם כִּי־יִתֵּן בכיס בַּכּוֹס עֵינוֹ יִתְהַלֵּךְ בְּמֵישָׁרִים׃
לב אַחֲרִיתוֹ כְּנָחָשׁ יִשָּׁךְ וּכְצִפְעֹנִי יַפְרִשׁ׃
לג עֵינֶיךָ יִרְאוּ זָרוֹת וְלִבְּךָ יְדַבֵּר תַּהְפֻּכוֹת׃
לד וְהָיִיתָ כְּשֹׁכֵב בְּלֶב־יָם וּכְשֹׁכֵב בְּרֹאשׁ חִבֵּל׃
לה הִכּוּנִי בַל־חָלִיתִי הַלָּמוּנִי בַל־יָדָעְתִּי מָתַי אָקִיץ אֹוסִיף אֲבַקְשֶׁנּוּ עוֹד׃

משלי פרק כד

א אַל־תְּקַנֵּא בְּאַנְשֵׁי רָעָה וְאַל־תִּתְאָו לִהְיוֹת אִתָּם׃
ב כִּי־שֹׁד יֶהְגֶּה לִבָּם וְעָמָל שִׂפְתֵיהֶם תְּדַבֵּרְנָה׃
ג בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת וּבִתְבוּנָה יִתְכּוֹנָן׃

ד וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמָּלְאוּ כָּל־הוֹן יָקָר וְנָעִים:
ה גֶּבֶר־חָכָם בַּעוֹז וְאִישׁ־דַּעַת מְאַמֶּץ־כֹּחַ:
ו כִּי בֶתַחְבֻּלוֹת תַּעֲשֶׂה־לְּךָ מִלְחָמָה וּתְשׁוּעָה בְּרֹב יוֹעֵץ:
ז רָאמוֹת לֶאֱוִיל חָכְמוֹת בַּשַּׁעַר לֹא יִפְתַּח־פִּיהוּ:
ח מְחַשֵּׁב לְהָרֵעַ לֹוֹ בַּעַל־מְזִמּוֹת יִקָּרֵאוּ:
ט זִמַּת אִוֶּלֶת חַטָּאת וְתוֹעֲבַת לְאָדָם לֵץ:
י הֶתְרַפִּיתָ בְּיוֹם צָרָה צַר כֹּחֶכָה:
יא הַצֵּל לְקֻחִים לַמָּוֶת וּמְטִים לַהֶרֶג אִם־תַּחְשׂוֹךְ:
יב כִּי־תֹאמַר הֵן לֹא־יָדַעְנוּ זֶה הֲלֹא־תֹכֵן לִבּוֹת | הוּא־יָבִין וְנֹצֵר נַפְשְׁךָ הוּא יֵדָע וְהֵשִׁיב לְאָדָם כְּפָעֳלוֹ:
יג אֱכָל־בְּנִי דְבַשׁ כִּי־טוֹב וְנֹפֶת מָתוֹק עַל־חִכֶּךָ:
יד כֵּן | דְּעֵה חָכְמָה לְנַפְשֶׁךָ אִם־מָצָאתָ וְיֵשׁ אַחֲרִית וְתִקְוָתְךָ לֹא תִכָּרֵת:
טו אַל־תֶּאֱרֹב רָשָׁע לְנָוֵה צַדִּיק אַל־תְּשַׁדֵּד רִבְצוֹ:
טז כִּי שֶׁבַע | יִפּוֹל צַדִּיק וָקָם וּרְשָׁעִים יִכָּשְׁלוּ בְרָעָה:
יז בִּנְפֹל אויביך אֹויִבְךָ אַל־תִּשְׂמָח וּבְכָּשְׁלוֹ אַל־יָגֶל לִבֶּךָ:
יח פֶּן־יִרְאֶה יְהוָה וְרַע בְּעֵינָיו וְהֵשִׁיב מֵעָלָיו אַפּוֹ:
יט אַל־תִּתְחַר בַּמְרֵעִים אַל־תְּקַנֵּא בָּרְשָׁעִים:
כ כִּי | לֹא־תִהְיֶה אַחֲרִית לָרָע נֵר רְשָׁעִים יִדְעָךְ:
כא יְרָא־אֶת־יְהוָה בְּנִי וָמֶלֶךְ עִם־שׁוֹנִים אַל־תִּתְעָרָב:
כב כִּי־פִתְאֹם יָקוּם אֵידָם וּפִיד שְׁנֵיהֶם מִי יוֹדֵעַ:
כג גַּם־אֵלֶּה לַחֲכָמִים הַכֵּר־פָּנִים בְּמִשְׁפָּט בַּל־טוֹב:
כד אֹמֵר | לְרָשָׁע צַדִּיק אָתָּה יִקְּבֻהוּ עַמִּים יִזְעָמוּהוּ לְאֻמִּים:
כה וְלַמּוֹכִיחִים יִנְעָם וַעֲלֵיהֶם תָּבוֹא בִרְכַּת־טוֹב:
כו שְׂפָתַיִם יִשָּׁק מֵשִׁיב דְּבָרִים נְכֹחִים:
כז הָכֵן בַּחוּץ | מְלַאכְתֶּךָ וְעַתְּדָהּ בַּשָּׂדֶה וְאַחַר וּבְנֵיתָ בֵיתֶךָ:
כח אַל־תְּהִי עֵד־חִנָּם בְּרֵעֶךָ וַהֲפִתִּיתָ בִשְׂפָתֶיךָ:
כט אַל־תֹּאמַר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה־לִי כֵּן אֶעֱשֶׂה־לּוֹ אָשִׁיב לָאִישׁ כְּפָעֳלוֹ:
ל עַל־שְׂדֵה אִישׁ־עָצֵל עָבַרְתִּי וְעַל־כֶּרֶם אָדָם חֲסַר־לֵב:
לא וְהִנֵּה עָלָה כֻלּוֹ | קָמְשׂנִים כָּסּוּ פָנָיו חַרְלֵּים וְגֶדֶר אֲבָנָיו נֶהֱרָסָה:
לב וָאֶחֱזֶה אֲנֹכִי אָשִׁית לִבִּי רָאִיתִי לָקַחְתִּי מוּסָר:
לג מְעַט שֵׁנוֹת מְעַט תְּנוּמוֹת מְעַט | חִבֶּק יָדַיִם לִשְׁכָּב:
לד וּבָא־מִתְהַלֵּךְ רֵישֶׁךָ וּמַחְסֹרֶיךָ כְּאִישׁ מָגֵן:

משלי פרק כה

א גַּם־אֵלֶּה מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר הֶעְתִּיקוּ אַנְשֵׁי | חִזְקִיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה:
ב כְּבֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר וּכְבֹד מְלָכִים חֲקַר

דָּבָר:
ג שָׁמַיִם לָרוּם וָאָרֶץ לָעֹמֶק וְלֵב מְלָכִים אֵין
חֵקֶר:
ד הָגוֹ סִיגִים מִכֶּסֶף וַיֵּצֵא לַצֹּרֵף כֶּלִי:
ה הָגוֹ רָשָׁע לִפְנֵי־מֶלֶךְ וְיִכּוֹן בַּצֶּדֶק כִּסְאוֹ:
ו אַל־תִּתְהַדַּר לִפְנֵי־מֶלֶךְ וּבִמְקוֹם גְּדֹלִים אַל־
תַּעֲמֹד:
ז כִּי טוֹב אֲמָר־לְךָ עֲלֵה הֵנָּה מֵהַשְׁפִּילְךָ לִפְנֵי
נָדִיב אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ:
ח אַל־תֵּצֵא לָרֹב מַהֵר פֶּן מַה־תַּעֲשֶׂה
בְּאַחֲרִיתָהּ בְּהַכְלִים אֹתְךָ רֵעֶךָ:
ט רִיבְךָ רִיב אֶת־רֵעֶךָ וְסוֹד אַחֵר אַל־תְּגַל:
י פֶּן־יְחַסֶּדְךָ שֹׁמֵעַ וְדִבָּתְךָ לֹא תָשׁוּב:
יא תַּפּוּחֵי זָהָב בְּמַשְׂכִּיּוֹת כֶּסֶף דָּבָר דָּבֵר עַל־
אָפְנָיו:
יב נֶזֶם זָהָב וַחֲלִי־כָתֶם מוֹכִיחַ חָכָם עַל־אֹזֶן
שֹׁמַעַת:
יג כְּצִנַּת־שֶׁלֶג | בְּיוֹם קָצִיר צִיר נֶאֱמָן
לְשֹׁלְחָיו וְנֶפֶשׁ אֲדֹנָיו יָשִׁיב:
יד נְשִׂיאִים וְרוּחַ וְגֶשֶׁם אָיִן אִישׁ מִתְהַלֵּל
בְּמַתַּת־שָׁקֶר:
טו בְּאֹרֶךְ אַפַּיִם יְפֻתֶּה קָצִין וְלָשׁוֹן רַכָּה תִּשְׁבָּר־
גָּרֶם:
טז דְּבַשׁ מָצָאתָ אֱכֹל דַּיֶּךָּ פֶּן־תִּשְׂבָּעֶנּוּ
וְהַקֵּאתוֹ:
יז הַקַּר רַגְלְךָ מִבֵּית רֵעֶךָ פֶּן־יִשְׂבָּעֲךָ וּשְׂנֵאֶךָּ:
יח מַפִּיץ וְחֶרֶב וְחֵץ שָׁנוּן אִישׁ עָנֶה בְרֵעֵהוּ עֵד
שָׁקֶר:
יט שֵׁן רֹעָה וְרֶגֶל מוּעָדֶת מִבְטָח בּוֹגֵד בְּיוֹם
צָרָה:
כ מַעֲדֵה־בֶגֶד | בְּיוֹם קָרָה חֹמֶץ עַל־נָתֶר וְשָׁר
בַּשִּׁרִים עַל לֵב־רָע:
כא אִם־רָעֵב שְׂנָאֲךָ הַאֲכִלֵהוּ לָחֶם וְאִם־צָמֵא
הַשְׁקֵהוּ מָיִם:
כב כִּי גֶחָלִים אַתָּה חֹתֶה עַל־רֹאשׁוֹ וַיהוָה
יְשַׁלֶּם־לָךְ:
כג רוּחַ צָפוֹן תְּחוֹלֵל גָּשֶׁם וּפָנִים נִזְעָמִים לְשׁוֹן
סָתֶר:
כד טוֹב שֶׁבֶת עַל־פִּנַּת־גָּג מֵאֵשֶׁת
מדונים מִדְיָנִים וּבֵית חָבֶר:
כה מַיִם קָרִים עַל־נֶפֶשׁ עֲיֵפָה וּשְׁמוּעָה טוֹבָה
מֵאֶרֶץ מֶרְחָק:
כו מַעְיָן נִרְפָּשׁ וּמָקוֹר מָשְׁחָת צַדִּיק מָט לִפְנֵי־
רָשָׁע:
כז אָכֹל דְּבַשׁ הַרְבּוֹת לֹא־טוֹב וְחֵקֶר כְּבֹדָם
כָּבוֹד:
כח עִיר פְּרוּצָה אֵין חוֹמָה אִישׁ אֲשֶׁר אֵין מַעְצָר
לְרוּחוֹ:

משלי פרק כו

א כַּשֶּׁלֶג | בַּקַּיִץ וְכַמָּטָר בַּקָּצִיר כֵּן לֹא־נָאוֶה
לִכְסִיל כָּבוֹד:
ב כַּצִּפּוֹר לָנוּד כַּדְּרוֹר לָעוּף כֵּן קְלָלַת חִנָּם
לֹא לָוֹ תָבֹא:
ג שׁוֹט לַסּוּס מֶתֶג לַחֲמוֹר וְשֵׁבֶט לְגֵו כְּסִילִים:
ד אַל־תַּעַן כְּסִיל כְּאִוַּלְתּוֹ פֶּן־תִּשְׁוֶה־לּוֹ גַּם־
אָתָּה:
ה עֲנֵה כְסִיל כְּאִוַּלְתּוֹ פֶּן־יִהְיֶה חָכָם בְּעֵינָיו:
ו מְקַצֵּה רַגְלַיִם חָמָס שֹׁתֶה שֹׁלֵחַ דְּבָרִים בְּיַד־
כְּסִיל:

ז דַּלְיוּ שְׂקַיִם מִפִּשֵּׁחַ וּמָשָׁל בְּפִי כְסִילִים:
ח כִּצְרוֹר אֶבֶן בְּמַרְגֵּמָה כֵּן־נוֹתֵן לִכְסִיל כָּבוֹד:
ט חוֹחַ עָלָה בְיַד־שִׁכּוֹר וּמָשָׁל בְּפִי כְסִילִים:
י רַב מְחוֹלֵל־כֹּל וְשֹׂכֵר כְּסִיל וְשֹׂכֵר עֹבְרִים:
יא כֶּלֶב שָׁב עַל־קֵאוֹ כְּסִיל שׁוֹנֶה בְאִוַּלְתּוֹ:
יב רָאִיתָ אִישׁ חָכָם בְּעֵינָיו תִּקְוָה לִכְסִיל מִמֶּנּוּ:
יג אָמַר עָצֵל שַׁחַל בַּדָּרֶךְ אַרְיֵה בֵּין הָרְחֹבוֹת:
יד הַדֶּלֶת תִּסּוֹב עַל־צִירָהּ וְעָצֵל עַל־מִטָּתוֹ:
טו טָמַן עָצֵל יָדוֹ בַּצַּלָּחַת נִלְאָה לַהֲשִׁיבָהּ אֶל־פִּיו:
טז חָכָם עָצֵל בְּעֵינָיו מִשִּׁבְעָה מְשִׁיבֵי טָעַם:
יז מַחֲזִיק בְּאָזְנֵי־כֶלֶב עֹבֵר מִתְעַבֵּר עַל־רִיב לֹא־לוֹ:
יח כֶּמְתַלַּהֲלַהּ הַיֶּרֶה זִקִּים חִצִּים וָמָוֶת:
יט כֵּן־אִישׁ רִמָּה אֶת־רֵעֵהוּ וְאָמַר הֲלֹא־מְשַׂחֵק אָנִי:
כ בְּאֶפֶס עֵצִים תִּכְבֶּה־אֵשׁ וּבְאֵין נִרְגָּן יִשְׁתֹּק מָדוֹן:
כא פֶּחָם לְגֶחָלִים וְעֵצִים לְאֵשׁ וְאִישׁ מדונים מְדְיָנִים לְחַרְחַר־רִיב:
כב דִּבְרֵי נִרְגָּן כְּמִתְלַהֲמִים וְהֵם יֵרְדוּ חַדְרֵי־בָטֶן:
כג כֶּסֶף סִיגִים מְצֻפֶּה עַל־חֶרֶשׂ שִׂפְתַיִם דֹּלְקִים וְלֵב־רָע:
כד בְּשִׂפְתָו יִנָּכֵר שׂוֹנֵא וּבְקִרְבּוֹ יָשִׁית מִרְמָה:
כה כִּי־יְחַנֵּן קוֹלוֹ אַל־תַּאֲמֶן־בּוֹ כִּי שֶׁבַע תּוֹעֵבוֹת בְּלִבּוֹ:
כו תִּכַּסֶּה שִׂנְאָה בְמַשָּׂאוֹן תִּגָּלֶה רָעָתוֹ בְקָהָל:
כז כֹּרֶה־שַׁחַת בָּהּ יִפּוֹל וְגוֹלֵל אֶבֶן אֵלָיו תָּשׁוּב:
כח לָשׁוֹן־שֶׁקֶר יִשְׂנָא דַכָּיו וּפֶה חָלָק יַעֲשֶׂה מִדְחֵה:

משלי פרק כז

א אַל־תִּתְהַלֵּל בְּיוֹם מָחָר כִּי לֹא־תֵדַע מַה־יֵּלֵד יוֹם:
ב יְהַלֶּלְךָ זָר וְלֹא־פִיךָ נָכְרִי וְאַל־שְׂפָתֶיךָ:
ג כֹּבֶד־אֶבֶן וְנֵטֶל הַחוֹל וְכַעַס אֱוִיל כָּבֵד מִשְּׁנֵיהֶם:
ד אַכְזְרִיּוּת חֵמָה וְשֶׁטֶף אָף וּמִי יַעֲמֹד לִפְנֵי קִנְאָה:
ה טוֹבָה תּוֹכַחַת מְגֻלָּה מֵאַהֲבָה מְסֻתָּרֶת:
ו נֶאֱמָנִים פִּצְעֵי אוֹהֵב וְנַעְתָּרוֹת נְשִׁיקוֹת שׂוֹנֵא:
ז נֶפֶשׁ שְׂבֵעָה תָּבוּס נֹפֶת וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה כָּל־מַר מָתוֹק:
ח כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן־קִנָּהּ כֵּן־אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ:
ט שֶׁמֶן וְקְטֹרֶת יְשַׂמַּח־לֵב וּמֶתֶק רֵעֵהוּ מֵעֲצַת־נָפֶשׁ:
י רֵעֲךָ וְרֵעַ אָבִיךָ אַל־תַּעֲזֹב וּבֵית אָחִיךָ אַל־תָּבוֹא בְּיוֹם אֵידֶךָ
טוֹב שָׁכֵן קָרוֹב מֵאָח רָחוֹק:
יא חֲכַם בְּנִי וְשַׂמַּח לִבִּי וְאָשִׁיבָה חֹרְפִי דָּבָר:
יב עָרוּם | רָאָה רָעָה נִסְתָּר פְּתָאיִם עָבְרוּ נֶעֱנָשׁוּ:
יג קַח־בִּגְדוֹ כִּי־עָרַב זָר וּבְעַד נָכְרִיָּה חַבְּלֵהוּ:
יד מְבָרֵךְ רֵעֵהוּ | בְּקוֹל גָּדוֹל בַּבַּקֶּר הַשְׁכֵּים קְלָלָה תֵחָשֵׁב לוֹ:
טו דֶּלֶף טוֹרֵד בְּיוֹם סַגְרִיר וְאֵשֶׁת מדונים מְדְיָנִים נִשְׁתָּוָה:

טז צְפִנְיָה צָפַן־רוּחַ וְשֵׁמֶן יְמִינוֹ יִקְרָא:
יז בַּרְזֶל בְּבַרְזֶל יֶחָד וְאִישׁ יַחַד פְּנֵי־רֵעֵהוּ:
יח נֹצֵר תְּאֵנָה יֹאכַל פִּרְיָהּ וְשֹׁמֵר אֲדֹנָיו יְכֻבָּד:
יט כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים כֵּן לֵב־הָאָדָם לָאָדָם:
כ שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן לֹא תִשְׂבַּעְנָה וְעֵינֵי הָאָדָם לֹא תִשְׂבַּעְנָה:
כא מַצְרֵף לַכֶּסֶף וְכוּר לַזָּהָב וְאִישׁ לְפִי מַהֲלָלוֹ:
כב אִם תְּכַתֵּוּשׁ־אֶת־הָאֱוִיל | בַּמַּכְתֵּשׁ בְּתוֹךְ הֲרִיפוֹת
בַּעֲלִי לֹא־תָסוּר מֻעָלָיו אִוַּלְתּוֹ:
כג יָדַע תֵּדַע פְּנֵי צֹאנֶךָ שִׁית לִבְּךָ לַעֲדָרִים:
כד כִּי לֹא לְעוֹלָם חֹסֶן וְאִם־נֵזֶר לְדוֹר דור וָדוֹר:
כה גָּלָה חָצִיר וְנִרְאָה־דֶשֶׁא וְנֶאֶסְפוּ עִשְׂבוֹת
הָרִים:
כו כְּבָשִׂים לִלְבוּשֶׁךָ וּמְחִיר שָׂדֶה עַתּוּדִים:
כז וְדֵי | חֲלֵב עִזִּים לַלַּחְמְךָ לְלֶחֶם בֵּיתֶךָ וְחַיִּים
לְנַעֲרוֹתֶיךָ:

משלי פרק כח

א נָסוּ וְאֵין־רֹדֵף רָשָׁע וְצַדִּיקִים כְּכְפִיר יִבְטָח:
ב בְּפֶשַׁע אֶרֶץ רַבִּים שָׂרֶיהָ וּבְאָדָם מֵבִין יֹדֵעַ
כֵּן יַאֲרִיךְ:
ג גֶּבֶר־רָשׁ וְעֹשֵׁק דַּלִּים מָטָר סֹחֵף וְאֵין לָחֶם:
ד עֹזְבֵי תוֹרָה יְהַלְלוּ רָשָׁע וְשֹׁמְרֵי תוֹרָה יִתְגָּרוּ
בָם:
ה אַנְשֵׁי־רָע לֹא־יָבִינוּ מִשְׁפָּט וּמְבַקְשֵׁי יְהוָה
יָבִינוּ כֹל:
ו טוֹב־רָשׁ הוֹלֵךְ בְּתֻמּוֹ מֵעִקֵּשׁ דְּרָכַיִם וְהוּא
עָשִׁיר:
ז נוֹצֵר תּוֹרָה בֵּן מֵבִין וְרֹעֶה זוֹלְלִים יַכְלִים אָבִיו:
ח מַרְבֶּה הוֹנוֹ בְּנֶשֶׁךְ וּבתרבית וְתַרְבִּית לְחוֹנֵן
דַּלִּים יִקְבְּצֶנּוּ:
ט מֵסִיר אָזְנוֹ מִשְׁמַע תּוֹרָה גַּם תְּפִלָּתוֹ תּוֹעֵבָה:
י מַשְׁגֶּה יְשָׁרִים | בְּדֶרֶךְ רָע בִּשְׁחוּתוֹ הוּא־
יִפּוֹל וְתֻמִּים יִנְחֲלוּ־טוֹב:
יא חָכָם בְּעֵינָיו אִישׁ עָשִׁיר וְדַל מֵבִין יַחְקְרֶנּוּ:
יב בַּעֲלֹץ צַדִּיקִים רַבָּה תִּפְאָרֶת וּבְקוּם רְשָׁעִים
יְחֻפַּשׂ אָדָם:
יג מְכַסֶּה פְשָׁעָיו לֹא יַצְלִיחַ וּמוֹדֶה וְעֹזֵב יְרֻחָם:
יד אַשְׁרֵי אָדָם מְפַחֵד תָּמִיד וּמַקְשֶׁה לִבּוֹ יִפּוֹל
בְּרָעָה:
טו אֲרִי־נֹהֵם וְדֹב שׁוֹקֵק מוֹשֵׁל רָשָׁע עַל עַם־
דָּל:
טז נָגִיד חֲסַר תְּבוּנוֹת וְרַב
מַעֲשַׁקּוֹת שנאי שֹׂנֵא בֶּצַע יַאֲרִיךְ יָמִים:
יז אָדָם עָשֵׁק בְּדַם־נָפֶשׁ עַד־בּוֹר יָנוּס אַל־
יִתְמְכוּ־בוֹ:
יח הוֹלֵךְ תָּמִים יִוָּשֵׁעַ וְנֶעְקָשׁ דְּרָכַיִם יִפּוֹל
בְּאֶחָת:
יט עֹבֵד אַדְמָתוֹ יִשְׂבַּע־לָחֶם וּמְרַדֵּף רֵיקִים
יִשְׂבַּע־רִישׁ:
כ אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב־בְּרָכוֹת וְאָץ לְהַעֲשִׁיר לֹא
יִנָּקֶה:
כא הַכֵּר־פָּנִים לֹא־טוֹב וְעַל־פַּת־לֶחֶם יִפְשַׁע־
גָּבֶר:
כב נִבְהָל לְהוֹן אִישׁ רַע עָיִן וְלֹא־יֵדַע כִּי־חֶסֶר
יְבֹאֶנּוּ:
כג מוֹכִיחַ אָדָם אַחֲרֵי חֵן יִמְצָא מֻמַּחֲלִיק לָשׁוֹן:
כד גּוֹזֵל | אָבִיו וְאִמּוֹ וְאֹמֵר אֵין־פֶּשַׁע חָבֵר הוּא
לְאִישׁ מַשְׁחִית:

כה רְחַב־נֶפֶשׁ יִגְרָה מָדוֹן וּבֹטֵחַ עַל־יְהוָה יְדֻשָּׁן:
כו בּוֹטֵחַ בֶּלְבּוֹ הוּא כְּסִיל וְהוֹלֵךְ בְּחָכְמָה הוּא יִמָּלֵט:
כז נוֹתֵן לָרָשׁ אֵין מַחְסוֹר וּמַעְלִים עֵינָיו רַב־מְאֵרוֹת:
כח בְּקוּם רְשָׁעִים יִסָּתֵר אָדָם וּבְאָבְדָם יִרְבּוּ צַדִּיקִים:

משלי פרק כט

א אִישׁ תּוֹכָחוֹת מַקְשֶׁה־עֹרֶף פֶּתַע יִשָּׁבֵר וְאֵין מַרְפֵּא:
ב בִּרְבוֹת צַדִּיקִים יִשְׂמַח הָעָם וּבְמִשְׁל רָשָׁע יֵאָנַח עָם:
ג אִישׁ־אֹהֵב חָכְמָה יְשַׂמַּח אָבִיו וְרֹעֶה זוֹנוֹת יְאַבֶּד־הוֹן:
ד מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אָרֶץ וְאִישׁ תְּרוּמוֹת יֶהֶרְסֶנָּה:
ה גֶּבֶר מַחֲלִיק עַל־רֵעֵהוּ רֶשֶׁת פּוֹרֵשׂ עַל־פְּעָמָיו:
ו בְּפֶשַׁע אִישׁ רָע מוֹקֵשׁ וְצַדִּיק יָרוֹן וְשָׂמֵחַ:
ז יֹדֵעַ צַדִּיק דִּין דַּלִּים רָשָׁע לֹא־יָבִין דָּעַת:
ח אַנְשֵׁי לָצוֹן יָפִיחוּ קִרְיָה וַחֲכָמִים יָשִׁיבוּ אָף:
ט אִישׁ־חָכָם נִשְׁפָּט אֶת־אִישׁ אֱוִיל וְרָגַז וְשָׂחַק וְאֵין נָחַת:
י אַנְשֵׁי דָמִים יִשְׂנְאוּ־תָם וְיִשָּׁרִים יְבַקְשׁוּ נַפְשׁוֹ:
יא כָּל־רוּחוֹ יוֹצִיא כְסִיל וְחָכָם בְּאָחוֹר יְשַׁבְּחֶנָּה:
יב מֹשֵׁל מַקְשִׁיב עַל־דְּבַר־שֶׁקֶר כָּל־מְשָׁרְתָיו רְשָׁעִים:
יג רָשׁ וְאִישׁ תְּכָכִים נִפְגָּשׁוּ מֵאִיר עֵינֵי שְׁנֵיהֶם יְהוָה:
יד מֶלֶךְ שׁוֹפֵט בֶּאֱמֶת דַּלִּים כִּסְאוֹ לָעַד יִכּוֹן:
טו שֵׁבֶט וְתוֹכַחַת יִתֵּן חָכְמָה וְנַעַר מְשֻׁלָּח מֵבִישׁ אִמּוֹ:
טז בִּרְבוֹת רְשָׁעִים יִרְבֶּה־פָּשַׁע וְצַדִּיקִים בְּמַפַּלְתָּם יִרְאוּ:
יז יַסֵּר בִּנְךָ וְיָנִיחֶךָּ וְיִתֵּן מַעֲדַנִּים לְנַפְשֶׁךָ:
יח בְּאֵין חָזוֹן יִפָּרַע עָם וְשֹׁמֵר תּוֹרָה אַשְׁרֵהוּ:
יט בְּדְבָרִים לֹא־יִוָּסֵר עָבֶד כִּי־יָבִין וְאֵין מַעֲנֶה:
כ חָזִיתָ אִישׁ אָץ בִּדְבָרָיו תִּקְוֶה לִכְסִיל מִמֶּנּוּ:
כא מְפַנֵּק מִנַּעַר עַבְדּוֹ וְאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה מָנוֹן:
כב אִישׁ־אַף יְגָרֶה מָדוֹן וּבַעַל חֵמָה רַב־פָּשַׁע:
כג גַּאֲוַת אָדָם תַּשְׁפִּילֶנּוּ וּשְׁפַל־רוּחַ יִתְמָךְ כָּבוֹד:
כד חוֹלֵק עִם־גַּנָּב שׂוֹנֵא נַפְשׁוֹ אָלָה יִשְׁמַע וְלֹא יַגִּיד:
כה חֶרְדַּת אָדָם יִתֵּן מוֹקֵשׁ וּבוֹטֵחַ בַּיהוָה יְשֻׂגָּב:
כו רַבִּים מְבַקְשִׁים פְּנֵי־מוֹשֵׁל וּמֵיְהוָה מִשְׁפַּט־אִישׁ:
כז תּוֹעֲבַת צַדִּיקִים אִישׁ עָוֶל וְתוֹעֲבַת רָשָׁע יִשַׁר־דָּרֶךְ:

לוח ברסלב

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

אחרי מות

יום		לימוד יומי:	ה' דחוה"מ פסח, ה לעומר
ראשון	כ 28	בבלי: בבא מציעא ס ירושלמי: ערובין מה תוספתא: בבא בתרא ד נ"ך: משלי כג	עלות השחר (72 דק) ... 4:42 | חצות היום ..... 12:35 נץ החמה ..... 5:54 | שקיעה ..... 7:17 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:34 | צאת הכוכבים ..... 7:33 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:15 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:29 הדלקת נרות (40 דק): 6:38 (20 דק): 6:58
יום שני	כא 29	בבלי: בבא מציעא סא ירושלמי: ערובין מו תוספתא: בבא בתרא ה נ"ך: משלי כד	שביעי של פסח, ו לעומר עלות השחר (72 דק) ... 4:41 | חצות היום ..... 12:35 נץ החמה ..... 5:53 | שקיעה ..... 7:18 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:34 | צאת הכוכבים ..... 7:33 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:14 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:30 מוצש"ק לשיטת ר"ת: 8:30
יום שלישי	כב 30	בבלי: בבא מציעא סב ירושלמי: ערובין מז תוספתא: בבא בתרא ו נ"ך: משלי כה	אסרו חג, ז לעומר עלות השחר (72 דק) ... 4:40 | חצות היום ..... 12:35 נץ החמה ..... 5:52 | שקיעה ..... 7:18 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:33 | צאת הכוכבים ..... 7:34 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:14 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:30
יום רביעי	כג 1	בבלי: בבא מציעא סג ירושלמי: ערובין מח תוספתא: בבא בתרא ז נ"ך: משלי כו	ח לעומר עלות השחר (72 דק) ... 4:39 | חצות היום ..... 12:35 נץ החמה ..... 5:51 | שקיעה ..... 7:19 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:33 | צאת הכוכבים ..... 7:35 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:13 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:31
יום חמישי	כד 2	בבלי: בבא מציעא סד ירושלמי: עירובין מט תוספתא: בבא בתרא ח נ"ך: משלי כז	ט לעומר עלות השחר (72 דק) ... 5:38 | חצות היום ..... 12:35 נץ החמה ..... 5:50 | שקיעה ..... 7:20 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:32 | צאת הכוכבים ..... 7:36 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:12 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:32
יום ששי	כה 3	בבלי: בבא מציעא סה ירושלמי: ערובין נ תוספתא: בבא בתרא ט נ"ך: משלי כח	ערב שבת קודש, י לעומר עלות השחר (72 דק) ... 5:37 | חצות היום ..... 12:35 נץ החמה ..... 5:49 | שקיעה ..... 7:20 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:31 | צאת הכוכבים ..... 7:37 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:12 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:32 הדלקת נרות (40 דק): 6:40 (20 דק): 7:00
שב"ק	כו 4	בבלי: בבא מציעא סו ירושלמי: ערובין נא תוספתא: בבא בתרא י נ"ך: משלי כט	שבת מברכין חודש אייר, פרשת אחרי מות, יא לעומר עלות השחר (72 דק) ... 4:36 | חצות היום ..... 12:35 נץ החמה ..... 5:48 | שקיעה ..... 7:21 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:31 | צאת הכוכבים ..... 7:37 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:11 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:33 מוצש"ק לשיטת ר"ת: 8:33

מולד חודש אייר יהיה ביום רביעי בשעה 11, 41 דקות ו 8 חלקים

מַה נּוֹתֵן לָאָדָם אֶת הַכֹּחַ לַעֲמֹד בְּנִסָּיוֹן? כְּשֶׁהוּא חָזָק בִּתְפִלָּה - לִפְנֵי הַנִּסָּיוֹן, בִּשְׁעַת הַנִּסָּיוֹן, אַחַר הַנִּסָּיוֹן! (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)